

PSALMS

Murung'agen e Re Ke Babyor Ney

Fare Babyor ni Psalms e babyoren e tang nge meybil u lan e Bible. Ba yoor e girdi' u lan bokun e mfen ni yoloy e pi tang nge meybil ney ma u ni kunuy nga u nin' u ta'abang u nap'an e meybil nge liyor me, munmun min uneg ngalan e Chep ni Thothup.

Boor mit e pi tang ney. Bay e tang riy ni yibe pining e sorok ngak Got, nge meybil ni nge ayuwegney Somol, nge meybil ni nge matanagiy Somol e girdi', nge yoror rorad; nge meybil ni nge n'ag Got fan e denen, nge tang ni yibe pining e magaer ngak Got ni bochan urngin e tow'ath nma pi', nge meybil ni yibe wenig ngak Got ni nge gechignag e pi to'ogor. Boch e pi meybil ney e meybil rok ta'abe' ni fan ngak, ma boch e meybil ni fan ko nam nge pi'in yad be yog e thin ko nam, ma ku boch e be yog e fin be t'uf nga lanian' gubin e girdi' rok Got.

Bay boch e thin ko Psalms ni weliy Jesus ngak e girdi', ma boch e bay ni kan yoloy ko Bin Be'ech e M'ag, me par e babyor ni Psalms kakrom i yib nib t'uf, ya babyoren e meybil nge tang ko liyor ngak Got.

Gathon e Re Ke Babyor Ney

Ra'ay nge wugem e Psalms ni kani yu ulungnag ni lal ulung ara lal ke babyor ni ba'aray rogon:

Psalms 1-41
Psalms 42-72

Psalms 73–89
 Psalms 90–106
 Psalms 107–150

KAEN TA'REB E BABYOR

1

(Psalms 1–41)

Bin riyul' e felfelan'

- ¹ Ba felan' e cha'
 nma siyeg ni nge fol ko fonow rok e girdi' nib
 kireb,
 ma der folwok ko pi'in ni tadenen,
 ara un ngak e pi'in dariy fan Got u wan'rad.
- ² Ma ra be'eg e motochiyel rok SOMOL mma yib e
 felfelan' riy ngak,
 ma ku aram rogon nra be'eg ni rran nge nep'
 ni bochan e nge nangfan.
- ³ I ir e bod ba ke gek'iy nike tugul u to'oben ba lul';
 gubin ngiyal' nma k'uf ko ngiyal' nra taw ngay
 ni nge k'uf,
 ma der mororoy yuwan.
 Urngin e tin ma ngongliy e ma yan i aw ni bfel'.
- ⁴ Ma girdi' nib kireb e gathi ara'rogorad!
 Yad bod kenggin e *grain* ni kan th'ab ke mlik', nra
 aw e nifeng ngay me changegnag.
- ⁵ Girdi' nib kireb e bayi gechig nagraad Got;
 pi tadenen nem e dab ni unegrad nga fithik' e
 pi'in yad mmat'aw.
- ⁶ I SOMOL e ra pow'iy me yororiy e pi'in yad ba
 mat'aw,
 machane en nib kireb e be yan u ba kanawo'
 ni sor ngabang nib gel e gafgow riy.

2

Fare pilung ni Got e duwgiliy

- ¹ Mangfan nike puruy' e pi nam ni ngar togopluw-gad?
Mangfan ni yad be makath nib m'ay fan?
- ² Pi pilung rorad e kar togopluw gad,
ma pi'in yad be gagiyeg nagra d e kar
mu'ulunggad yad be makath
nib togopluw ngak SOMOL nge fare pilung ni
Got e mel'eg.
- ³ Be lungurad, "Marod, ngad chuwigad u tan e
gagiyeg rorow,
marod, ngad pithiged gadad u tan pa' row."
- ⁴ I SOMOL e bay u tagil' u tharmiy ni be minmin
ngorad
ma be moningnag e yochi makath rorad.
- ⁵ Ra damumu w nge ginangrad,
me k'aring e marus ngorad ko damumu w rok.
- ⁶ Ke ga'ar, "Kug tay e pilung rog nga daken yu
Zion,*
ni aram fare burey rog nib thothup."
- ⁷ Me ga'ar fare pilung, "Ngg u weliy ngan nang e tin
keyog SOMOL.
Ke ga'ar SOMOL ngog, 'I gur fakag,
daba' e kug mang chitamam.
- ⁸ Mu ning ngog, mu gu pi' urngin e nam ngom;

* **2:6 ZION:** Re bugithin ni Zion e (ka unog ni "Binaw rok David" ni immoy ni tafen piyu Jebus nib yoror, me kol e salthaw ku David) me boch ngaray me par ni fithingan fare burey ni bay e tempel riy.

2:7 Mat 3:17; Act 13:33; Heb 1:5; 5:5

ma re fayleng ney ni polo' e bayi mil suwon ngom.

⁹ Bay mu gagiyeg nagrađ nga pa'am nib wasey;
bay mu bilbiligrad nnochiyang ni bod ba th'ib
ni but'."

¹⁰ Gimed e pi pilung, mmotoyilgad ko re thin ni
ba'aray nib ginaeng ngomed,
gimed pi tagagiyeg ko fayleng, thingar mu
nanged e pi thin ni ba'aray:

¹¹ Mu pigpiggad ngak SOMOL u fithik' e marus;
mu t'on gad,

¹² mi gimed siro' ngak;
ya ra danga' ma ra puw e damumu w rok,
mi gimed yim' nib tomgin.

Ba felan' urngin e pi'in yad ma yan ngak SOMOL
ni nge yororiyrad!

3

*Meybil ko Ayuw ni Kadbul**

¹ SOMOL, rib yo'or e to'ogor rog,
nike pag urngrad ni yad be togopluw ngog.

² Yad be yogneg ni yad be ga'ar,
"Dabi ayuweg Got e cha'nem."

³ Machane gur SOMOL, e rungrung rog ko riya' ni
gubin ngiyal';

ga ma gel nigeg
ma ga ma fulweg e athamgil nga lanin'ug.

⁴ Gu yornag e ayuw ngak SOMOL,

* **3: *ROGON NI HEBREW***: Ba tang kok David, u tomuren ni mil rok Absalom ni be' nib pagel ni fak.

me fulweg taban e meybil rog ko fare burey
rok nib thothup.

⁵ Gu pageg nga but' ni nggu mol,
ma SOMOL e be yoror rog ni n'umngin e nep'.

⁶ Da gu rus ko yu biyu' i to'ogor
ni yad ba liyegeg u ga'ngin yang.

⁷ SOMOL, ni Got rog moy ngam ayuwegneg!
Mu gechignag urngin e pi to'ogor rog,
ngam pagrad nike m'ay gelingrad ni dabkiyag
ni ngar maad'adgad ngog.

⁸ Gel ni yima tay e ma yib rok SOMOL—
mang e yigi fal'eg wa'athan e girdi' rok.

4

Meybil ko Ayuw ni Gonowrug

¹ Mu fulweg taban e meybil rog,
A Got, ni gur e rungrung rog!
Nap'an ni ug moy u fithik' e oloboch, ma gur e mu
aywegeg.
Mu gol ngog e chiney ma ga rung'ag e meybil
rog.

² Gimed e girdi', bu uw n'umngin nap'an ni nga
mogned e thin ni kireb ngog?
Uw n'umngin nap'an ni nge t'uf romed e n'en
ni dariy ban'en ni bfel' ngay
ma gimed be lek e n'en nde riyul'?

³ Mu ted u wan'med ni SOMOL e ke mel'eg e pi'in
nib mat'aw ni nge milfarad ngak,
ma be rung'ag lamag nap'an ni gu ra pining.

- 4 Mu dada'gad ko marus mi gimed tal ko denen;
 mu fal'eged i leamnag e ren'ey,
 u nap'an ni gimed ra thig nga chob romed nib
 math gulungmed.
- 5 Mu pi'ed e maligach nib mat'aw ngak SOMOL,
 mi gimed tay e pagan' romed nga daken.
- 6 Me yo'or e girdi' ni nge meybil ni be lungurad:
 "SOMOL, kum fal'eg' boch wa'athmad.
 Mu changar ngomad u fithik' e runguy!"
- 7 Machane, felfelan' ni kam pi' ngog
 e bagel boch ko felfelan' ni yad ra tay
 ko urngin e *grain* nge wayin rorad.
- 8 Nap'an gu ra thig nga but', mu rug mol ni gu ba
 gapas;
 kemus ni gur, SOMOL, e ga ra aywegeg ni dabi
 buch ban'en rog.

5

Ba meybil ni man ayuw

- 1 SOMOL, mu telim ko thin rog, ma ga rung'ag e
 gel'gel' rog.
- 2 Motoyil ko man ayuw rog,
 I gur e Got rog ma pilung rog!
- SOMOL, gu be meybil ngom;
 3 ga ma rung'ag lamag ni kakadbul;
 ra yib e yal' ngalang mu gu meybil
 mu gu son ni ngam fulweg taban.
- 4 Gathi ga ba Got nma flan'um ko ngongol ni kireb;
 da mur pag e kireb nge par u p'ewchem.

- 5 Dabyag ni ngam kadan'um ko pi'in tolngan';
ga ba fananikay urngin e pi'in kireb.
- 6 Ga ma thang mit urngin e pi'in ma ban
ma dabum e pi'in tacham, nge girdi' ni
sasalap.
- 7 Ma bochan ga'ngin e t'ufeg rom
ma ke yag ni gub nga naun rom;
ma ke yag ni nggu'un ko liyor u lan e Tempel rom
nib thothup
nggu siro' ngom u fithik' e liyor.
- 8 SOMOL, ba yo'or e pi to'ogor rog
mu pow'iyeg ko n'en ni ga be finey;
ma ga gagyalnag ngog e kanawo' rom ni nggu
lek.
- 9 N'en ni be yog e pi to'ogor rog e dabyag i pagan'uy
ngay;
kemus ni ban'en ni ngan gathay e yad
ba'adag.
- Bfel' nifngin e thin rorad ma ba sumnguy,
machane basug ko yub.
- 10 Got, mu bucheg wa'athrad ma ga gechig nagrađ;
mang e yug ra awgad ko pi makath rorad.
Mu chuwegrad u p'eowchem
ni bochan e ba pire' e denen rorad
nge togoplun ni yad be tay ngom.
- 11 Machane pi'in yad ma naf ngom e bay ra felfe-
lan'gad;
rayag ni gubin ngiyal' ni ngu'ur tanggad ni
yad bfelfelan'.
Mu yororiy e pi'in ga ba t'uf rorad;

ya bocham e aramfan ni yad bfelfelan'.
 12 SOMOL, ga ma fal'eg wa'athan e pi'in yad ma fol
 rom;
 t'ufeg rom e ma yaroriyrad ni bod e *shield*.

6

Ba meybil ko ayuw ko ngiyal' nike yib e gafgow

- 1 SOMOL, dab mu puwan' ngog ni ga ba damu-
 muw,
 ma dab mu gechig nigeg u fithik' e damumuw.
 2 SOMOL, kem'ay gelngig; ere wurengan'um ngog!
 Mu pi' gelngig; ya kri thowparwog
 3 ku gu aw nga fithik' e oloboch.
 SOMOL, bu uw n'umngin nap'an ni ngam son, fin
 mu ayuwegneg?
- 4 SOMOL, moy ngam ayuwegneg;
 u fithik' e runguy rom e ngam lageg riy ko
 yam'.
- 5 U lan e fayleng ko yam' e dariy be' ni ga ra yib
 ngan' riy;
 ma dariy be' nra pining e sorok ngom u rom.
- 6 Ke aw parwog ko meyor;
 gubin e nep' nma munur e chob rog nga lu'ag;
 gayul rog e ke wanum ko lu'.
- 7 Ka ri chugur ni nge dab kug guy ban'en;
 ya owcheg e kari thow
 ni bochan e meyor ni be k'aring e pi to'ogor
 rog ngog.
- 8 Mu paloggad rog, gimed e pi'in kireb lanyan'!
 I SOMOL e be rung'ag laman e meyor rog;

- ⁹ be motoyil ko man ayuw ni gu be yornag
 ma bayi fulweg taban e meybil rog.
¹⁰ Pi to'ogor rog e bay ra nanged tamra'en e waer,
 yug nap'an e ra balyang lanin'rad mi ni tu-
 lufrad ngar milgad.

7

*Ba meybil ni fan ko n'en nib mat'aw**

- ¹ SOMOL ni Got rog, ku gub ngom ni ngam mang
 rungrung ngog;
 mu ayuwegneg ma ga fekeg u pa' e pi'in yad
 be tulfeg,
² ya ra dangay, ma bay ra fekedgag ni bod ba
 gamanman ni layon
 ko gin ndariy be' riy ni nge ayuwegneg,
 ngar popofedgag u rom.
³⁻⁴ SOMOL ni Got rog, fa'anra kug rin' e kireb ngak
 yug be',
 ara kugthig u tanggin e fager rog
 fa dariy tapgin mu gu k'aring e cham ko
 to'ogor rog;
 fa'anra kug rin' reb e pin'ey
⁵ me'ere mu pag e pi to'ogor rog ngar tulufed gag
 ngar koled gag,
 mu pagrad ngar th'ebed gag nga but' ngum'
 ngan digeyeg u but' ni dakriy e pogofan rog!
⁶ SOMOL, mu sak'iy u fithik' e damumuw rom,
 mu togopluk ko damumuw rok e pi to'ogor
 rog,

* **7: ROGON NI HEBREW:** Ba tang ni yin' David ngak SOMOL ni
 bochan Kush ni fare Benjaminite.

- mu od ngam ayuwegneg.
 Tin nib mat'aw e ir e ga be ta'chiylen,
⁷ ere mu kunuy urngin e girdi' nga to'obem,
 ma ga gagiyeg u tharmiy nga dakenrad.
- ⁸ Gur e tapufthin rok urngin e girdi'.
 SOMOL, mu duwgiliy ni gu bfel'
 ya gamnang ni bfel' e rog;
- ⁹ Gur e ga ba Got ko mat'aw,
 ma ga ma pufthinnag lanin'mad nge ar ar
 romad.
 Mu taleg e pi'in kireb ko ngongol nib kireb
 ma ga tow'athnag e pi'in ni bfel'.
- ¹⁰ I Got e yoror rog;
 ma ayuweg e pi'in yad ma fol rok.
- ¹¹ I Got e tapufthin nib mat'aw
 ma urngin ngiyal' nma gechignag e pi'in
 kireb.
- ¹² Fa'anra dab ra thilyeged pangirad,
 ma bayi uthum Got e saydon rok.
 Ke tel e gat'ing rok ke fal'eg rogon ke tay;
¹³ ke fek e pi talinecham rok nib yargel
 ke paluweg e pi gan e gat'ing rok ni be yik'.
- ¹⁴ Amguy rogon nma leamnag e girdi' ni kireb e tin
 tagan;
 yad ma tanomnag e oloboch miyad rin' e
 sasalap.
- ¹⁵ Machane pi wup ni kar ngongliyed ni fen yug
 boch e girdi',
 e ku yad e yad be aw ngay.
- ¹⁶ Ere gechig ko kireb rorad e ke aw ngorad
 ma wodmang rorad e be maad'ad ngorad.

17 Gu be pining e magaer ngak SOMOL nga feni
 mat'aw;
 ma gu be tangnag feni sorok SOMOL ni Th'abi
 Tolang.

8

Feni sorok Got nge feni ga' fan e girdi'

- 1 A SOMOL, ni gur e SOMOL romad,
 rogon feni gilbugwam e ka ni guy u gubin
 yang u fayleng!
 Rogon feni sorom e ke yan ke pag e yu thal i
 tharmiy ngalang;
 2 sorok ni be pining e pi bitir nge pi madway
 ngom.
 Ir e mu maruwel ngay nge mang yoror rom ko pi
 to'ogor rom,
 ma ir e nge taleg e pi to'ogor rom nge pi'in ke
 sap lanin'rad ngom.
 3 Fa'an gu ra yaliy lanelang ni gur e kam sunumiy,
 nge pul nge pi t'uf riy, ni gur e mu ayliyrad nga
 tagil'rad,
 4 me lungug u wun'ug, girdi' e mang ni ngam
 leamnag;
 kemus ni yad e girdi', ma ri yad ba t'uf rom?
 5 Machane kam tay ni kemus ni go' gur e ga ba
 tolang rorad;
 kam teeliyaw nagrad ko tayfan nge flaab.
 6 Kam tayrad ni ngar gagiyeg niged urngin ban'en
 ni kam sunumeg,

kam tayrad ni yad ba tolang ngak urngin
ban'en:

⁷ ni saf nge garbaw, ma ku er i tay e gaman-
man ni malboch,

⁸ nge arche' nge nig,
nge urngin e yafos u maday.

⁹ A SOMOL, ni gur e SOMOL romad,
feni sorom e ka ni guy u gubin yang u fayleng!

9

Pongmagaer ngak Got ni fan e ba mat'aw

¹ SOMOL, bay gu pining e magaer nge sorok ngom
u polo' i lanin'ug;

Bay gu weliy murung'agen gubin ban'en ni
bfel' ni kam rin'.

² Bay gu tang ni kug uf ni bocham.

Bay gu tang ni gu be pining e sorok ngom, i gur
Got ni Gubin ma Rayag Rok.

³ Pi to'ogor rog e ra sulod nga wuryel u nap'an ni
mub mm'ug;

miyad thig nga but' ni karm'ad.

⁴ Ga ba mat'aw ma gab yul'yul' ko pufthin ni ga ma
tay,

ma gur e kam duwgiliy ni gub mat'aw.

⁵ Kam puwan' ngak e pi nam,

ma kam thang owchen e pi'in kireb;
dab kurbad ngan'uy bingyal'.

⁶ Ke math owchen e pi to'ogor rodad ni dariy
n'umngin nap'an;

ma kam gathay e pi binaw rorad';

dakriy bingyal' ni ku yad ra yib ngan'uy.

⁷ Machane SOMOL e pilung ni manechibog;
ke fal'eg rogon gil'ilungun ko pufthin.

⁸ Be gagiyegnag e fayleng nib yal'uw rogon;
ma pufthinnag e pi nam nrogon nib mat'aw.

⁹ SOMOL e manaf rok e pi'in yibe gafgow nagra,
ni aram gil' e ayuw ko ngal'an e gafgow.

¹⁰ SOMOL, pi'in yad manangem e ra pagan'rad
ngom;
cha' nra yib ngom e ri dab mu n'ag.

¹¹ Ngan tangnag e sorok ngak SOMOL, ni ir e ma
gagiyeg u Zion!
Ngan weliy ngak gubin e nam e tin ke rin'!

¹² I Got e der ma pagtalin e pi'in gafgow,
der ma pagtalin e meyor rorad;
mma gechignag e pi'in yad ma rin' e kireb
ngorad.

¹³ SOMOL, mu runguyeg!
Mu guy e gafgow ni be k'aring e pi to'ogor rog
ngog!

SOMOL, mu lagneg u pa' e yam',

¹⁴ ya nge yag ni gu sak'iy nga p'eowchen e
girdi' nu Jerusalem
nggu weliy ngorad urngin ban'en ni gu be
pining e sorok riy.

Bay gu felfelan' ni bochan e kam mat'aw nigeg.

¹⁵ Pi nam e ka ra mulgad ngalan e low ni yad e ra
kired;
ka ra awgad ko wup rorad.

- 16 Ke gagiyegnag SOMOL kannang ko ir mini' u daken e puffthin rok nib mat'aw; ma pi'in kireb e ke tafchirad e ngongol rorad.
- 17 Yam' e ir ra yan i mus e pi'in kireb ngay, ni gubin e pi'in nra paged Got.
- 18 Ma pi'in bt'uf e ayuw rorad e gathi gubin ngiyal' ni yira pagtilrad; ma n'en nma l'agan e pi'in gafgow ngay e dabi par nib masengseng ni dariy n'umngin nap'an.
- 19 SOMOL, mu sak'iy! Dab mu pag e girdi' ngar feked yathim! Mfek e pi'in dammich u wan'rad nga p'eowchem nga mog e gechig rorad.
- 20 SOMOL, mu k'aring e morus ngorad; mu gagiyegnag ngar nanged ni yad e kemus ni girdi'.

10

Ba meybil ni fan ko mat'aw

- 1 SOMOL, mangfan ni ka mu par u orel? Mangfan ni ga be mith ko ngiyal' nike yib e oloboch ngomad?
- 2 Pi'in kireb e yad ba tolangan' ma yad be gafgow-nag e pi'in gafgow; mpagrad ngar awgad ko fapi wup ni kar ngongliyed.
- 3 Pi'in kireb e yad ba uf ko pi ar ar rorad ni kireb; pi'in chogow e yad ma yog e thin ni kireb ngak SOMOL miyad pi' keru'rad ngak.

- 4 Pi'in kireb e dariy fan SOMOL u wan'rad;
mu fithik' e tolngan' rorad e yad ma leamnag
ni dariy rogon Got.
- 5 Pi'in kireb e ma fel' rograd ko tin yad ma
ngongliy.
Ya dar nanged fan rogon e puffthin rok Got;
ma mad ma girig ko pi to'ogor rorad.
- 6 Yad ma ga'ar u wan'rad, "Dab da waergad bi'id;
ma dab da mada' niged e magawon bingyal'."
- 7 Welthin rorad e ba sug ko yaba', nge ban, nge thin
ni yargal;
ma ba papey ni yad ma yog e thin nra kireb-
nag lanyan' be', nge thin ni kireb.
- 8 Yad ma mith u lan e binaw i yan,
ni yad ma son ni ngar thanged e fan rok e pi'in
dariy ban'en ni kar bucheded.
Yad ma mith ngu'ur damit naged e pi'in dabiyaq ni
ngar ayuwegedyad;
9 yad ma son ko gin ka ra mithgad riy ni bod e
pi layon.
Yad ma pach ni yad be sonnag e pi'in gafgow;
miyad kolrad ko wup rorad miyad girngiyrad
ngabang.
- 10 Fapicha' ni ka ni kolrad e kar masengseng gad u
but';
mirin gelngin e yargel e ke li' rad.
- 11 Pi'in kireb e yad be yog rorad ni yad be ga'ar,
"Dariyfan u wan' Got!
Ke moleg owchen ni dabi guydad!"

- 12 SOMOL, mu gechignag e pi girdi' ni kireb nem!
Dab mu pagtalin e pi'in yad be gafgow!
- 13 Bu uw rogon e pi'in kireb ni yad be fananikay
Got
ma yad be ga'ar u lanin'rad, "Got e dabi gechig
nagdad"?
- 14 Machane ga be guy; ga be yaliy e oloboch nge
gafgow
ma urngin ngiyal' ni ka mu fal'eg rogom ni
ngam pi' e ayuw.
Pi'in dabyag rorad ni ngar ayuwegedyad e ka ra
pi'edyad nga pa'am;
gubin ngiyal ni ga ma ayweg e pi'in ni ba t'uf
e ayuw rorad.
- 15 Mu kirebnag gelngin e pi'in kireb nge pi'in nib
kireb e leam rorad;
mu gechig nagrad ko kireb ni karrin'ed,
nge taw ko ngiyal' ni ka ra talgad i rin'.
- 16 SOMOL e pilung ni manechibog ko pichibog.
Pi'in yad ma tayfan yugu boch e got
e bay ra chuwgad u daken e but' rok.
- 17 SOMOL, bay mmotoyil ko meybil rok e pi'in ba
sobut';
bay mpi' e athamgil nga lanin'rad.
- 18 Bay mu rung'ag e meyor rok e pi'in yi be gafgow
nagrad nge pi'in kanim' rorad;
bay mu duwgiliy ni yad bfel',
ya nge tal e girdi' ni dab kur k'arnged e marus
ngorad.

11

Pagan' ngak SOMOL

- ¹ Be pagan'ug ko ayuw rok SOMOL.
 Rigab balyang ni ga be yog ngog ni ga be ga'ar,
 "Mu changeg ngam man ni bod ba arche' nga
 daken e pi burey,
² ya pi'in kireb e kar tiled e gat'ing rorad ma
 kar pulweged gan e gat'ing rorad
 u milmor ni ngar yip'ed e pi'in bfel'.
- ³ Be' ni bfel' e dariy ban'en nrayag ni rin'
 ni fa'anra ke wagay gubin ban'en."
- ⁴ SOMOL e bay u lan e tempel rok nib thothup;
 ma tagil' e bay u tharmiy.
 Be yaliy e girdi' u gubin yang
 ma manang e n'en ni yad be rin'.
- ⁵ Ma fal'eg i yaliy e fel' nge kireb ni ta'reb rogon;
 ma pi'in der fol ko motochiyel e ma
 fananikayrad u polo i gumircha'en.
- ⁶ Ma pu'og e achaffin ni be daramram
 nga but' nge *sulfur* ni be yik' nga daken e pi'in
 kireb;
 me gechig nagrad ko nifeng nib gawel.
- ⁷ SOMOL e bmat'aw, ma ba'adag e wok ni bfel';
 pi'in yad ra rin' e wok ni bfel' e yad ra par u
 p'eowchen.

12

Ba meybil ko ayuw

- ¹ SOMOL, mu ayuwegmad!
 Dariy be' ni bfel' nike magay;

- girdi' nib yul'yul' e dab kun piri'egrad'.
- ²Yad gubin ni yad be ban nigedyad;
yad be pi'rad ngalang ko thin.
- ³SOMOL, mu taleg e pi balwoth nem ni sasalap!
Mu ning e pi langef ni ufanthin nem nma
ga'ar,
- ⁴“Thin romad e ma yagnag ngomad e n'en ni
gamad ba'adag.
Bay gogned e n'en ni gamad be finey,
ma dariy be' nrayag ni talegmad.”
- ⁵Be ga'ar SOMOL, “Chiney e bay gub,
ni bochan e pi'in ba t'uf e ayuw rorad e yibe
gafgow nagrađ
ma pi'in yibe gafgow nagrađ e yad be gel'gel'
u fithik' e amith.
Bay gu pi' ngorad e re ayuw ni yad be yim' ni
bochan.”
- ⁶Tin ma micheg SOMOL e rayag ni nge pagan'uy
ngay;
bod feni fel' e silber,
ni kan urfiy ke be'ech u mit e nifiy ni medlip
yay.
- ⁷⁻⁸Pi'in kireb e leam rorad e yad bay u gubin yang,
ma gubin e girdi' nma uf ko n'en nib kireb.
A SOMOL, mu ayuwegmad,
u pa' e miti girdi' nem.

13

Ba meybil ko ayuw

- 1 SOMOL, uw n'umngin nap'an ni ngam pagtalig?
Manemus?
Uw n'umngin nap'an ni ngam mitheg
owchem rog?
- 2 Uw n'umngin nap'an nthingar gu lubeg e
gafgow?
Uw n'umngin nap'an ni nge suguy e kireban'
lanin'ug ni rran nge nep'?
Uw n'umngin nap'an ni nge gel e to'ogor rog
ngog?
- 3 SOMOL ni Got rog, mu changar ngog ma ga
fulweg lungug.
Mu sulweg gelngig; dab mu pageg nggum'.
- 4 Dab mu pag e to'ogor rog nge lungurad, "Kug
gelgad ngak."
Dab mu pagrad ngar giriggad ngog ni kug
waer.
- 5 Kug toer ko t'ufeg rom ni dabimus;
Bay gu felan', ni bochan e ga ra chuwegeg u
pa'rad.
- 6 SOMOL, bay gu tang nigem,
ni bochan e ku'um gol ngog.

14

Kireb rok e Girdi' (Psalm 53)

- 1 Pi'in balyang e ma lungurad u lanin'rad,
"Dariy e Got!"
Yad gubin nrib gel e kireb rorad,
ka ra ngongliyed bogi ban'en nrib gel e kireb
riy;

dariy ta'abe' ni be rin' e tin bfel'.

² I SOMOL e be changar ngak e girdi' u tharmiy nga
but'
ni nge guy ko bay bochi yad nib gonop,
ni yad be meybil ma yad be liyor ngak Got fa
dariy.

³ Machane yad gubin ni karanod nga wuru' e wo',
yad gubin ni ta'reb rogorad ni yad ba kireb;
dariy ta'a bagayad ni bfel',
nta'a bagayad ma dariy.

⁴ Me fith SOMOL ni ga'ar, "Gur dar nanged?
Gur urngin e pi cha'ney ni yad be ngongliy e
kireb e de tamilangan'rad?
Kar pired yad be leag u fithik' e yargel e tirok e
girdi' rog,
ma darir meybilgad ngog."

⁵ Machane bay ra m'ad ko marus,
ya Got e be par rok e pi'in yad be folwok rok.

⁶ Girdi' ni kireb e yad ma gathay e puruy' rok e
pi'in gafgow,
machane SOMOL e ir e yoror rorad.

⁷ Ri gu be meybil
nu Zion e nge yib e ayuw riy ngak yu Israel!
Rib gel e felfelan' nra tay e girdi' nu Israel
nap'an nra fal'eg SOMOL rograd bayay!

15

Tin ba'adag Got ni ngan rin'

¹ SOMOL, mini' e rayag ni nge th'um ngalan e
Tempel rom?

Mini' e rayag ni nge un ko liyor u Zion, ni fare
 burey rom nib thothup?*

² Pi'in yad ma folwok rok Got u fithik' urngin
 ban'en,
 ma gubin ngiyal' ni yad ma rin' e tin ni bfel',
 ma thin ni yul'yul' e yad ma yog,

³ ma darir t'ared e thin nga daken e girdi'.
 Pichaney e darir rin'ed ban'en ni ba kireb ko pi
 fager rorad,
 ma darir thibthib niged e pi'in yad bbuguliy-
 oror.

⁴ Ma dubrad daken e pi'in ke n'agrad Got,
 machane yad ma tayfan e pi'in yad ma fol rok
 SOMOL.
 Ma gubin ngiyal' ni yad ma rin' e n'en kar
 micheged ni ngar rin'ed,
 ndemturug ko mang e ra yib riy ngorad.

⁵ Yad ma pi' e salpiy ni lon ni darir yin'ed e win
 rorad ngay,
 ma darir feked puluwon e sasalap ni fan e
 ngar micheged ban'en nib togopluw ngak
 be' ni bfel' e rok.

Cha' nma rin' e pin'ey e ba muduwgil u but' ni
 dariy ban'en nra buch rok.

16

Meybil u fithik' e pagan'

¹ Got, mu yoror rog, i gur e pagan' rog.
² Be lungug ngak SOMOL, "I gur e Somol rog;
 urngin e pin'en ni bfel' ni bay rog e gur e yib
 rom."

* **15:1 BUREY ROM NIB THOTHUP:** Muguy e 2:6.

- ³ Rib fel' pi girdi'en SOMOL ni yad ba yul'yul!
 Kargum' ni bochan ni nggu un ngorad.
- ⁴ Pi'in ka ra milgad ngak yugu boch e kan,
 e bo'or e gafgow ni ka ra girngiyed nga daken-
 rad.
 Dab gu un ngorad i pi' e maligach,
 ma dab gu tayfan e pi got rorad.
- ⁵ SOMOL, i gur e gubin ban'en ngog,
 I gur e ga ma pi' ngog urngin e tin ba t'uf rog;
 ma tin kabay e rran u puluwog e bay u lan
 pa'am.
- ⁶ Pi tow'ath rom ngog e rib fel';
 rib manigil ni gubin!
- ⁷ Gu be pining e magaer ngak SOMOL, ya ir e be
 pow'iyeg,
 ma lanin'ug e ra nep' ma be fonow nige.
- ⁸ Bay SOMOL u lanin'ug ni gubin ngiyal';
 bay nrib chugur ngog, ma dariy ban'en
 nrayag ni nge rurgeg.
- ⁹ Ere gu be par ni gu ba felan' ma bfel' lanin'ug,
 ni gubin ngiyal' nib pagan'ug;
- ¹⁰ ya ga be yororiyeg u gelingin e yam',
 gu ma pigpig ngom u fithik' e yul'yul',
 ma dab mu pageg nggu waen ko fayleng ko
 yam'.
- ¹¹ Bay mu dag ngog fare pa' i wo' ko yafos;
 i gur e kam suguyeg ko felfelan', ya ga bay rog,
 ma ayuw ni ga be tay ngog e bay i pi' e felfelan'
 ngog ndariy n'umngin nap'an.

17

Ba meybil rok be' ni bfel' e rok

¹ A SOMOL, mmotoyil ko wenig rog ni gu be ning e
tin nib mat'aw;

mu telim ngog ko man' ayuw ni gu be tay!
Motoyil ko meybil rog nri gub yul'yul' ngay.

² Ya go' gur e rayag ni mog ni bfel' e rog,
ni bochan e go' gur e ga ma guy e tin rriyul'.

³ Ga manang lanin'ug.

Kamub ngog nnep';

ka mu sikeng nige ni polo'

ma dam pir'eg ba ar ar ni kireb u fithik'ag.

Da gur ma yog ban'en nib kireb,

⁴ ni bod nma rin' boch e girdi';

ma gu ma fol ko motochiyel rom

ma dagur lek kanowa'en e pi'in yargal.

⁵ Gubin ngiyal ni gu ma yan u kanawo'em,
ma dawor gu chef riy nga orel bingyal'.

⁶ A Got, gu be meybil ngom, ya ga ma fulweg taban
e meybil rog;

ere mu sap ngog ngam rung'ag e thin rog.

⁷ Mu dag fel'ngin e t'ufeg rom ma ga yororiyeg;

ra gu bay u chirem ma dariy ban'en nrayag ni
rin' e to'ogor rog ngog.

⁸ Mu ayuwegneg ni bod ni ga ma ayuweg e tir u
marwam;

mmithaggeg ko taglul' u tan pom,

⁹ ko pi cham ni be yib rok e pi'in kireb.

Pi to'ogor nib tathang e pogofan e kar liyegedgag;

- 10 dariy e marunguy rorad, mab tolang e thin rorad.
- 11 Kar chalngobiyedgag e chiney, u gubin yang ni gu ra cheal ngay,
ni yad be changarnag rogon ni ngar girngiyedgag nga but'.
- 12 Yad bod bogi layon, ni yad be son nigege,
ni yad ba'adag ni ngar popofedgag ni nochyang.
- 13 SOMOL, moy! Mu cham ko pi to'ogor rog ngam gel ngorad!
Mu aywegeg ko saydon rom u pa' e pi'in kireb;
14 mu ayuwegnag u pa' e pi'in nib yoor ban'en rograd ko biney e tamilang.
Mu gechig nagraad ko pi gafgow ni ka mu cha'riy ni fan ngorad;
mang e yugu ra gaman gad pifakrad riy miki aw boch ni fen pifak pifakrad!
- 15 Machane gag, e gu ra guy owchem, ni bochan e kug yal'uw;
ma nap'an ni gu ra od, ma ga bay, ni gin gabay riy e ra sugyeg ko felfelan'.

18

*Tangin e gel ni tay David
(2 Samuel 22:1-51)*

- 1 SOMOL, ri gab t'uf rog!
Gur e yoror rog!
- 2 SOMOL e ir e ta'ayuw rog;
I ir e yoror rog nib gel.

Got rog e ir e yoror rog,
 mra gu bay rok ma dariy ban'en nra buch rog.
 Ma yororiyeg ni bod bangi *shield*;
 Ir e manaf rog ma be guyeg ndabi buch ban'en
 rog.

³ Gu pining SOMOL,
 me ayuwegneg u pa' e pi to'ogor rog.
 Ngan pining e sorok ngak SOMOL!

⁴ Riya'en e yam' e ke longbiyeg;
 ma pi n'ew ko riya' e ke m'ing nga dakenag.

⁵ Riya'en e yam' e ke liyegeg,
 ma low ko yam' e tay e wup ni nggu aw ngay.

⁶ U fithik' e mo'maw' rog mu gu pining SOMOL;
 gu pining e Got rog ni nge ayuw.

I rung'ag lamag ngalan e tempel rok;
 i motoyil ko meyor rog ni man ayuw.

⁷ Ma aram me yib e durru' nge rur e fayleng;
 ma enggin e pi burey e rur ma be dada',
 ni bochan e ke damumuw Got.

⁸ Yib e ath u lan p'ethngun nga but',
 ma nifiy ni be daramram nge *coal* ni be yik e
 yib u l'ugun nga but'.

⁹ Me gochthiy e tharmiy nge mab me yib riy nga
 but'
 ni bay bang i manileng nib limor u tan rifrifen
 ay.

¹⁰ Me changeg nib papey ni bay u daken fare
 gamanman ni bay pon;
 i milekag u daken pon e nifeng.

¹¹ Me upnguy ir ko lumor;
 ma ke liyeg e manileng nib dub'ag, nib sug ko
 ran.

- 12 Pi malang ni be yik nge ra'en e nifiy ni be
matmat
e yib ko uluch u p'eowchen
nge kuruf e pi manileng nib lumor nga barba'.
- 13 Ma aram me chob SOMOL ni dirra' u lanelang;
ma laman fa en Th'abi Tolang e nni rung'ag.
- 14 Me pag e pi gan e gat'ing rok nge wereg e pi
to'ogor rok;
ra'en e uluch ni be matmat e tulufрад ngay.
- 15 T'ay e regur e ke m'ug,
ma pi enggin e fayleng e ke chuw e upong u
daken,
u nap'an e mu puwan' ko pi to'ogor rom, SOMOL,
ma ga tolul ngorad u fithik' e damumuw.
- 16 Me lumel SOMOL u lang nga but' nge koleg;
nge girngiyeg ngalang u fithik' e ran nib to'ar.
- 17 I aywegeg u pa' e pi to'ogor rog nib gel gelingrad
ngu pa' gubin e pi'in dabrad dakenag—
ni rib gel gelingrad ngog.
- 18 Nap'an ni ug moy u fithik' e mo'maw', miyad
cham ngog,
machane me yororiyeg SOMOL.
- 19 Me ayuwegneg ngug chuw u fithik' e riya';
i ayuwegneg ni bochan e ba felan' ngog.
- 20 Ma tow'ath nipeg SOMOL ni bochan e gu ma rin'
e tin ni bfel';
mma fal'eg wa'athag ni bochan e bfel' e rog.
- 21 Gu ma fol ko motochiyel rok SOMOL;
dawor gu pi' keru'ug ko Got rog.
- 22 Gu ma tay u gil' gubin e motochiyel rok;

- ma dagur togopluw ko tin ke ta'chiylen.
- 23 Manang ndariy e kireb rog,
ma dagur ma rin' e kireb.
- 24 Ere ma tow'ath nigeg ni bochan e gu ma rin' e
n'en ni bfel',
ma bochan e manang ni bfel' e rog.
- 25 A SOMOL, ga ba yul'yul' ngak e pi'in yad ba
yul'yul' ngom;
polo' fanam fel' ko pi'in dariy thibngirad.
- 26 Ga ba machalbog ko pi'in yad bmachalbog,
machane ga ma dumpamam ko pi'in yad ba
kireb.
- 27 Ga ma ayuweg e pi'in yad ba sobut'an',
machane ga ma sobut'nag e pi'in ba tolan-
gan'rad.
- 28 A SOMOL, ga ma pi' e tamilang ngog;
ma ga ma chuweg e lumor rog.
- 29 Ga ma pi' gelngig ni nggu cham ko pi to'ogor rog
nge gelngig ni nggu buthug e yoror rorad.
- 30 Re Got ney – e rib th'abi fel' e ngongol rok!
Thin rok e rib pagan'uy ngay!
Ir e bod bangi *shield*
ngak gubin e pi'in nma gay e ayuw rok ni nge
yororiyrad.
- 31 I SOMOL, ni kemus ni ir e Got;
kemus ni Got e yoror rodad.
- 32 Ir fare Got nma gel nigeg,
nma yal'uweg kanawo'eg.
- 33 I teg ni gu bod ba *deer* nib l'agl'ag rifrifen ay;
me teg ndab gu thay u p'ebugul e burey.

- 34 Ma fil rogon e mael ngog,
ya nge yag ni gu cham ko bin th'abi gel e
gat'ing.
- 35 A SOMOL, ga ma yororiyeg ma ga ma ayuweg-
neg;
ayuw rom e ke gilnag buguwag,
ma gelngim e ke teg ndariy ban'en nike buch
rog.
- 36 Ka mu ayuwegneg ni de yag nni koleg,
ma dawor gu dol' bingyal'.
- 37 Gu be tuluf e pi to'ogor rog ngu'ug kolrad;
da gur tal nge taw ko ngiyal' ni kug thangrad.
- 38 Kug cham ngorad nga but', ni dakiyag ni ngar
suwongad;
kar pired u but' ni yad ba waer u puluwog.
- 39 Gur e ga ma pi' gelngig ko mael
nggu gel ngak e pi to'ogor rog.
- 40 Ga ma tuluf e pi to'ogor rog kar milgad rog;
gu be thang mit e pi'in yad be fananikayeg.
- 41 Yad be yornag e ayuw, machane dariy be' nra
ayuwegrad;
yad be pining SOMOL, machane dar fulweg
lungurad.
- 42 Kug parsiyrad, kar ngal'gad ni ab
nra thoyrad e nifeng miyad chuw.
Gu be yot'yot'rad ni bod e bar u lan yupa' i
kanawo'.
- 43 Kam ayuwegneg u pa' e girdi' ni tatogopluw,
kam teg ni nggu gagiyegnag e pi nam;
ni bogni' ni dagnangrad e kar pired e chiney
nga tan pa'ag.

- 44 Girdi' u boch e nam e yad be siro' ngog;
 nap'an ni yad ra rung'ag lamag, miyad fol riy.
 45 Ke m'ay e athamgil u lanin'rad
 karbad u fon e yoror rorad nga wean ni yad
 be t'on.

- 46 I SOMOL e bay nib fos! Ke sorok e en ni ta'ayuw
 rog.
 Mu weliyed murung'agen feni sorok fare Got
 ni ayuwegneg.

- 47 Ma pi' gelngig nggu gel ngak e pi to'ogor rog;
 ke tay e pi nam nga tan pa'ag
 48 ma ke ayuwegneg u pa' e pi to'ogor rog.

- A SOMOL, ga ma pi' gelngig nggu gel ngak e pi
 to'ogor rog
 ma ga ma yororiyeg u pa' e girdi' ni tacham.
 49 Ere gu be pining e sorok ngom u fithik' e pi nam.
 Ni gu be tangnag feni sorom.

- 50 Got e ma pi' gelngin e pilung rok nge gel;
 ma dag e t'ufeg ni dabimus ngak e en nike
 mel'eg,
 nge ngak David nge pi'in owchen ndariy
 n'unngin nap'an.

19

Feni sorok Got u fithik' e pin'en ni sunumiy

- 1 Lan e lang e rib gagiyel ni be gilnag buguwan Got!
 Be m'ug riy e n'en ke rin'!
 2 Ra reb e rran ma be yog ngak e bin ni bay yib e
 rran;

ra reb e nep' ma be yog ngak e bin ni bay yib
e nep'.

³ Dariy ba welthin ara yu bugithin ni ka ni
maruwel ngay,

dariy lingrad ni yibe rung'ag;

⁴ machane lamrad e be taw ngak urngin e nam,
thin ni yad be weliy e be taw ko gin ni mus e
fayleng riy.

Got e ke toy tafen e yal' ngalan e lang;

⁵ ma yib nga wean ni kadbul ni bod be' nib
mo'on ni nge mabgol nib felfelan',

bod ba girdi'en e gosgos nib pasigan' ngay ni
nge un ko sagreng.

⁶ Be tabab u baraba' e lang,

nge yan i aw nga but' nga baraba'.

Dariy ban'en nrayag ni nge mith u gowelngin.

Motochiyel rok SOMOL

⁷ Motochiyel rok SOMOL e rib yal'uw,

ra pasignag lanin'uy me pi' gelngiy;

ma tin be yog ni murung'agen SOMOL e ba riyul'
mma pi' e gonop ngak e pi'in ndariy rorad.

⁸ Tin keyog SOMOL ni ngan rin' e mmat'aw:

pi'in ni be fol riy e ke felan'rad.

Tin keyog SOMOL ni ngan rin' e ba yal'uw,

mma ayuwegey nge tamilangan'uy.

⁹ Madgun SOMOL ni bay u wun'uy e bfel',

ya ra par ndabi m'ay bi'id;

urngin e tin ma turguy SOMOL e ba yal'uw,

ya gubin ngiyal' nma yan i aw nrogon.

¹⁰ Ya motochiyel rok e kabfel' u wun'ug ko gol,

ni mus ko tin th'abi fel' e gol

- kab athibthib ko *honey*,
 ni *honey* ndawor ni athkuy ban'en ngay.
- 11 Ma tamilang nigeg, i gag e tapigpig rom;
 fol ni gu be tay riy e be yib puluwon ngog.
- 12 Dariy be' nrayag ni nge guy e kireb rok;
 SOMOL, mu chuwegeg u fithik' e kireb rog nib
 mith.
- 13 Ma ku dab mu pageg, nggu duwgiliy ni nggu rin'
 e kireb;
 dab mpag rad ngar gagiyeg niged gag.
 Ma aram me yag ni gu yal'uw,
 mu gu par ni gamow ba dar e kireb ko denen.
- 14 Mange yigi par e thin u langag nge leam rog ni
 bfel' u wun'um.
 A SOMOL, manaf rog ma tabyul rog!

20

Ba meybil ni fan ko gel

- 1 Mang e yigi fulweg SOMOL lungum ko ngiyal'
 nike yib e oloboch ngom!
 Mang e yigi yororiyem e Got rok Jakob!
- 2 Mang e yigi pi' e ayuw ko Tempel rok
 ko fare Burey nu Zion ngeb ngom.
- 3 Mang e yigi fanay gubin e maligach rom
 me fel' u wan' e maligach ni mo'oruf ni ka mu
 pi'.
- 4 Mang e yigi pi' ngom e n'en ni fiti lanin'um
 me tay gubin e tin kam tanomnag nga tagil'.
- 5 Ma aram e bay da garus niged e felfelan' ni fan e
 gel ni kam tay

ma gadad madnomnag ni kam gel ni gadad be
 pining e sorok ngak Got.
 Mang e yigi fulweg SOMOL taban gubin e tin ga ma
 ning.

⁶ Ku gu nang e chiney ni SOMOL e ma gelnag e en
 ir e turguy ni nge pilung;
 ma fulweg taban e meybil rok u tharmiy ni
 tafen nib thothup,
 ma gelngin nib gel e i galnag ko pi mael.

⁷ Boch e girdi' e be pagan'rad ko pi *chariot* ko mael
 ni bay rorad,
 ma boch e be pagan'rad ko os rorad,
 machane gadad e be pagan'dad nga gelngin
 SOMOL ni Got rodad.

⁸ Mit i girdi' nem e bayi tun ayrad ngar awgad nga
 but',
 ma gadad e bay da puwgad ngalang ngad
 sak'iyyad ni gadad bmudowgil.

⁹ A SOMOL, mu gagiyeagnag fare pilung nge gel;
 mu fulweg lungumad nnap'an ni gamad ra
 piningem.

21

Sorok ni yibe pining ko gel ni kan tay

¹ A SOMOL, kefel' u wan' e en pilung ni kam pi'
 gelngin;

ke felfelan' ni bochan e kam gelnag ko pi mael.

² Gur e kam pi' ngak fiti laniyan';
 kam pi' ngak e n'en ni i ning.

³ Kamub ngak ni ngam fal'eg wa'athan nib gel

- ma kam tay ba te'elyaw ni gol nga lolugen.
- ⁴ Ke ning e yafos ngom, ma kam pi' ngak,
ba yafos nib n'uw ma dabi mus bi'id.
- ⁵ Kari gilbuguwan ni bochan e ayuw rom;
kam gilnag buguwan ma kam gelnag gelngin.
- ⁶ Pi fal'eg wa'ath rom e bay rok ni dariy n'umngin
nap'an,
mab sug ko felfelan' ni bochan ni ga bay rok.
- ⁷ Fare pilung e ba pagan' ngak SOMOL ni Gubin ma
Rayag Rok;
ma bochan e runguy rok SOMOL ngak ndabi
thil bi'id,
ma bayi par ni gubin ngiyal' ni dabi buch
ban'en rok.
- ⁸ Bayi kol fare pilung gubin e pi to'ogor rok;
bayi kol gubin e pi'in yad be fanenikay.
- ⁹ Bayi thangrad ni bod ba nify ni be daramram,
u nap'an nra yib i m'ug.
- Bayi ful'rad SOMOL u fithik' e damumuw rok,
ni bod nra yik'gad ko nify ni be daramram.
- ¹⁰ Dariy ta'reb e pi'in owcharad nra fos,
fare pilung e ra li'rad ni yad gubin.
- ¹¹ Yad be puruy'nag e tin ba kireb nib togopluw
ngak,
machane dabi m'ag ngabang.
- ¹² Bayi pag gan e gat'ing rok ngorad
ngar chelgad ngar milgad.
- ¹³ SOMOL, gamad be pining e sorok ngom, ni fan
gelngim nib gel

Bay gu tang niged feni sorom nge fanam gel.

22

Yor u fithik' e amith nge ba tangin e sorok

- ¹ Got rog, Got rog, mang ni kam n'igeg?
Kari gu wenig ngom u fithik' e gel'gel' ni ngam
ayuwegneg,
ma ka dawori taw e ayuw rom ngog!
- ² Ra rran mu gu piningem, I gur Got rog,
machane damur fulweg lamag;
gu be piningem nnep',
ma daryag ni nggu toffan.
- ³ Ga bay u tagil'im, ni gur fa'anem ni gab thothup,
ni gur e ma pining piyu Israel e sorok ngom.
- ⁴ Pi chitamangimad e ur pired nib pagan'rad
ngom;
ur pired nib pagan'rad ngom mu'um
yororiyrad.
- ⁵ Rpinginged gur miyad thay ko riya';
I pagan'rad ngom ma de m'ingan'rad.
- ⁶ Machane gathi ka gag ba girdi', ya kug par ni gu
ba ololay,
ndakuriy fag u wan' urngin e girdi' ma yad be
moning nigeg!
- ⁷ Urngin e girdi' ni yad ra guyeg miyad moning
nigeg;
miyad pi' bolowthrad nga tamilang ngar
chingchingeged lolugrad ngog me lungu-
rad,
- ⁸ "Kam gif ngak SOMOL,
ere mang ndabi ayuwegnem?"

Fa'anra ga bfel' u wan' SOMOL,
me ere mang ndabi ayuwegnem?"

⁹ I gur e mu gagiyegnag ni nga ni gargel nigest ni
bfel' rogo,
ma nap'an ni ku gub ran ma ga yoror rogo nde
buch ban'en rogo.

¹⁰ Kug par ni gu be toer ngom ni ka nap'an e ngiyal'
nni gargel nigest riy;
ma ka aram nap'an i yib ni ga be par ni gur e
Got rogo.

¹¹ Dab mu par u orel rogo!
Ya ke chugur e oloboch,
ma dariy be' nra ayuw.

¹² Pire' e to'ogor ni ka ra yin'edgag nga longob ni
yad bod e garbaw ni pumo'on,
go' ka ra liyegedgag,
ni bod fapi garbaw ni pumo'on ndamumu
nu Bashan.

¹³ Kar faled l'ugunrad ni bod e pi layon,
ni yad be tolul' ma yad be k'adeg.

¹⁴ Ma kem'ay gelngig,
ni bod e ran ni map' nga daken e but'.
Urnigin e yil ko ul ul u dowag nige thil;
ma gumircha'eg e bod ba kendel nige ranran.

¹⁵ Ke mlik' lan l'ugunag ni bod feni mlik' e ab,
ma bolowtheg e ke gabal ngalan e goy u
l'ugnag
kam pageg u fithik' e fiyath ni ngum'.

¹⁶ Baraba' i girdi' ni yad ba kireb e kar longobiyed
gag;

- ni bod ba ran' i pilis, ni yad be chugur i yib
ngog;
yad be girengiy pa'ag nge eg.
- 17 Urngin e yil u dowag nike m'ug,
pi to'ogor rog e yad be changar ngog ni kar
lik'athgad.
- 18 Kar f'othed rorad e mad rog,
ma ka ra girngiyed e pow ni nge duwgil e
arorad ni nge fanay e mad rog.
- 19 A SOMOL, dab mu par u orel rog!
Mu gur nigem ngam ayuwegneg!
- 20 Mu yororiyeg ko saydon;
ma ga ayuweg e pogofan rog ko pi pilis ney.
- 21 Mu lageg u pa' e pi layon ney;
dabiyag ni gu ayuwegneg ko pi garbaw ni
malboch ney.
- 22 Bay gu weliy ngak e tirog e girdi' e n'en kam rin';
bay gu pining e sorok ngom u lan e mu'ulung
rorad:
- 23 "Mu pininged e sorok ngak, gimed e pi tapigpig
rok SOMOL!
Mi gimed gilnag buguwan, gimed e pi'in ni
owchen Jakob!
Mi gimed liyor ngak, gimed e girdi' nu Israel!
- 24 Der ma fek owchen rok e pi'in dariy ban'en
rorad ara sabalbalyang ko pi gafgow rorad;
der ma par u orel rorad,
mma rung'ag lamrad e ngiyal ni yad ra man
ayuw."

- 25 Ra sug e girdi' ngalan tafen e mu'ulung ma gu ra pining e sorok ngom ko tin kam rin';
ma fithik' e pi'in yad ma liyor ngom
e bay gu pi' e pi maligach riy ni bod rogon ni
gu micheg.
- 26 Pi'in ndariy ban'en rorad e yad ra kay urngin e
tin yad ba'adag;
pi'in yad be yib ngak SOMOL e bay ra
pininged e sorok ngak.
Manga yu gur pired ni bfel' rogorad ndariy
n'umngin nap'an!
- 27 Gubin e nam ni bay ra leam nixed SOMOL.
Gubin yang u roy u fayleng ni bay ra sulod
ngak;
gubin e girdi' nu fayleng ni bay ra liyorgad
ngak.
- 28 Ya SOMOL e ir e pilung,
me ir e be gagiyeagnag urngin e nam.
- 29 Urngin e girdi' nib tolangan'rad e yad ra siro'
ngak,
ma gubin e pi'in yad ra yim' ni bay ra siro'gad
u p'eowchen,
- 30 pi mfen ni bay rabad e bay ra pigpiggad ngak;
girdi' e bay ra weliyed murung'agen SOMOL
ngak e tin bay yib e mfen.
- 31 Ma pi'in ndawor ni gargelegrad e bay nog ngo-
rad ni ngan ga'ar:
"I SOMOL e ke ayuweg e girdi' rok."

23

I SOMOL e ir e be gafaliydad

- ¹ I SOMOL e be gafaliyeg ni bod ba tagafaliy e saf;
dakuriy ban'en ngabang ni nge yag ngog.
- ² Ma pi' e toffan ngog u daken e ted nib galunglung
e pan riy,
mma pow'iyeg nga yungi ran nib machalbog
ma ba mocha'.
- ³ Ma fulweg gelngig ngog.
Ma pow'iyeg ko bin nib mat'aw e kanawo',
ni bod rogon ni yag ni bay i rin'.
- ⁴ Mus ni fa'anra ra yan e ra pa' i wo' nem u fithik'
e rumug ni yam',
ma dab gu tamdag, ya ga bay rog!
Gul rom nge sog rom ni ga ma gafaliy e saf ngay e
be yororiyeg.
- ⁵ Ga ma ngongliy e mur ni fan ngog
ko gin ra guyeg urngin e pi to'ogor rog riy;
ga ma gapgep nigege ya ga ma felan' ngog ni ku gub,
ga ma suguy e kap rog nge mada' nga
marichlen.
- ⁶ Fel'ngim ngog nge fanag t'uf rom e rib muduwgil
ni bayi un ngog u n'umngin nap'an e yafos
rog;
ma naun rom e bayi mang tabinaw rog u
nap'an e yafos rog.

24

Pilung ni ga'

- ¹ Fayleng nge urngin ban'en ni bay riy e fen SO-
MOL,
but' nge urngin e girdi' ni be par u daken e
suwon.

- ² I sunumeg nga daken fa yungi day nib to'ar ni bay
u tan e but',
me filath e def riy u t'ay e rigur.
- ³ Mini' e bay mat'wun ni nge yan nga daken e
burey rok SOMOL? *
I mini' e ra yag ni nge yan ngalan e Tempel rok
nib thothup?
- ⁴ Pi'in machalbog e ngongol rorad nge leam rorad,
nda rir tedfan e pi liyos
ara rmicheged ban'en miyad thilyeg.
- ⁵ SOMOL e bayi fal'eg wa'athrad me mat'aw na-
grad ngak;
I Got e bayi yog ni bfel' e rorad.
- ⁶ Aram e pi girdi' nra yib ngak Got,
ni yad ra yib nga p'eowchen e Got rok Jakob.
- ⁷ Mbinged mban e pi garog nge mus nga rogon,
mbinged fapi mab nike kakrom,
nge yib fare pilung ni ga' ngalan e yoror!
- ⁸ I mini' e re pilung ni ga' nem?
Ir SOMOL, ni fa'anem nrib gel,
I ir fare SOMOL, nma gel ko mael!
- ⁹ Mbinged mban e pi garog nge mus nga rogon,
mbinged fapi mab nike kakrom,
nge yib fare pilung ni ga' ngalan e yoror!
- ¹⁰ I mini' e re pilung ni ga' nem?
Fare SOMOL th'abi gel, I ir fare pilung ni ga'!

* **24:3 BUREY ROK SOMOL:** Fare burey u lan yu Jerusalem ni
fa'an ni toy e Tempel nga daken. **24:4** Mat 5:8

25

Ba meybil ni nge pow'iyey SOMOL me mang manaf

- ¹ Gu be meybil ngom, i gur SOMOL;
² gu be par nib pagan'ug ngom, ya gur e Got rog.
 Mu ayuwegneg nge dab gu waer nge siy gu tamra';
 dab mpag e to'ogor rog ngar giriggad ngog!
- ³ Pi'in yad be toer ngom e dab ra waergad,
 machane pi'in nib machreg ni yad ma togo-
 pluw ngom e yad ma waer.
- ⁴ Got, mfil ngog e tirom e kanawo';
 mu dag ngog nggu nang.
- ⁵ Mfil ngog ngu'ug par ni gu ba yal'uw ko thin rom;
 ya gur e Got rog, ni ga ma aywegeg.
 Pagan'ug ngom ni gubin ngiyal'.
- ⁶ SOMOL, gu leamnag fanam gol nge rogon fare
 t'ufeg rom ni dabimus
 ni kam dag ni kab kakrom i yib.
- ⁷ Mu n'ag fan u wun'um e pi denen rog nge tin ug
 oloboch riy ko ngiyal' ni ku gub pagel;
 SOMOL, dab mu pag tilig,
 ya ga ba gol ma t'ufeg rom e dabimus!
- ⁸ SOMOL e mmat'aw ma bfel';
 mma fil ngak e pi tadenen e kanawo' ni ngar
 leked.
- ⁹ Pi'in nib sobut'an'rad e ma fekrad i yan u daken
 e bin mat'aw e wo',
 mma fil ngorad e tin ir e mm'agan' ngay ni
 ngar rin'ed.

- 10 Ma pow'iyrad i yan ni yad ba t'uf rok ma ba
yul'yul' ngorad,
ni urngin e pi'in yad ma falwok ko motochiyel
rok ma yad ma fol ko tin ni yog.
- 11 SOMOL, mu n'ag fan u wun'um e denen rog, ni
bod ni mog ni ga ra rin',
ya denen rog e bpire'.
- 12 Pi'in yad ma fol rok SOMOL e yad ra fil rok e re
wo' ni ngranod riy.
- 13 Ma gubin ngiyal' ni yad ra par ni bfel' rogorad,
ma pifakrad e bay ra tafned e nam.
- 14 SOMOL e tafager rok e pi'in yad be fol rok,
ma micheg ngorad e m'ag u thilrad.
- 15 Gubin ngiyal' ni SOMOL e gu ma sap ngak ni nge
ayuwegneg,
me ir e ma lufeg ko oloboch.
- 16 Mu sap ngog, SOMOL, ngam runguyeg,
ya ma'agirag gag ma kug gafgow.
- 17 Mu chuweg e magafan' rog ni kug aw nga fithik',
ma ga chuwegneg u fithik' urngin e oloboch
rog.
- 18 Mu leamnag urngin e gafgow nike tay lanin'ug
nge gafgow ni kug tay,
ma ga n'ag fan urngin e denen rog.
- 19 A mu guy urngin e to'ogor rog;
a mu guy gelngin e fanenikay ni yad be tay
ngog!
- 20 Mu yoror rog ngam ayuweg e pogofan rog;
mu teg ndab gu waer,
ya ku gub ngom ni nggu naf nga tan pa'am.

- 21 Fanag mat'aw nge fanag yul'yul' e nge mang
yoror rog,
ya gur e ke pagan'ug ngom.
- 22 A Got, mu chuweg e girdi' rom
nu Israel ko urngin e gafgow rorad ni kar
pired nga fithik'!

26

Ba meybil rok be' nib mat'aw

- 1 A SOMOL, mog ni bfel' e rog,
ni bochan e gu be rin' e n'en ni bfel'
ma rib pagan'ug ngom.
- 2 SOMOL, mu fal'eg i yaliyeg mag sikeng nigeg;
mu pufthinnag e pi ar ar rog nge pi leam rog.
- 3 Ya t'ufeg rom ni dabimus e ir e ma pow'iyeg;
fanam yul'yul' e gubin ngiyal' nma
yal'uwegeg.*
- 4 Dagur ma chagil ko pi'in ni dariy rograd nga-
bang;
dariy ragog ko pi'in yad ma dake moding
nigedyad.
- 5 Dabug daken e pi'in kireb,
ma gu ma liyeg ko kireb.
- 6 SOMOL, kug maluknag pa'ag ni nggu dag ni bfel'
e rog,
gu be liyeg e altar rom ni gu be liyor ngom.
- 7 Gu be yon' tangin e ogmagaer

* 26:3 fanam yul'yul' e gubin ngiyal' nma yal'uwegeg: *ara* gu ma
par ni gub yul'yul' ngom.

ni gu be weliy murung'agen urngin e gafarig
rom ni rib manigil.

- ⁸ A SOMOL, ba t'uf rog fare naun ni ga ma par riy,
ni fa gin tagalim' nib maluplup'.
- ⁹ Dab mu unegeg ko pi tadenen ngam thang
owchamad;
mu teg u orel rok e pi'in tathang e pogofan —
¹⁰ ni pi'in gubin ngiyal' ni yad ma rin' e kireb,
ma gubin ngiyal' ni bfel' u wan'rad ni ngar
feked puluwon e sasalap.
- ¹¹ Ma gag, e tin ni bfel' e gu ma rin';
mu runguyeg ngam ayuwegneg!
- ¹² Gub gilaf ko gubin e riya';
gu pining e sorok ngak SOMOL u lan e ulung
ko girdi' rok.

27

Ba meybil nni yibe pining e sorok riy ngak Got

- ¹ I SOMOL e tamilang rog me ir e bay rog ni be
ayuwegneg i yan;
dab gu rus ngak be'.
SOMOL e be yororiyeg ko riya';
ere dab gu tamdag.
- ² Ngiyal' nra cham e girdi' nib kireb ngog ni yad be
guy rogon ni ngar thanged e fan rog,
ma ra tun ayrad ngar dol'gad.
- ³ Ni yug ra longobiyeg baraba' i salthaw,
ma dab gu rus;
ni ku yad ra cham ngog,
ma gu ra par ni kab pagan'ug ngak Got.
- ⁴ Kug wenignag ta'a ban'en ngak SOMOL;

ta'a ban'en e gu ba'adag,
 nggu par u lan e naun rok SOMOL u n'umngin
 nap'an e yafos rog,
 mu'ug ngat' nga feni fel' SOMOL,
 mu gog ngak ngi i pow'iyeg.

⁵ Ra taw e oloboch ngog ma ir e manaf rog;
 me teg u lan e Tempel rok ni dabi buch ban'en
 rog,
 me teg nga daken ba war nib tolang ko gin
 ndariy ban'en nra buch rog riy.

⁶ Pi to'ogor rog ni karon'edgag nga longob e bay gu
 uf ni kug gel ngorad.
 Bay ug pi' e maligach ngak SOMOL u lan
 e Tempel rok ni kug pi' lamag ngalang u
 fithik' e felfelan';
 bay gu tang, bay gu pining e sorok ngak SO-
 MOL!

⁷ SOMOL, mu rung'ag lungug ko ngiyal' ni gu ra
 piningem!
 Mu runguyeg ngam fulweg lungug!

⁸ Ke lungum, "Moy ngog."
 Ere bay gub ngom, SOMOL;
⁹ dab mu mith rog!

Dab mu damumuw ngog;
 dab mu n'ag e tapigpig rom.
 I gur e um ayuwegneg;
 dab mu pageg, dab mu n'igeg.
 I gur Got, ni ta'ayuw rog!

¹⁰ Ra n'igeg e chitamag nge chitinag,
 machane SOMOL e ra ayuwegneg.

- 11 SOMOL, mu fil ngog e n'en ni ga ba'adag ni nggu rin',
 mu pow'iyeg u bpa' i kanawo' ndariy ban'en nra buch rog riy,
 ya bo'or e to'ogor rog.
- 12 Dab mu n'igeg nga pa' e to'ogor rog;
 ni yad be togopluw ngog ko thin ni yad be t'ar nga dakenag
 ma yad be yog ni ngar rin'ed ban'en ngog.
- 13 Mich u wun'ug ni gu ra guy fel'ngin SOMOL ko biney e tamilang.
- 14 Mu pagan'um ngak SOMOL!
 Nge michan'um ngak, dabi mulan'um.
 Mu pagan'um ngak SOMOL!

28

Ba meybil ko ayuw

- 1 A SOMOL, ni gur e yoror rog, gu be piningem,
 mmotoyil ko meyor rog!
 Fa'anra dab mu fulweg lungug,
 ma bay gu'un ngak e pi'in ngranod nga'ar ko fayleng ko yam'.
- 2 Mu rung'ag lungug u nap'an ni gu ra man ayuw ngom,
 ko ngiyal' ni ku gu chibiy pa'ag ngalang ko Tempel rom nib thothup.
- 3 Dab mu unegeg ko pi'in kireb ngam gechig nigeg,
 ni pi'in yad ma ngongoliy e kireb nib sumunguy e thin rorad,
 machane ba sug lanin'rad ko fananikan.
- 4 Mu gechig nagrad ni fan ko n'en karin'ed,
 ni fapi kireb ni kar ngongoliyed.

Mu gechig nagrad ko gubin e ngongol rorad;
mu gechig nagrad ni rogon ni nge aw ngorad!

⁵ Darir leam niged e tin ke rin' SOMOL
ara tin ke sunumiy;

ere bayi gechig nagrad
ni nge thang owcharad ni manemus.

⁶ Ngan pining e sorok ngak SOMOL;
ya ke rung'ag lungug ni gu be man ayuw.

⁷ SOMOL e ayuw rog ma yoror rog;
ma ir e ba pagan'ug ngak.

Ma pi' e ayuw nge felfelan' ngog;
gu ma pining e sorok ngak ko tang ni felfelan'.

⁸ I SOMOL e ir gelngin e girdi' rok;
ma ir e manaf rok e re pilung ni ir e mel'eg.

⁹ SOMOL, mu ayuweg girdi'em,
ma ga fal'eg wa'athan e pi'in nib mil farad
ngom.

Mu par ni gur e tagafaliyrad,
ma ga ayuwegrad ndariy n'umngin nap'an.

29

Laman SOMOL u fithik' e yoko'

¹ Mu pininged e sorok ngak SOMOL, gimed gubin
e pi chon e tharmiy;
ngan pining e sorok nga feni gilbugwan nge
gelngin nib gel.

² Ngan pining e sorok nga fithingan SOMOL nib
th'abi fel';
ngan siro' ngak en nib Thothup u nap'an nra
m'ug.

- 3 Laman SOMOL e kanrung'ag u daken e yung i day;
ni fel'ngin Got e be chob ni dirra',
ma laman e be kumang u regur.
- 4 Laman SOMOL e kanrung'ag
ni rib gel gelngin ma ba rir.
- 5 Laman SOMOL e tet'ar e gek'iy ni *cedar*,
ni mus ko yuke gek'iy ni *cedar* u Lebanon.
- 6 Ir e be gagiyegnag e pi burey nu Lebanon be og
ngalang ni bod pifak e garbaw,
nge Burey ni Hermon ni be bu key ni bod ba
fak e garbaw ni pumo'on.
- 7 Laman SOMOL e be mateg e uluch.
- 8 Laman e be rurug e ted ni *desert*;
be rurug e ted ni *desert* nu Kadesh.
- 9 Laman SOMOL e rurug e yuke gek'iy ni *oak*
ma ke lufluf yuwan e gek'iy nga but'
ko ngiyal' ni be tolul gubin e girdi' u Tempel
rok ni be lungurad, "Ke sorok Got!"
- 10 SOMOL e be gagiyegnag e pi regur;
be gagiyeg nib pilung ni dariy n'umngin
nap'an.
- 11 I SOMOL e ma pi' gelngin e girdi' rok
mma fal'eg wa'athrad ko gapas.

30

Ba meybil ko Pongmagaer

- 1 Gu be pining e sorok ngom, SOMOL, ya kam
ayuwegneg
ma da mu pag e to'ogor rog ngar giriggad
ngog.

² SOMOL, ni Got rog, kug yornag e ayuw ngom,
ma kam gol nige;

³ kam teg u orel ko low ko yam'.

Kug waen i yan ko wo' rog nga'ar,
machane ma ga fulweg e yafos ngog.

⁴ Ngan tangnag e sorok ngak SOMOL,
gimed gubin e girdi' rog nib yul'yul' ngak!
Mu ted u wan'med e n'en ke rin' e En nib Thothup,
migimed pining e magaer ngak!

⁵ Ya damumuw rok e ta'boch ngiyal',
ma feni gol e nap'an e yafos.

Ra map e lu' nnep',
me yib e felelan' ni kadbul.

⁶ I pagan'ug me lungug u wun'ug,
"Ri dakuriy bi'id ni gu ra waer."

⁷ SOMOL, gur e um gol ngog;
um yororiyeg ni bod bburey ni kan yororiy ni
fan ko mael.

Ma nap'an e mu mithag owchem rog,
mu gu rus.

⁸ Mug piningem, SOMOL;
mu gu wenignag e ayuw rom ni lungug:

⁹ "Mang e rayag ngom ko yam' ni gu ra tay?
Mang e ra fel' ngom ni fa'an gu ra yan nga
low?

Gur rayag ni nge pining e pi'in karm'ad e sorok
ngom?

Rayag nra weliyed fanam gol ni dar ma yoy-
owol?

¹⁰ SOMOL, mmotoyil ngog, ma ga runguyeg!
SOMOL, mu ayuwegneg!"

- 11 Ka mu pilyeg e kirban' rog kemang ba churu' ni
felfelan;
ka mu chuweg e gafgow'an rog,
ma ka mu longbiyeg ko felfelan'.
- 12 Ere dab gu th'ab gulungag;
bay gu tangnag e sorok ngom.
SOMOL, I gur e Got rog;
Bay gu pining e magaer ngom ni manemus.

31

Ba meybil ko pagan' ngak Got

- 1 SOMOL, ku gub ngom ni ngam yororiyeg;
dab mu pageg bangiyal' nggu waer.
Gur e ga ba Got nib mat'aw;
gu be meybil ni ngam ayuwegneg!
- 2 Mmotoyil ngog! Mu ayuwegneg e chiney!
Mu mang manaf rog ngam ayuwegneg;
mmang rungrung ngog ngam yororiyeg!
- 3 Gur e manaf rog nge rungrung rog;
mu pow'iyeg mu gafaliyeg ni bod ni mu
micheg.
- 4 Mu teg u oren ko fare wup' ni kan tay ni nggu aw
ngay;
mu rungrunguyeg ko riya'.
- 5 Ku gu pagfag ngom.
SOMOL, I gur e bay mu ayuwegneg;
gur ba Got ni gab yul'yul'.
- 6 Ga ba fananikay e pi'in yad ma tayfan e tin de
riyul' e got,
machane gag e ba pagan'ug ngom.

- 7 Ri bay gu uf mug felfelan'
ni bochan e t'ufeg rom ni dabimus.
Ga be guy e gafgow rog;
ga manang e oloboch rog.
- 8 Ma dawor mu pi'eg nga pa' e pi to'ogor rog;
kam pi' matwog ni nggu waen ko gin gu be
finey.
- 9 SOMOL, mu runguyeg,
ya kug aw nga fithik' e gafgow;
ke thow owcheg ko meyor ni almarin;
ma kari thay parwog.
- 10 Ke li'eg e kireban',
ma meyor e ke ngochnag e yafos rog.
Ku gu me'waer u malngin gubin e gafgow rog;
ma ku be ma'm'ay yileg.
- 11 Urngin e pi to'ogor rog, ma ri pi'in gamad
bbuguliyoror,
e yad be changar ngog nga but'.
Pi'in yad manangeg e yad be tamdag ngog;
nap'an ni yad ra guyeg u lan e kanawo' miyad
mil.
- 12 Gubin e girdi' ma kar paged talig, ni gowa
kugum';
gu bod ban'en ni kan'ag.
- 13 Gu be rung'ag e kathkath ko to'ogor ni yo'or;
ke ingeg e morus ni gel.
Yad be purpuruy' nib togopluw ngog,
yad be makath ni ngar thanged e fan rog.
- 14 Machane ba pagan'ug ngom, A SOMOL;
gur e Got rog.

- 15 Gubin ngiyal' ni gu bay u lan pa'am;
 mu chuwegeg u pa' e pi to'ogor rog,
 ni pi'in yad be gafgow nigeg.
- 16 Mu changar ko tapigpig rom u fithik' e runguy
 rom;
 mu aywegeg u fithik' e t'ufeg rom ni dabimus.
- 17 SOMOL, gu be piningem;
 dab mu pageg nge ma'fag.
 Nge mang e pi'in kireb e nge ma'farad;
 mang e ranod nib m'ath gulungrad i yan nga
 but' ko fare fayleng ko yam'.
- 18 Mu th'abgulungan e pi felfel'lugun nem –
 gubin e pi'in tolngan' ma yad ba ufanthin
 ni yad be non ni yad be dariyfannag e pi'in nib
 mat'aw.
- 19 Rib th'abi fel' e tin
 ga ma cha'riy ni fen e pi'in yad ma liyor ngom!
 Go' yimnang fanam gol,
 rib fel' rogon ni ga ma ayuweg e pi'in nib
 pagan'rad ngom.
- 20 Ga ma mithagrad u p'eowchem ndariy ban'en
 nra buch rorad
 rok e pi makath ko girdi';
 kam mithagrad nga tan ba manaf ndabi buch
 ban'en rorad
 ko pi yaba' ni be tay e pi to'ogor rorad.
- 21 Ngan pining e sorok ngak SOMOL!
 Ya rib th'ab feni fel' rogon ni be dag e t'ufeg rok
 ngog
 u nap'an nni cholongbiyeg ni ngan og ngog!
- 22 Gu rus mu gu leamnag
 nike chuwegeg u p'eowchen.

Machane me rung'ag e meyor rog
nnap'an ni gu pining ni nge ayuw.

²³ Mu t'ufegned SOMOL, gimed gubin pi girdi'en ni
gimed ba yul'yul'.

SOMOL e ma yoror rok e pi'in ba yul'yul',
machane ma gechignag e pi'in tolangan' nro-
gon ni nge aw ngorad.

²⁴ Mu gel nigned gimed, me muthan'med,
gimed gubin e pi'in nike lagan'med ngak SO-
MOL.

32

Puwofay nge n'ag fan e denen

¹ Ba felan' e cha' nike n'ag Got fan e denen rok,
ni kireb rok e ke thang Got.

² Ba felan' e en ndakir yog SOMOL ngak ni be rin'
e kireb;
ma kar waergow urngin mit e sabanban.

³ Ngiyal' ni ndawor gu weliy e denen rog ngak
SOMOL
e m'ay gelngig ni bochan e meyor ni ug tay ni
kadbul nge nep'.

⁴ Ya mu gechig nige ni rran nge nep', I gur SO-
MOL;
mu gu par ni kari m'ay gelngig,
ni bod e wa'angachal ni mlik'nag e yal' u
ngal'an e gowel.

⁵ Ma aram mu gu weliy e denen rog ngom;
da gu mithag rom e tin kireb ni ku gu rin'.

Gu turguy u wun'ug ni nggu weliy e pi denen rog
ngom,
ma ga n'ag fan urngin e kireb rog.

⁶ Ere urngin e girdi' rom nib yul'yul' ngom e
thi'ngar ra meybilgad ngom ko ngiyal' ni
kari t'uf e ayuw rorad;
ra yib e gafgow ni bod e ran nga daken e
binaw nib machreg,
ma dabi taw ngorad.

⁷ I gur e gu ma mith nga fom;
bay mu chuwegneg u fithik' e oloboch.

Gu be tangnag ni ba ga' lamag rogon ni ga ma
ayuwegney,
ni bochan e gur e ka mu yororiyeg.

⁸ Be ga'ar SOMOL, "Bay gu fil ngom e kanawo' ni ir
e ngam man riy;
bay gog ngom e tin ngam rin' ma bay gu fonow
nigem.

⁹ Dab mu boded ba os ara ba gamanman ni *mule*
nib minan',
nochiyang i wasey ni bay gafan e thingar ni
tay ngalan l'ugun ni ir e nge fol riy."

¹⁰ Pi'in kireb e ri yad ra gafgow,
ma pi'in nib pagan'rad ngak SOMOL
e be yororiyrad ko t'ufeg rok ni dabimus.

¹¹ Gimed e pi'in gimmed mmat'aw, e nge felan'med
mi gimmed uf
ni bochan e n'en ke rin' SOMOL!

Gimed e pi'in gimmed be fol rok, e ngam tolul niged
e felfelan'!

33

Ba tangin e sorok

- 1 Gimed urngin e pi'in gimed mmat'aw,
e nge felan'med ni bochan e tin ke rin' SO-
MOL;
pi'in yad be fol rok, e ngar pininged e sorok
ngak!
- 2 Mu chubeged *harp* ngam pininged e magaer
ngak SOMOL;
mu tang nighed ni gimed be chubeg e *harp* ni
ragag yal' e seng riy.
- 3 Mon'ed reb e tang nib be'ech ngak,
mu chubeged e *harp* nge mus rogmed riy, mi
gimed tolul' nib ga' lam'ed!
- 4 Thin rok SOMOL e ba riyul',
ma gubin e maruwel rok e ra pagan'uy ngay.
- 5 I SOMOL e ba t'uf rok e tin nib mat'aw ma ba
yal'uw,
t'ufeg rog ni dabimus e ke suguy e fayleng.
- 6 I SOMOL e non me sum e pi tharmiy,
I non me sum e yal' nge pul nge pi t'uf.
- 7 I kunuy urngin yang e day nga ta'bang;
i kunuy ngalan e rigur nib to'ar.
- 8 Fayleng ni polo', mu pired ni bay madgun SO-
MOL u wun'um.
Gimed girdi'en urngin e nam nu fayleng, mu
ngatgad ngak!
- 9 Ya nap'an ni non, me sum e fayleng;
miki non, me yib i m'ug urngin ban'en.

- 10 I SOMOL e ma kirebnag e tanom ko pi nam,
ma tel ni dabiyag e tin ka ra puruy' niged.
- 11 Machane tin ke tanomnag e ndariy n'umngin
nap'an,
ma tiriggil rok e ma par ni manemus.
- 12 Ba felan' e re nam ni SOMOL e Got rorad;
ba felan' e girdi' nike mel'egrad ni ngar
manged girdi'en!
- 13 I SOMOL e be changar u tharmiy nga but',
be guy e girdi' ni gubin.
- 14 Gin ke par riy be gagiyeg e be changar riy nga
but'
nga daken urngin e pi'in yad be par u daken e
fayleng.
- 15 Ir e chamiy gubin e leam rorad,
ma manang urngin e ngongol rorad.
- 16 Ba pilung e der ma gel ko mael ni bochan e ba
gel ma ba yo'or e salthaw rok;
ba salthaw e der ma gel ni bochan gelngin.
- 17 Ma pi os ko mael e gathiyad e ra gel niged e mael;
gelngirad nib gel e dabi ayuw.
- 18 I SOMOL e ma yaliy e pi'in bay madgun u
wun'rad,
ni pi'in ke pagan'rad ko t'ufeg rok ni dabimus.
- 19 Ma yororiyrad ko yam';
nge uyongol.
- 20 Ke lagan'dad ngak SOMOL;
ir e yoror nge ta'ayuw rodad.
- 21 Ke felan'dad ni bochan SOMOL;

ke pagan'dad nga fithingan nib thothup.
 22 SOMOL, t'ufeg rom ni dabimus e mang e yigi par
 romad,
 bod ni ku gu ted e lagan' romad ngom.

34

*Got nni pining e sorok ngak nga feni fel'**

- 1 Gubin ngiyal' ni bay ug pining e magaer ngak
 SOMOL;
 ma bay ug pining e sorok ngak ndab gu tal.
- 2 Bay ug pining e sorok ngak ko tin ke rin';
 mang e yigi gubin e pi'in yibe gafgow nagrad
 e ngar motoyilgad me felan'rad!
- 3 Mu uned ngog ngad weliyed ngak e girdi' feni
 sorok SOMOL;
 marod ngad pininged e sorok nga fithingan!
- 4 Gu meybil ngak SOMOL me fulweg taban e mey-
 bil rog;
 i chuweg urngin e marus rog.
- 5 Pi'in yibe gafgow nagrad e yad ra changar ngak
 miyad felan';
 ya ri dabi m'ingan'rad.
- 6 Pi'in ndabiyag ni ngar ayuweged yad e yad ra
 non ngak, me fulweg lungrad;
 me chuwegrad u fithik' urngin e gafgow nike
 yib ngorad.
- 7 Engel rok e ma matanagiy e pi'in bay madgun
 SOMOL u wun'rad,

* **34: TITLE KO THIN NI HEBREW:** I dake aliliynag David ir u
 p'eowchen Abimelek, me pag Abimelek David nge yan; ma fa'ani
 yan David ma aram mfini yoloy David e re Psalm ney. **34: Title**
 1 Sa 21:13-15

me chuwegrad ko riya'.

- ⁸ Mu gay ngam pir'eg feni manigil SOMOL.
Ba felan' e cha' ni be naf nga tan pa'!
- ⁹ Gimed urngin e girdi' rok SOMOL, e ngam pired
ni bay madgun u wun'med;
ya pi'in bay madgun u wun'rad e bay rorad
urngin e tin nge yag ngorad.
- ¹⁰ Mus ngak e pi layon ni m'ay garad nge yib e bilig
ngorad,
ma pi'in yad be fol rok SOMOL e gubin ban'en
ni bfel' ma bay rorad.
- ¹¹ Mired, pifakag, ngam telmed ngog,
nggu fil ngomed ni ngu'um pired ni bay mad-
gun SOMOL u wun'med.
- ¹² Mogned, gimed ba'adag ni ngam felfelan'gad ko
biney e tamilang?
Gimed ba'adag ni nge n'uw nap'an ni gimed
bfelfelan'?
- ¹³ Fa'anra gimed ba'adag me ere dab ku mogned e
thin nib kireb,
ma dab ku mu lifithed l'ugunmed.
- ¹⁴ Mpi'ed keru'med ko kireb ngam rin'ed e tin ni
bfel';
mu nameged e gapas u polo' i gum'ircha'med.
- ¹⁵ I SOMOL e ma yaliy e pi'in yad bmat'aw,
mma rung'ag e meyor rorad;
- ¹⁶ machane ma togopluw ngak e pi'in yad be rin' e
kireb,
ma nap'an ni yad ra yim', mi ni pag talinrad.

- 17 Ra non e pi'in nib mat'aw ngak SOMOL me motoyil;
me lagrad u fithik' urngin e oloboch rorad.
- 18 I SOMOL e ba chugur ngak e pi'in ke mulan'rad;
mma ayuweg e pi'in dakriy ban'en ni be la-
gan'rad ngay.
- 19 En nib mat'aw e bo'or e gafgow nma yib ngak,
machane SOMOL e ma chuweg u fithik' ni
gubin.
- 20 I SOMOL e ma dunobiy,
ni dariy ta'reb e yil rok nra m'ing.
- 21 Kireb e ir e ra thang e fan rok e pi'in kireb e leam
rorad;
pi'in yad be fanenikay e pi'in nib mat'aw e bay
ni gechig nagra.
- 22 I SOMOL e ra ayuweg e pogofan rok e pi tapigpig
rok;
ma dabi gechignag e pi'in yad ra yan ngak ni
ngar nafgad nga tan pa'.

35

Ba meybil ko ayuw

- 1 SOMOL, mu togopluw ngak e pi'in yad be togo-
pluw ngog,
ma ga cham ngak e pi'in yad be cham ngog!
- 2 Mu fek e *shield* nge *armor* rom
nga mub mu ayuwegneg.
- 3 Mu tining e sarey rom nge tow ni fen e mael
nga daken e pi'in yad be tulufeg.
Mmicheg ni ga ra ayuwegneg.
- 4 Mang e yigi waer me ma'fan

- e pi'in yad be guy rogon ni ngar thanged e
pogofan rog!
- Mang e yugu ra sulod nike wagagey lanin'rad
yad e pi'in yad be makath nige!
- ⁵ Mang e ra boded e chabung ni be changegnag e
nifeng,
nnap'an ni be tulufrad fare engel rok SOMOL!
- ⁶ Mang e yigi lumor me sisirgig kanawo'rad
ko ngiyal' ni be toyrad fare engel rok SOMOL!
- ⁷ Dariy tapgin ni karted e wup ni nggu aw ngay
ma kar kired ba low nib to'ar ni nggu mul
ngay.
- ⁸ Machane riya' e bay i aw ngorad u m'on ni ngar
nanged;
bay ra awgad ko wup rorad
ni aram e ke aw e riya' ngorad!
- ⁹ Ma aram e bayi felan'ug ni bochan SOMOL;
Bay gu felfelan' ni bochan e ke aywegeg.
- ¹⁰ Bayi lungug ngak SOMOL u polo' i lanin'ug,
"Dakuriy be' ni bod gur.
Ga ma yororiy e me'waer u pa' e yargal,
nge ba gafgow u pa' e en ma gafgownag."
- ¹¹ Be welthin e girdi' ni kireb nib togopluw ngog,
ma pi kireb ni yad be yog ni kug rin' e dagnang
murung'agen.
- ¹² Kireb e yad be sulweg ngog ni puluwon e
manigil,
ma ri ma mulan'ug.
- ¹³ Machane, gag e nap'an ni yad bm'ar, mu gu
chuw nga madan e kirban';

mu gu pag e abich;
 Mu gu meybil ni kugup' owcheg nga but',
¹⁴ ni bod nu gu be meybil ni fan ngak ba fager
 fa be' ni gamow.

Mu gu wan ni kugup' owcheg nga but' ko kireban',
 ni gowa be' ni be yornag e chitiningin.

¹⁵ Machane nap'an ni l'ag e oloboch ngog, ma go'
 ra felan'gad
 miyad mu'ulung ngu'ur minmingad ngog;
 be pirdi'iyeg e pi'in dagnang owcharad
 ni dariy e toffan.

¹⁶ Ni bod e pi'in yad ma moningnag be' nib
 mugutgut,
 yad be gatfeg owcharad ngog ni yad be
 fananikayeg.

¹⁷ SOMOL, bu uw n'umngin nap'an ni kemus ni
 ngu'um sap?
 Mu lageg ko cham rorad
 mu ayuweg e fan rog u pa' e pi layon ney!

¹⁸ Ma aram e bay gu pining e magaer ngom u lane
 mu'ulung rok pi girdi'em;
 Bay gu pining e sorok ngom u p'eowcherad ni
 yad gubin.

¹⁹ Dab mu pag e pi to'ogor rog ni yad bogi sasalap
 l'ugun,
 ngar giriggad ni ku gu waer.
 Dab mu pag e pi'in yad be fananikayeg ni dariy
 tapgin
 ngar felan'gad ni ku gu gafgow.

- 20 Darir ma welthingad nib munguy;
yad ma tunguy gubin mit e thin ni sasalap ni
murung'agen e pi'in bt'uf e gapas rorad.
- 21 Yad ma t'ar e thin nga dakenag, ngu'ur tolulgad
ni yad ma ga'ar,
"Kug guyed e n'en ni ka mu rin'!"
- 22 Machane, gur SOMOL e kam guy e ran'ey.
Ere SOMOL, dab mu th'abgulungam;
dab mu palog nagem nga orel!
- 23 A Somol, mu wuchag u but' ngam ayuwegneg;
Got rog, mu sak'iy ngalang ngamog ni bfel' e
rog.
- 24 A SOMOL, ga ba mat'aw, ere mogneg ni bfel' e
rog;
dab mu pag e pi to'ogor rog ngar giriggad
ngog.
- 25 Dab mpagrad ngar ga'argad ngorad,
"Aha, kari yag fiti lanin'dad!
Ya kad thanged e pogofan rok!"
- 26 Mang e yigi waer me wagagay lanyan'
e pi'in yad be felan' ko gafgow ni kug tay;
Mang e yigi polo' i tamra' me ma'fan
e pi'in yad be yog ni yad bfel' boch ngog.
- 27 Pi'in yad ba'adag ni nge m'ug ni bfel' e rog
e mang e yigur tolul niged e felfelan' ma yad
be non ni dab ra talgad ni be lungrad,
"Kari sorok SOMOL!
Ya bfel' u wan' e tapigpig rok nike man'og."
- 28 Ma aram e bay gu weliy murung'agen feni ri gab
mat'aw,
ma bay ug pining e sorok ngom ni n'umngin e
rran.

36

Kireb ko Girdi'

- ¹ Denen e ma non nib toy'ar u fithik' i laniyan' be' nib kireb;
 be' nike faluwes nag Got ma dariy doguwen u wan'.
- ² Ya bochan e ba tolngan',
 ma be leamnag ndabi pir'eg Got e denen rok nge gechnag.
- ³ Ba kireb e thin rok ma ba sug ko mululufith;
 dar gonpiy ni nge rin' e n'en nib gonop ma ba manigil.
- ⁴ Ma t'ar liyben e tin kireb nnap'an nra thig nga chob;
 dariy ban'en ni bfel' nma rin',
 ma dariy reb e kireb ni dar l'eg pa' ngay.

Feni rib manigil Got

- ⁵ SOMOL, t'ufeg rom ni dabimus e ke t'aw ko pi tharmiy;
 ma fenam yul'yul' e ke mada' nga lanelang.
- ⁶ Fanam yal'uw e bod fini tolang e burey;
 ma fenam mat'aw e bod feni to'ar e rigur.
 Gur e ga ma chothowliy e girdi' nge gamanman.
- ⁷ A Got, rib th'ab feni fel' e t'ufeg rom ni dabimus!
 Gamad be naf e girdi' nga tan e taglul' u pom.
- ⁸ Gamad be mur ko ggan ni yo'or ni ga be pi';
 ka mu pagmad gamad be garbad ko fare lul'
 ni aram fel'ngim ni be map'.
- ⁹ I gur enggin gubin e yafos;
 ma bochan e tamilang rom ma gamad be guy e tamilang.

- 10 Mu ul ul ko t'ufeg rom ngak e pi'in yad man-
angem,
ma ggol ko pi'in yad bmat'aw.
- 11 Dab mu pag e pi'in tolangan'rad ngar oggad
ngog,
ara pi'in kireb ngar tulufedgag.
- 12 Mu guy e gin ke aw e girdi' ni kireb ngay.
Ni kar thiggad riy ni dakiyag e suwon rorad.

37

Gin be sor e pi'in kireb nge pi'in fel' ngay

- 1 Kireb ni be ngongliy e girdi' ni kireb e dab mpag
nge wagageynag lanin'um;
dabi awan'um ngak e pi'in yad be ngongliy e
kireb;
- 2 ya bayi math owcherad ni bod e pan ni mororoy;
bay ram'ad ni bod rogon e woldug ni mororoy.
- 3 Um par ni SOMOL e ke pagan'um ngak ma ga rin'
e tin ni bfel';
mu'um par u daken e nam rom u fithik' e
gapas.
- 4 Mu gay e felfelan' rom rok SOMOL,
me pi' ngom e tin ir e kari t'uf rom.
- 5 Mu pi'em ngak SOMOL;
mu pagan'um ngak, me ayuwegnem;
- 6 me gagiyegnag pangim nib mat'aw nge gal ni bod
ram'en e yal' ni misiw'.
- 7 Mu gum'an ngam sonnag SOMOL ni ir e nge
maruwel;

- dabi awan'um ngak e pi'in ke yo'or ban'en rorad,
ara pi'in kefel' rograd ni bochan e sasalap.
- 8 Dab mu pagem nge magafan'um ara mu damu-muw;
ya kemus ni oloboch e ra yib riy.
- 9 Pi'in nib pagan'rad ngak SOMOL e yad ra tafnay e nam,
ma pi'in kireb e bay ni tulufрад nga wuru' e nam.
- 10 Dabki n'uw nap'an me chuw e pi'in kireb;
ra mu gayrad, ma dab mu piri'egrad;
- 11 machane pi'in ba sobut'anrad e bay ra pired u daken e nam,
nge felan'rad nike yo'or ban'en rorad ma yad ba gapas.
- 12 En nib kireb e ma makath nib togopluw ngak e en ni bfel',
ni be gatfiy lan mit ngak u fithik' e fanenikan.
- 13 Ma SOMOL e be minmin u wan' ngak e en nib kireb,
ya manang ndabki n'uw nap'an me math e fan rok.
- 14 Pi'in kireb e kar girngiyed e saydon nge gating rorad
ni ngar li'ed e pi'in gafgow nge pi'in dariy ban'en rorad,
miyad thang e fan rok e pi'in yad bfel';
- 15 machane saydon rorad e ir e bay nli'rad ngay,
min t'et'ar e gat'ing rorad.
- 16 Chu'uw ni bay rok be' ni bfel'

- e kabfel' boch ko machaf rok urngin e pi'in kireb;
- 17 ya SOMOL e bayi chuweg gelngin e pi'in kireb, machane me yoror rok e pi'in bfel'.
- 18 I SOMOL e ma ayuweg e pi'in yad be fol rok, ma binaw e bayi par ni taferad ndariy n'umngin nap'an.
- 19 Mra yib e gafgow nga daken e nam ma dab ra gafgowgad; ra yib e uyongol ma ba gaman e ggan rorad.
- 20 Ma pi'in kireb e yad ra yim'; pi to'ogor rok SOMOL e yad ra chuwa ni bod e floras u fithik' e pan; bay rm'aygad ngabang ni bod e ath.
- 21 En nib kireb e ma ning ni ku ra fulweg, machane der ma fulweg, ma en ni bfel' e ba gol ma de si'in.
- 22 Pi'in ke fal'eg Got wa'athrad e bay rtafned e binaw, machane pi'in ke bucheg wa'athrad e bay ntulufnad nga wuru' e binaw.
- 23 I SOMOL e ma pow'iy be' ngi i yan ko kanawo' ni nge yan riy, ma be yororiy e en ni bfel' u wan'.
- 24 Ra chey ni dol', ma dabi magach u but', ya SOMOL e ra ayuweg nge sak'iy ngalang.
- 25 U gu moy ni ku gub pagel, ma chiney e ku gu pilibthir;

- ma dawor gguy be' nib mat'aw nike n'ag SOMOL,
 ara gguy pifak ni yad be man ggan.
- 26 Gubin ngiyal' nib gol ngak e girdi', ma yira ning
 ban'en ngak ni ku yira fulweg me pi',
 ma pifak e ma fel' rogoy u puluwrad.
- 27 Mu pithigem ko kireb ngam rin' e tin bfel',
 ma pi'in owchem e gubin ngiyal' ni yad e bay
 ra pired u daken fare gi but'.
- 28 Ya SOMOL e ba t'uf rok e tin bmat'aw,
 ma der ma n'ag girdi'en;
 ma yoror rorad ni dariy n'umngin nap'an',
 ma pi'in owchen e girdi' nib kireb e bay ni
 tulufрад ngar chuwigad u daken fare but'.
- 29 Pi'in yad mmat'aw e bay ra pired u daken fare
 but',
 me par ni taferad ni dariy n'umngin nap'an.
- 30 Thin rok be' ni bfel' e bay e gonop riy,
 ma tin ma weliy e bmat'aw.
- 31 Ma tay e motochiyel rok e Got rok u laniyan',
 ma dariy e ngiyal' ni yow ma puf.
- 32 En nib kireb e ma yip' owchen ngak e en ni bfel',
 ni be guy rogon ni nge thang e fan rok;
- 33 machane SOMOL e dabi pag fa'anem ni bfel' nga
 pa' fa'anem nib kireb,
 ara pag fa'anem ni bfel' u gil' e pufthin nge
 m'ing e thin nga daken ni nga ni gechignag.
- 34 Mpar ni SOMOL e ke l'agan'um ngak mu'um fol
 ko tin keyog;

me tolang nigem ngam tafnay e binaw,
ma bay mu guy e pi'in kireb ni kan tulufnad.

- ³⁵ Kug guy be' nib kireb nib gel e gafgow ni i tay
ngak e girdi';
i changar nga but' nga daken gubin e girdi',
ni bod ba ke gek'iy nu Lebanon ni *cedar*;
- ³⁶ ma bayay ni gu wan u rom, ma daki moy;
mu gu changarnag, ma da gu pir'eg.
- ³⁷ Mu tay fanamyan ko en dariy thibngin, ma ga
yaliy e en nib yal'uw;
be' ni ba gapas e ra yib e pi'in owchen.
- ³⁸ Ma pi tadenen e yira thangrad,
min thirif e pi'in owcherad u but'.
- ³⁹ I SOMOL e ra thapeg e pi'in yad mmat'aw,
me yororiyrad ko ngiyal' nike yib e oloboch
ngorad.
- ⁴⁰ I SOMOL e ma ayuwegrad nge lufrad u pa' e pi'in
kireb,
ni bochan e ranod ngak ni nge mang manaf
rorad.

38

Ba meybil rok be' ni be gafgow

- ¹ A SOMOL, dab mu gechig nigeu u fithik' e damu-
muw rom!
- ² Kam maad'ad ngog ko gan e gat'ing rom;
ma ka mu gad pa'am ngog.
- ³ Bochane e damumuw rom ma kug par nga fithik'
e amith nib gel;

downgig e ke polo' i m'ar ni bochan e pi denen
rog.

⁴ Gu be lumach u fithik' pi denen rog nike sugbur;
nib gilab ni kay gi tomal ni nggu chibiy.

⁵ Bochane e balyang rog,
ma ke ubchiya' e pi malad rog ma ke yan
gal'ochngin.

⁶ Ku gu bugbug nga but', ni ku gu masengseng;
ni polo' e rran ni gu be gel'gel'.

⁷ Gu be yik' ko gawel nike yib nga dakenag
ma ke chugur ni nggum'.

⁸ Ke aw parwog ku gu masengseng;
ke kireb lanin'ug, ma gu be gel'gel' ko amith.

⁹ A Somol, ga manang e n'en ni kugum' ni bochan;
ga be rung'ag gubin e gel'gel' rog.

¹⁰ Be ob gumircha'eg, ma kem'ay gelngig,
ma tamilang u lan owcheg e dakriy.

¹¹ Pi fager rog nge pi'in gamad buguliyoror e
dakrir chugurgad ngog,
ni bochan e malad rog;
mus ngak chon e tabnaw rog ni ka ra pired u
orel rog.

¹² Pi'in yad ba'adag ni ngar thanged e fan rog e yad
be tay e wup ni nggu aw ngay,
ma pi'in yad ba'adag ni ngar maad'adgad
ngog e yad be yog ni ngar gafgow nignedgag;
darir talgad ko makath nib togopluw ngog.

¹³ Gu bod be' nib baling ni dabyag ni nge rung'ag
ban'en,
ni bod be' nib ma'ay ni dabyag ni nge non.

- 14 Gu bod be' ni yira non ngak ma der fulweg lunguy,
ni bochan e der rung'ag ban'en.
- 15 Machane, gur SOMOL, e be pagan'ug ngom;
ma gur SOMOL ni Got rog, e ga ra fulweg lungug;
- 16 dab mu pag e to'ogor rog ngar felan'gad ni ku gu gafgow;
dab mu pagrad ngar giriggad ngog ni ku gu dol'!
- 17 Ke chugur ni nggu aw nga but' ni darming e amith rog.
- 18 Kugog e pi denen rog ngom;
ma ku gu kal ngan'ug riy.
- 19 Pi to'ogor rog e ba gel;
ma bo'or i yad e be fenanikayeg ndariy tapgin.
- 20 Pi'in yad ma fulweg puluwon e fel' ni kireb
e yad be togoplum ngog ni bochan e gu be guy rogon ni nggu fel'.
- 21 A SOMOL, dab mu pageg;
Got rog, dab mu par u orel rog!
- 22 A Somol ni ta'ayuw rog, mu aywegeg e chiney!

39

Ba meybil ko kalngan' rok be' nike gafgow

- 1 Mug ga'ar, "Bay gu kol'ayuw ko n'en ni gu be rin'
ma dab gu pag bolowtheg nge k'aring e denen ngog;
Bay gu par ni dab gog ban'en,
u charen e girdi' nib kireb."

- ² Kug th'ab gulungag, nda gog ta'ab bugithin,
 mus nga ban'en ni bfel' mda gog!
 Machane, mi ri gel boch e gafgow ngog,
³ ma ke li'eg e magfan'.
 Fane almarin ni gu be leam, ma aram feni gel ni
 gu be gafgow;
 ma dakiyag rog ni dab gu fith ni ngug ga'ar:
⁴ "SOMOL, bu uw n'umngin nap'an ni ngku'ug par
 ni gub fos?
 Wu'in e nggum'?
 Mog ngog ko uw feni ke chugur ni nge mus e
 yafos rog."
- ⁵ Karim ngochnag nap'an e yafos rog!
 Dariy n'umngin nap'an e yafos rog u pulwom.
 Rriyul' ni gubin e girdi' nib fos e gowa ba wuchuth
 i nifeng,
⁶ ni bod fon ban'en ni pel u owchey.
 Gubin e n'en ni yima rin' ma dariyfan;
 gadad be kunuy e machaf, machane dad
 nanged ko mini' e ra fla'ab riy.
- ⁷ Somol, ere mang e ku rayag ni nge l'agan'ug
 ngay?
 Gur e ke l'agan'ug ngom.
- ⁸ Mu chuwegag u fithik' urngin e pi denen rog,
 ma dab mu pag e pi'in balyang ngar gosgos
 ningedgag.
- ⁹ Bay gu th'ab gulngag, ni ta'ab bugithin ma dab
 gog,
 ya gur e kam teg ni ngug gafgow ni aray rogon.
- ¹⁰ Mu tal i gechig nageg!
 Aram e nggum' u marin e dumow rom.

11 Ga ma gechig nagmad nib gel ni bochan e pi denen romad.

Ga ma gathay e n'en nib t'uf romad ni bod e ngal.

Rriyul' ni girdi' e bod ba wuchuth i nifeng!

12 SOMOL, mu rung'ag e meybil rog,

ma ga telim ko meyor rog;

moy ngam ayuwegneg u nap'an ni gu ra yor.

Bod urngin e pi chitamangig kakrom

kemus ni gu ba milekag ni ku gub ngom bochingiyal'.

13 Mu pageg nggu par rog nge yag ni yiggu felfelan'

bochu'uw

u m'on ni nggum' nggu chuw.

40

Tangin e sorok

1 Gu son gu sonnag e ayuw rok SOMOL;

me motoyil ngog me rung'ag lamag ni gu be wenig ngak ni nge ayuwegneg.

2 Me girngiyeg ngalang nggu chuw u lan ba low u

thathren e riya',

nib low u fithik' e rungdu'!

Nge teg nga daken ba war nggu par ndabki buch

ban'en rog.

3 Me fil ba tang nib be'ech ngog,

nib tang ni yibe pining e magaer ngak e Got rodad.

Pire' e girdi' ni bay ra guyed e ren'ey me yib

madgun SOMOL u wun'rad

me par ni SOMOL e yad be toer ngak.

- 4 Ba felfelan' e en ni SOMOL e be toer ngak,
 ma dar cheal nge toer ngak e pi liyos,
 ara un ko meybil rok e pi'in yad ma tayfan e
 pi got ni go' bogi ban'en.
- 5 SOMOL ni Got rog, pire' ban'en ni yira ngat ngay
 ni kam ngongliy ni fan ngomad;
 dariy be' ni bod gur!
 Bo'or ban'en ni bfel' nike m'ay i leamnag rom
 ni fan ngomad.
- Dabyag ni gu ra weliy ni gubin,
 ya kayigi pire'.
- 6 Gathi gamanman ni maligach nge pin'en ni yima
 pi' ngom e ir e ga ba'adag;
 fa gamanman ni ka ni urfiy nib polo u daken
 e altar,
 ara pi maligach ni nge chuweg e denen.
- Ya ka mu pi' telig ni nggu rung'ag e thin rom ngay,
 7 ere kug fulweg nike lungug, "Gub aray;
 tin kamog ni nggu rin e bay u lan e babyor ko
 Motochiyel rom.
- 8 Got rog, ri gu ba'adag ni nggu rin' e tin nib
 m'agan'um ngay!
 Thin rom e be par u fithik' i lanin'ug."
- 9 SOMOL, kugog fare bugithin ni bfel' ni
 murung'agem ni gur e mmat'aw nagmad
 ngom,
 ni kug weliy u lan e mu'ulung rok urngin e
 tirom e girdi'.
 Ga manang ndab gu tal i weliy.
- 10 Murung'agem nrayag ni ngam mat'awnag e
 girdi' ngom e dagu tay rog ni go' gag e nggu
 nang;

gubin ngiyal' ni gu ma weliy fanam yul'yul'
nge ayuw ni gama pi'.

Dawor gu th'ab gulungag u lan e mu'ulung rok
urngin e girdi' rom

ni gu be weliy murung'agen fanam yul'yul'
nge t'ufeg rom ni dabimus.

11 SOMOL, gu manang ndabiyag ni ngam tal ni nge
dab kum runguyeg!

Gelngin nib t'uf e girdi' rom nge fanam
yul'yul' e bay i yororiyeg ni gubin ngiyal'.

*Ba meybil ko ayuw
(Psalm 70)*

12 Kug par nga fithik' e oloboch ni pire',
ndabkiyag i the'eg!

Denen rog e ke ingeg,
da ku gur guy ban'en;
ke pire' nga piyan lolugeg,
ma kug par nike mulan'ug.

13 SOMOL, mu ayuwegneg e chiney! Mu chuwegeg
u fithik'!

14 Mang e yigi par e pi'in yad be guy rogon ni ngar
thanged e fan rog

ni ka ra waergad ma ke wagagey lanin'rad!

Mang e yigi par e pi'in ni kar felan'gad ni bochan
e pi oloboch nike yib ngog

ngar sulod nike m'ayfarad!

15 Mange yigi dada' e pi'in yad be moning nige
ma kar waergad!

16 Mange yigi felan' me uf gubin e girdi' ni karbad
ngom.

Mange yigi gubin e pi'in yad be og e magaer ngom
ni bochan e kam mat'aw nagrad ngom
mara ga'ar gad ni gubin ngiyal, "Ke sorok
SOMOL!"

¹⁷ I gag e gub me'waer ndabiyag ni gu ayuwegneg,
machane gur Somol e ga be leam niteg.
I gur e ta'ayuw rog ma Got rog,
mu gur nag e ayuw rom ngog!

41

Ba meybil ko m'ar

- ¹ Nge falan' e pi'in ma magfan'rad ko pi'in gafgow;
ya SOMOL e ra aywegrad ko ngiyal' nite yib e
oloboch gorad.
- ² I SOMOL e ra yororiyrad me ayuweg e pogofan
rorad;
ra tayrad ni yad ba felfelan' u daken fare but';
ma dabi n'agrad nga pa' e pi to'ogor rorad.
- ³ I SOMOL e ra aywegrad ko ngiyal' ni yad ba m'ar
nge gol nagrad.
- ⁴ I gag e lungug, "SOMOL, kug denen nib togopluw
ngom;
mu runguyeg ngam gol niteg."
- ⁵ Pi to'ogor rog e yad be yogneg nga kireb.
Yad ba'adag ni nggum ngan pagtalig.
- ⁶ Pi'in yad ma yib ni ngar guyed gag e bochan e nge
chuw e thin riy;
yad ma kunuy thibngig
ngar weliyed i yan.
- ⁷ Urngin e pi'in kar fanenikayed gag e yad be
gun'gun' niteg nga but';

- tin th'abi kireb e yad ma leamnag ngog.
 8 Me lungurad, "Dabki gol e cha'nir;
 dakriy bangiyal' nra chuw u chob rok."
 9 Mus ko en nri gamow bpach, ni en nri ma pa-
 gan'ug ngak,
 ni be' ni gamow ma abich u ta'bang,
 nike cheal ke togopluw ngog.
- 10 SOMOL, mu runguyeg ngam gol nigeg,
 ya nggu fulweg taban e kireb ko pi to'ogor rog.
 11 Ra dabiyag ni gel e pi to'ogor rog ngog,
 ma aram e bay gu nang ni kug fel' u wun'um.
 12 Bay mu ayuwegneg, ni bochan e gu be rin' e n'en
 ni bfel';
 bay um teg u p'eowchem ni dariy n'umngin
 nap'an.
- 13 Ngan pining e sorok ngak SOMOL, ni fare Got
 rok yu Israel!
 Ngan pining e sorok ngak e chiney i yan ngaram
 ndariy n'umngin nap'an!

Amen! Amen!

KAEN L'AGRUW E BABYOR

42

(Psalms 42–72)

Meybil ni tay be' ni kan chuweg ko nam rok

- 1 Rogon ba gamanman ni *deer* ni finey e ran nib
 garbeb ni bay u lan ba lul',
 e aram rogon ni ku gum' ni bocham, I gur Got.
 2 Gur Got ni ga be par ni gabfos e ku gum' ni
 bocham ni bod ni kug balel.

- wu'in e rayag ni gub gu liyor u p'eowchem?
³ Gu be yor ni rran nge nep',
 ma lu' e ke mang ggan ngog;
 gubin ngiyal' ni be fitheg e pi to'ogor rog ni be
 lungurad,
 "Bu uw e Got rom?"
- ⁴ Fa'an gu ra leamnag e kakrom mi i kireban'ug;
 ya ngiyal'nem e un e girdi' ni yo'or ngog
 ngu'ug warod ko fare naun rok Got,
 gu ma m'on ngu'ur leked gag,
 ni gamad ba ulung i girdi' ni gamad ba felfe-
 lan',
 ni gamad be tang ma gamad be pining e sorok
 ngak Got ni ba ga' lammad.
- ⁵ Mangfan ni kari taganan'ug?
 Mangfan ni dakir paslag lanin'ug?
 Bay gu tay e pagan' rog nga daken Got,
 ma aram bayay ni bay ku gu pining e sorok
 ngak,
 ya ir e ta'ayuw rog ma Got rog.
- ⁶⁻⁷ Kari kireban'ug u roy ko gin'ey ni gathi nam
 rog;
 ma aram me sulan'ug ngak.
 Ir e ke pi' e pi n'ew ko gafgowan' nga lanin'ug;
 be kumong lingan i yib ngog ni bod e sugbur,
 bod e pi thang'el ni ba dirra' lingan ni be aw
 ngalan e lul' ni Jordan
 ni be yib ko Burey nu Hermon nge Burey nu
 Mizar.
- ⁸ Yigi dag SOMOL e t'ufeg rok ni dabimus ni rran;
 me yag ba tang ngog nnep',
 ni ba meybil ngak Got ko yafos rog.

- 9 I Got, ni ir e be yoror rog, e ke lungug ngak,
 “Mang ni kam pag talig?
 Mang nthingar ug gafgow
 ko kireb nib gel ni be tay e pi to’ogor rog
 ngog?”
- 10 Kug parde’ ko thin nib kireb ni be yog e pi to’ogor
 rog ngog,
 ya kar pired ni yad be fith ngog ni be lungu-
 rad,
 “Bu uw e Got rom?”
- 11 Mangfan ni kari taganan’ug?
 Mangfan ni dakir paslag lanin’ug?
 Bay gu tay e pagan’ rog nga daken Got,
 ma aram bayay ni bay ku gu pining e sorok
 ngak,
 ya ir e ta’ayuw rog ma Got rog.

43

Meybil ni tay be’ ni kan chuweg ko nam rok

(Ul ul ko Psalm 42)

- 1 Got, mu gagiyeg ngan nang ndawor gu bucheg
 ban’en,
 ma ga ayuwegneg u pa’ e pi’in nde mich Got u
 wun’rad;
 mu ayuwegneg rok e girdi’ ni yad ma lifith
 l’ugunrad ma yad ba kireb!
- 2 Got, i gur e manaf rog,
 mang ni kam pageg?
 Mang nthingar ug gafgow
 ko kireb nib gel ni be rin’ e pi to’ogor rog ngog?

- ³ Mpi' e tamilang rom nge thin rom nib riyul' nge
yib ngog,
ngar pow'iyew gag
miyow fulwegneg nga Zion, ko burey rom nib
thothup,
nge ngalan e tempel rom, ko gin ga ma par riy!
- ⁴ Ma aram mu gu wan nga altar rom, i gur Got,
ya gur kenggin e felfelan' rog,
bay gu musik ko *harp* rog nggu tang nigem nib
sorom,
I gur Got, ni gur e Got rog!
- ⁵ Mangfan ni kari taganan'ug?
Mangfan ni dakir paslag lanin'ug?
Bay gu tay e pagan' rog nga daken Got,
ma aram bayay ni bay ku gu pining e sorok
ngak,
ya ir e ta'ayuw rog ma Got rog.

44

Ba meybil ni fan ko Ayuw

- ¹ A Got, ku gu rung'aged nga telmad,
pi chitamangimad kakrom e kar weliyed ngo-
mad murung'agen,
feni sorom ko pin'en ni um rin' u nap'rad,
ko fapi rran ni kakrom:
- ² rogon ni go' gur ma ga tuluf fa pi girdi' ni dar
nanged Got nga wuru e nam rorad,
ma ga tay e tirom e girdi' nga taferad ngar
suwyed;
nge rogon ni mu gechignag boch e nam,
ma ga gagiyegnag e girdi' rom nge fel' rograd.

- ³ Pi girdi' rom e dar gelgad ko fare nam ni bochan
e saydon rorad;
ma ku gathi gelngirad e ra gelgad riy;
ya ra gelgad u daken gelngim nge fenam gel,
ya ga bay rorad,
ni aram e be dag ni yad ba t'uf rom.
- ⁴ Gur e pilung rog nge Got rog;
ga ma gelnag e girdi' rom,
⁵ u gelngim e gu gelgad riy ko pi to'ogor ro-
mad.
- ⁶ Gathi gat'ing romad e be pagan'mad ngay
ara saydon romad ni nge aywegmad;
- ⁷ machane gur e mu aywegmad rok e pi to'ogor
romad,
ma ga waernag e pi'in yad be fananikaymad.
- ⁸ Bay u gogned e sorok ngom ni gubin ngiyal'
mu'ug pininged e magaer ngom ndariy
n'umngin nap'an.
- ⁹ Machane, chiney e kam digeymad ma kam pag-
mad kug waergad;
dakmur un ngak e pi salthaw romad ko mael.
- ¹⁰ Kam pag kug milgad rok e pi to'ogor romad,
ma kar feked e tiromad karfaned.
- ¹¹ Kam pagmad ni ngan li'mad ni bod e saf;
kam weregmad ko pi nam i yan.
- ¹² Gur e kam pi e girdi' rom ni chuway' nib achig
puluwon
ni gowa dariy fel'nginrad ngabang.
- ¹³ Pi'in gamad buguliyoror e kar guyed e n'en ni
kam rin' ngomad,

- ya yad be moning ma yad be minmin ngomad.
- 14 Kam tabnathin nagmad ku gu makak'argad u fithik' e pi nam;
yad be chichingeg lolugrad ngomad ni yad be girig.
- 15 Gubin ngiyal' nib m'ayfag;
ku gum' ko tamra'
16 ni fan e moning nge thin ni kireb ni gu be rung'ag
rok e pi to'ogor rog nge pi'in dubrad dakenag.
- 17 Gubin e pin'ey nike buch ngomad,
ni yug aram rogon ni dawor gu paged talinem ara gu th'abed fare m'ag ni mu ngongliy u thildad.
- 18 Gubin ngiyal' ni ga bay u lanin'mad
ma gamad be rin' e n'en ni mu machibnag.
- 19 Machane ka mu pagmad u fithik' e gamanman ni malboch
ni de yag ni nggu ayweged gamad;
kam digeymad u fithik' e rumug.
- 20 Fa'anra kug paged e liyor ngak e Got romad
kug meybilgad ngak yug reb e got,
- 21 ma rib mich ni gamnang,
Ya gamnang e tin bay u lanin'mad nib mith.
- 22 Machane bocham ma aram fan ni gamad e pitapigpig rom e yibe li'mad ni gubin ngiyal',
kan ta'mad ni bod e saf ni ngan thang e fan rok.
- 23 Somol, mu od! Mangfan ni ga be mol?

Are mu deg! Dab mu n'agmad ni dariy
n'umngin nap'an!

²⁴ Mangfan ni ga be mith romad?

Dab mu pagtalin e gafgow nge oloboch ro-
mad!

²⁵ Kug awgad nga but' ni kug masengsengad';
kug thiggad u fithik' e ab ni kug waergad.

²⁶ Moy mu aywegmad!

Bochan fare t'ufeg rom ni dabimus
ere nopa'am gamad!

45

Ba tangin e mabgol ko pilung

¹ Yu bugithin nib manigil e ke suguy lanin'ug,
nnap'an ni gu be tunguy e re tang ney ni fen
fare pilung.

Ba'aray ba tang u daken balowtheg
ni bod e pen u pa' be' nib salap ko yol.

² Gur e th'abi picho'ay u fithik' e pumo'on;
ma ri ga ba salap ko welthin.
Gubin ngiyal' ni be tow'ath nigem Got.

³ Pilung ni madangdang, mm'ag e saydon rom nga
lukngum;
gur e bgilbugwam ma ba sorom.

⁴ Mman u fanam falu' ngam gel
ni fan ko tin riyul' nge tin bmat'aw
gelngim e ra i gel nigem ko pi mael!

⁵ Pi gan e gat'ing rom e bm'uth,
ka ra kurufed gumircha'en e pi to'ogor rom;

pi nam e ka ra parawgad nga charen
rifrifem.

- ⁶ Fare lung nike pi' Got ngom
e ra par ni manechibog ko pichibog.
Bmat'aw rogon ni ga ma gagiyegnag e girdi' rom;
⁷ bt'uf rom e n'en ni bfel' ma dabum e n'en nib
kireb.
Aram fan ni Got, ni ir e Got rom, e ke mel'egem
ke pu'og e felfelan' ni yo'or nga dakenam
ni dabi ta'reb rogon ngak boch e pilung.
- ⁸ Florida ni *myrrh* nge *aloe* e bay ko mad rom;
girdi'en e musik e yad be musik nigem u lan
tafen e pilung ni kan nunuwnag ko *ivory*.
- ⁹ Pi'in rugod ni fak e pilung e yad bay u fithik' e
ppin ni yad ma par u lan e yoror rom,
ma nga ba' ni mat'aw ko chiya' rom e ba sak'iy
fare bpin ni le'engim riy,
nib nunuw ko tin th'abi fel' e gol.
- ¹⁰ Le'engin e pilung, mmotoyil ko n'en nggog
mu pagtalin e girdi' rom nge pi girdi'em.
- ¹¹ Fare pilung e ra yim' ni bochan fanam pidorang;
i ir e masta rom, ere thingar um fol rok.
- ¹² Girdi' nu Tyre e bay ra feked e tow'ath rom i yib;
girdi' ni yo'or ban'en rorad e bay ra guyed
rogon ni ngam adag dakenrad.
- ¹³ Fare rugod ni fak e en pilung e bay u lan tafen e
pilung — rib pidorang!
Mad rok nib n'uw e ni ngongliy ko tret nib gol.
- ¹⁴ Ni fek i yib ngak fare pilung ni bay u madan ni
bfel' ram'en,

- ni be lek e pi bpin nta'ayuw rok fare pin ni nge
 mabgol,
 ku ni fekrad i yib ko fare pilung.
- 15 Rabad ni yad ba felfelan'
 ngalan tafen e pilung.
- 16 Pilung rog, gur e bayi yo'or pifakam ni pumo'on,
 ni ngranod nga luwan e pi chitamangim
 kakrom ngar manged pilung,
 ma bay mu gagiyeg nagrad nga rogned e thin
 u polo' e fayleng.
- 17 Re tang rog ney e bayi gilnag bugwam u gubin e
 mfen,
 ma gubin e girdi' ni bay ra pininged e sorok
 ngom e chiney i yan ngaram.

46

Bay Got rodad

- 1 I Got e ir e manaf rodad me ir gelngidad,
 gubin ngiyal' nike fal'eg rogon ke par nra yib
 e oloboch ngodad me ayuwegdad.
- 2 Fa'anra rur e fayleng me muchubu' e pi burey
 nga t'ay e rigur,
 ma dab da tamdaggad;
- 3 ara puw e day nga mada' lingan ngalang,
 me rur e pi burey.
- 4 Bay ba lul' ni be fek e felfelan' i yib ko fare binaw
 rok Got,
 ko fare naun nib thothup rok fa'anem ni ir e
 ba Th'abi Tolang.
- 5 Got e be par u lan e re binaw nem, ndabiyag ni
 ngan kirebnag;

ra yib i ayuweg e re binaw nem nnap'an ni fini
be puf e woch.

⁶ Ke m'age marus e pi nam, ma gil'ilungun e pi
pilung e ke morur;
me non Got ni be chob ndirra', me ranran e
fayleng.

⁷ I SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e bay rodad;
fare Got rok Jakob e ir e yoror rodad!

⁸ Mired, ngam guyed e n'en ke rin' SOMOL!
Mu guyed e pin'en ni yira ngat ngay nike
ngongliy u daken e fayleng!

⁹ Be taleg e pi mael ni yibe tay u fayleng i yan;
be t'ar e gat'ing, ma be kirebnag epi sarey nge
dilak,
ma be urfiy e pi *shield*!

¹⁰ Be ga'ar, "Mu paged e cham, mi gimed nang ni
gag Got,
ni gag e th'abi tolang u fithik' e pi nam,
mi gag e th'abi tolang u fayleng!"

¹¹ SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e bay rodad;
fare Got rok Jakob e ir e yoror rodad!

47

Fare pilung ni ir e th'abi ga'

¹ Girdi'en urngin e nam, mu waywaygad ko felfe-
lan'!
Mu pininged e magaer nge sorok ngak Got u
fithik' e tang ni ba ga' lammed!

² I SOMOL, ni ir e ba Th'abi Tolang, e ngan dugow
ngak;

- i ir ba pilung ni th'abi ga', ni be gagiyegnag e fayleng ni polo'.
- ³ Ke ayuwegdad kad gelgad ngak girdi'en e pi nam, ke taydad ni ngad gagiyeg niced e pi nam.
- ⁴ I ir e turguy e nam ni gadad be par riy, ba nam nib uf e girdi' rok ngay, ni girdi' nri yad ba t'uf rok.
- ⁵ Got e ke yan ngalang nga tagil'!
Min tolulnag e felfelan' me thow e rappa ni be yan SOMOL ngalang!
- ⁶ Mu pininged e magaer nge sorok ngak Got u fithik' e tang;
mu pininged e magaer nge sorok ngak e pilung rodad u fithik' e tang!
- ⁷ Got e ir e pilung ko fayleng nib polo';
mu pininged e magaer nge sorok ngak u fithik' e tang!
- ⁸ Got e ke par nga but' u tagil' nib thothup;
be gagiyegnag e pi nam.
- ⁹ Pi pilung ko pi nam e kar mu'ulunggad girdi'en fare Got rok Abraham.
Ba gel gelngin ngak urngin raba' e salthaw;
ir e be gagiyegnag urngin ban'en!

48

Zion, fare Binaw rok Got

- ¹ I SOMOL e ba ga' ma ngan pining e bin th'abi tolang e sorok ngak u lan fare binaw rok e Got rodad, ngu daken e burey rok nib thothup.
- ² Zion e fare burey rok Got nib tolang ma ba gamog,

ni fare binaw rok ba pilung nib ga' nma pi' e
felfelan' nga ga'ngin yang u fayleng.

³ I Got e ke dag ni ir e matnag
u lan fare binaw ni kan yororiy ni fan ko mael.

⁴ I mu'ulung e pilung nga ta'bang
ngarbad ni ngar chamgad ko Burey ni Zion,
⁵ ma nap'an nra guyed, me gin'anrad;
miyad rus ngar milgad.

⁶ I m'agrad e marus riy nge amith u rom,
ni bod be' ni bpin ni nge gargeleg bbitir,
⁷ ni bod e pi barkow ni be yin'rad e day ko
yoko'.

⁸ Kad rung'aged e n'en ke rin' Got,
ma chiney ma kadguyed
u lan fare binaw rok e Got rodad, ni fare
SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok;
e bayi ayweg fare binaw ni dabi buch ban'en riy
bi'id.

⁹ A Got, u lan e Tempel rom,
e gamad ma leamnag riy e t'ufeg rom ni
dabimus.

¹⁰ Girdi' u gubin yang e yad be pining e sorok
ngom,
ma bugwam e ke garer u fayleng i yan.

Ga ma gagiyeg nib mat'aw;
¹¹ nge felfelan' e girdi' nu Zion!
Ga ma pufthin nib mat'aw;
nge felan' e pi binaw nu Judah!

- 12 Girdi'en Got, mmarod ngam liyeged yu Zion
ngam the'eged e pi wulyang;
13 mu yaliyed fapi rungrung mi gimed sikeng-
nag e pi yoror ni fan ko mael,
ya ngam ga'argad ngak e bin migid e mfen:
14 "Re Got ney e Got rodad ni manechibog ko
pichibog,
i Ir e bayi pow'iydad e chiney i yan ngaram."

49

Rib balyang ni yima toer ko fel' rogon

- 1 Mu telmed urngin e girdi'!
Motoyilgad e girdi' u gubin yang,
2 pi tolang nge pi sobut',
nge pi fel' rogon nge pi gafgow.
3 Ba tamilang lanin'ug;
bay ug weliy e thin nib gonop.
4 Bay gu tiyan'ug nga ba salepow,
nggu weliy fan ni gu be chubeg e musik ni
harp.
5 Dagur rus ko ngiyal' ni gu be par u thathren e
riya',
ni ngiyal' nike yon'eg e pi to'ogor nga longob,
6 ni girdi' ni kireb ni be pagan'rad ko fel' rogon
rorad,
ni yad ba uf ko machaf rorad nib yo'or.
7 Dabyag rodad ni nge mang gadad e da biyuliyed
gadad,
dabiyag ni ngad pi'ed puluwon e pogofan ro-
dad ngak Got,
8 ya puluwon e pogofan ko girdi' e yugub pag
feni tolang.

- Ya n'en ni gadad ra pi' ni puluwon e dabi gaman
 9 ni nge talegdad ko yan nga low
 ngad pired ni dab da m'ad bi'id.
- 10 Demutrug be' ma rayag ni nge guy ni mus ko
 girdi' nib gonop ma be yim',
 ni ta'reb rogon ko girdi' nib balyang ma ba
 minan'.
 Yad gubin ni yad be pag e pin'en ni bay rorad
 ni pire' nga pa' e pi'in owcharad.
- 11 Yad be leamnag ni pi naun rorad e bayi par ni
 dariy n'umngin nap'an;
 nu rom e bay ra pired riy ni gubin ngiyal'
 yad be tunguy fithingrad ko yungi binaw
 ntaferad.
- 12 Feni sorodad e dabiyaq ni nge talegdad ko yam';
 ya ri bay dm'ad ni bod e gamanman.
- 13 A mu guy e n'en ke rin' e pi'in yad e yad be toer
 ngorad,
 nge n'en ke buch rok e pi'in ke nemow u
 wun'rad e pin'en ni bay u pa'rad ni ka ra
 fla'abgad riy.
- 14 Ke m'ay i turguy ni ngarm'ad ni bod e saf,
 ma yam' e ir e bayi mil farad ngak.
 Ma pi'in nib mmat'aw e yad ra gel ngorad,
 ma be par dowrad ni be wod ko gin ni kan
 k'eyagrad riy
 nib orel ko tabinaw rorad!
- 15 Machane Got e ra ayuwegneg;
 bayi chuwegeg u gelngin e yam'.
- 16 Ngiyal' nra yo'or ban'en rok be' ma dabi maga-
 won nga lanin'um,
 nge ngiyal' nike mun daken e fel' rogon rok;
- 17 ya ra yim' ma dabiyaq ni nge fek nge un ngak;

- ya fel' rogon rok e dabi un ngak nga low.
- 18 Mus ni fa'anra be par be' nike nemowan' ngak
ko biney e tamilang,
ma yibe pining e sorok ngak ni bochan e
mon'og ni be tay,
- 19 ma ri bayi yan nge yan i cheag ko pi chitamngin
kakrom ni karm'ad,
ko gin ni ba lumor riy ndariy n'umngin
nap'an.
- 20 Feni sorodad e dabiyaq ni nge talegdad ko yam';
ya ri bay dm'ad ni bod e gamanman.

50

Bin riyul' e Liyor

- 1 SOMOL ni fare Got ni Gubin ma Rayag Rok e be
non;
be pining e fayleng ni ga'ngin ni tabab ko ngek
nge yan i mada' ko ngal.
- 2 Be mat ram'en Got u Zion,
fare binaw ndariy thibngin ngaf ni fel'usun.
- 3 Got rodad e be yib, machane gathi be yib ndariy
lingan;
ya bay ba nifiy ni be daramram nib m'on rok,
ma bay bangi yoko' ni ba liyeg.
- 4 Be pining e tharmiy nge fayleng ni ngar mangew
mich
ni yow be guy ni be pufthinnag e girdi' rok.
- 5 Be ga'ar, "Mu kunuy ngog e girdi' rog nib yul'yul',
ni pi'in nra ngongliyed ba m'ag u thilmad ko
maligach nra pi'ed."
- 6 Tharmiy e be weliy feni bmat'aw Got,
ya ir e ma pufthin.

- 7 “Mmotoyilgad, e girdi’ rog, ya nggu non;
Israel, gur e bay gu welthin nib togopluw
ngom.
Gag Got, ni Got rom.
- 8 Dagur puwan’ ngomed ni bochan e pi maligach
romed
nge pi maligach ni mo’oruf ni gimed be fek i
yib ngog ni gubin ngiyal’.
- 9 Dawor gum’ ni bochan e pi garbaw ni pumo’on
ko yungi milay’ romed
ara pi kaming u fithik’ e yuran’ i gamanman
romed;
- 10 ya gubin e gamanman u loway e ba milfan ngog
nge garbaw u daken yu biyu’ i burey.
- 11 Urngin e arche’ ni malboch e ba milfan ngog
nge urngin e ban’en nib fos u lan e flang.
- 12 “Fa’anra manga kug k’iy, ma dab gu man ggan
ngomed,
ya fayleng nge urngin ban’en riy e bmilfan
ngog.
- 13 Gur, gu ma longuy ufin e garbaw ni pumo’on,
ara gu ma unum racha’en e kaming?
- 14 Ogmagaer e nge mang maligach romed ngak
Got,
mu pi’ed ngak e en ni Gubin ma Rayag Rok
gubin e tin ni kam og niged.
- 15 Mu piningedgag ko ngiyal’ nra yib e oloboch;
mu gu lufmed riy,
ma bay mu pininged e sorok ngog.”
- 16 Machane be ga’ar Got ngak e pi’in kireb,

“Mang mat’awunmed ni ngam uned i yog e pi
 motochiyel rog,
 ara mang rogmmed ni ngam weliyed mu-
 rung’agen e m’ag rog?”

17 Ka mu siyeged e fonow rog;
 ka mu n’iged e tin kug ta’chiylen.

18 Gubin e pi moro’ro’ ni gimed ra guy me mang
 fager romed,
 ma gimed ma m’agmed ngak e pi’in dar
 yul’yul’gad ko mabgol rorad.

19 “Yigub puf langmed ko tin kireb;
 dariy e ngiyal’ ni gimed ma stuntun ko mulul-
 fith lugun’.

20 Yigub ba’ud romed ni ngam gathibthib niked
 pibe’ romed
 ma gimed be pug thibngirad ngalang.

21 Urngin e pin’ey ni kam rin’ed, ma ku gu th’ab
 gulungag,
 ere kam leam niked ni ta’ab rogog ngomed.

Ma chiney e nggu puwan’ ngomed,
 mu gup’ e kireb romed nga owchemed.

22 “Motoyilgad ko ren’ey, gimed e pi’in gimed be
 fekyathig,
 ya ri gu thang owchamed,
 ma dariy be’ nra ayuwegmed.

23 Ogmagaer e ire re maligach nri ma tayfag,
 ma rib mich ni gu ra ayweg e pi’in yad ma fol
 rog.”

51

*Ba meybil ko kalngan'**

- ¹ A Got, nge wurengan'um ngog, ni bochan e t'ufeg
rom ni dabimus;
mu chuweg e denen rog, ya ba ga' e runguy rom!
- ² Mmaluk nigeg nge chu w'urgingin e kireb rog,
ma ga chuweg e denen rog nggu machalbog!
- ³ Kug nang e pi kireb rog;
gubin ngiyal' ni gu manang e pi denen rog.
- ⁴ Kug denen nib togopluw ngom, ni kemus ni gur
e ba togopluw ngom,
ma kug rin' e tin nib kireb u wun'um.
Ere mmat'aw ni ngam pufthin nigeg,
bay mat'awum ni ngam turguy e gechig rog.
- ⁵ Gub kireb ko ngiyal' nni gargel nigeg riy ke mada'
ko chiney;
chirofen nni par nigeg riy e gu bay u fithik' e
denen ke mada' ko chiney.
- ⁶ Tafinay nib yul'yul' e ir e ga ba'adag;
mu suguy lanin'ug ko gonop rom.
- ⁷ Mu chuweg e denen rog nggu be'ech;
mmaluk nigeg, ya nge gel e wechwech rog ko
ayis.
- ⁸ Mu suguyeg ko felfelan' nge fel' laniyan';
ni yugu aray rogon ni kam masengseng nigeg
ma kam t'areg,
mu kug felfelan' bayay.
- ⁹ Mu fek owchem ko denen rog,

* **51: TITLE NI HEBREW:** David e yoloy e re Psalm ney nga tomuren nike welthin Nathan ni profet ngak u murung'agen Bathsheba ni gathi mabgol rok ma yow be par. **51: 2 Sa 12:1-15**

ma ga chuweg urngin e kireb rog.

- 10 A Got, mu sunumeg e tafinay nib machalbog u fithik'ag,
ma ga pi' reb e tafinay ngog nib be'ech ma ba yul'yul'.
- 11 Dab mu n'igeg nggu chuw u p'eowchem;
dab mu chuweg rog fare Kan Nthothup rom.
- 12 Mfulweg e felfelan' ngog nma yib ko ayuw ni ga ma pi',
ma ga ayuweg lanin'ug ngi i fol rom.
- 13 Ma aram e bay gu fil ngak e pi tadenen e tin ni mog ni ngan rin',
miyad sul ngom.
- 14 Got, ni gur e ta'ayuw rog, mu ayuweg e pogofan rog,
mu gu weliy ngak e girdi' fanam mat'aw.
- 15 Somol, mu ayuwegneg nggu welthin,
mu gu pining e sorok ngom.
- 16 Dabum e gamanman ni yibe li' ngan pi' ngom ni maligach,
fa'an mang e ga ba'adag ma kug pi' ngom;
de fel' u wun'um e pi maligach ni mo'oruf.
- 17 Got, maligach rog ngom e subut'an ni ku gu tay;
ya be' nike kolngan' nge fol rom e dab mu n'ag.
- 18 Got, mu runguy yu Zion, ngam ayuweg;
mu ubung bayay e yoror nib liyeg e binaw nu Jerusalem.
- 19 Ma aram me felan'um ko pi maligach romad,
nge pi maligach ni mo'oruf;

mu'un li' e garbaw ni pumo'on u daken e altar
rom nga ni pi' ngom ni maligach.

52

*Gechig nge runguy rok Got**

- ¹ Mang ni ga be uf ko kireb rom, gur e en ni yargel?
Feni yul'yul' Got e dariy n'umngin nap'an.
- ² Ga be t'ar liben ni nge math owchen boch e girdi';
balowthem e bod bangi resa nib m'uth.
Gubin ngiyal' ni ga ma tunguy e thin.
- ³ Ba t'uf e kireb rom ko fel'
ma bo'or e tin malfith ni ga ma yog ko tin
riyul'.
- ⁴ Ga ba'adag ni ga ma kirebnag lanyan' e girdi' ko
thin rom, gur e re mululufith langan nir!
- ⁵ Are Got e bayi tem ko bin but' e fol ni dariy
n'umngin nap'an;
bayi tharbegem u tafnam;
bayi chuwegem ko fayleng ko pi'in bafos.
- ⁶ Pi'in nib mat'aw e bay ra guyed e ran'ey miyad
rus;
ma aram e bay ra garus niked gur me lungu-
rad,
- ⁷ "Muguyew, ba'aray facha' nda i naf ngak Got ni
nge ayuweg,
ya i pagan' nga feni yo'or bogi ban'en rok,
ma fel' rogon rok e ke mang yoror rok."

* **52: TITLE NI HEBREW:** Ba thin rok David, nga tomuren Doeg ni ba Edomite ni yan ngak Saul nge yog ngak ni David e ke yan ko naun rok Ahimelek. **52:** 1 Sa 22:9, 10

- ⁸ Me gag e gu bod bake gek'iy ni *olive* ni galunglung
u lane naun rok Got;
Ke pagan'ug ko t'ufeg rok ni dabi mus ni
manechibog ko pi chibog.
- ⁹ Got, bay gu pining e magaer ngom ni gubin
ngiyal, ko n'en ni kam rin';
bay gu weliy u p'eowchen e girdi' rom
nri gab manigil.

53

Kireb rok e Girdi' (*Psalm 14*)

- ¹ Pi'in yad bbalyang e ma lungurad u lanin'rad,
"Dariy e Got."
Yad gubin ni kar kirebgad,
yad be rin' bogi ban'en nrib gel e kireb riy;
dakuriy ta'bagayad ni be rin' e tin ni bfel'.
- ² I Got e be changar u tharmiy nga but' nga daken
e girdi'
ni nge guy ko bay bochiyad nib gonop,
ara bay be' ni be liyor ngak fa dariy.
- ³ Machane yad gubin ni kar pi'ed keru'rad;
yad gubin ni ta'reb farad kireb.
Dariy bagyad ni be rin' e n'en ni bfel',
ni ta'bagyad ma dariy.
- ⁴ Me fith Got ni ga'ar, "Gur, dar nanged?
Gur pi chan'ey ni yad be ngongliy e kireb e de
tamilngan'rad?
Kar pired ni yad be mororo' ko tirog e girdi' u
fithik' e yargal,

ma dariy bangiyal' ni yad ma meybil ngog.”

⁵ Machane aram e bayib e marus ngorad nib gel,
ndawor rrusgad bayay ni aram gelngin,
ya bayi werag Got yilen e pi to'ogor ko girdi'
rok.

I Got e ke n'agrad,
ma aram e yu Israel e ri bay ra gelgad ngorad.

⁶ Ri gu be meybil ni nge yib e ayuw
u Zion nga Israel.

Rra felfelan' e girdi' nu Israel
ko ngiyal' nra fal'eg Got rograd bayay!

54

*Ba meybil ni ngan aywegey rok e pi to'ogor**

¹ A Got, mu ayuwegneg nga gelngim;
gelngim e nge m'ug riy ni bfel' e rog!

² A Got, mu rung'ag e meybil rog;
mmotoyil ko pi thin ni gu be yog!

³ Girdi' nib tolngan'rad e karbadnag e cham ngog;
girdi' ndariy e runguy rorad e yad be guy
rogon ni ngar thanged e pogofan rog –
bogi girdi' ni der un Got u wan'rad.

⁴ Machane Got e ir e ma ayuwegneg.
I SOMOL e ir e ma n'ufegeg.

⁵ Mang e yigi cheleg Got e kireb rok e pi to'ogor rog
nge aw ngorad.

Ra thang owcharad ni bochan e ba yul'yul'.

* **54: TITLE NI HEBREW:** Ba thin rok David, u tomuren fapi pumo'on nu Zif nranod ngak Saul nga rogned ngak ni be mith David u lan e binaw rorad. **54: 1 Sa 23:19; 26:1**

- 6 A SOMOL, rib felan'ug ngay ni gu ra pi' ba mali-gach ngom;
 bay gu pining e magaer ngom
 ni bochan e gab manigil.
- 7 Ya kam chuwegeg u fithik' urngin e oloboch rog,
 ma kug guy e pi to'ogor rog ni kar waergad.

55

Ba meybil rok be' ni en ni fager rok e ir e thig u tanggin

- 1 A Got, mu rung'ag e meybil rog;
 dab mu pi' keru'um ko wenig rog!
- 2 Mmotoyil ngog ma ga fulweg lungug;
 ya ke li'eg e magafan' rog.
- 3 Ke k'aring e pi to'ogor rog e marus ngog ko thin
 ni togopluw,
 kug masengseng ko gafgow ni be tay e pi'in
 kireb e leam rorad ngog.
- Yad be girengiy e oloboch nga dakenag;
 yad be damumuw ngog ma yad be
 fanenikayeg.
- 4 Ku gu rus,
 doguwen e yam' e ke dil'iyeg.
- 5 Ke koleg e dugow gu be da'da';
 ku gum' ko morus.
- 6 Yigi yib pog ni bod e arche ni *dove*,
 nggu changeg nga bang nggu pir'eg e gapas.
- 7 Gu ra changeg nga bang nib palog,
 ngu ngongliy tafnag u daken e ted.
- 8 Gu ra gur nigege ngu pir'eg e gin nggu gif ngay
 ngu chuw ko nifeng ni gel nge yoko'.

9 A Somol, mu balyangnag e welthin ko pi to'ogor rog!

Gu be guy e cham nge wagagay u lan e binaw,
10 ni be liyeg ni rran nge nep',
ma be suguy ko oloboch nge wagagay.

11 Gubin yang ni yibe wodmang riy;
ke suguy e kireb nge sasalap e yupa' i
kanawo'.

12 Fa'an mang e ba to'ogor rog e be dariyfan nigeg,
mra yag ni nggu k'adan'ug;
fa'an mang e ba togopluw rog e be girig ngog,
ma gu ra mith rok.

13 Ma dangay ya gur, ni gadow ngabang,
ni gadow nga maruwel ma gadow fager.

14 Ud welyew salpadow ngodow
mu ud liyorgow u ta'bang u lan e Tempel.

15 Mang e yigi yim' e pi to'ogor rog ni dawori taw
nga nap'rad;
mang e ranod ni kayad bafos nga'ar ko
fayleng ko yam'!

Ya ba sug gumircha'rad nge lan taferad ko kireb.

16 Machane gu be ning e ayuw ngak SOMOL ni Got,
ma bayi ayuwegneg.

17 Kadbul, misiw', nge nep'
gun'gun' rog nge gel'gel' e be yan ngak
ngalang,
mra rung'ag lungug.

18 Bayi fulwegneg ni dariy ban'en nra buch rog
ko pi mael ni gu be tay
ngak bo'or e to'ogor.

19 Got, niki i gagiweg aram ko tobolngin i yib,
 e ra rung'ag lungug me waer nagrađ;
 ya daburad ni ngar thilgad,
 ma dariy madgun u wan'rad.

20 En immoy nri gamow e ke cham ngak pi fager
 rok;
 ke thilyeg e tin ni micheg.

21 Thin rok e ba munguy ko che',
 ma gumircha'en e ba sug ko fananikay;
 thin rok e bod feni sumnguy e gapgep,
 machane ma th'abey ni bod yungi saydon nib
 m'uth.

22 Mu pi' e gilab rom ngak SOMOL,
 ma bayi n'ufegem;
 dariy e ngiyal' nra pag e pi'in yul'yul' ngar
 mo'waergad.

23 Machane, gur Got, e bay mon' e pi'in tathang e
 fan nge pi'in sasaliyab nga low rorad
 ni dawor i yan baley ko yafos rorad.
 Me gag, e gur e bayi pagan'ug ngom.

56

*Ba meybil ko pagan' ngak Got**

1 A Got, nge wurengan'um ngog, ya ke yib e cham
 ngog;
 pi to'ogor rog e yad be gafgow nigeđ ni gubin
 ngiyal'.

* **56: TITLE NI HEBREW:** Ba thin rok David, u tomuren ni kol e pi
 Filistine David u Gath. **56: 1 Sa 21:13-15**

- 2 Pi togopluw rog e yad be cham ngog nni
n'umngin e rran.
Ri yad bo'or ni yad be cham ngog.
- 3 A SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok, nap'an nra yib
e marus ngog,
me gur e pagan' rog.
- 4 Be pagan'ug ngak Got ma da gur tamdag;
gu be pining e sorok ngak ko n'en ke micheg.
Ere mang e rayag ni nge rin' ba girdi' ngog?
- 5 Pi to'ogor rog e yad be k'ar oloboch ngog ni polo'
e rran;
yigu yad be leamnag kanawo'en ni ngar
gafgow nighedgag!
- 6 Yad be cheag ngu'ur pachgad,
ngu'ur damit nighed urngin e tin gu be rin',
ni yad be nameg ni ngar thanged e pogofan
rog.
- 7 A Got, mu gechig nagraad ko kireb rorad;
mu waernag e picha'nem u fithik' e damu-
muw rom!
- 8 Gamnang feni gel e gafgow ni gu be tay;
ka mu yoloy gubin gaf i lu'ag nike map'.
Dariy u babyor rom ni ka mu yoloy?
- 9 Rofen ni gu ra piningem,
e ra cheal e pi to'ogor rog ngar sulod.
Ya gu manang ni arrogon: Got e bay u ba'rog
10 ni fare SOMOL ni gu ma pining e sorok ko
pin'en ni micheg.
- 11 Dab gu rus ya ir e ba pagan'ug ngak.
Mang e rayag ni nge rin' ba girdi' ngog?
- 12 A Got, bay gu pi' ngom e n'en ni kug micheg;

bay gu pi' ngom e maligach rog ni ogmagaer,
 13 ya kam chuwegeg u pa' e yam',
 kam teg nda gu waer.
 Ma aram fan ni gu be yan u p'eowchen Got,
 u ram'en fare tamilang ko yafos.

57

*Ba meybil ko ayuw**

- 1 A Got, nge wurngan'um ngog, ma ga runguyeg,
 ya kugub ngom ni nggu naf nga tan pa'am.
 taglul' u tan pom e kug naf ngay
 nge taw ko ngiyal' nike m'ay e yoko'.
- 2 Gu be pining Got, ni ir e ba Th'abi Tolang,
 Got nma pi' urngin e tin bt'uf rog.
- 3 Ra fulweg lungug u tharmiy me ayuwegneg;
 bayi mo'waernag e pi'in yad be gafgow nigeg.
 Got e ra dag ngog e t'ufeg rok ni dabi mus nge
 feni yul'yul'.
- 4 Ke liyegeg e pi to'ogor,
 ni yad bod e layon nib talonguy e girdi'.
 Nguwelrad e bod bogi sarey nge gan e gat'ing;
 ma bolowtherad e bod yungi saydon nib
 m'uth.
- 5 A Got, mu dag fanam gel u lane lang,
 nge fal'ngim u gubin yang u fayleng.
- 6 Ke pag e pi to'ogor rog bangi nug ni nggu aw
 ngay;

* **57: TITLE NI HEBREW:** Ba thin rok David, tomuren ni mil rok
 Saul u lan fare yiy. **57:** 1 Sa 22:1; 24:3

kari paraw lanin'ug.
 Ka ra kired ba low u lane kanawo' rog,
 machane yad e kar mulgad nga langgin.

- ⁷ A Got, rib pagan'ug ngom;
 Bay gu tang nggu pining e sorok ngom!
⁸ Lanin'ug mu od!
 Talin e musik rog ni *harp* nge *lyre* mu odgow!
 Bay gu pug e yal' nge od.
⁹ Somol, bay gu pining e magaer ngom u fithik' e pi
 nam.
 Bay gu pining e sorok ngom u fithik' e girdi'.
¹⁰ T'ufeg rom ni dabimus e ke dead ko tharmiy;
 ma fanam yul'yul' e ke tun ngalan e lang.
¹¹ A Got, mu dag fanam gel u lane lang;
 nge fal'ngim u polo' e fayleng.

58

Ba meybil ni nge gechignag Got e pi kireb

- ¹ Gimed e pi tagagiyeg, kay gu mu turguyed ban'en
 nib mat'aw?
 Ba mat'aw rogon ni gimed be pithig e oloboch
 rok e girdi'?
² Dangay! Ya kemus n'en nib kireb nrayag ni ngam
 rin'ed e gimed be leamnag,
 ma gimed be k'ar oloboch u lane nam.
³ Pi'in kireb e leam rorad e go' tin kireb e yad ma
 rin' nap'an e yafos rorad.
 yug nap'an nni gargalegrad miyad tabab ko
 sasalap l'ugun.
⁴ Yad ba sug ko yub ni bod e pi porchoyog;

- kar ninged telrad ni bod ba porchoyog ni
 kobra nib baling,
⁵ ni der rung'ag lungun e en ma thoy e ngal,
 ara tang rok fare salap ko pig.
- ⁶ A Got, mu tet'ar nguwolen e pi layon ni tak'ad,
⁷ Mang e yugu ra m'aygad ngabang ni bod e ran ni
 lul' nge m'ay;
 mang e yugu notrad nga but' ni bod e pan u
 kanawo'.
- ⁸ Mang e yugu ra boded e *snail* nma ranran nge
 ngal' ni lamuw;
 mang e yugu ra boded bbitir ni yim' ni dawor
 i guy ra'en e yal'.
- ⁹ U m'on ni dawor ra na'abgad, mi ni th'abrad nga
 but' ni bod e pan;
 u fithik' e damumuw rok Got e ra thirifrad u
 but'
 ni ku yad bfos.
- ¹⁰ Ra felan' e pi'in nib mat'aw ko ngiyal' ni yad ra
 guy e pi tadenen ni kan gechig nagraad.
 yad ra maluknag e rifrif u ayrad nga racha'en
 e pi'in kireb.
- ¹¹ Bayi ga'ar e girdi', "Pi'in nib mat'aw e rriyul' ni
 kan pi pulworad;
 rriyul' ni bay ba Got nma pufthinag e fayleng."

59

*Ba meybil ni fan ko riya' ni da biyib**

* **59: TITLE NI HEBREW:** Ba thin rok David u tomuren ni pi' Saul boch e pumo'on ni ngar yaliyed e nu'an rok David ni bochan e ba'adag ni nge thang e fan rok. **59: 1 Sa 19:11**

- ¹ Got rog, mu chuwegeg u pa' e pi to'ogor rog;
 mu yororiyeg rok e pi'in yad be cham ngog!
- ² Mu chuwegeg u pa' e pi'in kireb e leam rorad;
 ma ga lagneg u pa' e pi tathang e pogofan
 nem!
- ³ Musap! Yad be son nigest ni ngar li'edgag nggum';
 girdi' nma'angach ko cham e kar barba'gad ni
 yad be togoplun ngog.
 Ni gathi bochan e denen rog ara kug rin' ban'en
 nib kireb,
- ⁴ A SOMOL, ma ku gathi bochan e bbuch e rog
 u ban'en,
 ni aram fan ni kar fal'eged rogorad nga
 tagil'rad.
- ⁵ SOMOL, ni Got ni Gubin ma Rayag Rom, mu
 sak'iy ngamub mu ayuwegneg;
 Got rok yu Israel, mu guy nga owchem!
 Mu od ngam gechignag urngin e pi nam,
 dab mu pag bagayad e pi'in yad be t'ar liyben
 e kireb!
- ⁶ Ra blayal' miyad sul,
 ni yad be tolul ni bod e pilis
 ma yad be gurul u lan e binaw.
- ⁷ Mu telim ko yaba' ni yad be tay nge thin ni yargal.
 Balowtharad e bod e saydon u lan l'ugunrad,
 ma yad be leamnag ni dariy be' ni be rung'ag
 lungrad.
- ⁸ Machane, gur SOMOL, e ga be minmin ngorad;
 ga be moningnag gubin e pi nam.
- ⁹ Gelngim e be pagan'ug ngay;
 A Got, i gur e manaf rog.

- 10 Got rog e gub t'uf rok ma bayib ngog;
mra pageg ngguy e pi to'ogor rog ni kar
mo'waergad.
- 11 Got, dab mu li'rad, ya ri pag e girdi' rog talin.
Mu weregrad u gelngim ma ga waer nagra,
A Somol, ni tayoror romad.
- 12 Denen e bay u dap'il'ugunrad, urngin e tin yad
ma yog e ba sug ko denen;
mang e yugu ra awgad ko pi tolngan' rorad!
Ni bochan e yad ma yibil ni nge buch wa'athan be'
ma yad ma ban,
13 mu thang owcharad u fithik' e damumu
rom;
mu thirifrad u but'.
Ma aram me nang gubin e girdi' ni Got e be gagiyeg
u lan yu Israel,
ma gagiyeg ni be tay e ke garar u ga'ngin e
fayleng.
- 14 Ra blayal' me sul e pi to'ogor rog,
ni yad be tolul ni bod e pilis ma yad be gurul
u lan e binaw,
15 ni bod e pilis ni yad be deraw i yan ni
bochan e ggan
ma yad be tolul ni fa'anra de gaman e tin kar
pir'eged.
- 16 Machane, bay gu tangnag murung'agen gel-
ngim;
gubin e kadbul ma bay gu tangnag ngalang
fare t'ufeg rom ni dabimus.
Ya gur e kam par ni rungrung rog,

ma manaf rog ko ngiyal' nike yib e gafgow ngog.

17 Bay gu pining e sorok ngom, ya gur e ga ma n'ufegeg.

Got e yoror rog,
fare Got ni gub t'uf rok.

60

Ba meybil ni nge pagan'uy ngak Got

1 Got, kam n'agmad, ma kam waer nagmad;
Ku'um damumuw ngomad; ma wenig ngom mu sul ngomad.

2 Ka mu durru'nag e but'; ke say ke mab,
mu golnag e maad'ad riy, ya be puth.

3 Ka mu pag e girdi' rom yad be gafgow nib gel;
gamad be thigthig i yan ni gowa gamad ba ching.

4 Ka mu ginaeng e pi'in bay madgum u wan'rad,
ya nge yag nra thaygad ko riya'.

5 Mu aywegmad nga gelngim; mu fulweg taban e meybil romad,
ya nge dabi buch ban'en rok e pi'in yad ba t'uf rom.

6 Par Got u tagil' nib thothup me ga'ar,
"Kug gel, ere fare binaw nu Shekem e bay gu pag e f'oth ngay,
mug pi' fare loway nu Sukkoth ngak e girdi' rog.

7 Gilead e bmilfan ngog, ma ku erregon yu Manasseh;
Efraim e urwach rog,

mu Judah e fare sog rog ko pilung.
 8 Machane bay gu tay yu Moab ni barba' i dabiyy ni
 nggu luknag rifrifan eg riy,
 ma bay gon' e sus rog nga daken yu Edom,
 ni pow riy nib milfan ngog.
 Gur, i finey yu Filistia ni yad ra tolul nga dakenag
 ni bochan e kar gelgad?"

9 A Got, mini' e ra fekeg ngalan fare binaw ni kan
 yororiy ni fan ko mael?
 Mini' e bayi pow'iyeg i yan nga Edom?
 10 Got rriyul ni karim n'agmad?
 Mog, dab kum un ngak e pi salthaw romad ko
 mael?
 11 Mu ayuwegmad nggu gelgad rok e pi to'ogor
 romad;
 ya ayuw ko girdi' e ba m'ayfan!
 12 Ra bay Got u ba' rodad ma gadad ra gel;
 ir e bayi gel ngak e pi to'ogor rodad.

61

Ba meybil ni ngan yororiyey

1 A Got, mu rung'ag e meyor rog;
 ma ga motoyil ko meybil rog!
 2 Gu be piningem nike m'ath e liyab rog,
 ma gub palog u tabnaw.
 Mu fekeg ngabang ni dabi buch ban'en rog riy,
 3 ya gur e manaf rog,
 ma yoror rog nib gel ngak e pi to'ogor rog.
 4 Mu pageg ngu par rom u tafnam nib thothup u
 n'umngin nap'an e yafos rog;

mu teg ngug par u tan pom ndariy ban'en nra
buch rog.

⁵ A Got kam rung'ag e tin kug micheg,
ma ka mu pi' ngog e n'en nib milfan ngak e
pi'in yad ma liyor ngom.

⁶ Mu puthuy bo'or e duw ko yafos rok e en pilung;
mu tay ni dab ke' yim'!

⁷ A Got, mang e yigi gagiyeg u p'eowchem ndariy
n'umngin nap'an,
mu yororiy ko fare t'ufeg rom ni dabimus nge
fenam yul'yul'.

⁸ Gubin ngiyal' ni bay gon' e tang ni gu be pining e
sorok ngom,
ko ngiyal' ni gu be pi' ngom ni yu rran e n'en
ku gu micheg.

62

Pagan' ko ayuw rok Got

¹ Gu be gum'an niteg gu be sonnag Got ni nge
ayuwegneg;

kemus ni ir e gu ma toer ngak.

² Kemus ni ir e be yororiyeg mma mat'aw niteg
ngak;

ir e ma n'ufeggeg,

ni dariy e n'en nra rin' mu gu waer.

³ Bu uw n'umngin nap'an ni ngkum chamgad ngak
be'

nike bod feni waer ba yoror nike m'ing?

⁴ Kemus ni gimed ba'adag ni ngam girngiyed nga
but' u tagil' nib gil;

ma bfel' u wan'med e sasalap.
 Gimmed ma yog e thin ni fel'faen,
 machane lanin'med e be gernagey.

⁵ Kemus ni Got e gu be toer ngak;
 ni ir ke l'agan'ug ngak.

⁶ Kemus ni ir be yororiyeg mma mat'aw nigege
 ngak;
 ir e ma n'ufeggeg,
 ni dariy e n'en nra rin' mu gu waer.

⁷ I Got e ir e ke ayuwegneg ma ke gagiyeagnag kan
 tayfag;
 Ir fare yoror rog nib gel;
 ma ir e manaf rog.

⁸ Gimmed pi girdi'eg, nge pagan'med ngak Got ni
 gubin ngiyal'.
 Mu weliyed ngak urngin e magfan' romed,
 ya ir e manaf rodad.

⁹ Girdi' ni gubin e yad bod ba wuchuth i nifeng
 pi tolang nge pi sobut' e ta'reb feni dariy
 rogorad ngabang.

Yira thabthabel nagrad, ma dariy malngirad;
 yad bba'ud nga ba wuchuth i nifeng.

¹⁰ Dabi pagan'med nga fanmed yargal;
 dabi l'agan'med ko n'en ni yibe iring;
 ma ku ra mun daken e fel' rogon romed,
 ma dabi pagan'med ngay.

¹¹ Ke yo'oryay ni kug rung'ag nike yog Got
 ni gelngiy e bmilfan ngak,

¹² ma fare t'ufeg rog e dabimus.

A Somol, i gur e ga ma pi' puluwon urngin e girdi'
nib m'ag ko ngongol rorad.

63

*Tawrengnag Got**

- ¹ A Got, i gur e Got rog, ku gum' ni bocham.
Polo' i gag ni be yim' ni bocham;
ni bod rogon e belel nma yib,
ni bod bangi binaw nike mlik,
nike finey e ran.
- ² Mu pageg ngguyem u lan e naun rom nib
thothup,
mu gguy fanam gel nge fanam fla'ab.
- ³ T'ufeg rom ni dabi mus e kabfel' ko yafos,
ere bay gu pining e sorok ngom.
- ⁴ Bay ug pining e magaer ngom u n'umngin nap'an
e yafos rog;
bay gu pug pa'ag ngalang nggu meybil ngom.
- ⁵ Lanin'ug e bayi mur, me par nike manigil,
bay gu tang nigem u fithik' e felfelan' ni gu be
pining e sorok ngom.
- ⁶ Gu ra pageg nga but' ma ga yib nga lanin'ug;
n'umngin e nep' ni gu be leam nigem,
⁷ ya gur e gubin ngiyal' ni ga be ayuwegneg.
Tagalul'en pom e gu be tang riy u fithik' e felfelan'.
- ⁸ I gur e kug chichiiyeg ngom;
ma pa'am e be teg nder buch ban'en rog.

62:12 Job 34:11; Jer 17:10; Mat 16:27; Rom 2:6; Rev 2:23 * **63:**
TITLE NI HEBREW: Yoloy David e re Psalm ney ko ngiyal' ni
ba'aram ni bay u daken e ted nu Judea. **63:** 1 Sa 23:14

- 9 Pi'in yad be guy rogon ni ngar thanged e fan rog
e bay ranod nga'ar ko fayleng ko yam'.
- 10 Yira li'rad u fithik' e mael,
ma pi gamanman ni *wolf* e bay yib i longuy down-
girad.
- 11 En ni pilung e bayi felfelan' ni bochan Got;
ma urngin e girdi' ni yad ma micheg ban'en
nga fithingan Got, e bay ra pininged e sorok
ngak
machane l'ugun e pi'in yad ma lifith l'ugunrad
e bay nning.

64

Ba meybil ni fan ko ayuw

- 1 Got, ku gu aw nga fithik' e oloboch – mmotoyil
ko meybil rog!
Mu ayuweg e pogofan rog ya gu be rus ko pi
to'ogor rog!
- 2 Mu ayuwegneg ko pi makath rok e pi'in kireb,
nge yu raba i girdi' ni kireb e leam rorad.
- 3 Yad be uthum bolowtherad ni bod yungi saydon,
yad be pulweg e thin ni kireb ni bod bogi gan
e gat'ing.
- 4 Ri yad papey ni ngar gararegned e mululifith
l'ugun rorad;
yad be kirebnag e pi'in bfel' nda rir rusgad.
- 5 Yad be pi' lanin'rad ko pi makath rorad ni kireb;
yad be weliy murung'agen e gin ngar ted e pi
wup rorad riy.
Ma yad be ga'ar, "Dariy be' nrayag ni nge guy."
- 6 Yad ma t'ar liyben e tin kireb me lungurad,

“Ri bfel’ rogon ni kad ta’red liyben e re kireb ney.”

Rriyul’ ni laniyan’ nge tafnay rok e girdi’ e dab nnang fan.

⁷ Machane, me pag Got e gat’ing rok ngorad,
miyad maad’ad nib tomgin.

⁸ Bayi thangrad ni bochan e pi thin nem;
gubin e pi’in nra guyrad miyad chichingeg
lolgurad.

⁹ Ma aram e bay rrusgad ni yad gubin;
bay ra leam nigned murung’agen e n’en ke rin’
Got
ngar welyed murung’agen e gafarig rok.

¹⁰ Gubin e pi’in nib mat’aw e bay ra felfelan’gad
ni bochan e n’en ke rin’ SOMOL.

Ir e bay ra pir’eged e gapas rok;
Gubin e girdi’ nib manigil e bay ra pininged e
sorok ngak.

65

Sorok nge Pongmagaer

¹ A Got, girdi’ e thingar ur pininged e magaer ngom
u Zion
miyad pi’ ngom e tin rmicheged ni bay ra pi’ed
ngom,

² ni bochan e ga ma fulweg taban e meybil.

Urngin e girdi’ e ngarbad ngom

³ ni bochan e denen rorad.

Pi kireb romad e ke gel ngomad,
machane ka mu n’ag farad.

⁴ Ba felan’ e pi’in ni kam mel’egrad,

ni kam fekrad ni ngar pired u lan e naun rom
 nib thothup!
 Bayi gaman u wun'mad e pin'en ni bfel' ni bay ko
 naun rom,
 ni aram fare Tempel rom nib thothup!
⁵ Taban e meybil romed ni ga ma fulweg e gel ni
 gamad ma tay ko mael,
 ga be rin' bogi ban'en ni yira ngat ngay nga
 mu ayuwegmad.
 Girdi' u gubin yang u fayleng,
 nge girdi' ni yad mmal'af nga ba'nem e pi
 regur e gur e pagan' rorad.
⁶ Kam tay e pi burey nga tagil'rad u daken gelngim,
 ni ga be dag gelngim nib gel.
⁷ Ga ma mocha'nag e day nike cham,
 nge ligan e n'ew ni be pil;
 ma ga ma gapasnag e wagey ni be tay e girdi'.
⁸ Ke ngat e fayleng ni polo'
 ni bochan e pi maang'ang ni ka mu ngongliy.
 Ngongol rom e yi be garusnag ko felfelan'
 u baraba' e fayleng nge mada' nga baraba'.
⁹ Ga be dag ni ga be ayuweg e but' ko n'uw ni ga be
 pi';
 ga be fal'eg rogon be par nib yong'ol.
 Ka mu suguy e pi lul' ko ran;
 ga be pi' e woldug ko but'.
 Irera' rogon ni ka mu rin':
¹⁰ ga be pu'og e n'uw nga daken e pi flang ni
 kan gi' e but' riy,
 ga be tarannag;
 ga be munguynag e but' ko n'uw ni ga be pi'
 be dammalnag e woldug.

- 11 Ga be gagiyegnag be yib e ggan ko woldug ni
pire' ni bochan e gab gol!
Gubin yang ni ga ra yan riy ma be yo'or ban'en
riy!
- 12 Yungi ted nma kay e gamanman e pan riy e ke
sug ko gamanman;
ma sigre'en e pi burey e ke sug ko felfelan'.
- 13 Ma yungi flang e ke sug ko saf,
ma yochi loway e ke suguy e *wheat*;
yad be tolul ma yad be tang ko felfelan'!

66

Ba tang ko sorok nge ogmagaer

- 1 Gimed e girdi' ni gubin, mu tolul niged e sorok u
fithik' e felfelan' ngak Got!
- 2 Mu tang niged feni gilbugwan fithngan;
mu pininged e sorok ngak nge mus nga rogon!
- 3 Mu ga'ar gad ngak Got, "Rib thum' feni manigil e
pin'en ni ga ma rin'!
Gelngim e rib ga',
pi to'ogor rom e yad be siro' u fithik' e marus
u p'eowchem.
- 4 Urngin e girdi' nu fayleng ni yad be liyor ngom;
yad be yon' tangin e sorok ngom,
yad be tangnag e sorok nga fithngam."
- 5 Mired ngam guyed e n'en ke rin' Got;
pi maang'ang nike ngongliy u fithik' e girdi'.
- 6 Ke thilyeg e day ke ngal' ni but' nib mlik';
nge yan e pi chitamangidad kakrom riy u but'
nga barba'.
- U rom e da felfelan'gad riy ko n'en ke rin'.

- 7 Be gagiyeg ndariy n'umngin nap'an nga gelngin
nrib gel
ma be yaliy e pi nam.
Dariy reb e pi tatogopluw nra thag ni nge
togopluw ngak.
- 8 Gubin e pi nam, mu pininged e sorok ngak e Got
rodad;
mu pininged e sorok ngak ngan rung'ag.
- 9 Ke taydad ni ka gadad bafos,
ma dawori pagdad ngad parawgad.
- 10 Got, gur e kam sikeng nagmad;
ni bod e silber ni kan be'echnag ko nifiy,
aram rogon ni kam sikeng nagmad.
- 11 Kam pagmad kug awgad ko wup;
ma kam tay e gilab nib tomal nga daken
keru'mad.
- 12 Kam pag e pi to'ogor romad ngar yot'yot'ed
gamad;
gu warod u fithik' e nifiy nge sugbur,
machane chiney e kam fekmad ko gin dabi
buch ban'en romad riy.
- 13 Bay gu fek e maligach ni mo'oruf i yib ko naun
rom;
bay gu pi' ngom e n'en kug micheg.
- 14 Bay gu pi' ngom e n'en ni kugog ni gu ra pi'
ko fa ngiyal' ni gu bay u fithik' e gafgow.
- 15 Bay gu pi' e saf ni ngan urfiy u daken e altar;
bay gu maligach ko garbaw nge kaming,
ma ath riy e bay i taw ngalan nga lanelang.
- 16 Mired ngam motoylgad, gimed urngin e pi'in
gimed ma liyor ngak Got,

- ma bay gog ngomed e tin ke rin' ni fan ngog.
 17 Gu yornag e ayuw ngak;
 mu gu pining e sorok ngak ko pi tang.
 18 Fa'anra mang e gu sabalbalyang ko pi denen
 rog,
 ma dabi motoyil SOMOL ngog.
 19 Machane, rriyul' nike motoyil Got ngog;
 ke rung'ag e meybil rog.
 20 Gu be pining e sorok ngak Got,
 ya de siyeg e meybil rog,
 ara tel rog fare t'ufeg rok ni dabimus!

67

Ba tang ko ogmagaer

- 1 Got, nge wurngan'um ngomad, ma ga fal'eg
 wa'athmad;
 mu changar ngomad u fanam gol,
 2 ya nge nang e fayleng ni polo' e tin nib magan'um
 ngay,
 me nang urngin e pi nam e ayuw ni ga ma pi'!
 3 Got, manga yigi pining e girdi' e sorok ngom,
 manga yigi gubin girdi' me pining e sorok
 ngom!
 4 Manga yigi felan' e pi nam ngar tang nigned e
 felfelan',
 ni bochan e mmat'aw rogon ni ga ma pufthin-
 nag e girdi',
 ma ga ma pow'iy urngin e nam.
 5 A Got, manga yigi pining e girdi' e sorok ngom,

manga yigi gubin e girdi' me pining e sorok ngom!

- ⁶ But' e ke yib e ggan riy;
 Got, ni Got rodad, e ke fal'eg waathdad.
- ⁷ Got e ke fal'eg waathdad;
 mang e yigi liyor gubin e girdi' u gubin yang ngak.

68

Ba tangin e gel ni fen e nam

- ¹ Got e sak'iy me werag e pi to'ogor rok.
 Pi'in yad be fanenikan e ra milgad ni kar waergad.
- ² Ni bod e ath nike un ko nifeng, e aram rogon nma tulufad;
 ni bod rogon nma ranran e kindel u mit e nifiy,
 e aram rogon e pi'in kireb nra math owcharad u p'eowchen Got.
- ³ Machane pi'in bmat'aw e ba felan'rad ni yad be felfelan' u p'eowchen Got;
 yad be tolulnag e felfelan'.
- ⁴ Mu tang niged Got, mon'ed e tang ni gimed be pining e sorok nga fithngan;
 mu fal'egned e kanawo rok e en ma yan u daken e manileng,
 fithngan e cha'nem e SOMOL— ngan felfelan' u p'eowchen!
- ⁵ I Got, nma par u lane Tempel rok nib thothup,
 e ma ayweg e pi'in kanim' rorad mma yoror rok e pi'in ke yim' figirngirad.

6 Ma pi' e tabnaw ko pi'in dakuriy be' rorad,
 ma chuweg e girdi' u kalbus miyad felan' ni ka
 ni pagrad,
 ma pi tatogopluw e bay ra pired u lan bbinaw
 ni kann'ag.

7 A Got, nap'an ni mu pow'iy e girdi' rom,
 ngam marod ngam th'abed e ted ni *desert*,
 8 me rur e fayleng, me map e n'uw u lang nga but',
 ni bochan e wub rok Got nu Sinai,*
 ni aram e wub ko fare Got nu Israel.
 9 Got, gur e ka mu k'aring e n'uw nib gel ni nge aw,
 ya nge sul e but' rom nike kireb nga rogon;
 10 girdi' rom e kar fal'egned taferad u rom;
 fanam gol mag pi' e tin ba t'uf rok e pi gafgow
 ngorad.

11 I Somol e yog e n'en ni ngan rin',
 ma bo'or e ppin nra welyed i yan:
 12 "Pilung nge salthaw rorad e ra milgad!"
 Ma ppin ni bay u tabnaw e ra f'oded rorad e
 tin ni kol ko mael;
 13 bogi ya'an e dove ni kan ing ko silber,
 ni be galgal ram'en porad ko gol.
 (Mang ni par boch i gimed u to'oben e chumol ko
 saf e rofen ni un mael?)
 14 Nap'an ni werag Got ni Gubin ma Rayag Rok fapi
 pilung u daken e Burey ni Zalmon,
 me gagiyegnag nge aw e ayis u rom.

15 Rib th'ab feni gel e burey ni Bashan,

* **68:8 GOT NU SINAI:** Girdi' nu Israel nranod u Egypt nga Kanaan, me m'ug Got ngorad ko Burey nu Sinai (muguy e Exo 19:16-25).

- fare burey ni bo'or p'ebugul!
- 16 Burey ni yo'or p'ebugul mang ni ga be
thinthin'an
ko fare burey nike mel'eg Got ni nge par riy
ndariy n'umngin nap'an.
- 17 Ma yib Somol u Sinai nge yan ngalan fa gin nib
thothup,
nike un ngak yu biyu' i chariot rok.
- 18 Me yan ngalang ko gin nth'abi tolang,
nike fek e pi'in ni kolrad
me pi' e pi tatogopluw e tow'ath ngak,
I SOMOL ni Got e ra par u rom.
- 19 Ngan pining e sorok ngak SOMOL,
nma fek e gilab rodad u reb e rran ngu reb;
ir fare Got ni ta'ayuw rodad.
- 20 Got rodad e ba Got nma thapegey;
ir e SOMOL, ni Somol rodad,
nma lagdad ko yam'.
- 21 Got e rra bilig lolugen e pi to'ogor rok,
ni pi'in darir paged wo'rad ni kireb.
- 22 Ke ga'ar Somol, "Bay gu fulweg e pi to'ogor rom
u Bashan;
Bay gu fulwegrad u t'ay e rigur,
- 23 ya nge yag nim marod u fithik' e racha' rorad,
me lil' e pilis romed urngin e racha' ni yad
ba'adag."
- 24 A Got, yigo' kan guy fare thelap rom nike sul ko
mael nike gel,

ni aram fare thelap rok Got, ni pilung rog, ni
be yan ngalan tagil' nib thothup.

25 Pi girdi'en e tang e yad bay nga m'on, ma girdi'en
e musik nga tomur,
ma pi'in rugod e yad bay u lukngun ni yad be
chubeg e tambourine.

26 “Ngan pining e sorok ngak Got u lane mu'ulung
ko girdi' rok;
mu pininged e sorok ngak SOMOL, gimed
gubin e pi'in owchen Jakob!”

27 Benjamin ni ir e bin th'abi achig e ganong, e
m'on nra yib,
me migid e pi tayugang' rok Judah nib mu'un
e ulung rorad ngorad,
me lay e pi tayugang' rok Zebulun nge Naftali.

28 A Got, mu dag gelngim,
ni fare gelngin ni kam ayuwegmad ngay
29 ko fare Tempel rom u lan yu Jerusalem,
ko gin ra fek e pilung e tow'ath rom ngom i yib
ngay.

30 Mu puwan' ngak Egypt, fare gamanman ni mal-
boch nu fithik' e ra'uy;
mu puwan' ko pi nam, fa ran' i garbaw ni
pumo'on nge pifakrad;
nge taw ko ngiyal' ni go' kar siro'gad ngom
ngar pi'ed e silber rorad ngom.

Mu werwereg e pi'in ba'adag e mael!

31 Pi owchen reb e nam nga reb e bay rabad u
Egypt;
piyu Ethiopia e bay ra tininged pa'rad
ngalang ngar meybilgad ngak Got.

32 Mu tang niged Got, gimed e pi gagiyeg nu
 fayleng,
 mon'ed e tangin e sorok ngak Somol,
 33 ko en nma yan u lanelang,
 fare lanelang ni kakrom.

Mmotoyilgad ngak ni be tolul nrib ga' laman.

34 Mu weliyed gelngin Got;
 bugwan nib pilung e ke tharay yu Israel,
 gelngin e bay u lanelang.

35 Ri ra ngat' ngak Got nike yib u tagil' nib thothup
 —
 fare Got rok yu Israel!
 Ma pi' gelngin ngak e girdi' rok.

Ke sorok Got!

69

Ba man ayuw

- 1 Got, mu ayuweg e pogofan rog!
 Ke taw e ran nga tan l'ugunag.
- 2 Gu be nguchur i yan nga fithik' e rungdu' nib
 dub'ag,
 ma dariy e but' riy nib el;
 gu bay u fithik' e ran nib to'ar,
 ni be chugur ni nge limoch nigege e n'ew.
- 3 Ke m'ay gelngig ma ke amith k'angag
 ko pong ni gu be tay ni man ayuw,
 ma ke amith lan owcheg
 i changarnag e ayuw rom.
- 4 Pi'in yad be fanenikayeg ndariy tapgin
 e yad ba pire' nga piyan lolugeg;

- pi to'ogor rog e yad be lifith l'ugunrad nib togo-
 pluw ngog
 yad ba gel ma yad ba'adag ni ngar li'edgag
 nggum'.
- Kar gel niged yad ngog ni nggu pag ngorad bogi
 n'en ni gathi gu iring.
- ⁵ Got, denen rog e de mith u p'eowchem;
 ga manang fanag balyang!
- ⁶ Dab mpageg ngug girengiy e tamra' nga daken e
 pi'in gur e yad be toer ngom,
 i gur SOMOL ni Got ni Gubin ma Rayag Rom
 ni Th'abi Tolang!
- Dab mu pageg nggu girengiy e may'fan nga daken
 e pi'in yad ma meybil ngom,
 I gur Got nu Israel!
- ⁷ Thin nib tagan e yibe yog ngog ni bocham,
 ma kug mathrow ko tamra'.
- ⁸ Kug bod ba milekag ngak pi girdi'eg,
 gowa gu be' u bang ngak e girdi' ko tabnaw
 rog.
- ⁹ Rogon feni pasigan'ug ni nggu tiyan'ug ko Tem-
 pel rom e be gak' u lan ngorongoreg ni bod
 ba nify;
 thin ni kireb ni yibe yog ngom e be kun ngog.
- ¹⁰ Ra gu pag e abich ni bochan e nge sobut'anug u
 p'eowchem,
 me yog e girdi' e thin nib tagan ngog;
- ¹¹ mra gu chuw nga madan e tayam',
 miyad moning nigeg.
- ¹² Yad be weliy murung'ageg u kanawo' i yan,
 ma pi tamu'un rrum e yad be tunguy e tang ni
 murung'ageg.

- 13 Machane gag e bay gu meybil ngom, i gur SOMOL;
Got, mu fulweg taban e meybil rog ko ngiyal'
ni kam turguy
ni bochan ga'ngin e t'ufeg rom',
ya gab yul'yul' ko tin ka mu micheg ni ga ra
ayuwegey.
- 14 Mu ayuwegneg nge dab kug nguchur nga fithik'
e rungdu';
mu yororiyeg rok e pi to'ogor rog,
ma ga ayuwegneg nge dab gu ligil nga'ar.
- 15 Dab mpag e ran nge yib i thareyeg;
dab mpageg nggu limoch u ar,
ara mpageg nggu wan nga low ko yam'.
- 16 SOMOL, mu fulweg taban e meybil u fanam gol
ko fare t'ufeg rom ni dabimus;
mu changar ngog u fithik' gelngin e runguy
rom ni ba ga'!
- 17 Dab mmithegem rok e tapigpig rom;
ku gu par nga fithik' e oloboch nib gel, mu
fulweg taban e meybil rog e chiney!
- 18 Moy ngog ngam ayuwegneg;
mu lagneg u pa' e pi to'ogor rog.
- 19 Ga manang rogon e thin nib kireb ni yibe yog
ngog,
nga rogon ni yibe tamra' nigest ma yibe dari-
fan nigest;
ga be guy urngin e to'ogor rog.
- 20 Thin ni kireb ni yibe yog ngog e ke kireban'ug
ngay,
ma kug par ndabiyag ni gu ayuwegneg.

- Kug finey ni mang e runguyeg be', ma dariy be'
 nike runguyeg;
 ara be' ni nge fal'eg lanin'ug, ma da gur pir'eg
 be' nra rin'.
- 21 Ra gum' ko bilig, ma yub e yad ra pi' ngog;
 mra gum' ko belel, miyad pi' e mugnin ni nggu
 unum.
- 22 Pi mur ni yad be tay e mang e yigi kireb nagrad;
 pi madnom ni yad be tay e mang e yigi mang
 ba wup ngorad!
- 23 Mu gagiyege nagrad ngar ma'ewgad;
 mu gagiyege e niw u keru'rad nge par ni
 gubin ngiyal' ma bwaer!
- 24 Mu pu'og e damumu w rom nge dakenrad;
 damumu w rom nib gel e nge kolrad!
- 25 Mang e yugun n'ag e yungi n'en ni yad ma par
 riy nge par ni dakriy be' riy;
 mang e par e pi *tent* rorad ni ndakuriy be' riy
 ni kabfos!
- 26 Yad be gafgownag e pi'in kam gechignag;
 yad be weliy murung'agen e gafgow ni be tay
 e pi'in kam maad'ad ngorad.
- 27 Mu tay urngin e denen rorad u wun'um;
 dab mu unegrad nga fithik' e pi'in ka mu
 mat'aw nagrad ngom.
- 28 Mu thang fithingrad u babyoren e yafos;
 dab mu unegrad nga babyoren e tirom e
 girdi'.
- 29 Ku gum' ko amith nge ngochngochan';
 A Got, mu chuwegege u fithik' ngam mat'aw
 nigege!
- 30 Bay gu tang ni gu be pining e sorok ngak Got;

- bay ug pining e magaer ngak ni aram e gu be
weliy murung'agen nga feni sorok.
- 31 Ren'ey e kabfel' u wan' SOMOL ko bin ni ngan
pi' ba garbaw ngak ni maligach,
kabfel' ko bin ni ngan pi' ba garbaw ngak ni
kemus ga'ngin.
- 32 Ra guy e pi'in ni gafgow ni aray rogon miyad
felfelan';
mra pi' e athamgil nga laniyan' e pi'in yad ma
meybil ngak Got.
- 33 SOMOL e ma motoyil ngak e pi'in kar gafgow-
gad,
ma der ma pag talin e tirok e girdi' ni bay u
kalbus.
- 34 Tharmiy nge fayleng, day nge pin'en nib fos ni
bay riy,
mu pininged e sorok ngak Got!
- 35 Bayi chuweg yu Zion u pa' e pi to'ogor rok,
me ngongliy rogon e binaw nu Judah bayay,
girdi' rok e bay ra pired u rom ngar tafned fare
binaw.
- 36 Pi'in owchen e pi tapigpig rok e bay ni
thum'nag ngorad,
ma pi'in yad be par nib t'uf Got rorad e bay ra
pired riy.

70

Meybil ko ayuw
(Psalm 40:13-17)

- ¹ A Got, mu ayuwegnag!
SOMOL, mu aywegeg e chiney!
- ² Mang e yigi waer me wagagay lanyan'

e pi'in yad be guy rogon ni ngar thanged e fan
rog!

Mang e yigi sul nge may'fan
e pi'in ni ka ra felan'gad ni bochan e pi
oloboch rog.

³ Mang e yigi gin e pi'in yad be gosgos ngog
ma ka ra waergad!

⁴ Mang e yigi felan' me uf
e pi'in yad be yib ngom,
ngar pired nri yad ba felfelan'!
Mang e yigi fel' u wan' gubin e girdi' ni ka mu
mat'aw nagra ngom
nge gubin ngiyal' ni nge lungurad, "Ngu'un
mathangeluwolnag Got!"

⁵ Gub me'waer ma gub gafgow;
A Got, mu gur nigem ngog!
Gur e ta'ayuw rog ma SOMOL rog
mu gur nagem ngam aywegneg!

71

Ba meybil rok be' nib pumo'on nike pilibthir

- ¹ SOMOL, kugub ngom ni ngam yoror rog;
dab mu pageg bingyal' nggu waer'!
- ² Bochan ni gab mat'aw, ere mu ayuwegneg nga
mu lageg ko riya'.
Mmotoyil ngog, ngam ayuwegneg!
- ³ Gur e ngam mang manaf rog nib gel
nge ba yoror nib gel nma yororiyeg;
gur e war rog ma gur e ga ma n'ufegeg.
- ⁴ Got rog, mu lageg u pa' e pi'in kireb,

ngu pa' e pi'in darir runguyed e girdi' nge pi'in
kireb e leam rorad.

⁵ SOMOL nib Th'abi Tolang, i gur e ke l'agan'ug
ngom;

ke pagan'ug ngom ni ka nap'an ni kugub bitir.

⁶ Kug gif ngom u n'umngin e yafos rog;
ka nap'an e nni gargelegeg ni gur e um yoror
rog.

Bay gu pining e sorok ngom ni gubin ngiyal'.

⁷ Yafos rog e ke mang ba machib ko yo'or,
bochan ni gur e rungrung ngog nib gel.

⁸ Ga'ngin e rran ni gu be pining e sorok ngom,
ma gu be weliy feni sorom.

⁹ Dab mu pi' keru'um ngog e chiney ni kug
pilibthir;
dab mu n'ageg e chiney ni kug me'waer.

¹⁰ Pi to'ogor rog e yad ba'adag ni ngar li'edgag
ngum';
ma yad be non ma yad be makath nipeg.

¹¹ Yad be ga'ar, "Ke n'ag Got e cha'nir;
are da leked ngad koled,
ya dariy be' nra ayuweg."

¹² A Got, dab mu palog rog;
Got rog, mu gur nigem ngam aywegeg!

¹³ Mang e yigi waer min thang mit
e pi'in yad be cham ngog.

Mang e yigun tamra min ma'fannag
e pi'in yad be guy rogon ni ngar maad'adgad
ngog.

¹⁴ Bay gu tay e pagan' rog ngom ni gubin ngiyal';
bayi yo'or yay ni ngu'ug pining e sorok ngom.

- 15 Bay gu weliy fal'ngim;
 polo' e rran ni bay u gog rogon ni ga ma
 mat'aw nigei,
 ni yug aram rogon nde gaman e nangan' rog
 riy.
- 16 Bay gu wan u gelngin SOMOL ni Got;
 bay gu weliy fal'ngim, ni kemus ni gur.
- 17 Kugub bitir ma ga tabab i fonow nigei,
 ma ku gu be weliy feni manigil e ngongol rom.
- 18 A Got, chiney ni kug pilibthir ma ke mat lolgeg,
 e dab mu n'igeg!
- Mu par rog ko ngiyal' ni gu be weliy gelngim nge
 fenam gel
 ngak gubin e mfen ni bayib.
- 19 Got, fenam mat'aw e ke taw nga lanelang.
 Gur e kam rin' bogi maang'ang;
 dariy be' ni bod gur.
- 20 Gur e kam l'oeg e oloboch nge gafgow ke yib
 ngog,
 machane bay mu fulweg gelngig ngog;
 bay mu teg u orel ko low ko yam'.
- 21 Bay mu gagiyeagnag nge gilbugwag boch ko
 kafram;
 ma ga fal'eg lanin'ug bayay.
- 22 Ri bay gu pining e sorok ngom ko musik ni *harp*;
 Got rog, bay gu pining e sorok nga fanam
 yul'yul'.
- Talin e musik ni *harp* rog e bay gu chubeg ni fan
 ngom,
 I gur e En Thothup nu Israel.

- 23 Bay gu tolulnag e felfelan' ko ngiyal ni gu be musik nigem;
 bay gu tang u polo i lanin'ug
 ni bochan e ka mu ayuweg e pogofan rog!
- 24 Bay ug weliy fanam yul'yul' ni polo' e rran,
 ni bochan e pi'in ur guyed rogon ni ngar
 maad'adgad ngog
 e ka ra mo'waergad nike ma'farad.

72

*Ba meybil ni fan ngak e en ni pilung**

- 1 Got, mu fil ngak e en ni pilung rogon i turguy
 ban'en nib mat'aw,
 mu gagiyegnag nge rin' e tin ba yal'uw ni bod
 gur,
- 2 ya nge gagiyegnag e tirom e girdi' nib yal'uw,
 mi i rin' e tin nib mat'aw ngak e pi'in gafgow.
- 3 Mang e yigi felan' me man'og e nam;
 mang e yigi e nang e nam e tin ni bmat'aw.
- 4 Mang e yigi turguy e en pilung e tin ba manigil ni
 fan ko pi'in gafgow;
 mang e yigi ayuweg e pi'in ke t'uf e ayuw
 rorad,
 me gechignag e pi'in yad be gafgow nagrad!
- 5 Mang e yigi liyor e girdi' rom ngom u n'umngin
 nap'an ni bay i par e yal' ni be mat,
 ngu n'umngin nap'an ni be par e pul ni be mat
 ram'en u reb e mfen ngu reb.
- 6 Mang e yigi par e en ni pilung ni bod e n'uw ni be
 aw nga daken e yungi flang,
 nge ran ni be tarannag e but'.

* **72: TITLE NI HEBREW:** Ba thin rok Solomon.

- 7 Mange yigi par ni be gel feni mat'aw u n'umngin
nap'an e yafos rok,
mi i man'og u n'umngin nap'an ni bay e pul ni
be mat ram'en.
- 8 Gagiyegek rok e yan u bang e day nga bang e day,
me tabab ko lul' ni Eufrates nge yan i taw nga
tungun e fayleng.
- 9 Girdi' ko ted ni *desert* e bay ur siro'gad u
p'eowchen;
ma pi to'ogor rok e bay ra li'led e fiyath.
- 10 Pi pilung nu Spain nge pi donguch e bay ur pi'ed
e tow'ath ngak;
gal pilung nu Sheba ngu Seba e bay ur pi'ew e
maligach ngak.
- 11 Urngin e pilung e bay ur siro'gad ngak;
urngin e pi nam ni bay ur pigpiggad ngak!
- 12 Ma ayweg e pi'in gafgow ni yad ma pining,
nge pi'in ke t'uf e ayuw rorad ma kan n'agrad.
- 13 Ma runguy e pi'in me'waer nge gafgow;
ma ayuweg e yafos rok e pi'in ke t'uf e ayuw
rorad.
- 14 Ma chuwegrad u fithik' e gafgow nge cham,
pogofan rorad e ri ba ga' fan u wan'.
- 15 Nge par e en ni pilung nib n'uw nap'an!
Mang e yugun pi' e gol nu Sheba;
mang e yugu'un meybilnag ni gubin ngiyal';
mang e yigi fal'eg Got wa'athan ni gubin
ngiyal'!
- 16 Mang e yigi yo'or e *grain* u daken e nam;
mang e yigi sug daken e yochi burey ko
woldug,

ngi i k'uf ni bod e woldug nu Lebanon.
Mang e yigi sug e pi binaw ko girdi',
ni bod e pan u daken e pi flang.

17 Mang e yigi par fithingan e en pilung ni dab ni
pag talin;
mang e yigi par buguwan nn'umngin nap'an
ni bay e yal'.

Mang e yigi urngin e nam me ning ngak Got ni nge
fal'eg wa'athrad
ni bod nike fal'eg wa'athan e en ni pilung.

18 Ke sorok SOMOL, ni Got nu Israel!
I go' ir e ma ngongliy e pi maang'ang ney.

19 Fithingan nib gilbuguwan e ngu'un pining e
sorok ngay ndariy n'umngin nap'an!
Maluplup rok e mang e yigi suguy e fayleng.
Amen! Amen!

20 Irera' tungun e meybil rok David nib mo'on ni
fak Jesse.

KAEN DALIP E BABYOR

73

(Psalms 73–89)

Feni mat'aw Got

- 1 I Got e riyul' nib gol ngak yu Israel,
ni pi'in ni machalbog gumircha'rad!
- 2 Machane i chugur ni nge dabki pagan'ug;
ma mich rog e chugur ni nge mul,
- 3 ni bochan e awan'ug ngak e pi'in yad ba tolngan'
nap'an ni gguy ni pi'in kireb e bo'or ban'en
rorad.

- 4 Darir gafgowgad ko amith;
 bfe! rogorad ndariy e m'ar rorad.
- 5 Darir gafgowgad ni bod boch e girdi';
 darir mada' niged e oloboch ni bod boch e
 girdi'.
- 6 Ere kar nunuwgad ko ufanthin ni bod ba kiy i
 churuwo',
 ma farad yargal e ke mang mad ngorad;
- 7 gumircha'rad e be thang'el e kireb riy nga but',
 ma leam rorad e ke suguy e kireb nike m'ay i
 t'ar liyben rorad.
- 8 Yad be moningnag boch e girdi' ma yad be weliy
 e tin kireb;
 yad ba tolngan' ma yad be puruy'nag rogon ni
 ngar gafgow niged boch e girdi'.
- 9 Yad be yog murung'agen Got nu tharmiy nga
 dalib,
 ma yad be yog u fithik' e ufanthin e tin ni nge
 rin' e girdi' nu fayleng,
- 10 ya mus ngak e pi girdi'en Got ni kar chalgad
 ngorad
 kari mich u wun'rad urngin e tin yad be yog.
- 11 Be lungurad, "Dabi nang Got,
 en ni Th'abi Tolang e dabi nang!"
- 12 Irera' rogon e pi'in yad ba kireb!
 Pire' ban'en rorad ma gubin ngiyal' ni be mun
 daken!
- 13 Gur mm'ay fan ni kug teg ni gub machalbog,
 ma dagur ngongliy ba denen?
- 14 A Got, kam teg gu be gafgow ni kakadbul nge
 mada' ko nep';
 gubin e kadbul ni ga ma gechig nigeg!

- 15 Fa'an mang e gog e tinir e thin,
ma dab gu ngongol ni bod reb e girdi' rom.
- 16 Ere kar gu athangiliy ni nggu nangfan e ren'ey,
ma kaygi mo'maw' ngog,
- 17 nge taw ko ngiyal' ni gu wan ngalan e Tempel
rom.
Ma aram mu gu nangfan e tin bayi buch rok e
pi'in kireb.
- 18 Rib mudugil ni kam tayrad ko yungi n'en nib
tamasirgig,
ma bay mu gagiweg nagrad ngar mulgad nga
fithik' e riya'!
- 19 Nthang owcherad u lan ta'ab talab;
wenegan ni yib ngorad ko tomur e gafgow nib
gel!
- 20 A Somol, yad bod ba lik'ay ni kadbul ma dariy;
yira od ma ka ni pag talin.
- 21 Nap'an nra mo'oy e leam rog,
me maad'ad e tafnay rog,
- 22 ngiyal'nem e ug par ni gub manan' ni bod ba
gamanman;
da ug nangfan e tin ni um rin'.
- 23 Ni yug aram rogon ni ug par nigub chugur
ngom,
ni ga be kol pa'ag.
- 24 Ga be pow'iyeg ko fonow ni ga be tay ngog,
ma tomur e bay mu fekeg nga fithik' e fla'ab ni
aram e ka mu tolang nigege.
- 25 Ku ba mang ban'en ni bay rog u tharmiy ya
kemus ni gur?
Fa'anra ga bay rog, ma mang e ren'en ni ku gu
ra adag u fayleng?

- 26 Lanin'ug nge dowag e ra me'waer i yan,
machane Got e ir gelngig;
kari mus ni ir e nge yag ngog!
- 27 Pi'in kar n'iged gur e rib mudugil ni bay ra m'ad,
ma bay mu thang owchen e pi'in ndarir
yul'yul'gad ngom.
- 28 Machane gag e kari felan'ug, ya gu be par u
to'oben Got!
U charen SOMOL Nib Th'abi Tolang e kug par
riy ndabi buch ban'en rog,
ma bay ug weliy urngin e tin ke rin' ngan
nang.

74

Ba meybil u ba nam ni kan mat'awnag

- 1 A Got, mangfan ni kam n'agmad ni aray rogon?
Mog, yug ra um par ni gab damumuw ko girdi'
rom ni dariy n'umngin nap'an?
- 2 Mu tay u wun'um e girdi' rom, ni mu mel'egrad
kakrom ni ngar manged girdi' rom,
ni pi'in ni mu chuwegrad ko sib ngar manged
birom e ganong.
Mu tay' u wun'um e Burey nu Zion, ni um par
riy bingyal'.
- 3 Man u daken gubin e tin ke mogothgoth';
pi to'ogor romad e kar gathayed gubin ban'en
u Tempel.
- 4 Pi to'ogor rom e kar garus niged e gel ni kar ted u
Tempel rom;
kar ted e flak rorad ngaram ni pow ko gel ni
kar ted.
- 5 Yad bod e pi tadimow ren

- ni yad be toy e gek'iy nga but' ko tow rorad.
- 6 Kar t'ared gubin e palang
ko tow nge amma rorad.
- 7 Kar bilged e Tempel rom kar paged e nifiy ngay;
kar dariyfan niged e gin yima liyor ngom riy.
- 8 Yad ba'adag ni ngar thirfed gamad u but;
kar urfiyed nga but' gubin yang nib thothup u
lan e nam.
- 9 Urngin e pow ni thothup romad e dakriy;
ma de magach ta'reb e profet,
ma dariy be' ni manang n'umngin nap'an me
mus e ran'ey.
- 10 A Got, bu uw n'umngin nap'an ni ngi i minmin
e pi to'ogor romad ngom?
Ngu'ur dariy fanaged fithingam ni manemus?
- 11 Mangfan ni kam siyeg ni ngam aywegmad?
Mangfan ni kam m'ag pa'am nga ker'um?
- 12 A Got, ya gur e pilung romad ko tobolingin i yib;
bo'or yay ni kam ayuwegmad.
- 13 Gelngin nib gel e mu ki'eg e day ngay,
mag bilig lolugen fapi kan nu maday;
- 14 mu bilig lolugen fare kan ni *Leviathan**
mag pi' ufin nge languy e gamanman nu ted.
- 15 Kam tay e pi alublub nge pi athang'el ngi i map';
ma kam mliknag lan e pi lul' ni gagang'.
- 16 Gur e mu sunmeg e rran nge nep';
kam tay e yal' nge pul nga tagil'.
- 17 Gur e mu duwgiliy e yungin ni nge mus e fayleng
riy;

* **74:14 LEVIATHAN:** Ba kan ni bay ko yat ni ir e pow ko gelngin e
wagey nge kireb.

gur e mu tay ngilan' e *summer* nge *winter*.

- 18 A SOMOL, dabi m'ay u wun'um ni be minmin e
pi to'ogor rom ngom,
ni bogni' ni dariyfam u wan'rad ma dubrad
gur.
- 19 Dab mu n'ag e girdi' rom nike me'waer nga pa'
e pi to'ogor rorad ni kireb;
dab mu pagtalin e girdi' rom ni yibe gafgow
nagrad!
- 20 Mu tay u wun'um fare m'ag nim ngongliy u
thildad.
Bay e cham u gubin e tabthung u lan e nam.
- 21 Dab mu pag e pi'in ni be gafgow ngan tamra'
nagrad;
mu pag e pi'in gafgow nge pi'in bt'uf e ayuw
rorad ngar pininged e sorok ngom.
- 22 Got, mu sak'iy ngam bigbigiy e tirom!
Mu leamnag e pi'in dariyfam u wun'rad ni
yad be minmin ngom ni polo' e rran.
- 23 Dab mu pagtalin e pi tolul u fithik' e damumuw
ni be tay e pi to'ogor rom!
Nge pi meyngar ni dertal ni be tay e pi tago-
pluw rom!

75

*Got ni ir e tapufthin**

- 1 A Got, gamad be pining e magaer ngom, gamad
be og e magaer ngom!
Gamad be weliy i yan feni sorom

* 75: **TITLE NI HEBREW:** Ba tang rok Asaf.

ma gamad be yog e pi maang'ang ni kam rin'.

² Got e be ga'ar, "Kug duwgiliy e ngiyal' ni ngan pufthin,
ma gu ra pufthin nib mat'aw rogon.

³ Urngin e pin'en ni bay e yafos riy nra durru'
ma fayleng e ra rur,
machane bay gu duwgiliy e pi duga' ko
fayleng nib muyluy.

⁴ Gu be yog ko pi'in kireb ni dab ra ufgad;
⁵ Gu be yog ngorad ni ngar talgad ko ufan-
thin."

⁶ Pufthin e der ma yib ko ngek ara ngal ara lel'och
ara yimuch;

⁷ Ya Got e ir e tapufthin,
nge gechnag boch me faleg wa'athan boch.

⁸ I SOMOL e ke kol ba kap nga pa',
nike sugnag e damumuw rok ni bod e wayin
nib gel.

Ra pu'og, ma urngin e pi'in kireb ni yad ra unum;
miyad unum ni dabi aw ta'reb e wa'angchal
riy.

⁹ Machane ri dab gu tal i weliy murung'agen e Got
rok Jakob
fa gu tal i tangnag e sorok ngak.

¹⁰ Ra buthug gelngin e pi'in kireb,
machane gelngin e pi'in yad ba manigil e ra
gel i yan.

76

Got e ir e ke Ge!

- ¹ Got e go' yim nang u Judah;
ma yima mathangeluwolnag fithngan u Is-
rael.
- ² Tabnaw rok e bay u Jerusalem;
ma ir e ma par ko Burey ni Zion.
- ³ U rom e t'ar e pi gan e gat'ing rok e pi to'ogor riy,
nge *shield* nge saydon rorad, gubin talin e cham
rorad.
- ⁴ A Got, ri gab gil,
ma ri ga ba tolang rok e pi burey ni yug ma
par.
- ⁵ Pi salthaw rorad nib m'uthan'rad e kan fek urn-
gin e tin immoy rorad
ma chiney e kar molod ni yam';
ni gelngirad nge urngin e pi salap rorad e yi
go' ke m'ayfan.
- ⁶ A Got rok Jakob, nap'an ni mu puwan' ngorad,
me aw e os nge pi'in nma yan u os nga but' ni
karm'ad.
- ⁷ Machane gur SOMOL, e go' yibe rus ngom.
Dariy be' nrayag ni nge sak'iy u p'eowchem
nnap'an ni gab damumu.
- ⁸ Tiriggil rom e kamog u tharmiy kannang;
me rus e fayleng me th'ab gulingan,
- ⁹ nap'an ni mu sak'iy ngam weliy e n'en ni ka mu
tirigiliy,
ni ngan ayuweg gubin e pi'in yibe gafgow
nagrad u fayleng.
- ¹⁰ Damumu ko girdi' e kemus ni be gelnag feni
sorom;

- ma pi'in de yim' ko mael e bay ur madnom
niged gur.
- 11 Mu pi'ed ngak SOMOL ni Got romed e tin kam
micheged ngak;
gimed gubin e pi nam ni gimed ba chugur, mu
feked e tow'ath romed i yib ngak.
Got e ma gagiyegnag e girdi' ngar rusgad ngak;
12 ma sobut'nag lanyan' pipifak e pilung ni
tolngan'rad,
ma k'ar marus ngak e pi pilung nib gel.

77

Fal'egyan' u nap'an ni ka ri gel e gafgow

- 1 Gu yor nib ga' lamag ngak Got;
gu yor nib ga' lungug me rung'ag lamag.
- 2 Gu meybil ngak Somol ko ngiyal' nike yib e
gafgow ngog;
polo' e nep' ni gu meybil ni kug tining pa'ag
ngalang,
machane, de fel' lanin'ug.
- 3 Nap'an ni gu ra leamnag Got, mug gel'gel';
nap'an ni gu ra pi' lanin'ug, me mulan'ug.
- 4 I teg nda gu mol ni polo' e nep';
kari magafan'ug ndakiyag ni gu non.
- 5 Gu leamnag e pi rran nike thumur
me yib ngan'ug fapi duw kakrom.
- 6 N'umngin e nep' ni u gu leam;
ug leam leam, ma ba'aray e n'en ni gu fitheg
riy:
- 7 "Gur, gubin ngiyal' ni bay i par SOMOL nike pi'
keru' ngodad?"

- Gur, aram e ri dab ku da fel'gad u laniyan'
bayay?
- ⁸ Gur, aram e ke tal ni dabki t'ufegdad?
Gur, aram e ke m'ayfan e n'en ni micheg nra
rin'?
- ⁹ Gur, ke pag Got talin ni nge runguydad?
Gur, damumu e ke yon' luwan e runguy
rok?"
- ¹⁰ Ma aram me lungug, "N'en ni ka ri kireban'ug
ngay
e Got e daki gel gelngin."
- ¹¹ SOMOL, bay i yib ngan'ug e pi gafarig rom ni
bfe';
bay ug leamnag e pi ma'ang'ag ni um rin'
kakrom.
- ¹² Bay gu leamnag murung'agen urngin e tin kam
rin';
bay gu par ma gu be tafinaynag urngin e tin
kam rin' nrrib th'abi fel'.
- ¹³ A Got, gubin ni ga be rin' ma ba thothup.
Dariy reb e got ni bod feni sorom.
- ¹⁴ Gur e Got ni ga ma ngongliy e maang'ang;
kam dag gelngim u fithik' e pi nam.
- ¹⁵ Gelngim nib gel e mu ayweg e girdi' rom ngay,
ni pi'in owchen Jakob nge Josef.
- ¹⁶ A Got, nap'an ni guyem e day me rus,
me durru' t'ay e regur.
- ¹⁷ Yungi manileng e pu'og e ran nga but';
me chublingan e derra' u lane lang,
me mat e uluch u gubin i yang.
- ¹⁸ Lingan e dirra' rom e malay nga but',

- ma ram'en e uluch ni be matmat e gal' e fayleng;
 me t'on nge rur e fayleng.
- 19 Ga ma yan u fithik' e n'ew,
 ngam th'ab nga barba' e regur,
 machane, luwan em e dab ni guy.
- 20 Ga be gafaliy e girdi' rom ni bod ba tagafaliy e saf,
 ni Moses nge Aron e ga' rorad.

78

Got nge girdi' rok

- 1 Mmotoyilgad, e girdi' rog, ko machib rog,
 mi gimed tiyan'med ko n'en ni gu be yog.
- 2 Bay gu welthin u fithik' e fanathin;
 ngug weliy e pin'en ni kakrom nda un nang-fan,
 3 bogi ban'en ni ud rung'aged kadanaged
 ni bogi ban'en ni yog e pi chitamangidad ngodad.
- 4 Dab da mithaged rok pifakdad,
 nga dogned ko bin migid e mfen
 murung'agen SOMOL nib gel nge gafarig rok
 ni bfel'
 nge pi maang'ang ni i rin'.
- 5 Ke pi' e motochiyel ngak e girdi' nu Israel
 me motochiyel ngak e pi'in owchen Jakob.
 Me ta'chiylen ngak e pi ga' rodad
 ni ngar machib nigned e motochiyel rok ngak
 pifakrad,
- 6 ya nge yag ni nang e bin migid e mfen
 ngar chelgad ngar filed ngak pifakrad.

- 7 Ni aray rogon ma aram e bay ra ted e pagan' rorad nga daken Got
ma dab ra paged talin e n'en ke rin',
ma gubin ngiyal' ni bay ra ted u gil' e tin ke ta'chiylen.
- 8 Dab ra boded e pi chitamangirad kakrom,
ni bogi girdi' ni yad ba tatogopluw ma darir folgad,
ni de muyluy e pagan' rorad ngak Got,
ma darir pired ni yad ba yul'yul' ngak.
- 9 Pi Efraimite, e ra feked e gat'ing nge gan e gat'ing,
miyad mil e rofen ni ngan mael.
- 10 Dar ayweged fare m'ag u thilrad nge Got;
mra siyegned ni ngar folgad ko motochiyel rok.
- 11 Kar paged talin e n'en ke rin',
fapi maang'ang nra guyed ni rin'.
- 12 I rin' Got fapi maang'ang u p'eowchen e pi chitamangirad
u lan e tafelfel' u Zoan ko nam nu Egypt.
- 13 I sey e day nge fekrad nga barba';
i suweg e day ngalang ni bod ruraba' i rungrung.
- 14 Me rran me pow'iyrad nga bang i manileng
mra nep' ma ram'en ba nifiy.
- 15 I sey e war u lan e ted ni *desert*
nge pi' e ran riy ngorad.
- 16 Me k'aring e ran nge map' ko fare war
me gagiyegnag nge thang'el nga but ni bod ba lul'.

- 17 Machane dartalgad ko denen nib togopluw
ngak Got,
mu daken e ted ni *desert* e ra togopluw gad riy
ngak e en ni Th'abi Tolang.
- 18 Nri lanin'rad ni ngar sikeng nixed Got
ko ggan ni yad ba'adag ni yad be ning.
- 19 Ur nonod nib togopluw ngak Got, ni be lungu-
rad,
"Rayag rok Got ni nge yagnag e ggan u daken e ted
ni *desert*?"
- 20 Riyul' ni pirdi'iy fare war
nge po' e ran riy,
machane gur, rayag rok ni ngki pi' e flowa ngodad
me pi' e ufin ngak e girdi' rok?"
- 21 Ma aram e nap'an ni rung'ag SOMOL e n'en ni
yad be yog mri damumu;w;
me cham ko girdi' rok ko nifiy,
mri gel e damumu;w rok ngorad,
- 22 ya dariy e michan' rorad ngak
ma de mich u wan'rad nra ayuwegrad.
- 23 Ma aram me non ngalan e lang
nge yog ko pi mab riy ni nge mab;
- 24 i pi' e *grain* u tharmiy ngorad,
me pu'og e manna nga but' ni ngar ked.
- 25 Ere ra ked gan e pi engel,
me pi' Got ngorad urngin ni yad ba'adag.
- 26 Miki gagiye;gnag e nifeng nge thow ko ngek,
ma gelngin e k'aring e nifeng ko yimuch;
- 27 me pi' e arche' nga but' ko girdi' rok,
ni bod feni yo'or e yan' u p'el'ay;
- 28 me mul mul fapi arche nga lulukngun fa gin ka
ra pired riy

- ni liyeg e pi *tent* rorad.
- 29 Ma aram me abich fapi girdi' ngar fogsad;
ya ke pi' Got ngorad e tin yad ba'adag.
- 30 Machane ka dawori gaman u wan'rad
ma nap'an ni ku yad be abich,
- 31 me damumuw Got ngorad
nge thang e fan rok e pi'in nib gel u fithik'rad,
ni tin th'abi cheag e pagel nu Israel.
- 32 Yug aray rogon urngin e pin'ey ma fapi girdi' e
dartalgad ko denen;
dariyfan e pi maang'ang ya de pagan'rad
ngak.
- 33 Aram me museg e rran rorad ni gowa
bbuwchuth i nifeng
ngarm'ad nib tomgin.
- 34 N'apan nra li' bochiyad,
me cheal e tin kabay ngar sulod ngak;
miyad pi' keru'rad ko denen rorad miyad par-
nag e meybil.
- 35 Me yib ngan'rad ni Got e i yoror rorad,
ni en ni Gubin ma Rayag Rok e i yibnag e ayuw
ngorad.
- 36 Machane u rogned e thin ni fel'faen;
dariy ban'en nrogned nib riyul'.
- 37 Dar yul'yul'gad ngak;
ma ku dar yul'yul'gad ko fare m'ag ni bay u
thilrad.
- 38 Machane Got e ma runguy e girdi' rok.
I n'agfan u wan' e denen rorad
made thang owcharad.
Ba yo'or yay ni i k'adan' ko damumuw

- ngi i par nga daken gelngin e damumuw rok.
 39 Me yib ngan' ni yad e kemus ni yad e girdi',
 ni yad bod e nifeng ni thow me m'ay.
- 40 Rib yo'or yay nra togopluwgad ngak u lan e ted
 ni *desert*;
 bo'or yay nra kireb nixed lanyan'!
- 41 Ur sikeng nixed Got u bayay nge bayay,
 ngu'ur amith nixed lanyan' fare Got nib
 Thothup rok yu Israel.
- 42 Ra paged talin gelngin nib gel
 nge fa rofen ni chuwegrad u pa' e to'ogor
 rorad
 43 me ngongliy bogi ban'en u fithik' e sorok
 nge maang'ang
 u lan e tafelfel' u Zoan u lan yu Egypt.
- 44 I pilyeg e yupa i lul' nge ngal' ni racha',
 nge par piyu Egypt ndakriy e ran ni ngar
 unumed.
- 45 Me pi' e lal nge yib nga fithik'rad nge gafgow
 nagrad
 nge kayru ni gathay taferad.
- 46 Me pi' Got e asmen'ing ni lokust nge longuy e
 woldug rorad
 me kirebnag e yungi flang rorad.
- 47 Me thang owchen e woldug rorad ni *grape* ko
 ayis nma mul mul ni bod e malang
 me li' e gek'iy ni *fig* rorad ko ayis nike el.
- 48 Me li' e pi garbaw rorad ko ayis nike el ni bod e
 malang
 me li' e yuran' i gamanman rorad ko uluch.
- 49 I k'aring e tagnan' ngorad nib gel
 u mirin e damumuw rok ni pu'og,

- ni yib ni bogi tamal'oeg ni nge mogothgoth.
- 50 Da ki luf bang ko damumuw rok
ara ayweg e pogofan rorad,
i li'rad ko gechig ni pag ngorad.
- 51 Me thang owchen e tin nganni' i fakay ni
pumo'on
u gubin e tabnaw nu Egypt.
- 52 Ma aram me gafaliy e girdi' rok nga wuru' yu
Egypt ni bod ba tagafaliy e saf
ni pow'iyrad u daken e ted ni *desert*.
- 53 Dar rusgad ya i pow'iyrad ni dabi buch ban'en
rorad;
machane, day e yib nge tharey e pi to'ogor
rorad.
- 54 Me fekrad i yib ko nam rok nib thothup,
ko pi burey ni Ir e kol.
- 55 I tuluf e girdi' riy nnap'an ni be yib e tirok e girdi'
i yib;
me f'oth e binaw rorad u pa' e ganong nu
Israel
me pi' taferad ko tirok e girdi.
- 56 Machane kur pired ni yad be togopluw ngak Got
ni Gubin ma Rayag Rok
ma yad be sikengnag.
- Tin ni i yog e darir folgad riy,
- 57 ya ur togopluw gad ma kuyad bod e pi chita-
mangirad kakrom nde ryul'yul'gad,
ni gowa ba gan e gat'ing nib bugbug ni dabyag
i pagan'uy ngay.
- 58 Ra k'aringed e damumuw ngak ko yungi n'en ni
yad be tayfan boch e got riy,

nge pi liyos rorad ni kari gelnag e damumuw ngak.

59 Ri damumuw Got nnap'an ni guy e ran'ey,
ma aram mri n'ag e girdi' rok.

60 Me n'ag e *tent* rok nu Shiloh,*
ni aram e gin ni tafen ni i par riy u fithik'mad.

61 Me pag e pi to'ogor romad ngar koled fare Kahol
ko M'ag,
ni aram e pow u gelngin nge felngin.

62 I damumuw ngak e tirok e girdi'
me pagrad nge li'rad e pi to'ogor rorad.

63 Pi'in pagel e nli'rad u fithik' e mael,
me par e pi'in rugod ni dakriy be' ni ngar
figirngiyed.

64 Prist e nli'rad ko saydon,
ma pi le'engirad e dan pagrad ni ngar
mowawgad.

65 Me tomur, me od SOMOL ni gowe ki i mol;
bod be' nib mo'on nib gel nike taf daken ni
bochan e wayin.

66 Me tuluf e pi to'ogor rok ngar sulod
ni ka ra waergad ma ka ra tamra'gad.

67 Machane me n'ag e pi'in owchen Josef;
ma de mel'eg fare ganong rok Efraim.

68 Me mang birok Judah e mel'eg
nge fare burey ni Zion nrib t'uf rok.

69 Me toy e Tempel rok u rom
ni bod tafen u tharmiy;
ni ngongliy nib mayluy ni bod e fayleng,

* **78:60 SHILOH:** Aram tagil e liyor ko girdi' nu Israel u m'on ni pilung David.

ni dariy bingyal' nra buch ban'en riy.

- ⁷⁰ I mel'eg David ni tapigpig rok;
 me yan i fek u rom ko chumol ko gamanman,
⁷¹ ni aram e gin ni i chothowliy e yuran' i
 gamanman rok riy,
 nge tay' David ni pilung nu Israel,
 ngi i gafaliy e girdi' rok Got.
- ⁷² I David e i chothowliyrad ni rib fel' rogon,
 ma ba salap ni i pow'iyrad.

79

Ba meybil ni fen fare nam ni ngan ayuweg

- ¹ A Got, ke yib boch e nam ni mael ngak e nam rom.
 Kar ta'ay niked fare Tempel rom nib thothup
 ma kar paged yu Jerusalem nike mogothgoth.
- ² Kar paged e ldow rok e girdi' rom ni nge languy
 e arche' ni *vulture*,
 ma kar pi'ed e ldow ko pi tapigpig rom ngak e
 gamanman ni malboch ni nge languy.
- ³ Kar pu'oged racha'en e girdi' rom ni bod e ran
 nike sugbur u ga'ngin yu Jerusalem;
 ma dariy be' ni magach ni nge k'eyag e yam'.
- ⁴ Pi nam nib liyegmad e yad be yog e thin ni kireb
 ngomad;
 yad be garus ma yad be moning nagmad.
- ⁵ SOMOL, ga ra par ni gab damumuw ngomad ni
 dariy n'umngin nap'an?
 Ra par e damumuw rom ni be yik' ni bod ba
 nifiy ni dabital?
- ⁶ Mu cheleg e damumuw rom nge sap ko pi nam ni
 darir liyorgad ngom,

- nge nga daken e girdi' ni der meybil ngom.
 7 Ya kar thanged e pogofan rok e girdi' rom;
 ma ka ra gathayed e nam rom.
- 8 Dab mu gechig nagmad ni bochan e pi denen ko
 pi chitamangimad kakrom.
 Mu runguymad e chiney;
 ya dakriy e lagan' romad ngabang.
- 9 A Got, mu aywegmad nge pogofan romad;
 mu ayuwegmad ma ga n'agfan u wun'um e
 denen romad
 ni bochan fithingam ni nge par nib gil.
- 10 Mangfan ni be fithmad e pi nam, ni yad be ga'ar,
 "Bu uw e Got romed?"
 Mu gagiyeagnag ngguyed ni kam gechignag e pi
 nam
 ni bochan e yad be po'ug rachaen e pi tapigpig
 rom.
- 11 Mmotoyil ko gel'gel' rok e pi kalbus,
 ma gelngim nib gel e ngam ayweg ngay e pi'in
 ni kan tay ni ngan thang e fan rorad.
- 12 Somol, mu fulweg labgen ngak e pi nam ni
 medlip yay
 ni bochan urngin e thin ni kireb ni yad be
 rugoy ngom.
- 13 Ma aram e gamad e tirom e girdi' e gamad e saf
 rom,
 e bay gu pininged e magaer ngom ndariy
 n'umngin nap'an,
 nge sorok i yan ngaram.

80

Ba meybil ni fen e nam ni nge sul nga rogon

- ¹ Gur fare tagafaliy e saf nu Israel, mmotoyil ngomad;
mu rung'ag e meybil romad, gur e tagagiyeg romad.
Kam par nga tagl'im ngalang ko kerubim
- ² mu gagyel nigem ngak e pi ganong ko Efraim, Benjamin, nge Manasseh.
Mu dag gelngim ngomad!
moy ngam ayuwegmad!
- ³ A Got, mu fulwegmad!
Mu dag e runguy rom ngomad, ya nge dabi buch ban'en romad!
- ⁴ SOMOL ni Got ni Gubin ma Rayag Rom, bu uw n'umngin nap'an,
ni ngam par ni gab damumuw ko pi meybil rok e girdi' rom?
- ⁵ Kam pi' e kireban' ngomad ni nggu wed,
nge ba kap i lu' nib ga' ni nggu umumed.
- ⁶ Kam pag e pi nam nib liyegmad ni yad be cham-nag e binaw romad;
ma be yog e to'ogor romad e thin ni kireb ngomad.
- ⁷ Got ni Gubin ma Rayag Rok, mu fulwegmad!
Mu dag e runguy rom ngomad, ya nge dabi buch ban'en romad!
- ⁸ Kam fek ba pa' i *grape* u Egypt;
ka mu tuluf girdi'en e fapi nam ma ka mu yung nga daken e binaw rorad.
- ⁹ Kam tamilangnag mit ni nge tugul;

- ke yan lik'ngin nib to'ar', ke fana' daken e fare nam.
- 10 Ke taglul'nag e pi burey,
ma pa'pa'ngin e ke taglulnag e pi *cedar* ni gagang' kan.
- 11 Ke yan pa'pa'ngin ke mada' ko day ni Mediteranean fithingan,
ma yan nge taw ko lul' ni Eufrates.
- 12 Mangfan ni kam buthug e yoror riy?
Chiney e gubin e girdi' ni be yan u charen e rayag ni nge iring wom'ngin;
- 13 ma be yot'yot' e pi babiy ni malboch nga but',
ma gamanman ni malboch e be damunmun riy.
- 14 Got ni Gubin ma Rayag Rok, mu sul ngomad!
Mu changar u tharmiy ngomad nga but';
moy ngam ayuweg e girdi' rom!
- 15 Moy ngam ayuweg e re pa' i *grape* ney ni mu yung,
re pa' i *grape* ney ni kafin mu yung ma ke ilal ke gel!
- 16 Pi to'ogor romad e kar paged e nifiy ngay ma kar th'abed nga but';
mu changar ngorad u fithik' e damumuw ngam thirifrad u but'!
- 17 Mu ayuweg ma ga yororiy e girdi' ni gur e mu mel'egrad,
ni fare nam ni mu gagiyegnag ngi i par nib gel.
- 18 Ma aram e dab kug pi'ed keru'mad ngom bayay;

mu taymad ni gamad bfos, ma gamad pining
e sorok ngom.

19 SOMOL ni Got ni Gubin ma Rayag Rok, mu
fulwegmad.

Mu dag e runguy rom ngomad, ya nge dabi
buch ban'en romad.

81

Ba Tangin e Madnom

1 Mu tolul niged e felfelan' ngak Got nma
n'ufegdad;

mu tang niged e sorok ngak fare Got rok
Jakob!

2 Mu tabab niged e musik mi gimed chubeg e
tambourine;

mi gimed chubeg e *harp* nge *lyre* ni bfel' lin-
gan.

3 Mu thoyed e rappa ni fan ko fare madnom,
ko rofen ni m'ug e pul nge rofen ni ngo'on.

4 Irera' e motochiyel u lan yu Israel,
ni yog fare Got rok Jakob.

5 I pi' ko girdi' nu Israel
nnap'an ni cham ko fare nam nu Egypt.

Mu gu rung'ag ba lam ndawor gu rung'ag bi'id ni
be ga'ar,

6 "Ku gu fek e gilab u pomed;
kug fek e dug nib tomal u pa'med.

7 Nap'an ni yib e oloboch ngomed, mi gimed
piningeg, mu gu chuwegmed u fithik'.

Gu fulweg lungumed u tagl'ig ni bay u fithik'
e yoko' nib mith.

- Gu sikeng nagmed ko fare alublub nu Meribah.
- 8 Mmotoyilgad, e girdi' rog ko ngiyal' ni gu be ginangmed;
Israel, gu be athpeg ni mang e yigum motoyil ngog!
- 9 Thingar dab mu tedfan yug reb e got.
- 10 I gag e SOMOL ni Got romed,
ni gu chuwegmed u lan yu Egypt.
Mu faled langmed', mu gu durwi'iymed.
- 11 "Machane girdi' rog e dar motoyilgad ngog;
yu Israel e dar folgad rog.
- 12 Ere ku gu pagrad ngranod u farad gel'an
ngu'ur rin'ed e tin yad ba'adag.
- 13 Ri gu be athpeg ni gomang e yigi motoyil e girdi'
rog ngog;
ri gu be finey ni gomang e yug ra folgad rog!
- 14 Ma gu ra gur nigege ngug gel ko pi to'ogor rorad
mug gad pa'ag ngak e pi'in be togopluw ngo-
rad.
- 15 Pi'in yad be fanenikeg e bay ra siro'gad u fithik'
e marus u p'eowcheg;
gechig rorad e dariy n'umngin nap'an.
- 16 Machane gu ra durwi'iymed to tin th'abi fel' e
wheat;
nge *honey* ni yib ko war ngar mu fosgad ngay."

82

Got e Ir e tagagiyeg nth'abi tolang

- 1 Got ni par nga tagil' u lan e mu'ulung ko girdi'en
e tharmiy;

- me yog e n'en ke duwgiliy u langgin fare
 mu'ulung ko pi got* ni ga'ar:
- ² “Thingar mu talgad i turguy e tin de yol'uw;
 ma thingar dab manged ko pi'in kireb!
- ³ Mu n'ufeged mat'wun e pi'in gafgow nge pi'in
 kanim' rorad;
 mu golgad ko pi'in bt'ufe ayuw rorad nge pi'in
 dariy gelingrad.
- ⁴ Mu lufed e pi'in dariy gelingrad nge pi'in bt'uf e
 ayuw rorad
 u pa' e pi'in kireb e leam rorad.
- ⁵ “Ri dariy ban'en ni gimed manang ma ku dariy
 ban'en ni gimed manangfan.
 Kam polo' i kirebgad,
 ma ke math mit e mat'aw u fayleng.
- ⁶ Gu be ga'ar, 'Gimed e pi got,
 ni gimed gubin ni pifak e en Th'abi Tolang.'
- ⁷ Machane gimed ra yim' ni bod e girdi';
 yafos romed e bayi mus ni bod gubin e
 pumo'on ni pifak e en pilung.”
- ⁸ A Got, moy ngam gagiyegnag e fayleng;
 gubin e nam ma gur e suwom.

83

Ba meybil ni nge waer e pi to'ogor rok yu Israel

- ¹ A Got, dab mu par ni kam th'ab gulngam;
 yug dab mu par u lom, ni dabmog ban'en!

* **82:1 PI GOT:** Ren'ey e rayag ni be yip' fan e pi got ko pi nam ni gel Got nograd, machane ku rayag ni be yip' fan e pi tapigpig rok Got (engel) u tharmiy ara girdi' ni i gagiyeg.

- ² Amsap, pi to'ogor rom e kar chelgad kar maelgad
nib togopluw ngom,
ma pi'in yad be fanenikem e yad be togopluw.
- ³ Yad be puruy' nib mith nib togopluw ngak e
tirom e girdi';
yad be makath nib togopluw ngak e pi'in ga
ma yororiyrad.
- ⁴ Yad be ga'ar, "Mired, ngad thirifed e re nam rorad
ney,
ya ngan pagtalin yu Israel ndabki yib ngan'uy
bi'id."
- ⁵ Me ta'reb e puruy' rorad ngay
ni ka ra ta'rebgad ni ngar togopluwgad ngom:
- ⁶ ni aram fapi girdi' nu Edom nge pi Ishmaelite;
nge girdi'en yu Moab nge pi Hagrite;
- ⁷ nge girdi'en yu Gebal, Ammon, nge yu Amalek,
nge yu Filistia nge yu Tyre.
- ⁸ Miki chagil yu Assyria ngorad;
kar manged ngak e pi Ammonite nge Moabite,
pi cha'ney e pi'in owchen Lot.
- ⁹ Mu rin' ngorad ni bod ni mu rin' ngak e pi
Midianite,
nge Sisera nge Jabin ko fare Lul' nu Kishon.
- ¹⁰ Gur e mu gel ngorad u Endor,
ni mel e ldow rorad u daken e but'.
- ¹¹ Mu rin' ngak e pi tayugang' rorad e n'en nim rin'
ngak Oreb nge Zeeb;
mu gel ngak gubin e pi tagagiyeg rorad ni bod
ni mu gel ngak Zabah nge Zalmunna,
- ¹² ni fa'an ni lungurad, "Bay da feked nge milfan
ngodad

fare binaw nib milfan ku Got.”

- 13 A Got rog, mu weregrad ni bod e fiyath,
ni bod e chabung ni changagnag e nifeng.
- 14 Bod e nify ni urfiy e loway,
nge daramram ni mo'oruf e yochi burey,
- 15 mu tulufрад ko yoko' ni ga ma pi'
ma ga k'aring e marus ngorad nga nifngim nib
gel.
- 16 A SOMOL, mu upnguy owcherad ko tamra'
nge mang e yigi yag nra gayed Gur.
- 17 Mang e yug ra waergad miyad rus ni dariy
n'umngin nap'an;
mang e yugur m'ad ni rib m'ayfarad.
- 18 Mang e yugur nanged ni kemus ni gur e SOMOL,
ni gur fare tagagiyeg Nib Th'abi Tolang u polo'
e fayleng.

84

Tawrengnag e naun rok Got

- 1 SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok, ri ba t'uf e
Tempel rom rog!
- 2 Kari gum' ni bochan ni ngub ngaram!
Kari gum' ni bochan ni ngu'un ngalan e yoror
rok SOMOL.
- Polo i gag ni gu be tangnag e felfelan'
ngak fare Got ni be par ni bafos.
- 3 Mus ko arche' ni *sparrow* ni yad ma toy taferad,
ma arche' ni *swallow* e bay taferad;
yad ma tay pifakrad nib chugur ko pi altar rom,
I gur SOMOL ni Gubin ma Rayag Rom, ni
pilung rog ma Got rog.
- 4 Rib felfelan' e pi'in yad be par u lan e Tempel rom,

ni gubin ngiyal' ni yad be yin' tangin e sorok
ngom!

⁵ Rib felfelan' e pi'in gelngirad e gur e be yib rom,
ma ba pasigan'rad ngay ni ngar milekaggad
ngarbad ko burey ni Zion.

⁶ Ma yad ra yan u lan e loway nu Baka nib mlik',
me ngal' ni bang i ban'en ni bay e ran ni
alublub riy,
som'on ko n'uw nma aw e ma sugnag yu yang
riy ko ran.

⁷ Ra yad be yan ma yad be gel i yan,
bay ra guyed fare Got ni ir e th'abi ga' u fithik'
e pi got u Zion!

⁸ SOMOL ni Got ni Gubin ma Rayag Rom, mu
rung'ag e meybil rog;
Got rok Jakob, mu telim ngog!

⁹ A Got, mu ayuweg e pilung romad,
ni fare pilung ni gur e mturguy ni nge pilung!

¹⁰ Ta'reb e rran ni yira par u Tempel rom
ma kabfel' nga bbiyu' e rran nni par u bang;
kug ba'adag ni nggu sak'iy u langan e garog ko
naun rok e Got rog
ko bin ni nggu par u tafen e girdi' ni kireb.

¹¹ I SOMOL e ir e yoror rodad, me ir ba pilung nib
maluplup,
ir e ma tow'ath nagdad ko runguy nge tayfan.
Der ma siyeg ban'en ni bfel'
ni nge pi' ngak e pi'in yad be rin' e n'en nib
mat'aw.

12 SOMOL ni Gubin ma Rayag Rom, rib felfelan' e
pi'in gur e ke lagan'rad ngom!

85

Ba meybil ni fan ko nam ni nge fel' rogon

- 1 SOMOL, ri gab gol ko nam rom.
Ka mu fla'abnag yu Israel bayay.
- 2 Ka mu n'agfan e denen rok e girdi' rom;
ma ka mu n'agfan urngin e kireb rorad.
- 3 Ka mu tal ko damumu w ngorad;
ni kar mu kadan'um u gelngin e damumu w
rom.
- 4 A Got nta'ayuw romad, mu fulwegmad,
ma dab ku mu dabuymad!
- 5 Mog, ngam par ni gab damumu w ngomad ni
dariy n'umngin nap'an?
Mog, nge par e damumu w rom ni dabi chuw
bi'id?
- 6 Mu gel nagmad bayay,
ma aram e gamad e girdi' rom e bay gu
pininged e sorok ngom.
- 7 A SOMOL, mu dag ngomad fare t'ufeg rom ni
dabimus.
Ma ga pi' ngomad e ayuw nggu mat'awgad
ngom.
- 8 Gu be motoyil ko n'en ni be yog SOMOL ni Got;
gapas e be micheg ngodad e girdi' rok,
ni fa'anra dab kudsulod ko yupa' i kanawo'
rodad ni oloboch.
- 9 Riyul' nra mat'awnag ngak e pi'in ni bay madgun
u wan'rad,
nge par e muluplup' rog u lan e nam rodad.

- 10 T'ufeg nge yul'yul' e yow ra mada';
 mat'aw nge gapas e yow ra gamuchmuch nga
 ta'bang.
- 11 Yul'yul' rok e girdi' e bayi yan u fayleng ngalang,
 ma feni bmat'aw Got e bayi changar u
 tharmiy nga but'.
- 12 I SOMOL e bayi man'og nagdad,
 ma but' rodad e bayi fel' mit e woldug riy.
- 13 Mat'aw e ra yan nga p'eowchen SOMOL
 nge fal'eg rogon kanawo'en.

86

Ba meybil ni fan ko ayuw

- 1 SOMOL, mu telim ngog, ngam fulweg lungug,
 ya dariy ban'en nrayag rog ma gub me'waer.
- 2 Mu ayuwegneg u pa' e yam', ya gub yul'yul'
 ngom;
 mu ayuwegneg, ya gag e tapigpig rom mma
 pagan'ug ngom.
- 3 Mu runguyeg, ya gur e Got rog;
 gu be meybil ngom nib polo' e rran.
- 4 A Somol, mfal'eg laniyan' e tapigpig rom,
 ni bochan e beyib e meybil rog ngom ngalang.
- 5 Gur e gab gol ngomad ma ga ma n'agfan u
 wun'um e kireb romad,
 ma gubin e pi'in yad ma meybil ngom e yad ba
 sug ko fare t'ufeg rom ni dabimus.
- 6 SOMOL, mu telim ko meybil rog;
 mu rung'ag e meyor rog ni gu be man ayuw.
- 7 Gu be piningem ko yu ngiyal' ni ku gu aw nga
 fithik' e oloboch,

ni bochan e ga ma fulweg taban e meybil rog.

- 8 A Somol, dariy reb e got ni bod gur,
ma dariy reb nike rin' e n'en ni kam rin'.
- 9 Gubin e nam ni kam sunmeg
e bay rabad ngar siro'gad ngom,
miyad pining e sorok nga fanam gil.
- 10 Ya gur e rib gel gelngim ma ga ma ngongliy e
maang'ang;
kemus ni go' gur e Got.
- 11 SOMOL, mu fil ngog ko mang e ga ba'adag ni
nggu rin',
ma bay ug fol rom u fithik' e yul'yul';
mu fil ngog rogon ni nggu pigpig ngom u polo'
i lanin'ug.
- 12 A Somol ni Got rog, bay gu pining e sorok ngom
u polo' i gumircha'eg;
bay ggilnag fithingam ni dariy n'umning
nap'an.
- 13 Rib ga' e t'ufeg rom ngog ni fare t'ufeg ni
dabimus!
Kam ayuwegneg u pa' e yam'.
- 14 A Got, girdi' ni tolngan' e karbad ni togopluw
ngog;
ma barba' i girdi' ni kireb e yad be guy rogon
ni ngar thanged e pogofan rog,
ni girdi' ni dariyfam u wan'rad.
- 15 Machane gur Somol e ga ba Got nri gama runguy
ma bt'uf e girdi' rom,
gubin ngiyal' ni ga ba gumaen', gubin ngiyal'
ni ga ba gol ma ga ba yul'yul'.
- 16 Mu cheal ngam sap ngog ngam runguyeg;

mu pi' gelngig ma ga ayuwegneg,
ya gu be pigpig ngom nri bod ni i rin' e chiti-
nag.

- 17 SOMOL, mu dag ngog e pow u fanam manigil;
ma pi'in yad be fanenikayeg e bay ra
tamra'gad
nap'an ni yad ra guy ni ka mu ayuwegneg ka
mu fal'eg lanin'ug.

87

Yu Jerusalem nib th'abi fel'

- 1 SOMOL e toy e binaw rok nga daken fare burey
nib thothup;*
- 2 kab t'uf rok e binaw nu Jerusalem
ko pi binaw ni bay u Israel.
- 3 Binaw rok Got, mu telim
ko pin'en ni bfel' nike yog ni murung'agem
nike ga'ar:
- 4 "Ra gu the'eg e pi nam ni yad ma fol rog,
mra gu uneg yu Egypt nge yu Babylonia ngay;
ma ku bay gog ni yu Filistia nge yu Tyre, nge yu
Ethiopia
e bay ku ni mathe'eg ngorad ni girdi'en yu
Jerusalem."
- 5 Bay u nog ni urngin e nam
nib mil farad nga Zion,
ma en ni Gubin ma Rayag Rok e bay i gagiye-
nag nge par nib gel.
- 6 I SOMOL e bayi tay nga babyor urngin e girdi',

* **87:1 BUREY NIB THOTHUP:** Ku arregon ni bay ko 2:6.

me tayrad ni yad gubin ni kar manged
girdi'en yu Jerusalem.

⁷Yad ra churu' miyad be tang ni be lungurad,
"U Zion e ma yib urngin e tow'ath rok Got riy
ngomad."

88

Mayor ni fan ko ayuw

¹SOMOL ni Got, ni ta'ayuw rog, gu be yor ngalang
ni polo' e rran,
me nep' mu gub nga p'eowchem.

²Mu rung'ag e meybil rog;
mu telim ko mayor rog ni gu be ning e ayuw!

³Ri bo'or e oloboch nike yib ngog,
nike chugur ni nggum' riy.

⁴Gu bod gubin e pi'in ke chugur ni ngarm'ad;
gelngig ni polo' e dakuriy.

⁵Kan n'ageg u fithik' e pi'in karm'ad;
kug bod e pi'in kan li'rad karanod nga low
rorad,

pi'in kar mu fek an'um rorad,
ni kar thaygad nga wuru' e ayuw rom.

⁶Kam tharbageg nga t'ay e low,
ko gin nrib lumor ma rib to'ar.

⁷Gelngin e damumuw rom e kug madle' riy,
kug parde' u mirin.

⁸Kam gagiyeagnag e pi fager rog ni ngar n'aged gag;
kam teg ni kar tamdaggad nga ya'ag.

Kan thabey nigeg ni dabyag ni gu mil;

⁹ke me'waer e changar rog ko gafgow.
SOMOL, gubin e rran ma gu ma piningem

ma gu ma meybil ngom ni kug tining pa'ag
ngalang.

- 10 Mog, ga ma ngongliy e maang'ang ni fan ko pi'in
karm'ad?
Gur, yad ma suwon ngalang ngar pininged e
sorok ngom?
- 11 Mog, yima weliy u low ko yam' e t'ufeg rom ni
dabimus
ara fenam yul'yul' ko fa gin'en ni kan fek anuy
riy?
- 12 Gur, yibe guy e maang'ang rom ko fa gin nib
lumor
ara fel'ngim ko fare binaw rok e pi'in kanpag
talrad?
- 13 SOMOL, gu be piningem ni gu be man ayuw;
gubin e kadbul ni gu ma meybil ngom.
- 14 SOMOL, mangfan ni ga be n'igeg?
Mangfan ni ga be mithag owchem rog?
- 15 Ka nap'an ni kug bochi pagal, ni ug gafgow ngi i
chugur ni nggum';
ku gu me'waer u malngin e pi gechig rom.
- 16 Mirin e damumuw rom e ke masengseng nigeg;
pi cham rom e ke kal ngog.
- 17 Polo' e rran ni yad ba liyegeg ni gowa ba sugbur;
gubin raba' i chireg ni karbad riy ngog.
- 18 Mus ko pi fager rog th'abi chuchugur ma kam
gagiyegnag e kar n'igedgag,
kemang lumor e ku gu chagil gow.

89

*Ba tang ni fan ko ngiyal' nike yib e oloboch ko nam**

- ¹ A SOMOL, gubin ngiyal' ni bay u gu tangnag e t'ufeg rom ni dabimus;
bay ug weliy murung'agen fanam yul'yul' ni dab gu tal bi'id.
- ² Gu manang ni t'ufeg rom e bay i par ndariy n'umngin nap'an,
ma fanam yul'yul' e dabi chuw ni bod lanelang.
- ³ Ke lungum, "Kug ngongliy e m'ag u thilmow fare mo'on ni gag e gu mel'eg;
kug micheg bbugithin ngak e tapigpig rog i David nike lungug,
- ⁴ 'Pi'in ni owchem e bay ur pilunggad ni gubin ngiyal';
gagiyeg ni bay um tay e bay ug ayuwegnem riy ndariy n'umngin nap'an.' "
- ⁵ A SOMOL, piyu tharmiy e yad be tangnag e pi manigil ni ga be rin'
yad be tangnag fanam yul'yul' i gur SOMOL.
- ⁶ SOMOL, dariy be' u tharmiy ni bod gur;
dariy reb e pi chon e tharmiy ni ta'reb rogon ngom.
- ⁷ Ba ga' madgum u lan e mu'ulung ko pi thothup,
yad gubin ni yad ba sak'iy ni ka ra ngat'gad ngom.
- ⁸ SOMOL ni Got ni Gubin ma Rayag Rok, dariy be' ni bod fanam gel;

* **89: TITLE NI HEBREW:** Ba thin rok Ethan nib Ezrahite. **89:**
Title 1 Ki 4:31

- A SOMOL, ga ba yul'yul' u fithik' urngin
ban'en.
- ⁹ Gur e ga be gagiyeagnag gelngin e day;
ga ma mocha'nag e n'ew riy nike puw.
- ¹⁰ I Rahab† nib gel gelngin e kam pirdi'iy ke yim';
gelngim nib gel e ke gel nigem ngak e pi
to'ogor rom.
- ¹¹ Fayleng e mmil suwon ngom, ma ku er rogon e
tharmiy;
gur e mu sunumiy e fayleng nge urngin
ban'en ni bay riy;
- ¹² gur e mu tay e lel'och nge yimuch;
Burey ni Tabor nge Burey ni Hermon e yow be
tang nigem u fithik' e felfelan'.
- ¹³ Ri gab gel!
Ri ba ga' gelngim!
- ¹⁴ Gagiyeag rom e ntoy nga daken e mat'aw nge
yal'uw;
t'ufeg nge yul'yul' e be m'ug ko urngin e
ngongol rom.
- ¹⁵ Ba felfelan' e pi'in yad ma liyor ngom ko pi tang
ni yad ma yin',
ni yad be par u fithik' ram'en fanam gol.
- ¹⁶ Polo' e rran ni yad ba felfelan' ni bocham
ma yad be pining e sorok ngom nga fanam fel'.
- ¹⁷ Ga ma gel nagmad ko pi cham;
u fithik' e t'ufeg rom ngomad e kam gel nag-
mad riy,
- ¹⁸ A SOMOL, i gur e ka mmel'eg en nge yororiy-
mad;

† **89:10 RAHAB:** Bay ko yat ni ba kokow nu maday nib gel gelngin
ko wagagay nge kireb.

gur, fare Got Nthothup nu Israel, e mu pi' ngomad e pilung romad.

Tin ni micheg Got ngak David

- 19 Kakrom e mu dag u daken e thin rom ngak e pi tapigpig rom nib yul'yul' ni lungum,
 "Ku gu te'eliyawngag ba salthaw nib gilbugwan,
 ku gu pi' e chiya' ko pilung ngak be' ni gag e ku gu mel'eg u fithik' e girdi'.
- 20 Ku gu pilungnag David ni tapigpig rog
 ku gu gapgepnag ko gapgep ni thothup.
- 21 Gelngig e bay i par rok ni gubin ngiyal',
 gelngig e bayi pi' gelngin nge gel.
- 22 Pi to'ogor rok e ri dabiyaq rorad ni ngar ban niked,
 pi'in kireb e dabiyaq ni ni ngar gelgad ngak.
- 23 Bay gu pirdi'iy e pi to'ogor rok u p'eowchen,
 mu gu thang e pogofan rok urngin e pi'in yad be fanenikay.
- 24 Bay gu t'ufeg mu gu yul'yul' ngak;
 bay gu tay ngi i gel ni gubin ngiyal'.
- 25 Bay gu ga'nag e gin nge gagiyeq riy
 ni tabab ko day' ni Mediterranean nge yan i thang ko lul' ni Eufrates.
- 26 Bayi ga'ar ngog,
 'I gur e chitamag nge Got rog;
 gur e yoror nge ta'ayuw rog.'
- 27 Bay gu tay ni ir e bin nganni' i fakag,
 me ir e th'abi ga' u fithik' urngin e pilung.
- 28 Gubin ngiyal' ni bay gu tay u gil' e n'en kug micheg ngak,

ma m'ag ni kug ngongliy u thilmow e bayi par
ni dariy n'umngin nap'an.

29 Pi'in owchen e gubin ngiyal' ni yad e bay ur
pilunggad;
gagiyeg rok e bayi par ndabi m'ay ni bod
lanelang ni bay i par.

30 "Machane fa'anra dabi fol e pi'in owchen ko
motochiyel rog,
ma darir ngongolgad nrogon ni be yog e pi
motochiyel rog,

31 miyad pi' keru'rad ko fonow ni gu be tay ngorad,
ma darir folgad ko tin kugog ngorad ni ngar
rin'ed,

32 ma aram e bay gu gechig nagraad ni bochan e
denen rorad;
bay gu pagrad ngar gafgowgad ni bochan e
kireb rorad.

33 Machane David e bay i par nib t'uf rog,
dariy bangiyal' ni gu ra pag e tin ku gu micheg
ngak.

34 Dab gu th'ab e m'ag ni ku gu ngongliy u thilmow,
ara gu thilyeg ta'abbug fapi thin ni ku gu
micheg ngak.

35 "Ri ta'ab yay ni kug micheg nga fithingag nib
thothup ma bay i par riy ni aram rogon,
ya ri dab gu lifith l'ugunag ngak David bi'id!

36 Gubin ngiyal' ni bayi par ni bay e gird' ni
owchen,
ma bay ug matanagiy gil'ilungun u n'umngin
nap'an ni bay e yal' ni be mat ram'en.

37 Bay i par ndabi m'ay ni bod e pul,
 bayi par nib mudugil u n'umngin nap'an ni be
 par lanelang."

Mayor ni fan ko waer nike tay e en ni pilung

38 Machane ka mu damumuw ngak fare pilung ni
 gur e mu mel'eg;

ya kamn'ag ni kam pi' keru'um ngak.

39 Kam thang e m'ag ni mu ngongliy u thilmew fare
 tapigpig rom,

ma ka m'on e te'eliyaw ko pilung rok nga
 marungdu'.

40 Kam buthug e yoror nib liyeg e binaw rok,
 pi yoror rok ni fan ko mael e kam digey nib
 puth.

41 Urngin e girdi' ni be yib u to'oben nge yan e yad
 be iring e chugum rok;

ma urngin e pi'in yad bbuguliyoror e yad be
 moning ngak.

42 Kam gagiyegnag e pi to'ogor rok kar gelgad
 ngak;

ka mu gagiyeg nagrad ni yad gubin kar fefe-
 lan'gad.

43 Kam m'aynag fan talin e cham rok,
 kam pag ke waer ko mael.

44 Kam chuweg e sog ko pilung u pa'
 ma tagil' ni tagil' e pilung e kam thikiy nga
 but'.

45 Kam pilibthirng ndawori taw nga nap'an,
 ke par nike m'ay fan.

Meybil ni fan e ngan mat'aw nigey

46 SOMOL, uw n'umngin nap'an ni ngam
 mithagem, dariy n'umngin nap'an?

- Uw n'umngin nap'an ni nge yik' e damumu
rom ni bod e nify?
- 47 Mu leamnag feni ngoch nap'an e yafos rog;
mu leamnag ni mu sunumeg urngin e girdi'
nib mudugil ni yad ra yim'!
- 48 I mini' e ra par ndabi yim'?
Uw rogon ni nge ayuweg e girdi' ir ni nge
dabki yan nga low?
- 49 Somol, bu uw fapi mich ko runguy rom ni um
dag kakrom?
Bu uw fapi thin ni mmicheg ngak David?
- 50 Dab mu pag talin rogon e thin nib kireb ni yibe
yog ngog i gag e tapigpig rom;
nge rogon ni gu be k'adan'ug ko pi thin kireb
ni be yog e girdi' ngog, ni bogni' ndar
nanged gur.
- 51 Pi to'ogor rom e yad be yog e thin ni kireb ko fare
pilung ni gur SOMOL e mmel'eg!
Demturug e gin nra yan ngay ma yad be yog e
thin ni kireb ngak.
- 52 Ngu'un pining e sorok ngak SOMOL ni dariy
n'umngin nap'an!

Amen! Amen!

KAEN ANINGEG E BABYOR

90

(Psalms 90–106)

*Murung'agen Got nge girdi'**

1 Somol, gubin ngiyal' ni gur e tabnaw ngomad.

* **90: TITLE NI HEBREW:** Ba meybil rok Moses, ni be' ni girdi'en
Got.

- ² U m'on ndawor mu sunumeg e yochi burey,
u m'on ndawor mu sunumeg e fayleng,
ni gur ba Got ni urun,
ma gur e Got ni dariy n'umngin nap'an.
- ³ Ga be yog ngomad ni nggu sulod ko n'en ni gu
sumgad riy;
ga ma pingegmad nggu sulod ko but'.
- ⁴ Bbiyu' i duw e bod ta'reb e rran u wun'um;
ra yan i aw u puluwom ni bod e fowap nike
chuw,
bod feni ngoch ba awa ko nep'.
- ⁵ Gur e ga ma chuwegmad ni bod e ran ni sugbur;
dabi n'uw nap'anmad ni bod ba lik'ay.
Gamad bod e pan ni tugul ni kadbul,
⁶ nge ga' kaen nge puf e floras riy,
me blayal' me m'ingkowon nge mororay.
- ⁷ Ke ful'mad e damumuw rom;
ku gu rusgad ko damumuw rom nib gel.
- ⁸ Kam tay e denen romad nga p'eowchem,
pi denen romad nib mith e ka mu tay ko gin
ga ra guy riy.
- ⁹ Damumuw rom e ke ngochnag e yafos romad;
nap'mad be may nga bang ni bod ba kathkath.
- ¹⁰ Ya kemus ni medlip i ragag e duw nap'mad,
ra mada' ko meruk i ragag ni fa'anra ba gel
fithik' i dowmad;
machane oloboch nge magfan' e be yib ngomad ko
pi duw nem;

dar n'uw nap'an e yafos me m'ay, ma gamad
chuw.

- 11 I mini' e ke thamiy mirin e damumuw rom nike
mus nga gelngin?
Mini' e manang gelngin e marus ni yira tay ni
fa'an ga ra damumuw?
- 12 Mu fil ngomad feni ngoch nap'an e yafos romad,
nge yag ni gu gonopgad.
- 13 A SOMOL, uw n'umngin nap'an ni ngki par e
damumuw rom?
SOMOL mu runguy e pi tapigpig rom!
- 14 Mu suguymad ni yu kadbul ko t'ufeg rom ni
dabimus,
nge yag ni ug tanggad ma gamad be par nib fe-
lan'mad u n'umngin nap'an e yafos romad.
- 15 Mpi' ngomad e chiney e felfelan' ni bod gelngin
e kireban' ni mpi' ngomad
u lan urngin e pi duw ni kug gafgowgad riy.
- 16 Mu pagmad, e pi tapigpig rom, ngu guyed e pi
maruwel rom;
mu gagiyegnag e pi'in ni owchemad ngar
guyed gelngim nib gil.
- 17 SOMOL ni Got romad, mang yigi par
fal'egwa'ath rom romad.
Ma ga man'og nagmad ko urngin e tin bay u
gu rin'ed!

91

Got ni ir e be yoror rodad

- 1 En nra yan ngak SOMOL ni nge dabi buch ban'en
rok,

- en be par u tanggin gelngin e ayuw rok e En ni
 Gubin ma Rayag Rok,
 2 e rayag ni ga'ar ngak,
 "I gur e manaf rog nge yoror rog!
 I gur e Got rog; ni gur e bpagan'ug ngom."
 3 Rib mudugil nra ayuwegnem u urngin e riya' nda
 mu nang ni bay',
 ngu gubin e liliy ni yima yim' riy.
 4 Ra upunguyem nga pon;
 ga ra par u tan pa' ni dabi buch ban'en rom;
 feni yul'yul' e ra yororiyem me n'ufegem.
 5 Ma dabiyag ni ngam tamdag nnep' nga ban'en ni
 gomanga ra yib i maad'ad ngom,
 ara mu ga da'da' ko cham nike yib ngom ni
 rran,
 6 ara pi riya' nma aw ko girdi' nnep',
 ara pi kireb nma thang e fan ko girdi' ni rran.
 7 Rayag ni nge aw bbiyu' e girdi' u to'obem nga but'
 ni karm'ad,
 fa ragag biyu' u gubin yang u to'obem,
 machane gur e dabi buch ban'en rom.
 8 Bay mu changar ma gguy
 rogon ni yibe gechignag e pi'in kireb.
 9 Ni bochan e kam pag fam ngak SOMOL ni ir e ngi
 i n'ufegem,
 ni Ir e Th'abi Tolang nma yoror rom,
 10 ma aram e dariy ba riya' nra yib ngom,
 ma dabi chugur e cham ko tabinaw rom.
 11 Ra pi' Got e pi engel rok ngu'ur matanagiyed gur,
 ma yad be yoror rom ko gin ga be yan riy i yan.

- 12 Yad ra fekem
nge dabi maad'ad em ko malang.
- 13 Bay u mot' e layon nga but' nge porchoyog,
ni layon nib damumuw nge porchoyog ni bay
e yub u l'ugun.
- 14 Be ga'ar Got, "Bay gu ayuweg e pi'in gub t'uf
rorad,
mu gu yoror rok e pi'in yad manangeg.
- 15 Nap'an ni yad ra non ngog mu gu fulweg lungu-
rad;
mra yib e oloboch ngorad, ma gu bay rorad.
Gu ra chuwegrad u fithik' nggu tolang nagraad.
- 16 Gu ra tow'ath nagraad ko yafos nib n'uw nap'an,
mu gu mat'aw nagraad ngog."

92

*Ba tang ko sorok**

- 1 SOMOL, rib manigil ni ngan pining e magaar
ngom,
mi ni tang ni yibe pi' fithingam ngalang, gur
Got nib Th'abi Tolang,
- 2 gubin e kadbul mi ni weliy rogon e t'ufeg rom ni
dabimus
nge fanam yul'yul' ni yibe weliy ni gubin e
nep',
- 3 ko talin e musik ni bay e seng riy
nge *harp* ni yibe chubeg ni bfel' lingan.
- 4 A SOMOL pi maruwel rom nib thum' ngaru' e gu
ba felan' ngay;
ma bochan e n'en ni ka mu rin', mu gu tang-
nag e felfelan'.

91:13 Luk 10:19 * 92: **TITLE NI HEBREW:** Ba tang ko Sabbath.

- 5 SOMOL, rib th'ab feni fel' e ngongol rom!
Ma rib to'ar e tafnay rom!
- 6 Irera' ban'en ni dabi nang be' nib balyang;
be' nib minan' e dabi nangfan:
- 7 pi'in kireb e leam rorad e manga yad ra ilal ni bod
e pan,
ma pi'in yad ma ngongliy e kireb e manga yad
ra man'og;
- machane bay ni thirifrad u but',
8 ni bochan ni gur SOMOL, e th'abi tolang ni
manemus.
- 9 Gamad manang ni pi to'ogor rom e bay ra m'ad,
ma gubin e pi'in kireb ni bay ra waergad.
- 10 Ka mu gel nigeg kug bod feni gel ba garbaw ni
malboch;
ma ka mu tow'ath nigeg ko felfelan'.
- 11 Kug guy e pi to'ogor rog ni kar waergad
ma kug rung'ag e meyor ko pi'in kireb.
- 12 Pi'in nib mat'aw e bay ra dommalgad ni bod e
gek'iy ni *palm*;
yad ra ilal ni bod e *cedar* nu Lebanon.
- 13 Yad bod e gek'iy nni yung ngalan e naun rok
SOMOL,
ni be dommal u lan e Tempel rok e Got rodad,
14 nike pilbithir ma ku ma k'uf
ni ku be par ni kab galunglung ma ku ba gel.
- 15 Be dag ni SOMOL e bmat'aw,
ma dariy ban'en nib kireb ko en ma
yororiyeg.

93

Got e ir e pilung

- ¹ I SOMOL e ir e pilung!
 Ke yin' nga daken ni bod e mad feni sorok nge
 feni gel gelngin.
 Ke tay e fayleng nga tagil' be par nib mudugil
 ndabiyag ni ngan mithmitheg.
- ² SOMOL, tagil'im e be par nib mudugil ni ka
 nap'an ko tabolngin,
 ma nap'an ndariy ban'en nike sum ma ga bay.
- ³ SOMOL, pi t'ay e rigur nib to'ar e kar ga' nixed
 linganrad;
 kar pi'ed lamrad ngalang be chub lingan.
- ⁴ I SOMOL e ma gagiyege u tharmiy ni ir e th'abi
 tolang,
 ka ba ga' nga lingan e rigur ni be chub,
 ma ka ba gel ko n'ew nu rigur.
- ⁵ SOMOL, pi motochiyel e dariy n'umngin nap'an,
 ma Tempel rom e rriyul' ni ba thothup,
 ni manechibog ko pichibog.

94

Got e ma turguy e gubin

- ¹ SOMOL, I gur fare Got ni ga ma gechig;
 mu dag e damumuw rom!
- ² Gur e tapufthin romad ni gamad gubin;
 mu sak'iy ngam pi ngak e pi'in tolngan' e n'en
 ni bay tapgin ni nge aw ngorad!
- ³ Bu uw n'umngin nap'an ni ngi i felan' e pi'in
 kireb?

- SOMOL, bu uw n'umngin nap'an?
4 Bu uw n'umngin nap'an ni nge par e pi'in ma kar' oloboch nib tolngan'rad;
ma yad ba uf ko pi oloboch ni yad be ngongliy?
- 5 SOMOL, kar pirdi'iyed e tirom e girdi';
ma yad be gafgownag e pi'in bmil farad ngom.
- 6 Yad be thang e fan rok e pi'in ke yim figirngirad
nge pi'in kanim' rorad,
ma yad be thang e pogofan rok e milekag ni
yad be par u daken e but' romad.
- 7 Yad be ga'ar, "Der guydad SOMOL;
fare Got rok yu Israel e dar na'ab."
- 8 Girdi' rog, mang e gimed mrin' ni gimed balyang
ni minan'?
Fin wi'in e nge mit ban'en ngomed?
- 9 Got e ngongliy teldad, ere der rung'ag ban'en?
Ma ir e ke sunumiy lan owchey, ere der guy
ban'en?
- 10 Ma puwan' ko pi nam, ere dabi gechig nagraad?
Ma ir e ma fil ban'en ko girdi', ere dariy e
llowan' rok?
- 11 SOMOL, e manang e n'en ni gadad be leamnag;
manang fane bm'ayfan e tirorad e leam.
- 12 SOMOL, ba felan' e pi'in ga ma pow'iyrad,
cha' ni ga be machibnag ko motochiyel rom!
- 13 Ga ma pi' e toffan ngorad u tomuren fa pi rran
ni ba gel e gafgow riy
nge taw ko ngiyal' ni kan ker ba low ni nge
mul e pi'in kireb ngay.

- 14 I SOMOL e dabi n'ag e girdi' rok;
 ma dabi fek owchen ko pi'in nib milfarad
 ngak.
- 15 Tin nib mat'aw e yira pir'eg bayay u lan tafen e
 puf oloboch;
 ma gubin e pi'in bmat'aw ma yad ra tedyad
 ngay.
- 16 Mini' e sak'iy ni pa'ag nge togopluw ko pi'in
 kireb?
 Mini' e mang ngog ngug togopluwgow ngak e
 pi'in ma rin' e kireb?
- 17 Fa'an mang e de ayuwegneg SOMOL,
 ma kug wan ni papey ko fare binaw nib math
 gulngay riy.*
- 18 Mug ga'ar, "Ke sirgig eg";
 machane SOMOL fare t'ufeg rom ni dabimus
 e ke duwgiliyeg.
- 19 Yu ngiyal' ni der paslagan'ug ma ke magafan'ug,
 ma ga fal'eg lanin'ug nggu felan'.
- 20 Dabiyag ni ngam mang ngak e pi tayugang' ni
 sasalap,
 ni yad ma uneg e tin nde mat'aw ngalan e
 motochiyel,
 21 pi'in yad ma makath nib togopluw ngak e
 pi'in ni bfel'
 miyad turguy ni ngan thang e fan rok e pi'in
 bfel' e rok.
- 22 Machane SOMOL e n'ufegeg;
 Got rog e be yoror rog.

* **94:17 BINAW NIB MATH GULNGAY RIY:** Fare fayleng ko yam'
 (ku arrogon ni bay ko 6:5).

23 Bayi gechig nagrad ko kireb rorad
 me thang owcharad ni bochan e denen rorad;
 I SOMOL ni Got rodad e bayi thirifrad u but'.

95

Ba tangin e sorok

- 1 Mired, ngad pininged e sorok ngak SOMOL!
 Ngad tang niked Got u fithik' e felfelan', ya ir
 e be yororiydad!
- 2 Ngadbad nga p'eowchen ngad pininged e mag-
 aer ngak,
 ma gadad tangnag u fithik' e felfelan' ni gadad
 be pining e sorok ngak!
- 3 Ya SOMOL e ba Got ni gubin ma rayag rok,
 ir ba pilung nib gel ngak urngin e pi got.
- 4 Ir e be gagiyegnag e fayleng ni polo',
 ni mus ngalan e tin th'abi toar e yiy nge mada'
 ko tin th'abi tolang e burey.
- 5 Ir e be gagiyegnag lan e day, ni ir e sunumeg;
 ma ku er rogon e but' ni ir e ngongliy.
- 6 Mired, ngad siro'gad ngak ngad ted fan;
 marod ngad ragbuggad u p'eowchen SOMOL,
 ni ir e sunumegdad!
- 7 I ir e Got rodad;
 ma gadad fapi girdi' ni be ayuweg,
 ni fare ran' i saf ni ir e be gafaliy.

Mu telmed e daba' ko thin ni be yog ni be ga'ar:
 8 "Dab mu gel niked lanin'med, ni bod ni rin' pi
 chitamangimed u Meribah,

- ni bod e n'en nrin'ed fa rofen nem u daken e
ted u Massah.
- 9 U rom e ra sikeng niged e gumaen' rog riy nge
fanag k'adan',
ni yugu aram rogon ni kar guyed e tin gu rin'
ni fan ngorad.
- 10 Aningeg i ragag e duw nri gu dabuy e ngongol
rok e pi girdi' nem;
i lungug, 'Ri darir yul'yul'gad!
Ya ra siyegged ni ngar rin'ed e tin ni kugog
ngorad ni ngar rin'ed.'
- 11 Gu damumuw ngar gu micheg ngorad ni lun-
gug,
"Ri dab mmarod ngalan fare nam ni ir e gu ra
pi' e toffan ngomed riy."

96

*Got e ir fare pilung ni Th'abi Tolang
(1 Kronicles 16:23-33)*

- 1 Mu tang niged SOMOL nga ba tang nib be'ech!
Gimed e girdi' nu fayleng ni polo', mu tang
niged SOMOL!
- 2 Mu tang niged SOMOL ngam pininged e sorok
ngak!
Gubin e rran ni ngam weliyed ngak e girdi'
fare thin ni bfel' ni murung'agen nike
mat'aw nagdad ngak!
- 3 Mu weliyed ngak e pi nam murung'agen gelngin,
mi gimed weliy ngak urngin e pi nam e pi
maang'ang nike ngongliy.
- 4 I SOMOL e ba sorok, ere thingar ni pining e sorok
ngak;

- thangri ga' madgun u wun'uy ngak urngin e pi got.
- ⁵ Urngin fapi got rok boch e nam e kemus ni bogi liyos,
machane SOMOL e ir e sunumeg lanelang ni ga'ngin.
- ⁶ Maluplup' nga feni rir e ke liyeg',
feni sorok nge feni gamog e ke suguy e Tempel rok.
- ⁷ Gimed gubin e girdi' nu fayleng, mu pininged e sorok ngak SOMOL!
Mpininged e sorok nga feni muluplup' nge feni gel gelngin!
- ⁸ Mpininged e sorok nga feni maluplup fithingan SOMOL;
mfeked ba maligach ngam badnag ngalan e Tempel rok.
- ⁹ Mu siro'gad u p'eowchen fa'anem nib Thothup ko ngiyal' nra yib i m'ug riy;
fayleng ni polo', mu t'on u p'eowchen!
- ¹⁰ Mogned ngak urngin e nam ni nge lungumed, "I SOMOL e ir e pilung!
Fayleng e kan tay nga tagil' ndabiyag ni ngan mithmitheg;
rib yal'uw rogon ni bayi pufthinnag e girdi'."
- ¹¹ Fayleng nge lanelang, mu felfelan'gow!
Day, mu chub ni ba ga' lingam, ma ku arrogon gubin e yafos ni bay u fithik'am;
- ¹² mu fefelan'gad gimed gubin e pi flang, nge gubin ban'en ni bay u dakenmed!
Pi gek'iy u magerger e bay ra tolul niged e felfelan'

13 nap'an ni bayi yib SOMOL ni nge gagiyeg-nag e fayleng.
Bayi gagiyegnag girdi'en e fayleng
nib mat'aw rogon, ma dabi laniyan'.

97

Got ni Ir e re tagagiyeg Nth'abi Tolang

- 1 I SOMOL e pilung! Fayleng, mu felfelan!
Ngam felfelan'gad e pi donguch u lan e day!
- 2 Manileng nge lumor nib dub'ag e ba liyeg;
be gagiyeg nib mat'aw ma ba yal'uw.
- 3 Nify e be yan nib m'on rok
nge urfuy e pi to'ogor rok ni kar liyeged.
- 4 Uluch rok e be gal' e fayleng;
me guy e fayleng me t'on.
- 5 Pi yochi burey e ranran ni bod e wax u p'eowchen
SOMOL,
u p'eowchen fare Somol ko fayleng ni polo'.
- 6 Tharmiy e be weliy feni mat'aw SOMOL,
ma gubin e pi nam ni yad be guy feni maluplup'.
- 7 Ra tamra' urngin e pi'in yad ma tayfan e pi liyos;
gubin e got ni yad ra siro' u p'eowchen SOMOL.
- 8 Ke felan' e girdi' nu Zion,
nge pi binaw nu Judah e yad be felfelan'
ni bochan e tin ka mu tirigiliy, I gur SOMOL.
- 9 SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok, gur e tagagiyeg
ko fayleng ni polo';
ga ba ga' ngak gubin e got.
- 10 I SOMOL e bt'ufrok e pi'in nib fananikay e kireb;

mma ayuweg e yafos rok e girdi' rok;
ma chuwegrad u lan pa' e pi'in kireb.

¹¹ Tamilang e be mat' nga daken e pi'in bmat'aw,
ma be felfelan' e pi'in ba yal'uw gumir-
cha'rad.

¹² Gimed urngin e pi'in gimed bmat'aw e nge fe-
lanmed
ni bochan e n'en nike rin' SOMOL!
Mu leam niged e n'en ke rin' Got nib thothup,
mi gimed pining e magaer ngak.

98

Got e tagagiyeg ko Fayleng

¹ Nga nin' ba tang nib be'ech ngak SOMOL;
ya tin ke rin' e rib th'abi fel'!

Ba' ni mat'aw i pa nge pa' nib thothup
e ke gelnag.

² I SOMOL e ke weliy nike gel;
ke gagiyegnag kenang e pi nam gelngin e
ayuw rok.

³ Ke tay u gil' e tin ni micheg ko girdi' nu Israel
u fithik' e yul'yul' nge fare t'ufeg rok ngorad ni
dabimus.

Gubin e girdi' u gubin yang ni ka ra guyed e gel
nike tay e Got rodad.

⁴ Polo' e fayleng mu tangnaged e felfelan' ngak
SOMOL;
mu pininged e sorok ngak ko pi tang, mi
gimed garusnag e felfelan'!

⁵ Mu tang niged e sorok ngak SOMOL!
Mu chubeged e musik ko *harp*!

⁶ Mu thoyed e rappa nge yabul,

mi gimed tolul'nag e felfelan' ngak SOMOL ni pilung rodad.

- ⁷ Day mu chub ma ku arrogon gubin e yafos ni bay u fithik'am;
 Fayleng nge gubin e pi'in bay u daken mu tanggad!
- ⁸ Gimed e pi lul' mu waywaygad;
 gimed e burey mu tanggad u ta'bang ko felfelan' u peowchen SOMOL,
⁹ ni bochan e yib ni nge gagiyegnag e fayleng.
 Ir e nge gagiyegnag e girdi' u fayleng
 nib mat'aw ma ba yal'uw.

99

Got ni ir e Pilung Nib Th'abi Tolang

- ¹ I SOMOL e pilung, ma be t'on e girdi'.
 Ke par nga tagil' nib pilung ngalang ko kerubim,
 me durru' e fayleng.
- ² I SOMOL e rib gel gelngin u lan yu Zion;
 ir e ba tolang u fithik' urngin e pi nam.
- ³ Gubin e girdi' ni bayi pining e sorok nga fithingan
 nib rir ma ba gilbugwan.
 Ir e ba thothup!
- ⁴ Pilung nib gel, bt'uf rom e tin nib mat'aw;
 kam sunmiy e tin nib mat'aw u lan yu Israel;
 kam fek i yib e tin nib mat'aw ma ba yal'uw.
- ⁵ Ke sorok SOMOL ni Got rodad;
 mu siro'gad u puluwon tagil' nib pilung!
 Ir e ba thothup!
- ⁶ Moses nge Aron e yow e prist rok,

me Samuel e be' ni i meybil ngak;
ra pininged SOMOL, me fulweg lungurad.

⁷ I non ngorad u fithik' fare gi manileng nib k'iy
ngalang;
miyad fol ko pi motochiyel rok nge tin ni
ta'chiylen ngorad.

⁸ SOMOL ni Got romad, gur e mu fulweg lungun e
girdi' rom;
mu dag ngorad ni gur ba Got ni ga man'ag fan
e kireb uwun'um
ni yug aram rogon ni mu gechig nagrad ko pi
denen rorad.

⁹ Mu pininged e sorok ngak SOMOL ni Got rodad,
mi gimed liyor ngak ko fare burey rok nib
thothup!*

I SOMOL ni Got rodad e ba thothup.

100

Ba tang ni yibe pining e sorok

¹ Fayleng ni ga'ngin, mu tangnaged SOMOL u
fithik' e felfelan'!

² Mu liyorgad ngak SOMOL u fithik' e felfelan',
mi gimed yib nga p'eowchen ni gimed be tang
u fithik' e felfelan'!

³ Dab mpaged talin i SOMOL ni ir Got!
Ir e sunumegdad, ma bmil fadad ngak;
gadad girdi'en, gadad fare ran' i saf rok.

⁴ Marod ngalan e pi garog ko Tempel rok ni gimed
be pining e magaer ngak,

* **99:9 BUREY ROK NIB THOTHUP:** ku arrogon ni bay 2:6.

marod ngalan e yoror rok nib thothup ni
 gimed be pining e sorok ngak!
 Mu pininged e magaer ngak mi gimed pining
 e sorok ngak!

⁵ I SOMOL e bfel;
 t'ufeg rok e dariy n'umngin nap'an,
 ma feni yul'yul' e bayi par ni kargon ni mane-
 mus.

101

N'en ni micheg ba pilung

¹ Tang rog e murung'agen e yul'yul' nge mat'aw,
 A SOMOL, gu be yin' e re tangney ngom.

² Bayi fel' pangig.
 Are wi'in e ga ra yib ngog?

Bay gu par ni gu ba machalbog u nu'an rog
³ ma dariy bi'id nrayag ni gu kadan'ug ko n'en
 nib kireb.

Gu ba fananikay e ngongol rok e pi'in kar pi'ed
 keru'rad ngak Got;
 dab gu'un ngorad ko n'en ni yad be rin'.

⁴ Dab gu sasalap
 ma dab gu'un ko tin kireb.

⁵ Bay gu n'ag e en
 nma gungun'nag be' nga dalib,
 Dabi k'adan'ug rok be'
 nib tolngan' ma ba ufanthin.

⁶ Bayi fel' u wun'ug e pi'in yad ba yul'yul' ngak Got
 ma bay gu pagrad ngar pired rog u tafen e
 pilung.

Pi'in nri yad ba yul'yul'

e ni pagrad ngar pigpiggad ngog.

⁷ Dariy ba sasalap l'ugun nra par u naun rog;
dariy be' nma dake modingnag ir nra par u
p'eowcheg.

⁸ Gubin e rran ni bay gu thirif u but'
e pi'in kireb u daken e but' rodad;
bay gu thurbeg urngin e pi'in kireb e leam rorad
ngar chuwgad ko fare binaw rok SOMOL.

102

*Ba meybil rok be' ni kab pagel nike yib e gafgow
ngak**

- ¹ SOMOL, mu telim ko meybil rog,
mu rung'ag lamag ni gu be yornag e ayuw!
- ² Nap'an nra yib e oloboch ngog,
ma dab mu pi' keru'um ngog!
Mu telim ngog,
ngiyal' ni gu ra piningem ma ga fulweg lungug
nib papey!
- ³ Yafos rog e be m'ay ngabang ni bod e ath;
ma be mo'oruf dowag ni bod ba nifiy.
- ⁴ Kug parde' nga but' ni bod e pan nike mroroy;
kug fangan' ko ggan.
- ⁵ Gu be gel'gel' ngalang;
Kug par ni go' gub thum i yil nge biyach.
- ⁶ Gu bod ba arche' ni malboch u lan e ted ni *desert*,
bod ba arche' ni *owl* u bang ni kann'ag nike
mogothgoth.

* **102: TITLE NI HEBREW:** Ba meybil rok be' ni ka ri gafgow ni
pu'og lanyan' nga but' u p'eowchen SOMOL.

- 7 Der mol owcheg;
gu bod ba arche' ni go' ir u daken e chigiy ko
naun.
- 8 Polo e rran ni be yog e pi to'ogor rog e thin nib
kireb ngog;
kar ted fithingag ni kemang ba yaba'.
- 9-10 Bochan e damumuw nge gelngin e puwan'
rom,
ma aram e awat e kemang ggan rog,
ma lu'ag e ke ma'thuk nga fithik' e garbad rog.
Ya ka mu chibiyeg ngalang kamun'eg nga orel.
- 11 Yafos rog e bod e taglul' ni ganowrug;
Gu bod e pan nike mroroy.
- 12 Machane gur, SOMOL, e pilung ndariy n'umngin
nap'an;
gubin e mfen ni bay um par u wan'rad.
- 13 Bay mu sak'iy nge kireban'um ngak yu Zion;
ke taw nga nap'an ni ngan runguy;
irera' ngal'an nike taw ngay.
- 14 Pi tapigpig rom e ba t'uf yu Zion rorad,
ni yug aram rogon nike mogothgoth;
ke kireban'rad ngak,
ni yug aram rogon nike puth.
- 15 Bayi rus e pi nam ngak SOMOL;
gubin e pilung nu fayleng e bay rrusgad nga
gelngin.
- 16 Nap'an nra ubung SOMOL yu Zion bayay,
me dag feni gilbugwan.
- 17 Bayi rung'ag laman e girdi' rok nike n'agrad
me motoyil ko meybil rorad.

- 18 Mu yoloyed nga but' nge nang e bin bayib e mfen
e n'en ke rin' SOMOL,
ya nge tin e girdi' ni dawor ni gargalegrad e
chiney ma bay ra pining e sorok ngak.
- 19 Me changar SOMOL nga but' u tagil' nib tolang
ma ba thothup,
i changar u tharmiy nga but' ko fayleng.
- 20 I rung'ag e gel'gel' rok e pi kalbus,
me chuweg u kalbus e pi'in kan turguy ni
ngarm'ad.
- 21 Ma aram e fithngan e bay un weliy u Zion,
ma bay ni pining e sorok ngak u Jerusalem
22 ko ngiyal' ni nge yib e pi nam nge pi lung
nga ta'bang
ni ngar liyorgad ngak SOMOL.
- 23 I SOMOL e ke me'waer nigeg ni kugub bitir;
ke ngochnag e yafos rog.
- 24 A Got, dab mu fekeg e chiney
ni dawor gu pilbithir.
- A SOMOL, gur ga ma par ni dariy n'umngin
nap'am;
25 Kakrom ma ga sunmiy e fayleng,
ma pi tharmiy e mu ngongliy nga pa'am.
- 26 Pin'ey e bayi m'ay, machane gur e bay mu par;
gubin ni bayi wod ni bod e mad.
Bay mu n'agrad ni bod e mad,
ma bay ra m'aygad ngabang.
- 27 Machane, gur e gubin ngiyal' ni kargom,
ma yafos rom e dariy tungun.

28 Pifakmad e bay ur pired ni dariy ban'en nra
 buch rorad,
 u tan pa'am
 ma pi'in owcharad e dabi buch ban'en rorad.

103

T'ufeg rok Got

- 1 Lanin'ug, mu pining e sorok ngak SOMOL!
 Polo' i gag, mu pining e sorok nga fithingan
 nib thothup!
- 2 Lanin'ug, mu pining e sorok ngak SOMOL,
 ma dab mu pag talin feni gol.
- 3 Ma n'ag fan u wan' urngin e denen rog
 mma faseg urngin e liliy nike yib ngog;
- 4 i talegeg ni dab gu wan ngalan e low ko yam',
 ma ke tow'ath nigege ko t'ufeg nge runguy.
- 5 Ke yu'nag ngog e tin ni bfel',
 ya nggu par ni ku gub pagel ma gub gel ni bod
 ba arche' ni *eagle*.
- 6 SOMOL e ma turguy e tin ni bfel' ni fan ngak e
 pi'in yibe gafgow nagraad
 nge pi' ngorad mat'awrad.
- 7 Ke weliy ngak Moses e tin ke tanomnag',
 me dag ko girdi' nu Israel e maang'ang ni
 ngongliy.
- 8 I SOMOL e rib marnguy ma ba ga' e t'ufeg rok,
 ba sowath nma yib e damumuw ngak, ma ba
 sug ko t'ufeg ni dabimus.
- 9 Der ma par ni yugub puwan';
 ma der ma par nib damumuw ni dariy
 n'umngin nap'an.

- 10 Der ma gechig nagdad nrogon nsusun e nge aw ngodad,
ara fulweg puluwon e denen nge kireb rodad nrogon.
- 11 Rogon feni tolang lanelang ko fayleng,
e aram feni ga' e t'ufeg rok SOMOL ko pi'in ni bay madgun u wun'rad.
- 12 Rogon feni mal'af e ngek ko ngal,
e aram feni mal'af nra chuweg e denen rodad rodad.
- 13 Rogon feni gol ba matam ngak pifak,
e aram rogon feni gol SOMOL ngak e pi'in bay madgun u wun'rad.
- 14 Manang e n'en nni ngongliydad ngay;
kamnang ni gadad e fiyath.
- 15 Gadad e girdi' nge n'umngin nap'an e yafos rodad e bod e pan,
gadad ma ilal nge yan i mus nga fel'ngidad ni bod ba floras u fithik' e pan.
- 16 Me yib e nifeng i luf nga but'
ma aram e dab ku ni guy.
- 17 Machane pi'in yad ma liyor ngak SOMOL e bay ur pired ni yad ba t'uf rok ndariy n'umngin nap'an,
ma fel'ngin ngorad e bay i par ni gubin e mfen,
- 18 ni pi'in yad be par ni yad ba yul'yul' ko m'ag rok,
ma yad be par ni yad ba tay u gil' e tin keyog ni ngu'un rin'.
- 19 I SOMOL e ke fal'eg tagil' nga tharmiy;
i ir e pilung ko gubin.
- 20 Gimed e pi engel ni bay gelngimed nib gel,

ni gimed be fol ko tin keyog ni ngu'un rin',
 ma gimed ma rung'ag e tin nma yog, mu
 pininged e sorok ngak SOMOL!

²¹ Mu pininged e sorok ngak SOMOL, gimed gubin
 piyu tharmiy ni bay gelngimed nib gel,
 ni gimed e pi tapigpig rok, ni gimed be rin' e
 tin nib m'agan' ngay!

²² Gimed urngin e tin ni sunumiymed SOMOL, mu
 pininged e sorok ngak
 u gubin yang e yungi n'en ni be gagiyeg riy!
 Lanin'ug, mu pining e sorok ngak SOMOL!

104

¹ Lanin'ug, mpining e sorok ngak SOMOL!

A SOMOL ni Got rog, rib sorom!

Fanam rir nge fanam maluplup' e kemang mad
 rom;

² ma kam par u fithik' e tamilang.

Kam filath lanelang ni gowa ba *tent*,

³ ma kam tay e naun rom nga daken e ran u
 lang.

Pi manileng e ke mang *chariot* rom,

ma ga be yan u daken pon e nifeng.

⁴ Nifeng e ke mang pi tamol'og rom,

ma uluch e ke mang tapigpig rom.

⁵ Fayleng e kam tay nga daken e def riy nri be par
 nib mudugil,

ni dabiyag ni nge mithmith.

⁶ Ka mu tay e pi ran nga daken ni bod ba wuru' e
 mad,

ma ran e ke tharey e pi burey.

- 7 Nap'an ni mu puwan' ngak me mil;
nap'an nrung'aged ni ka mu tolunag e tin
ngan rin', me chuw nge yan nib machreg.
- 8 Me lul' u daken e pi burey nga but' ngalan e pi
loway,
ko gin kam tay tagil' riy.
- 9 Ka mu tay ba mathil ni dabiyaq ni nge th'ab nga
wuru',
ya nge par ni dabki tharey e fayleng bayay.
- 10 Ga be gagiyeqnaq e pi alublub ngi i yan e ran riy
u lan e yu pa' i loway,
ma pi lul' be yan u thilin e pi burey.
- 11 Be pi' fapi alublub e ran ni nge unum e pi
gamanman ni malboch;
be chuw e belel rok e pi dongki ni malboch.
- 12 Ma yu ke gek'iy nib chugur ko pi ran nem
e ke toy e pi arche' taferad nga l'ugun yad be
tang.
- 13 Ga be pi' e n'uw u lanelang be yib nga daken e pi
burey,
ma fayleng e ke sug ko pi tow'ath rom.
- 14 Ka mu tugunag e pan ni fan ko garbaw,
nge woldug ni fan ko girdi',
ya nge yag ni gu yunged e woldug romad,
¹⁵ nge yib e wayin riy ni nge felfelan' nagmad,
nge gepgep ni *olive* ni nggu felan'gad ngay,
nge flowa ni nge pi' gelnginmad.
- 16 Pi gek'iy ni *cedar* nu Lebanon e bo'or e n'uw ni
be aw ngay,
ni SOMOL e gek'iy rok, me ir e yung.
- 17 Ireram e gin be toy e arche' taferad riy;

- arche' ni *stork* e ka ra toyed taferad u ran' e
gek'iy ni *fir*.
- 18 Kaming ni malboch e yad be par u daken e pi
burey nib tolang,
ma gamanman ni *badger* e yad be mith u taban e
yungi war nib tolang.
- 19 Mu sunumeg e pul ni nge turguy e yu pul;
ma yal' e manang e ngiyal' ni nge ling.
- 20 Gur e mu sunumeg e nep', ma ra nep'
me yib urngin e gamanman ni malboch nga
tamilang.
- 21 Pifak e layon e ra yad be fita' ma be mada'
lungrad ngalang,
ni yad be changarnag e ggan nma pi' Got.
- 22 Ma nap'an nra m'ug e yal' miyad sul
ngranod ra pagedrad nga but' u taferad.
- 23 Girdi' e yad ma yan ko maruwel
ngar marwelgad nge blayal'.
- 24 SOMOL, ri ba pire' ban'en ni ka mu sunumiy!
Ri gab gonop nga rogon ni mu sunumiy ni
gubin!
Ke sug e fayleng nga urngin e tin ka mu sun-
umiy!
- 25 Ma bay e day nib ga' nib ga',
ni tin be par u fithik' e dabiya*g* i the'eg,
nta'reb rogon e tin ba ga' nge tin ba'achig;
- 26 be milekag e barkow u langgin, ma *Leviathan* e
be fafel u langgin,
ni fare kokow nu maday ni gur e mu
sunumeg.
- 27 Gubin e pin'em ni gur e yad be taga' ngom,

ni ngam pi' garad ko ngiyal' nike t'uf rorad.

28 I gur e ga be pi' ngorad yad be kay;
gur e ga be pi' e ggan ngorad, ka ra fosgad
ngay.

29 Nap'an ni ga ra pi' keru'um ngorad, miyad rus;
ma nap'an ni ga ra chuweg e pogofan rom
rorad, miyad yim',
miyad sul ko but' ni ir e ra sumgad riy.

30 Ma nap'an ni ga ra pi' e pogofan ngorad, miyad
fos;
gur e ga be pi' e yafos ni be'ech nga fayleng.

31 I SOMOL e bay i par nib gilgilbuguwan ni dariy
n'umngin nap'an!
I SOMOL e bay i par nib felfelan' ko n'en nike
ngongliy!

32 Ra sap ko fayleng, me durru' e fayleng;
ma ra math ko pi burey, me waer e ath riy.

33 Bay ug tangnag SOMOL u n'umngin nap'an e
yafos rog;
n'umngin e yafos rog ni bay u gu tangnag e
sorok ngak e Got rog.

34 Manga yigi fel' u wan' e tang rog,
ya ir e ke felfelan' nigeq.

35 Mang e yugun nthang mit urngin e pi tadenen
nu fayleng;
mang e math mit e pi'in kireb!

Lanin'ug, mu pining e sorok ngak SOMOL!

Mu pining e sorok ngak SOMOL!

105

*Got nge girdi' rok
(1 Kronics 16:8-22)*

- 1 Mu pininged e magaer ngak SOMOL,
moged u fithik' e girdi' feni sorok,
mi gimed weliy ngak e pi nam e tin ke rin'!
- 2 Mu tang niged e sorok ngak SOMOL;
mu weliyed urngin e pin'en ni bfel' nike rin'!
- 3 Mu felfelan'gad ni gadad girdi'en;
gubin e pi'in yad be pigpig ngak SOMOL e
ngar felfelan'gad!
- 4 Mman ngak SOMOL nge ayuwegnem;
mu'um liyor ngak ni gubin ngiyal'.
- 5 Mu ted u wan'med feni manigil e pi maruwel rok
nike ngongliy,
pi maang'ang rok, nge pin'en nike tirigiliy
keyog,
- 6 Gimed pifak Abraham ni tapigpig rok,
pi pumo'on ni fak Jakob, ni ir e mel'eg!
- 7 I SOMOL e Got rodad;
tin keyog e fan nga ga'ngin e fayleng.
- 8 M'ag rok e bayi tay u gil' ndariy n'umngin nap'an,
nike micheg nga bbiyu' e mfen.
- 9 Ra tay u gil' e thin rorow Abraham,
nge n'en ni micheg ngak Isak.
- 10 I SOMOL e ngongliy ba m'ag u thilrow Jakob,
nra par ni dariy n'umngin nap'an.
- 11 I ga'ar, "Bay gu pi' ngom e nam nu Kanaan;
me par nike mil suwon ngom."
- 12 Girdi' rok Got e ur moyed ni yad ba lich,
ni yad e milekag u lan e nam nu Kanaan.

- 13 Ya uranod u reb e nam nga reb,
u tan gil'ilungun reb e pilung nge reb,
14 machane de pag Got be' nge gafgow nagrads,
ma i puwan' ngak e pi pilung ni bochrads.
15 I ga'ar, "Dabi math pa'med ngak e pi tapigpig rog
ni gu mel'egrad;
dab mu rin'ed ban'en ngak e pi profet rog!"
- 16 I SOMOL e pi' e uyongol nge yib ko nam rorad,
me chuweg urngin e ggan rorad.
17 Machane pi' be' nib mo'on nge m'on rorad,
Josef, nni pi' nchuway' ni nge mang ba sib.
18 Ruw raba' i ay ni kan chennag,
ma kan the' ba wasey nga belel'ugun,
19 nge yan i mada' ko ngiyal' ni yib i m'ug nib riyul'
e tin ni yi'ynag.
Thin rok SOMOL e micheg nib riyul' e tin ni
yog Josef.
- 20 Ma aram me chuweg fare pilung nu Egypt Josef
u kalbus;
en ni pilung ko pi nam e chuweg u kalbus.
21 Me tay e pilung nu Egypt Josef ni ir e nge
gagiyegnag e nam nu Egypt,
nge yog e thin ko re nam nem ni ga'ngin,
22 urngin e pi tolang ni yad bay u tan pa' e en ni
pilung nranod nga tan pa' Josef,
me yib mat'wun ni ngi i fonownag e pi'in yad
ma puruy e en ni pilung.
- 23 Me yan Jakob nga Egypt,
me par ko re nam nem.
24 I SOMOL e gagiyegnag e tirok e girdi' nge yib
pifakrad ni pire',

- me gagiyeg nagrad ngu'ur gelgad ngak e pi
to'ogor rorad.
- 25 I gagiyegnag piyu Egypt ngar fanenikayed e
tirok e girdi',
ngu'ur ban niged e pi tapigpig rok.
- 26 Me l'oeg Moses ni tapigpig rok,
nge Aron ni ir e turguy.
- 27 Ra ngongliyew bogi ban'en ni Got
e be ngongliy u pa'row,
ur ngongliyew e maang'ang u lan yu Egypt.
- 28 I gagiyegnag Got yu Egypt nge nep' riy,
machane de fol yu Egypt ko tin keyog.
- 29 Me pingeg e ran u lan e pi lul' rorad nge ngal' ni
racha',
me yim' e nig ni bay riy ni gubin.
- 30 Me sugnag e kayru lan e nam rorad,
ni mus nga tafen e en ni pilung me sugnag e
kayru.
- 31 Me non Got me sugnag e lal nge yinuk
lan e nam ni ga'ngin.
- 32 Ma ayis nike el e aw nn'uw u daken fare nam
ma be mat e uluch u fithik';
- 33 me kirebnag yungi woldug ni *grapes* nge gek'iy
ni fig ni fi'irad,
me t'et'ar urngin e gek'iy nga but'.
- 34 Me non me yib e asmen'ing nga daken e nam,
ni bo'or e million ndabiyag i the'eg;
- 35 miyad longuy urngin e woldug ni bay u lan e
nam;
ra longuy wom'ngin e woldug ni urngin.
- 36 Me li' urngin e tin nganni' e bitir ni pumo'on
ko tabinaw nu Egypt ni gubin.

- 37 Me pow'iy yu Israel nga wuru' e nam nu Egypt;
ni yad be fek e silber nge gol,
yad gubin ni yad ba gel ni dariy e m'ar rorad.
- 38 Fa'anra chuwgad ngranod me felan' yu Egypt,
ya ke tamdag yu Egypt ngorad.
- 39 Me tay Got bangi manileng u puluwon e tirok e
girdi' ngalang,
nge ba nifiy ni nge tamilangnag owcherad
nnep'.
- 40 Ra weniggad ngak, me pi' e arche' ni *quail* nge
yib ngorad,
me pi' e ggan ngorad u tharmiy ngar gaman
gad riy.
- 41 Me bing ba war, me po' e ran riy nga but'
nge yan u daken e ted ni bod ba lul'.
- 42 Thin rok nib thothup ni micheg ngak Abraham
ni tapigpig rok
e de pag talin.
- 43 Me fek e girdi' rok ngranod nga wuru' e nam ni
yad be tang,
ni girdi' rok ni ir e mel'eg ngranod ni yad be
tolulnag e felfelan'.
- 44 Me pi' boch e nam ngar tafned, ni tafen yugu
boch e girdi',
me gagiyeg nagraad ngar fi'iyed e woldug ro-
rad,
- 45 ni fan e nge fol e girdi' rok ko pi motochiyel rok,
mu'ur rin'ed gubin e tin ke ta'chiylen.

Mu pining e sorok ngak SOMOL!

106

Feni bmanigil SOMOL ngak e girdi' rok

- ¹ Ngan pining e sorok ngak SOMOL!
Ngan pining e magaer ngak SOMOL, ni bochan e
ba manigil;
t'ufeg rok e ba manemus.
- ² Mini' e rayag rok ni nge weliy gubin e pi
maang'ang nike rin'.
Mini' e ra gaman e sorok ni nge pining ngak?
- ³ Nge felan' e pi'in yad be fol ko tin keyog,
pi'in gubin ngiyal' ma yad ma rin' e tin ni bfel'.
- ⁴ SOMOL, dab mu pagtalig ko ngiyal' ni ga ra
ayuweg e girdi' rom,
mu unegeg ngorad nnap'an ni ga ra ayuwe-
grad.
- ⁵ Mu pageg ngug guy e girdi' rom ni nge fel' rogo-
rad
mug un ko felfelan' ko nam rom,
u fithik' e uf uf ko pi'in nib mil farad ngom.
- ⁶ Kug denengad ni bod ni i rin' e pi chitamangimad
kakrom;
ku'ug pired ni gamad ba kireb ma ba kireb e
leam romad.
- ⁷ Pi chitamangimad ni kakrom u Egypt e der
nanged fan e pi maang'ang ni i rin' Got;
ra paged talin feni yo'or yay ni i dag Got e
t'ufeg rok ngorad,
miyad cheal ngar togopluwgad ngak e en ni
Gubin ma Rayag Rok u rom ko fare gi day ni
Red Sea.

- 8 Machane aywegrad, ni bod rogon ni micheg,
ni bochan e nge dag feni gel gelngin.
- 9 I non ko day ni *Red Sea*,
me mlik';
me pow'iy e girdi' rok ngar th'abed nga barba'
u daken e but' nib mlik'.
- 10 I ayuwegrad u pa' e pi'in i fananikayrad,
I ayuwegrad rok e pi to'ogor rorad.
- 11 Ma pi to'ogor rorad e ra limachgad;
dariy ta'ab bagayad ni magach.
- 12 Ma aram me mich u wan' e girdi' rok e thin ni i
micheg
miyad tangnag e sorok ngak.
- 13 Machane de n'uw nap'an miyad pag talin e tin
ke rin'
mra ngongolgad ni dakur son niged e fanow
rok.
- 14 Ra uyingol gad u lan e ted ni *desert*
miyad sikengnag Got;
- 15 ma aram me pi' ngorad e tin yad be ning,
machane miki pag ba m'ar nib gel nge yib nga
fithikrad.
- 16 U rom u daken e ted e i awan'rad riy ngak Moses
nge Aron, ni fare tapigpig nib thothup rok
SOMOL.
- 17 Ma aram me mab e but' nge ful' Dathan
me tharey Abiram nge chon e tabnaw rok;
- 18 me yib e nifiy nga but' nga daken pi chongin
nge urufiy e pi girdi' ni kireb nem.
- 19 Ra ngongliyed ya'an ba fak e garbaw ni pumo'on
ko gol u Sinai

- ngu'ur tedfan e re liyos nem;
20 ra thilyeged fel'ngin Got nib maluplup' ra'en,
nga ba liyos ni ya'an ba gamanman nma kay
e pan.
- 21 Ra paged talin Got ni ir e ayuwegrad
ko pi maang'ang ni i rin' u Egypt.
- 22 Rib th'ab feni manigil e pin'en ni i ngongliy u
rom!
Ginan'uy ko pin'en ni i rin' ko fagi day ni
fithingan e *Red Sea*!
- 23 Nap'an ni yog Got nra thang owchen e girdi' rok,
me Moses nike mel'eg ni tapigpig rok, e sak'iy
nga thilin e girdi' nge Got
nge taleg e damumuw rok Got ndabi thang
owcharad.
- 24 Ma aram mar dabuyed fare nam nib manigil,
ni bochan e de mich u wun'rad e n'en ni
micheg Got.
- 25 Ra pired u lan e *tent* rorad ngu'ur gun'gun'gad
ma dar motoyilgad ngak SOMOL.
- 26 Ma aram mri ginangrad nib almarin
ni ra thang e pogofan rorad u lan e ted
27 me werereg e pi'in owcherad ko pi nam i yan,
nge pagrad ngarm'ad u lan e pi nam ni gathi
nam rorad.
- 28 Ma aram e girdi' rok Got e un i tayfan Baal u Peor
miyad un i kay e maligach ni kan pi' ngak e pi
got ni yad ba yam'.
- 29 Ra k'aringed e damumuw ngak SOMOL ko pi
ngongol rorad,
me bugor ba m'ar nib ubchiya' u fithik'rad.

- 30 Machane me sak'iy Finehas ngalang nge gechig-nag e pi'in bbuch e rorad,
ma aram me tal fare m'ar.
- 31 Ka'aram me par nga lanin'uy i Finehas ni be' nib manigil
ni dab ni pag talin e chiney iyan e ngaram.
- 32 Fapi alublub nu Meribah e aram gin ni k'aring fapi girdi' e damumuw ngak SOMOL riy ngri magawon Moses ni bochrad.
- 33 Ra k'arnged e damumuw ngak me non ndakiyag ni tal nge leam.
- 34 Dar thanged owchen e girdi' ko fapi nam,
ni bod ni yog SOMOL ngorad ni ngar rin'ed,
- 35 ma aram mu ur mabgolgad girdi'en fapi nam miyad un nga yalrad.
- 36 Girdi' rok Got e ra uned i tayfan e pi liyos,
ni aram tapgin e riya' ngorad.
- 37 Ra pi'ed pifakrad ni pagel nge ppin
ni maligach ngak e pi liyos nu Kanaan.
- 38 Ra li'ed fapi bitir ni dariy e n'en ni kar buchegeged,
nge ta'ay fare but' ko mathang pogofan ni un tay riy.
- 39 Miyad ta'ay nigedyad ko pi ngongol rorad
miyad par nda ku ra yul'yul'gad ngak Got.
- 40 Ma aram me damumuw SOMOL ngak e girdi' rok;
nge sonogor ngorad.
- 41 Me pagrad nga pa' e pi nam,
nge gagiyeg nagraad e pi to'ogor rorad.
- 42 Ri gafgow nagraad e pi to'ogor rorad
miyad par nga tan pa'rad.

- 43 Bo'or yay ni ayuweg SOMOL e girdi' rok,
machane yad e ra turguyed ni ngar togopluw-
gad ngak
ngar mak'gad nga fithik' e denen.
- 44 Yug aram rogon machane ma motoyil SOMOL
ngorad nnap'an ni yad ra yor ngak,
me changar ko gafgow nike yib ngorad.
- 45 Bochrad me yib ngan' e m'ag rok u thilrad,
ma bochan e t'ufeg rok nib ga' me waer e
damumuw rok.
- 46 Me gagiyegnag urngin e pi'in be gafgow nagrad
nge kireban'rad ngorad.
- 47 SOMOL ni Got romad, mu ayuwegmad,
ngam fulwegmad nggu chuwigad u fithik' e pi
nam,
ya nge yag ni gu pininged e magaer
magmad pining e sorok nga fithngam nib
thothup.
- 48 Ke sorok SOMOL, ni Got nu Israel;
ngad pininged e sorok ngak e chiney i yan
ndariy n'umngin nap'an!
Nge gubin e girdi' ma nge lungurad, "Amen!"

Ngan pining e sorok ngak SOMOL!

KAEN LAL E BABYOR

107

(Psalms 107–150)

Sorok ni yibe pining nga feni manigil Got

- 1 Mu pininged e magaer ngak SOMOL, ya ir e
mmanigil;
ma t'ufeg rok e bmanemus!
- 2 Mu uned ngog i pining e sorok ngak SOMOL,
ni gimed gubin e pi'in nike ayuwegmed u pa'
e to'ogor romed.
- I ir e ke lagmed u pa' e pi to'ogor romed,
3 ke chuwegmed ko pi nam ni gathi nam
romed,
ke fulwegmed u lan e ngek nge ngal, ngu lan e
lel'och nge yimuch.
- 4 Boch i gimed e uranod u daken e ted i yan ndariy
e kanawo' riy,
ma dar pir'eged wo'rad ngalan reb e binaw ni
ngar pired riy;
- 5 ra pired ni karm'ad ko bilig nge belel,
ndakur fineyed ni ku yad ra fos.
- 6 Nap'an nra gafgowgad ni aram rogon miyad
wenig ngak SOMOL,
me ayuwegrad ko gafgow nike aw ngorad.
- 7 Ya pow'iyrad u ba kanawo' nib k'iy,
nga bbinaw ni ir e ngar pired riy.
- 8 Thingar ra pininged e magaer ngak SOMOL ni
bochan e t'ufeg rok e dabimus,
nge bochan e tin ni bfel' nike rin' ngorad!
- 9 Ma chuweg e belel rok e pi'in karm'ad ko belel,
ma pi'in karm'ad ko bilig e ma pi' ngorad e tin
ni bfel' ngar fogsad.
- 10 I par boch i yad u fithik' e lumor u kalbus,
ya kar pired ni yad e kalbus ni ka nin' e chen
ngorad yad be gafgow,

- 11 ni bochan e ra togopluwgad ko tin ni yog Got ni
Gubin ma Rayag Rok,
ya ra dabuyed ni ngar folgad ko pi fanow rok.
- 12 Ke aw porowrad ko maruwel nib gel;
yad ra aw nga but', ma dabi yan be' i ayuwe-
grad.
- 13 Nap'an nra gafgowgad ni aram rogon miyad
wenig ngak SOMOL,
me ayuwegrad ko gafgow nike aw ngorad.
- 14 Ke chuwegrad u fithik' e lumor u kalbus,
me th'ab e chen ni ka ni m'ag ngorad.
- 15 Thingar ra pininged e magaer ngak SOMOL ni
bochan e t'ufeg rok e dabimus,
nge bochan e tin ni bfel' nike rin' ngorad.
- 16 Ma t'ar e mab nga but' nni ngongliy ko wasey ni
bronze,
me t'ar nga but' yuley i wasey.
- 17 Boch i yad e i m'ar ni bochan e denen ni ur
ngongliyed,
mu'ur gafgowgad ni bochan e kireb rorad;
- 18 ni chichingeg e ggan nga owcherad,
me chugur ni nge math e pogofan rorad.
- 19 Nap'an nra gafgowgad ni aram rogon miyad
wenig ngak SOMOL,
me ayuwegrad ko gafgow nike aw ngorad.
- 20 I non miyad gol,
me lagrad ko riya'.
- 21 Thingar ra pininged e magaer ngak SOMOL ni
bochan e t'ufeg rok e dabimus,
nge bochan e tin ni bfel' nike rin' ngorad.

- 22 Thingar ra urfiyed e gamanman ngar pi'ed ngak
ni maligach ni aram e yad be pining e mag-
aer ngak,
miyad tang u fithik' e felfelan' ngar weliyed
urngin e tin ke rin'!
- 23 Boch i yad e i chur u maday u barkow,
ni yad be muruwliy e salpiy rorad u maday;
- 24 ra guyed e tin ke rin' SOMOL,
ni pi ngongol rok ni bfel' ni bay u maday.
- 25 I non, me thow nifngin e yoko',
me sum e n'ew ni ba ga'.
- 26 Mi i yan fapi barkow nga p'ebugul e n'ew ngi i
chuplog nga but';
ni be chugur ni nge pil, ma pi pumo'on ni yad
bay u daken fapi barkow e rrusgad;
- 27 ur tuturpelgad ma yad be thigthig ni gowa kar
balyanggad ko rrum;
rogon farad salap ko maruwel u barkow e yan
i aw nike m'ay fan.
- 28 Nap'an nra gafgowgad ni aram rogon miyad
wenig ngak SOMOL,
me ayuwegrad ko gafgow nike aw ngorad.
- 29 I mocha'nag e yoko'
me gapas e n'ew.
- 30 Me felfelan'rad ya ke mocha',
me fekrad i yan ko gin yad be nameg nde buch
ban'en rorad.
- 31 Thingar ra pininged e magaer ngak SOMOL ni
bochan e t'ufeg rok e dabimus,
nge bochan e tin ni bfel' nike rin' ngorad.

- 32 Thingar ra weliyed u lan e mu'ulung rogon feni sorok,
miyad pining e sorok ngak u p'eowchen e mu'ulung rok e pi'in pi'lal ni yad ma yog e thin.
- 33 I SOMOL e mliknag e yu pa' i lul',
me taleg e pi alublub.
- 34 I pingeg e but' nib yong'ol nge buday ni daki fel',
ni bochan e kireb ni i ngongliy e pi'in i par u rom.
- 35 I pilyeg e ted ni *desert* nge ngal' ni lipath,
nge but' ni mlik nge yib e ran riy.
- 36 I pag e girdi' ni karm'ad ko bilig ngar pired u rom,
ngar toyed bbinaw u rom ngar tafned.
- 37 Ra woldug niged e yungi flang miyad yung e *grape*,
ngar t'ared wom'ngin nrib yo'or.
- 38 Ke fal'eg wa'athan e tirok e girdi' ke yo'or pi-fakrad,
me tay yu ran' i garbaw ni fakrad nda i lich.
- 39 Nap'an ni waer girdi'en Got ko mael ngar tamra'gad,
ni bochan e gafgow nni gelnag ngorad ngar gafgowgad,
- 40 me dag ngak e pi'in yad be gafgow nagrad ni dariy farad,
me tayrad ngu'ur derawgad u daken e ted ndariy e kanawo' riy.
- 41 Machane ayuweg e pi'in ke t'uf e ayuw rorad u fithik' e gafgow rorad,
me yo'ornag chon e tabinaw rorad ni bod yu ran' i saf.

- 42 Pi'in yad mmat'aw e ra guyed ni aram rogon, me felan'rad,
ma urngin e pi'in kireb e ra th'abed gulun-grad.
- 43 Pi'in yad ba gonop e mang e yugur leam nigned e pin'ey;
mang e yugur tafnay nigned fare t'ufeg rok SOMOL ni dabimus.

108

Ba meybil ngak Got ni nge ayuwegey u pa' e pi to'ogor

(Psalms 57:7-11; 60:5-12)

- 1 A Got, ka ri pagan'ug;
Bay gu tang nggu pining e sorok ngom!
Lanin'ug, mu od!
- 2 Talin e musik rok ni *harp* nge *lyre*, mu odgow!
Bay gu pug e yal' nge od.
- 3 A SOMOL, bay gu pining e magaer ngom u fithik' e pi nam.
Bay gu pining e sorok ngom u fithik' e pi girdi'.
- 4 T'ufeg rom ni dabimus e keded nga p'ebgul e pi tharmiy;
ma fenam yul'yul' e ke tun nga lanelang.
- 5 A Got, mu dag feni sorom u lanelang,
nge fanam muluplup' u ga'ngin e fayleng.
- 6 Mu ayweg e pogofan romad u gelngim; mu fulweg taban e meybil rog,
ya nge dabi buch ban'en ko pi'in yad ba t'uf rom.

- 7 Par Got u tagil' nib thothup me ga'ar,
 “Kug gel ere fare binaw nu Shekem e bay gu
 pag e f'oth ngay,
 mu gu f'oth fare loway nu Sukkoth rok e girdi'
 rog.
- 8 Gilead e ba milfan ngog, ma ku erregon yu
 Manasseh;
 Efraim e urwach rog
 ma Judah e fare sog ko pilung ni fanag.
- 9 Machane bay gu tay yu Moab ni barba' i dabiyy ni
 yima maluknag eg riy,
 ma bay gon' e sus rog nga daken yu Edom,
 ni pow riy nib milfan ngog.
 Bay gu tolul ni kug gel ngak e pi Filistine.”
- 10 A Got, i mini' e ra fekeg ngalan fare binaw ni kan
 yororiy ni fan ko mael?
 Mini' e bayi pow'iyeg nga Edom?
- 11 Rriyul' ni kam n'agmad?
 Mog, dab kum un ngak e salthaw romad ko
 mael?
- 12 Mu ayuwegmad u pa' e to'ogor romad;
 ya ayuw ko girdi' e bm'ayfan.
- 13 Ra bay Got u ba' rodad ma gadad ra gel;
 Ir e bayi gel ngak e pi to'ogor rodad.

109

Gun'gun' ni tay be' u fithik' e gafgow

- 1 Got, gu be pining e sorok ngom; dab mu par ni
 kam th'abgulungam!
- 2 Girdi' ni kireb nge pi sasalap e yad be cham ngog.
 Yad be lifith e thin ni murung'ageg,

- 3 ma yad be yog e thin ni kireb ni murung'ageg,
yad be cham ngog ndariy tapgin.
- 4 Yad be togopluw ngog, ni yug aram rogon ni yad
bt'uf rog
ni gu ma pi' e meybil ni farad.
- 5 Yad be fulweg ngog e kireb ni taban e fel'
nge fananikan ni taban e t'ufeg.
- 6 Mu mel'eg boch e pi tapufthin nib kireb nge
pufthinnag e to'ogor rog,
ma ga pag reb e to'ogor rok nge yog thibngin.
- 7 Mang e yug ni pufthinnag nge m'ug nib kireb e
rok;
mang e yigi par ni mus ko meybil rok ma ba
oloboch!
- 8 Mang e yigi pay nge math e fan rok;
mang e yigi fek be' luwan ko maruwel rok!
- 9 Mang e yigi par pifak ni kanim' rorad,
me par le'engin ni dakuriy figirngin!
- 10 Mang e yigi malethay pifak;
mang e yi gun tuluftrad ko gin ke mogoth ni
yad ma par riy!
- 11 Mang e fek e pi'in i tay e malfith ngorad urngin
e tin bay rok,
mang e yib e pi milekag ngar feked urngin e
tin i muruwliy.
- 12 Mang e yigi par ni dariy be' nra gol ngak
ara ayuweg pifak ko ngiyal' nike yim' rorad.
- 13 Mang e yigi math mit e pi'in owchen,
mang e yigni pagtalin fithingan u lan e bin
bayib e mfen.

- 14 Mang e yigi yib ngan' SOMOL e kireb rok e pi ga' rok kakrom,
me pag ni dabi n'agfan e denen rok e chitiningin bi'id.
- 15 Mang e yigi par SOMOL ni bay u wan' e pi denen rorad,
machane mang e yugun pag tilrad!
- 16 Ya re mo'on nem e da i yib ngan' ni nge gol';
I gafgownag ma be thang e pogofan rok e pi'in gafgow,
nge pi'in bt'uf e ayuw rorad, nge pi'in ni dabyag ni ngar ayuwegedyad.
- 17 Ri ba'adag nma yibil ni nge buch wa'athan be' — mang e yigi mang ir e buch wa'athan!
Dabun ni nge fal'eg wa'athan be', mang e yigi dariy be' ni fal'eg wa'athan!
- 18 Ka ri macham ngak nma yibiley be' nga kireb, ni bod e mun mad;
mang e yigi rich e yibil rok ni kireb nga fithik' i dow ni bod e ran
nge nga fithik' e yil rok ni bod e gapgep.
- 19 Mang e yugur upunguyed ni bod e mad me par u lukngun ni bod e leed ni gubin ngiyal'!
- 20 SOMOL, mu gechignag e pi to'ogor rog ni aram rogon —
pi'in yad ma yogneg nga dalib!
- 21 Machane gur SOMOL rog ni Th'abi Tolang, mu ayuwegneg ni bod ni kam micheg,
ma ga chuwegeg u fithik' ni bochan feni manigil e t'ufeg rom.
- 22 Gu ba gafgow ma bt'uf e ayuw rog;

- be amith fithik' i lanin'ug.
- 23 Bay gu m'ay ngabang ni bod e taglul' ni gonowrug;
ma ku gu un ko nifeng ni bod ba chachangeg.
- 24 Ke m'ay gelngin bugug ni bochan e uyngol;
kug par ni go' bayach nge yil.
- 25 Nap'an nra guyeg e girdi' miyad minmin ngog;
miyad chichingeg lolgerad u fithik' e migrig.
- 26 A SOMOL ni Got rog, mu ayuwegneg;
ni bochan fare t'ufeg rom ni dabimus, mu ayuweg e pogofan rog!
- 27 Mu gagiyeagnag e pi to'ogor rog ngar nanged
ni gur e cha' ni ga be ayuwegneg.
- 28 Go manga yad ra yibilayeg, machane ga ra fal'eg
wa'athag.
Mang e yigi waer e pi'in yad be gafgow nigege,
me mang gag ni tapigpig rom e gu felan'.
- 29 Mang e yigi mathrow e pi to'ogor rog ko tamra';
mang e yug ro'ned e tamra' nga dakenrad ni
bod ba wuru' e mad nib n'uw.
- 30 Bay gu pining e magaer ngak SOMOL nib ga'
lamag;
bay gu pining e sorok ngak u fithik' e girdi'
nike mu'ulung,
- 31 ni bochan e Ir e ma n'ufeg e pi'in ke gafgow
mma ayuweg e pogofan rorad u pa' e pi'in kar
turguyed e gechig rorad ni yam'.

110

I SOMOL nge fare pilung ni Ir e mel'eg

- ¹ I Somol e ga'ar ngak e somol rog,

“Mu par aray nga ba’ ni mat’aw rog
nge yan i mada’ ko ngiyal’ ni bay gu tay e pi
to’ogor rom nga tan e rifrif u em.”

² I SOMOL e bayi ga’nag e gagiyeg ni pilung rom
nge wear u Zion i yan nga orel.

Be ga’ar, “Gur e bay mu gagiyeg nga daken e pi
to’ogor rom.”

³ Rofen ni ga ra cham ngak e pi to’ogor rom
e ra ognag e tirom e girdi’ ngom ni ngar uned
ngom.

Rogon e wa’angachal ni bay nri kakadbul,
e aram rogon e pi’in pagel ni girdi’ rom ni
bay rabad ngom nga daken fapi burey nib
thothup.

⁴ I SOMOL e kari micheg e re bugithin ni ba’aray,
ma dabi thiliyeg. Ke ga’ar,
“Bay mmang ba prist ndariy n’umngin
nap’an,
ni bod rogon Melkizedek ni prist.”

⁵ I Somol e bay u ba’ ni mat’aw rom;
chirofen ni bayi damumuw e bayi gel ngak e
pi pilung.

⁶ Bayi gechnag e pi nam,
ma bayi suguy tagil’ e mael ko lldow;
bayi gel ko gubin e pilung u ga’ngin e fayleng.

⁷ Re pilung nem e bayi unum e ran ko fachpa’ i lul’
u charen e wo’,
me yib gelngin, me par ni ir e ke gel ko mael.

111*Ngan pining e Sorok ngak SOMOL*

1 Ngan pining e Sorok ngak SOMOL!

U polo' i gumircha'eg e nggu pining e magaer riy
ngak SOMOL
u lan e mu'ulung ko girdi' rok.

2 Rib th'ab feni fel' e tin ma rin' SOMOL!
Gubin e pi'in kar felfelan'gad ngay e yad ba'
adag ni ngar nanged fan.

3 Gubin e tin ma rin' ma ba gil ma rib rir;
ma feni mat'aw e dariy n'umngin nap'an.

4 I SOMOL e der ma pagdad ngad pagged tilin epi
maang'ang nma rin';
ir e ba gol ma ba marnguy.

5 Ma pi' e ggan ni fan ngak e pi'in yad ma liyor
ngak;
der ma pagtilin fare m'ag rok.

6 Ke dag gelngin ko girdi' rok
ko pi binaw ni tafen piyu bang nike pi' ngorad.

7 Ba yul'yul' mab mat'aw u fithik' urngin e tin ma
rin';
urngin e motochiyel rok ma ba pagan'uy
ngay.

8 Ya ma par ni kargon ni gubin ngiyal';
nni pi' u fithik' e riyul' nge mat'aw.

9 Got e ke pithig e girdi' rok,
ma ke ngongliy ba m'ag u thilrad ni manemus.
Ir e ba thothup ma ba gel gelngin.

10 Dogwen SOMOL e ireram tabolngin e gonop;

gubin e pi'in ma folwok rok e ra pi' e tamilan-
gan' ngorad.
Ir e ngan pining e sorok ngak ni dariy n'umngin
nap'an.

112

Felfelan' rok be' nib manigil

¹ Ke sorok SOMOL!

Nge felan' e en ni bay madgun SOMOL u wan',
ma rib felfelan' ngay nma folwok ko tin keyog
ni ngan rin'.

² Pifak be' ni pumo'on ni bfel' e yad ra gel u lan fare
nam;
mra fel' wa'athan e pi'in owchen.

³ Tabnaw rok e bayi fel' rogon me yo'or ban'en riy,
ma bayi fla'ab ni dariy n'umngin nap'an.

⁴ Ke yib e tamilang nga fithik' lumor ni fan ko girdi'
ni bfel',
ni fan ko pi'in nib marnguy, ma ba gol, ma ba
yol'uw.

⁵ Ba felfelan' e en nib gol ko tin ma pi' ni ku yira
fulweg ngak,
en nib yul'yul' u rogon nma siyobay.

⁶ Be' ni bfel' e dariy bi'id nra magawon;
ma dab ni pag tilin bingyal'.

⁷ Der marus nra rung'ag e tin ke buch ban'en;
ba gel e michan' rok, mma pagan' ngak SO-
MOL.

⁸ Der ma magfan ma der ma rus;
ya ri manang ni bayi guy e pi to'ogor rok ni kar
waergad.

- ⁹ Ba gol ngak e pi'in ke t'uf e ayuw rorad,
 ma feni gol e der ma thil;
 bayi gel gelngin ngu'un tayfan.
- ¹⁰ Pi'in kireb e ra guy ni aray rogon miyad damu-
 muw;
 yad ra gat'fiy owcharad u fithik' e fanenikan
 miyad chuw;
 tin ur athpeged e ke ma' ngabang ni mane-
 mus.

113

*I SOMOL e ma ayweg e girdi' nike t'uf e ayuw
 rorad*

¹ Ke sorok SOMOL!

- Gimed e pi tapigpig rok SOMOL,
 mu pininged e sorok nga fithingan!
- ² Mang e yugun pining e sorok nga fithingan,
 e chiney i yan ngaram ndariy n'umngin
 nap'an.
- ³ Ngan pining e sorok nga fithingan SOMOL
 ni mus ko ngek nge mada' ko ngal!
- ⁴ I SOMOL e be gagiyegnag urngin e pi nam;
 feni gilbugwan e ke pag e pi tharmiy ngalang.
- ⁵ Dariy be' ni bod rogon SOMOL ni Got rodad.
 Ma par ko bin th'abi lang e giyow,
⁶ machane ma lumel nga but'
 nge guy e pi tharmiy nge fayleng.
- ⁷ Me suwonnag e pi'in gafgow u fithik' e ab;
 me chibiy e pi'in bt'uf e ayuw rorad u fithik' e
 gafgow

- 8 me tayrad ngar manged fager ko pi'in pagel ni
fak e pilung,
fapi fak e pilung ko girdi' rok.
- 9 I tolangnag be' ni bpin ni dariy fak u lan e tabnaw
rok,
me felfelan'nag fare pin ko bitir ni pi' ngak.

Ke sorok SOMOL!

114

Ba tang ko Paluk'af

- 1 Nap'an ni chuw piyu Israel u Egypt,
ni aram e pi'in owchen Jakob nra chuwgad ko
fare nam ni gathi taferad,
- 2 me yu Judah e ra manged e girdi' ni thothup rok
Somol,
me milsuwon yu Israel ngak.
- 3 I changar fare day ni *Red Sea* me mil;
me sul fare Lul' nu Jordan nga tomur.
- 4 I og e pi burey ni bod e kaming;
me tim'og e yochi burey ni bod pifak e saf.
- 5 Day, mang e buch mag mil?
Me gur Lul' ni Jordan, mang ni mu sul nga
tomur?
- 6 Gimed e pi burey, mangfan ni mu oggad ngalang
ni bod e kaming?
Gimed e yochi burey, mangfan nim
titim'oggad i yan ni bod pifak e saf?
- 7 Fayleng mu durru' ko wub ni ke tay Somol,
u p'eowchen fare Got rok Jakob,
- 8 nma pilyeg e war nge ngal' nran

nge gogyal nge ngal' ni thang'el.

115

Ri ta'reb e Got nriyul'

- ¹ Kemus ni gur, A SOMOL, kemus ni gur
e thingar ni gilnagem, ma gathi gamad,
ni bochan e t'ufeg rom nge fanam yul'yul' ni
dabimus.
- ² Mang ni be fithmad e pi nam ni yad be ga'ar,
"Bu uw e Got romed?"
- ³ Got romad e bay u tharmiy,
ni be rin' e tin ni be finey.
- ⁴ Pi got rorad e ni ngongliy ko silber nge gol,
ni pa' e girdi' e ni ngongliy ngay.
- ⁵ Bay l'ugunrad, machane dabiyag ni ngar nonod,
ma bay owcherad, machane dabiyag ni ngar
guyed ban'en.
- ⁶ Bay telrad, machane dabiyag ni ngar rung'aged
ban'en,
ma bay p'ethungrad, machane dabiyag ni
ngar faraboned ban'en.
- ⁷ Bay pa'rad, machane dabiyag ni ngar thamiyed
ban'en,
bay rifrifen ayrad, machane dabiyag ni ngra-
nod;
ma dabiyag ni nge yan lungurad.
- ⁸ Pi'in nra ngongliyed nge urngin e pi'in ke pa-
gan'rad ngorad,
e manga ra boded e pi liyos nem ni yad e ra
ngongliyed!

- 9 Gimed piyu Israel, um pired ni SOMOL e ba pagan'med ngak!
 Ya ir e be ayuwegmed ma be yoror romed.
- 10 Gimed e pi prist rok Got, um pired ni SOMOL e ba pagan'med ngak!
 Ya ir e be ayuwegmed ma be yoror romed.
- 11 Gimed urngin e pi'in bay madgun SOMOL u wun'med, um pired nib pagan'med ngak!
 Ya ir e be ayuwegmed ma be yoror romed.
- 12 I SOMOL e be leam nagdad ma ra fal'eg wa'athdad,
 bayi fal'eg wa'athan e girdi' nu Israel,
 nge urngin e pi prist rok Got.
- 13 Bayi fal'eg wa'athan urngin e pi'in bay madgun u wun'rad,
 ni ta'reb rogon e pi'in tolang nge pi'in sobut'.
- 14 Mang e yigi pi' SOMOL e bitir ngomed,
 ni gimed nge pifakmed.
- 15 Mang e yigi fal'eg SOMOL wa'athmed,
 ni Ir e sunmiy e tharmiy nge but'!
- 16 Tharmiy e kemus ni SOMOL e mmil suwon ngak,
 ma fayleng e ke pi' ngodad e girdi'.
- 17 Pi'in nib yam' e darir pininged e sorok ngak SOMOL,
 ni pi'in karanod nga'ar ko fare fayleng ni kan th'ab gulungay riy.*

115:13 Rev 11:18; 19:5 * 115:17 **FAYLENG NI KAN TH'AB GULUNGAY RIY:** Fayleng ko yam' (ku arrogon ni bay ko 6:5).

18 Machane gadad, ni gadad bafos, e bay ud
 pininged e magaer ngak
 e chiney i yan nga m'on ndariy n'umngin
 nap'an.

Ke sorok SOMOL!

116

*Be' ni chuweg Got e yam' u puluwon me pining e
 sorok ngak Got*

¹ Ba t'uf SOMOL rog ya ma rung'ag lungug;
 ma motoyil ko meybil rog.

² Ma motoyil ngog
 ni gubin yay ni gu ra pining.

³ Riy'an e yam' e longbiyeg;
 dogwen e low ko yam' e chuchugur ngog;
 mu gum' ko marus nge magfan'.

⁴ Ma aram mu gu pining SOMOL ni lungug,
 "SOMOL, wenig ngom mu ayweg e pogofan
 rog!"

⁵ I SOMOL e ba wurngan' ma bfel';
 Got rodad e rib marnguy.

⁶ I SOMOL e ma yoror rok e pi'in ndabiyag ni ngar
 ayuweged yad;
 nap'an ni gu bay u fithik' e riya', me chuwegeg
 u fithik'.

⁷ Lanin'ug, nge pagan'um,
 ya SOMOL e rib manigil e tin ke rin' ngog.

⁸ I SOMOL e ke chuwegeg ko yam';
 ke taleg lu'ag
 ke teg nde yag ni nga ni gel ngog.

- 9 Are gu be yan u p'eowchen SOMOL
u roy u but' ko pi'in yad bfos.
- 10 Gu be par ni bay e mich rog, ni mus ko ngiyal' ni
lungug,
"Kar gu masengseng,"
- 11 ni mus ko ngiyal' ni gu rus me lungug,
"Dariy be' ni nge pagan'uy ngak."
- 12 Be mang e rayag ni gu pi ngak SOMOL
nge yan nga puluwon gubin e pin'en ni bfel'
nike rin' ngog?
- 13 Bay gu chibiy ngalang fare kap ni fan ko mat'aw
ngak
mu gu pining fithingan SOMOL,
- 14 u lan e mu'ulung rok urngin e tirok e girdi'
e bay gu pi' ngak riy e tin gu micheg.
- 15 Rib amith u wan' SOMOL,
nra yim' reb e girdi' rok!
- 16 SOMOL, I gag e tapigpig rom;
gu be pigpig ngom ni bod ni rin' e chitnag.
Gur e ka mu ayuweggeg u pa' e yam'.
- 17 Bay gu pi' ngom e maligach ni ogmagaer
mu gu pi' e meybil rog ngom.
- 18 Bay gu pi' e tin gu ognag ngak SOMOL
u p'eowchen gubin e girdi' rok,
- 19 u lan e yoror ko naun rok SOMOL
u lan yu Jerusalem.

Ke sorok SOMOL!

117

Mired ngan pining e sorok ngak SOMOL

- ¹ Urngin e pi nam, mu pininged e sorok ngak
SOMOL!
Gubin mit e girdi', mu pininged e sorok ngak!
² Rogon ni gadad bt'uf rok e rib gel,
ma feni yul'yul' e dariy n'umngin nap'an.

Ke sorok SOMOL!

118

*Ba meybil ni yibe pining e magaer ko gel ni kan
tay*

- ¹ Mu pininged e magaer ngak SOMOL, ya SOMOL
e bfel',
ma t'ufeg rok e ba manemus.
² Girdi' nu Israel e nge lungurad,
"T'ufeg rok e ba manemus."
³ Pi prist rok Got e nge lungurad,
"T'ufeg rok e ba manemus."
⁴ Urngin e pi'in bay madgun SOMOL u wun'rad e
nge lungurad,
"T'ufeg rok e ba manemus."
⁵ U fithik' e ngochngochan' rog mu gu pining SO-
MOL,
me fulweg lungug nge chuwegeg u fithik'.
⁶ I SOMOL e bay rog, ere dab gu rus;
mang e rayag ni rin' be' ngog?
⁷ I SOMOL e be ayuwegneg,
ma bay gguy e pi to'ogor rog ni kar waergad.
⁸ Kabfel' ni nge pagan'uy ngak SOMOL

- ko bin ngan toer ko girdi’.
- 9 Kabfel’ ni nge pagan’uy ngak SOMOL
ko bin ngan toer ngak e pi girdi’ ni tagagiyeg.
- 10 Pi to’ogor rog ni pire’ e ron’edgag nga longob;
machane mu gu li’rad nga gelngin SOMOL!
- 11 Rabad ra longobiyedgag;
machane gu li’rad nga gelngin SOMOL!
- 12 Ra mu’ulunggad ngog ni bod e ngul,
machane ra gak’gad ni bod feni pay e pan ni
gak’;
gelngin SOMOL e gu li’rad ngay!
- 13 Ni cham ngog nib elmerin mu gu waer,
machane SOMOL e ayuwegneg.
- 14 I SOMOL e be pi’ gelngig gu be par ni gub gel;
I ir e gu bay u pa’ ni be ayuwegneg.
- 15 Mu telmed nga lunguy ni yibe garusnag ni kan
gel u lan e pi *tent* ko tirok Got e girdi’ ni be
lungurad,
“Gelngin SOMOL nib gel e ke yodoroyng!”
- 16 Gelngin e ke gel nagdad ko mael,
ni fare gelngin nma gel ko mael!”
- 17 Dab gum’, ya bay gu par ni gubfos
nggu weliy murung’agen e tin ke rin’ SOMOL.
- 18 Ke gechig nigege nib elmerin,
machane dawori pageg ni nggum’.
- 19 Mu binged e pi garog ko Tempel ngog;
ya nggu wan nga langgin nggu pining e mag-
aer ngak SOMOL!

- 20 Irera' e garog rok SOMOL;
kemus ni pi'in bmat'aw e rayag ni ngranod
riy!
- 21 SOMOL, gu be pining e magaer ngom, ya kam
rung'ag e meybil rog,
ma kam gel nigeg!
- 22 Fare malang ni dabuy e pi'in yad ma toy e naun
ya ra fineyed ndariy fan,
e yan i aw ni aram e re malang ni ir e ba th'abi
ga'fan.
- 23 Ren'ey e SOMOL e yodoromnag;
rib gamog u owchey!
- 24 Re rran nem e reb e rran nrib fel' nike ngongliy
SOMOL;
ere ngad felfelan'gad ma gadad ngongliy e
madnom!
- 25 Mu ayuwegmad, SOMOL, mu ayuweg e pogofan
romad!
SOMOL, mu aywegmad nge yan i aw ni bfel' e
tin ni nggu rin'ed!
- 26 Mang e yigi fal'eg Got wa'athan e en ke yib u
fithingan SOMOL!
U Tempel rok SOMOL e nggu fal'eged
wa'atham riy.
- 27 I SOMOL e ir Got; rib fel' e tin ke rin' ngodad.
Ngam tababgad ko madnom ni bay yu pa' i gek'iy
u pa'med
mi gimed thelap ngam liyeged e altar.
- 28 I gur e Got rog, ere gu be pining e magaer ngom;
bay gu weliy murung'agem nga feni sorom.

29 Mu pininged e magaer ngak SOMOL, ya bfel',
ma t'ufeg rok e ba manemus.

119

Motochiyel rok SOMOL

- 1 Nge felan' e pi'in yad ma par ndariy thibngirad,
ni pi'in yad ma fol ko motochiyel rok SOMOL.
- 2 Nge falan' e pi'in yad ma folwok ko tin keyog,
ni pi'in yad ma fol rok u polo' i lanin'rad.
- 3 Dariy e ngiyal ni yad ma rin' e kireb;
yad ma yan u kanawo'en SOMOL.
- 4 SOMOL, gur e kam pi' ngomad e pi motochiyel
rom
ma kamog ngomad ni nggu yul'yul'gad ngay.
- 5 Ri gu be athapeg ni gomang e yuggu par ni gub
yul'yul'
ko pi fanow rom.
- 6 Fa'anra gu tiyan'ug nga gubin e tin kamog,
ma aram e dab ni tamra' niteg.
- 7 Gu ra fil e tin kam turguy nib mat'aw,
ma bay gu pining e sorok ngom u lanin'ug nib
machalbog.
- 8 Bay gu fol ko pi motochiyel rom;
are dab mu niteg bi'id!

Fol ni ngan tay ko fare Motochiyel rok SOMOL

- 9 U rogon be' ni ka ba pagel ni nge par e yafos rok
nib machalbog?
Ngi i fol ko tin kamog ni ngan rin'.
- 10 Gu be gay rogon ni nggu pigpig ngom u polo' i
lanin'ug;
mu aywegeg nge dab gu pi' keru'ug ko tin
kamog ni ngan rin'.

- 11 Gu be chubgiliy e motochiyel rom u lan gumir-
cha'eg,
ya nge dab gu denen nib togopluw ngom.
- 12 A SOMOL, gu be pining e sorok ngom;
mu fil ngog e pi kanawo' rom.
- 13 Bay gu sul u daken
gubin e motochiyel rom ni ka mu pi' nggu
weliy nib ga' lamag.
- 14 Gu ba felfelan' ni gu be fol ko tin kamog ni ngan
rin',
ku gu ba'adag ko bin nge yo'or ban'en rog.
- 15 Gu be fil e pi fonow rom;
ma gu be fal'eg i yaliy e machib rom.
- 16 Gu ma felfelan' ko pi motochiyel rom;
ma dab gu pag talin e tin ka mu ta'chiylen.

Felfelan' u lan e Motochiyel rok SOMOL

- 17 Mu gol ngog i gag e tapigpig rom,
ya nge yag ni ug par mu gu be fol ko machib
rom.
- 18 Mu hing owcheg, ya nge yag ni gguy
falngin e tin ba rriyul' u lan e motochiyel rom.
- 19 I gag e gu bay u roy u fayleng ni boch ngiyal';
dab mmithag e pi motochiyel rom rog.
- 20 Be amith lanin'ug ni kug'um ni bochan;
ni gu ba'adag ni nggu nang e tin ka mu tirig-
giliy ni gubin ngiyal'.
- 21 Ga ma ginaeng e en nib tolngan';
ma ga ma bucheg wa'athan e pi'in der fol ko
tin kamog ni ngan rin'.
- 22 Mu pithigeg ko thin ni kireb nge moning rorad,
ni bochan e gu ma tay e pi motochiyel rom u
gil'.

- 23 Pi tagagiyeg e ka ra mada'gad kar makathgad
 nib togopluw ngog,
 machane bay gu fil e machib rom.
- 24 Pi fanow rom e ma pi e felfelan' ngog;
 ni ir e ma yal'uwegeg.

*Ngan duwgilyi ni ngan folwok ko pi Motochiyel
 rok SOMOL*

- 25 Ku gu aw nga fithik' e ab ni ku gu waer;
 mu fasegneg, ni bod ni kam micheg.
- 26 Kugog ngom urngin e tin gu rin', ma ka mu
 fulweg lungug;
 mu fil ngog e yu pa' i kanawo' rom.
- 27 Mu ayuwegneg nggu nangfan e pi motochiyel
 rom,
 ma bay ug par ni gu be leamnag feni fel' e pi
 machib rom.
- 28 Ke li'eg e kirban';
 mu pi' gelngig, ni bod nim micheg.
- 29 Mu aywegeg ni dab gu wan ko wo' ni kireb,
 ma fanam manigil e ngam machib nigest ko
 motochiyel rom.
- 30 Ku gu turguy ni nggu fol;
 Kar gu l'eg owcheg ko tin ka mu tiriggiliy.
- 31 SOMOL, gu ma folwok ko pi fanow rom,
 dab mu pageg ngan tamra nigest.
- 32 Rug ra fol ko tin kam ta'chiylen nib pasigan'ug
 ngay,
 ni bochan e bay mu gelnag e tamilngan' rog.

Ba meybil ko tamilangan'

- 33 SOMOL, mu fil ngog fan e pi motochiyel rom,
 mu gu fol riy ni gubin ngiyal'.

- 34 Mu tamilang nigeg ko motochiyel rom, mu gu fol riy;
 ma bay gu cha'riy u polo' i gumircha'eg.
- 35 Mu yol'uwegeg ngu'ug fol ko tin kamog ni ngan rin',
 ya fithik' e pin'em e gu ma pir'eg e felfelan' riy.
- 36 Mu pi' chogowen ngog ni nggu fol ko pi motochiyel rom
 ma gathi nge yo'or ban'en rog.
- 37 Mu talegneg ni dabki lagan'ug ko n'en ndariy gam'ingin;
 mu gol ngog, ni bod nim micheg.
- 38 Mu tay u gil' e n'en nim micheg ngog, I gag e tapigpig rom,
 ni fare michmich ni mu tay ko pi'in yad ma fol rom.
- 39 Mu ayuwegneg ko thin ni kireb ni gu ma rus ngay;
 rib fel' e pin'en ni ka mu tiriggiliy.
- 40 Gu ba'adag ni nggu fol ko tin kamog ni ngan rin';
 mu pi' e yafos nib be'ech ngog, ni fan e gab mat'aw.

Nge pagan'uy ko Motochiyel rok SOMOL

- 41 SOMOL, mu dag ngog gelngin ni gub t'uf rom,
 ma ga aywegeg nrogon nim micheg.
- 42 Ma aram e rayag ni nggu fulweg lungun e pi'in yad be gar nigeg
 ni bochan e bpagan'ug ko thin rom.
- 43 Mu pi' gelngig ni tin riyul' e ngi i yib u langag ni gubin ngiyal',
 ni bochan e be lagan'ug ko tin ka mu tiriggiliy.
- 44 Bay ug fol ni gubin ngiyal' ko motochiyel rom,
 ni manechibog ko pichibog.

- 45 Bay gu par ni rib puf rogog,
ni bochan e gu ma athamagiliy ni nggu fol ko
pi machib rom.
- 46 Bay gu weliy e tin kamog ni ngan rin' ko pi
pilung
ni dab gu tamra ngay.
- 47 Ku gu pir'eg e felfelan' u fithik' e fol ni gu be tay
ko tin kamog ni ngan rin',
ni bochan e rib t'uf rog e tin kamog.
- 48 Gu ma tay fan ma ba t'uf rog e pi motochiyel
rom;
bay ug leamleamnag e pi fanow rom.

Nge pagan'uy ko Motochiyel rok SOMOL

- 49 Mu leamnag e michmich ni mu tay ngog, I gag e
tapigpig rom;
ya ke pi' e lagan' ngog.
- 50 Mus u fithik' e gafgow rog mab aw e gapas u
lanin'ug
ni bochan e n'en ni mmicheg e ke pi' e yafos
ngog.
- 51 Pi tolngan' e gubin ngiyal' ni yad ma moning
nigeg,
machane dawor gu digey e motochiyel rom.
- 52 Ke yib woran ngan'ug e tin mu tiriggiliy kakrom,
nma pi' e pagan' ngog, A SOMOL.
- 53 Nap'an ni gu ra guy e pi'in kireb ni th'ab e
motochiyel rom,
mu gu sug ko damumu.
- 54 Nap'an e par rog u roy u fayleng nib ngoch
nap'an
e gu be tunguy e pi tang ni murung'agen e tin
kamog ni ngan rin'.

55 A SOMOL, ra nep' mu gu leam nigem,
mu ug leamnag murung'agen e motochiyel
rom.

56 Gu ma pir'eg e felfelan' rog
ni gu ma fol ko tin kamog ni ngan rin'.

Ngan liyor ko Motochiyel rok SOMOL

57 A SOMOL, urngin e tin bt'uf rog e gur;
ku gu micheg ni nggu fol ko motochiyel rom.

58 Gu be ning ngom u polo' i lanin'ug
ni nge wurengan'um ngog, ni bod nim
micheg.

59 Kug leamnag rogon pangig,
ma ku gu micheg ni nggu falwok ko pi fanow
rom.

60 Yug nap'an ni ga ra non
mu gu rin' e n'en kamog.

61 Pi'in kireb e yad ma tay e wup ni fan ngog,
machane dagur pagtilin e motochiyel rom.

62 Ra lukngun e nep' mu gu od
nggu pining e sorok ngom nga feni mat'aw
rogon e pi tiriggil rom.

63 I gag e fager rok urngin e pi'in yad ma pigpig
ngom,
ni gubin e pi'in yad ma fol ko pi motochiyel
rom.

64 SOMOL, fayleng e ke sugnag e t'ufeg rom ni
dabimus;
mu fil ngog e pi motochiyel rom.

Feni ga' fan fare Motochiyel rok SOMOL

65 SOMOL, michmich rom e kam tay u gil',
ma gab gol ngog, I gag e tapigpig rom.

66 Mu pi' ngog e gonop nge llowan',
ni bochan e ba pagan'ug ko tin kam ta'chiylen.

- 67 Ug denen ko ngiyal' ni dawor mu gechig nageg,
ma chiney e gu be fol ko thin rom.
- 68 Rigab manigil – ma gab gol!
Mu fil ngog e tin kamog ni ngan rin'.
- 69 Pi'in tolngan' e yad be ban u murung'ageg
machane gu be fol ko fanow rom u polo' i
lanin'ug.
- 70 Pi cha'ney e dariy ban'en ni yad manang fan,
machane gag e gu be pir'eg e felfelan' u lan e
motochiyel rom.
- 71 Gechig rog e ba manigil ngog,
ya ke yag ni gu fil riy e tin kamog ni ngan rin'.
- 72 Fare mmotochiyel ni mu pi' ngog e ba ga' fan u
lanin'ug
ko urngin e salpiy u lan e re fayleng ney.
- Feni mat'aw fare Motochiyel rok SOMOL*
- 73 I gur e mu sunmiyeg, ma ga aywegeg ni de buch
ban'en rog;
mu pi' ngog e tamilngan', ya nge yag ni mit
ngog e pi motochiyel rom.
- 74 Picha' ni yad ma liyor ngom e yad ra guyeg ma
yad ma felan',
ni bochan e ma pagan'ug ko n'en nim micheg.
- 75 SOMOL, gumnang ni tiriggil rom e go' bmat'aw,
ma ka mu gechig nigeg ni bochan e ga ba
yul'yul'.
- 76 Mu pag e t'ufeg rom ni dabimus nge fal'eg
lanin'ug,
ni bod nim micheg ngog, I gag e tapigpig rom.
- 77 Mu rungyeg, mu gu par ni gub fos
ni bochan e ke yag e felfelan' ngog ko mo-
tochiyel rom.

- 78 Mang e yigi tamra' e pi'in tolngan' ko thin ni ur tar'ed nga dakenag;
 ma gag, e bay gu par ngu'ug leamnag e pi fanow rom.
- 79 Mang e yigi yib e pi'in yad ma liyor ngom ngog
 ni gubin e pi'in manang e tin ka mu ta'chiylen.
- 80 Mang e yigi fel' rogon ni ngu'ug fol ko pi motochiyel rom
 ya nge dab gu tamra' ko me'waer rog.

Ba meybil ni ngan mat'aw nige

- 81 SOMOL, ke aw parwog ni gu be son nagem ni ngam ayuwegneg;
 ku gu tay e pagan' rog ko thin rom.
- 82 Lan owcheg e ke magaf i changarnag e n'en kam micheg,
 ni gu be fith ni gu be ga'ar, "Wi'in e ga ra aywegeg?"
- 83 Dakriy ban'en ni gu bfel' ngay kug bod ba tafen e wayin ni kann'ag;
 ni yug aram rogon ma dawor gu pagtalin e tin kamog ni ngan rin'.
- 84 Uw n'umngin nap'an ni thingar kug son?
 Mingyal' e bay mu gechignag e pi'in yad be gafgow nige?
- 85 Pi'in tolngan', ni darir folgad ko motochiyel rom,
 e kar fu'oged e low ni nggu mul nga langgin.
- 86 Gubin e motochiyel rom mra pagan'nuy ngay;
 girdi' e yad be gafgow nige ko sasalap l'ugun
 — mu ayuwegneg!
- 87 Kari chugur ni ngar feked e pogofan rog,
 machane dawor gu pag e tin kam ta'chiylen.

88 Mu gol ngog ni bochan e t'ufeg rom ni dabimus,
ya nge yag ni gu fol ko motochiyel rom.

Michan' ko Motochiyel rok SOMOL

89 SOMOL, thin rom e dariy n'umngin nap'an;
ma ba manemus u tharmiy.

90 Fanam yul'yul' e ra par manechibog;
I gur e mu ayliy e fayleng nga tagil', me par.

91 Urngin ban'en ma kabay u gil' ke mada' ko bin
dab' e rran ni bochan e gur e mog,
ma bochan e yad e tapigpig rom ni yad gubin.

92 Fa'an manga gathi motochiyel rom e ir e enggin
e felfelan' rog,
ma kugum' nriyul' u fithik' e gafgow rog.

93 Dab gu pag e fanow rom,
ni bochan e ir e ke teg ni gub fos.

94 Ba milfag ngom — mu aywegeg!
Kug guy rogon ni nggu fol ko tin mog ni ngan
rin'.

95 Girdi' nib kireb e yad be son ni ngar thanged e
pogofan rog,
machane bay ug leamnag e motochiyel rom.

96 Kug nang ni urngin ban'en ma bay folen;
machane motochiyel rom e dariy thibngin.

Ngan t'ufeg e Motochiyel rok SOMOL

97 Rib t'uf rog e motochiyel rom!
Gu ma par ni gu ma leamnag ni polo' e rran.

98 Tin kamog ni ngan rin' e be par u wun'ug ni
gubin ngiyal',
be ga'nag e gonop rog ngak e pi to'ogor rog.

99 Ba gel e tamilangan' rog ngak urngin e pi sensey
rog,
ya gu ma leamnag e pi fonow rom.

- 100 Ka ba ga' e gonop rog ngak e pi'in kar pi'lalgad,
ya gu be fol ko tin kamog ni ngan rin'.
- 101 Kug gilaf ko urngin e ngongol nib kireb,
ya gu ba'adag ni nggu fol ko thin rom.
- 102 Dawor gu pi' keru'ug ko fonow rom,
ya gur e tamchib rog.
- 103 Rib athib lamem e thin rom ni ku gu ri';
kab athib ko *honey*!
- 104 Pi motochiyel rom e yagnag e gonop ngog,
ma aram mu gu fanenikay urngin e ngongol
nib kireb.

Tamilang nma pi' e Motochiyel rok SOMOL

- 105 Thin rom e ba magal ni be pow'iyeg,
ma tamilang ko kanawo' rog.
- 106 Bay gu tay nga tagil' e tin ku gu micheg
ni ngu'ug fol ko pi fonow rom nrib mat'aw.
- 107 SOMOL, gafgow rog e rriyul' nrib gel;
mu teg ni gubfos, ni bod ni kam micheg!
- 108 A SOMOL, nge fel' u wun'um e meybil rog ni gu
be pining e magaer ngom,
ma ga fil ngog e tin kamog ni ngan rin'.
- 109 Ya gubin ngiyal' ni kug fal'eg roggog kug kol e
pogofan rog nga pa'ag;
ma motochiyel rom e dawor gu pag talin.
- 110 Girdi' nib kireb e kar ted e wup ni nggu aw
ngay,
machane dawor gu pi' keru'ug ko tin ni kamog
ni ngan rin'.
- 111 Pi motochiyel rom e fanag ndariy n'umngin
nap'an,
nma pi' e felfelan' ngalan gumircha'eg.

112 Kug duwgiliy u wun'ug ni nggu fol ko pi motochiyel rom,
nge mada' ko rofen ni bay gum'.

U lan e Motochiyel rok SOMOL e dariy ban'en nra buch rogriy

113 Gu be fananikay e pi'in der gaman e yul'yul' ni yad be tay ngom,
ya gag e ba t'uf rog e motochiyel rom.

114 I gur e manaf rog nge rungrung rog;
nike lagan'ug ko n'en kam micheg.

115 Gimed e girdi' ni tadenen, mu pired u palog rog.
Ya bay ug fol ko tin ke tay e Got rog chiylen.

116 Mu pi' gelngig, ni bod nim micheg, mu gu par ni gubfos;
dab mu pageg nge mulan'ug ko tin ke lagan'ug ngay!

117 Mu chubiyeg ngalang, nggu par ni dabi buch ban'en rog,
ma gubin ngiyal' ni bay ug tiyan'ug ko tin kamog ni ngan rin'.

118 Ga ma fek owchem rok urngin e pi'in ndarir falwokgad ko motochiyel rom;
pi sasaliyab rorad e ba m'ay fan.

119 Ga ma tay urngin e pi'in kireb ni bod e dow,
aram fan nib t'uf rog e fanow rom.

120 Gu be rus ni bocham;
ma ke sug nigege e marus ni bochan e puffthin rom.

Falwok ko Motochiyel rok SOMOL

121 Kug rin' e n'en ni bfel' ma ba manigil;
dab mu pi'eg nga pa' e pi to'ogor rog!

122 Mmicheg ni ga ra ayweg e tapigpig rom;

- dab mu pag e pi tolngan' ngar gafgow nignedgag!
- 123 Ke magaf owcheg i changarnag e ayuw rom, ni fare ayuw nim micheg.
- 124 Mu ayuwegneg ni rogon fare t'ufeg rom ni dabimus,
ma ga fil ngog e tin kamog ni ngan rin'.
- 125 I gag e tapigpig rom; mu pi' ngog e tamilangan', ya nge yag ni gu nang e machib rom.
- 126 SOMOL, ke taw ko ngiyal' ni ngam mithmith, ya dakir fol e girdi' ko motochiel rom.
- 127 Ba t'uf rog e tin kam ta'chiylen ko gol, bfel' u wun'ug ko tin th'abi fel' e gol.
- 128 Ere gag e rug ma falwok u gubin e fanow rom; gu ma fananikay urngin wo'en e kireb.
- Chogowen ni nga ni fol ko Motochiel rok SOMOL*
- 129 Pin'en ni ga be machibnag e ir e ba th'abi fel'; gu be fol riy u polo' i lanin'ug.
- 130 Ra i tamilangan'uy ko machib rom ma ra pi' e tamilang
nge gonop ngak e pi'in ndawor ni sukul nagra.
- 131 Rogon be' ni yib e belem ngak nib gel me yim' ni bochan e ran,
e aram rogog ni gu be yim' ni bochan e thin rom.
- 132 Mu sap ngog ngam runguyeg
ni bod ni ga be rin' ngak e pi'in ga ba t'ufrorad.
- 133 Mu teg ndab gu mul, ni bod rogon ni kam micheg;
dab mpageg nge gel e kireb ngog.
- 134 Mu ayuwegneg rok e pi'in yad be gafgow nige,

- nge yag ni gu folwok ko tin kamog ni ngan rin'.
 135 Moy, mu par ngog ni ka mu fal'eg wa'athag
 ma ga fil ngog e pi motochiyel rom.
 136 Lu' rog e be map' nga but' ni bod ba lul',
 ni bochan e der fol e girdi' ko motochiyel rom.

Ba mat'aw e Motochiyel rok SOMOL

- 137 SOMOL, gur e ga ba mat'aw,
 ma pi motochiyel rom e ba mat'aw.
 138 Tin ni kam duwgiliy u lan e motochiyel rom ni
 ngan rin'
 e rib yal'uw ma ba mat'aw.
 139 Damumuw rog e be yik' u fithik'ag ni bod ba
 nifiy,
 ni bochan e pi to'ogor rog e darir leam niged
 e tin kamog ni ngan rin'.
 140 Ri dabi thil e n'en ni kam micheg!
 Rib t'uf rog!
 141 I gag e dariy rogog ma dariy fag u wun'uy,
 machane dagur pag e pi machib rom.
 142 Rogon ni ga ba mat'aw e bayi par ndariy
 n'umngin nap'an,
 ma motochiyel rom e gubin ngiyal' nib riyul'!
 143 Ke suguy e gafgow nge magafan' lanin'ug,
 machane pi motochiyel rom e ma felfelan'
 nigeg.
 144 Fonow rom e bayi par ni gubin ngiyal' nib
 mat'aw;
 mu tamilang nigeg, mu gu par ni gubfos.

Meybil ni ngan thap

- 145 Gu be piningem u polo' i lanin'ug;
 SOMOL, mu fulweg lamag, ma bay gu fol ko
 tin kam ta'chiylen!

- 146 Gu be piningem;
 mu ayuwegneg, ma bay gu ayweg e pi mo-
 tochiyel rom.
- 147 U m'on ni nge m'ug e y'al mu gu piningem ni
 ngam ayuwegneg;
 kug pag e taga' ko n'en ni mu micheg.
- 148 N'umngin e nep' ni der mol owcheg,
 ni yuggu be leamnag e fanow rom.
- 149 A SOMOL mu rung'ag lamag ni bochan e t'ufeg
 rom ni dabimus;
 mu dag e wurngan' rom, ma ga teg ni gubfos!
- 150 Pi kireb ni tama'adaw rog e karbad ni kar
 chuchugurgad,
 ni girdi' ni dariy e ngiyal' ni yad ma tay e
 motochiyel rom u gil'.
- 151 Machane gur, SOMOL, e ga bay u chireg
 ma gubin e tin mog ni ngan rin' e dabi m'ay
 bi'id.
- 152 Ke kakrom ni ku gu fil murung'agen e fanow
 rom;
 ni mu ngongliy ni nge par ndariy n'umngin
 nap'an.

Ba Wenig ni fan ko Ayuw

- 153 Mu sap ko gafgow rog, ngam aywegeg,
 ni bochan e dawor gu n'ag e motochiyel rom.
- 154 Mu rungrunguyeg ko oloboch rog, ngam pithig
 u puluwog;
 mu ayuweg e pogofan rog, ni bod nim micheg.
- 155 Rogon ni ngan mat'aw e ba palog rok e pi'in
 kireb e leam rorad,
 ni fan e darir folgad ko motochiyel rom.
- 156 Machane runguy rom, SOMOL, e rib ga';
 mu dag e kirban' rom ngam aywegeg!

- 157 I gag e ba yo'or e to'ogor rog nge pi'in yad ma
gafgow nigeg,
machane dagur pag i fol ko motochiyel rom.
- 158 Nap'an ni gu ra changar ko pi sasalap nem, mu
gu sonogor,
ni bochan e darir rin'ed e tin ni kam
ta'chiylen.
- 159 SOMOL, mu guy feni rib t'uf rog e fanow rom.
T'ufeg rom e der thil, ere mu ayuwegneg!
- 160 Yul'yul' e ir e def ko motochiyel rom,
ma gubin e tin nib mat'aw ni ga be tiriggiliy e
dariy n'umngin nap'an.

Fol ko Motochiyel rok SOMOL

- 161 Pi'in tolang e yad be cham ngog ni dariy tapgin,
machane gag e gu be tayfan e motochiyel rom.
- 162 Kar gu felfelan' ni bochan e tin kam micheg,
ni felfelan' ni bod be' nike pir'eg e machaf.
- 163 Gub fananikay ma dabug urngin e sasalap,
machane motochiyel rom e ba t'uf rog.
- 164 Medlip yay u reb e rran ni gu ma pining e
magaer ngom
ni fan ko tiriggil rom nib mat'aw.
- 165 Pi'in nib t'uf e motochiyel rom rorad e yad bay
u lan e yoror ni dabi buch ban'en rorad,
ma dariy ban'en nrayag ni nge mulegrad.
- 166 SOMOL, gu be son nigem ni ngam mat'aw
nigeg,
ma gu be rin' e n'en kamog.
- 167 Gu be fol ko pi machib rom;
nib t'uf rog u polo' i lanin'ug.
- 168 Gu be fol ko tin ka mu turguy nge fanow rom;
ga be guy urngin e tin gu be rin'.

Ba meybil ni man Ayuw

- 169 SOMOL, mu pag e meyor ni man ayuw rog nge yib ngom!
 Ma ga pi' ngog fare tamilngan', ni bod nim micheg.
- 170 Mmotoyil ko meybil rog,
 ma ga mat'aw nigege ni rogon ni mu micheg.
- 171 Bay ug pining e sorok ngom ni gubin ngiyal',
 ni bochan e ga be fil ngog e pi motochiyel rom.
- 172 Bay u tangnag murung'agen e pi motochiyel rom,
 ni bochan e tin mu turguy e go' ba mat'aw.
- 173 Gubin ngiyal' ma kam fal'eg rogom ni ngam ayuwegneg,
 ni bochan e gu be folwok ko tin kamog.
- 174 A SOMOL, kargum' ni bochan ni ngam mat'aw nigege!
 Gu be pir'eg e felfelan' u lan e motochiyel rom.
- 175 Mu pi' e yafos ngog, me yag nu gu pining e sorok ngom;
 mang e ayuwegneg e fanow rom.
- 176 Gu be deraw ni bod ba saf nike malog;
 are moy ngam changar nigege, i gag e tapigpig rom,
 ni bochan e dawor gu n'ag e motochiyel rom.

120*Ba meybil ni fan ko Ayuw*

- ¹ Nap'an ni u gu moy u fithik' e oloboch, mu gu pining SOMOL,
 me fuluweg lungug.
- ² SOMOL, mu chuwegeg u pa',
 e pi sasalap l'ugun nge pi ta ban.

- ³ Gimed e pi taban, mang e bayi rin' Got ngomed?
Urogon ni nge gechig nagmed?
- ⁴ Nga gan e gat'ing ko salthaw nib m'uth,
ni bay e nifiy u taban!
- ⁵ Par ni gu be tay u fithik'med e bod feni kireb e
par u Meshek
ara fithik' e girdi' nu Kedar.
- ⁶ Kay gi n'uw nap'an ni ku gu par
rok e girdi' ndaburad e gapas!
- ⁷ Nap'an ni gu ra weliy murung'agen e gapas,
ma mael e yad ba'adag.

121

I SOMOL e Ir e yoror rodad

- ¹ Kugu sap ngalang ko fapi burey; uw e nge yib e
ayuw riy ngog?
- ² SOMOL e ma yib e ayuw rok ngog,
ni Ir e sunumiy e tharmiy nge but'.
- ³ Ir e dabi pagem ngam mul;
en ni yoror rom e ke par ni be od!
- ⁴ En ni yoror rok piyu Israel
e der ma yib e chuchuw ngak ma der mol!
- ⁵ I SOMOL e bay i matanagiyem;
bay u to'obem ni nge ayuwegnem
- ⁶ Yal' e dabi amith nigem ni rran, ma ku er i tay e
pul nnep'.
- ⁷ I SOMOL e ra yororiyem rok urngin e riya';
me tem ndabi buch ban'en rom.
- ⁸ Bay u mub ngu'um man ni be yoror rom

e chiney i yan nga m'on ndariy n'umngin
nap'an.

122

Sorok ni yibe pining ngak yu Jerusalem

- ¹ Gu felfelan' nnap'an ni lungurad ngog,
"Ngdarod ko naun rok SOMOL!"
- ² Ere chiney e kugbad ngay,
ni gamad ba sak'iy u lan e pi garog u
Jerusalem!
- ³ Jerusalem e ba binaw ni ka ni fulweg nga rogon,
ma ka ni yaramiy ke yan i aw ni bfel' ya'an ma
ba gamog!
- ⁴ Ireray e gin i par e pi pilung nu Israel riy,
ngu ur pufthin niged e girdi' rorad riy.
ni ngar pininged e magaer ngak SOMOL,
ni bod rogon ni yog ni ngan rin'.
- ⁵ Irera' e gin bay tagil' e puf oloboch riy,
ni en ni pilung e ma pufthinnag e girdi' rok riy.
- ⁶ Mu meybilgad ni nge aw e gapas u Jerusalem ni
lungumed,
"Manga yigi fel' rogon e pi'in ga ba t'uf rorad!"
- ⁷ Manga yigi aw e gapas u lan e yoror rom,
me par e pi tafen e pilung rom ndabi buch
ban'en rok e pi'in yad be par riy."
- ⁸ Bochan e girdi' rog nge pi tafager rog
me lungug ngak Jerusalem, "Nge yib e gapas
ngom!"
- ⁹ Ma bochan e naun rok Got ni SOMOL rodad
mu gu meybil ni nge fel' rogom.

123

Ba meybil ni fan ko runguy

- ¹ SOMOL, gu be changar ngom ngalang,
nga tharmiy ko gin ga be gagiyeg riy.
- ² Bod ba tapigpig nma toer ngak e masta rok,
bod ba yarif nma toer ngak e re bpin nma
pigpig ngak,
ere aram rogon ni kayiggu changargad ngom, i
gur SOMOL ni Got romad,
nge taw ko ngiyal' nike wurengan'um ngo-
mad.
- ³ Mu runguyamad, SOMOL, mu runguyamad;
ya kan changar ngomad nga but'.
- ⁴ Kay gi n'uw nap'an nike moning nagmad e pi'in
bo'or ban'en rorad
nge pi'in yad be changar ngomad nga but' ni
bogi kireb nib tolangan'rad.

124

Got ni ir e ma ayuweg e girdi' rok

- ¹ Fa'an mang e da i moy SOMOL u ba' rodad ma
gadad ra di'in?
Israel, mu pi' e fulweg riy!
- ² "Fa'an mang e da i moy SOMOL u ba' rodad
ko ngiyal' ni cham e pi to'ogor rodad ngodad,
- ³ ma kar ful'ed gadad ni ka gadad bafos
u gelngin e damumuwan rorad ngodad;
- ⁴ ma aram e ran nike sugbur e ra chibiydad nge
fekdad ngabang
nge tharaydad e ran,
- ⁵ ma n'ew ni be cham u fithik' e ra lumoch
nagdad."

- ⁶ Ngad pininged e magaer ngak SOMOL,
ya de pag e pi to'ogor rodad ngar thanged
gadad.
- ⁷ Kad thaygad ni bod ba arche' ni thay ko wup ni
tay be' nma kol e arche';
ke kireb fare wup ka da chuwigad riy!
- ⁸ Ayuw ni be yib ngodad e SOMOL e be yib rok,
ni ir e sunumiy e tharmiy nge but'.

125

Yoror ko girdi' rok Got

- ¹ Pi'in ma pagan'rad ngak SOMOL e yad bod fare
burey ni Zion,
ndariy liyben me rur, ma dabi mithmith bi'id.
- ² Bod e pi burey nib liyeg yu Jerusalem,
e aram rogon SOMOL nike longbiy e girdi' rok,
e chiney i yane ngaram ndariy n'umngin
nap'an.
- ³ Pi'in kireb e dabiyyag ni nge mang yad e ur
gagiyeg naged e binaw rok e pi'in nib
mat'aw ni gubin ngiyal';
ya mang e rin'ed, ma pi'in mat'aw e dabisiy ni
yad ra rin' e ngongol nib kireb.
- ⁴ SOMOL, mu gol ngak e pi'in yad bfel',
ni pi'in yad be fol ko tin kamog ni ngan rin'.
- ⁵ Machane nap'an ni ga ra gechignag e pi'in kireb,
mu kum gechignag boch e pi'in ka ra paged e
pi kanawo' rom.

Nge par e gapas u lan yu Israel!

126

Ba meybil ni ngan Puf ko Gafgow

- ¹ Nap'an ni fulwegdad SOMOL nga Jerusalem,
ma gowa ba lik'ay!
- ² Ya u da garusgad, ma gadad be tangnag e felfelan'!
Me yog yugu boch e nam murung'agdad ni lungurad,
"I SOMOL e ke ayuwegrad, ma rogon nike rin' e ka ni ngat ngay!"
- ³ Riyul' nrogon nike ayuwegrad e ka ni ngat ngay;
rib gel e felfelan' nike yib godad!
- ⁴ SOMOL, mu fal'eg rogmad bayay,
nri bod e n'uw ni fulweg e ran ngalan e pi lul' nike mlik'.
- ⁵ Mu gagiyeagnag e pi'in ni ur wolduggad ma yad be yor
ngar kunuyed wom'ngin e woldug rorad u fithik' e felfelan'!
- ⁶ Pi'in nranod ni kar feked awochngin e woldug ma yad be yor
e bay ra sulod ni yad be tang u fithik' e felfelan',
ni kar feked i yib e ggan nike yag riy ngorad!

127

Got nni pining e sorok ngak nga feni gol

- ¹ Fa'anra gathi SOMOL e be toy ba naun,
ma maruwel ko pi'in be toy e mm'ay fan;
fa'anra dabi yoror SOMOL u bbinaw,
ma mm'ay fan e pi'in yad be matanagiy.

² Dariy fan ni ngan toer ko maruwel nib gel ni yibe
 tay,
 ni ngan od nri kakadbul min mol nike n'uw e
 nep',
 ya SOMOL e ir e ma pi' ngak e pi'in yad ba t'uf rok
 e tin ke t'uf rorad,
 u nap'an ni ku yad be mol.

³ Bitir e ba tow'ath nma pi' SOMOL;
 yad e bin riyul' e tow'ath.

⁴ Pi bitir ni pumo'on ni fak be' ni kab pagel
 e bod bogi gan e gat'ing ni bay u pa' ba
 salthaw.

⁵ Ba felfelan' e re mo'on ni bay e mit i gan e gat'ing
 nem rok!

Ya dabiyag ni nga ni gel ngak
 ko ngiyal' ni yad ra lu'ag e pi to'ogor rok e thin
 u tagil' e puf oloboch.

128

Puluwon niyi ma fol rok SOMOL

¹ Ba felan' e pi'in yad ma fol rok SOMOL,
 ni yad ma par nrogon nike yog.

² Maruwel rom e ra yagnag e tin bt'uf rom;
 bay mu felfelan' me fel' rogom.

³ Le'engim e bayi bod ba ke *grape* nike suguy e
 mak'uf l'ugun u lane tabnaw rom
 ma pifakam e bay ra boded e gek'iy ni *olive*
 nike liyeg e tebel rom.

⁴ Be' nib mo'on nma folwok rok SOMOL
 e rib muduwgil nra fel' wa'athan ni aray ro-
 gon.

⁵ Mang e yigi fal'eg SOMOL wa'atham u Zion!

Mang e yugum guy ni be man'og yu Jerusalem
ni gubin e rran u lane yafos rom!

⁶ Mang e yugum par ngam guy pifak pifakam!

Nge par e gapas u daken yu Israel!

129

*Ba meybil nib togopluw ngak e to'ogor rok yu
Israel*

¹ Israel, mog ngomad rogon nike gafgow nigem e
pi to'ogor rom
ni ka nap'an e kagab bitir.

² “Ka nap'an e kugub bitir,
mri gafgow nige e pi to'ogor rog,
machane dawor ra gelgad ngog.

³ Kar maad'adgad nga keru'ug
ke bod bangi flang ni kan gi' e but' riy.

⁴ Machane, SOMOL, ni ir e cha' nib mat'aw,
e ke pithigeg ni dab kug mang sib.”

⁵ Mang e yigi urngin e pi'in yad be fananikay yu
Zion
e ra waergad min tulufрад.

⁶ Mang e yad gubin nra boded e pan ni be tugul u
daken e naun,
nma mororoy u m'on ni nge ilal;

⁷ dariy be' nma kunuy
ara yuthumnag nge fek.

⁸ Dariy be' nra yan u to'oben me ga'ar,
“Mang e yigi fal'eg SOMOL wa'atham!
Gamad be fal'eg wa'atham u fithingan SO-
MOL.”

130

Meybil ni yibe ning e ayuw

- ¹ U fithik' e mathliyab rog mu gu piningem, SOMOL.
- ² Somol, mu rung'ag lamag,
mmotoyil nga lamag ni gu be wenig ngom ni
ngam ayuwegneg!
- ³ Fa'an mang e mu tay ngan'um e pi denen romad',
me mini' e rayag rok ni nge thay ndab ni
gechignag?
- ⁴ Machane ga be n'ag fan romad,
ni fan e ngu'ug pired ni bay madgum u
wun'mad.
- ⁵ Gu be son ni be oban'ug ko ayuw rok SOMOL,
ma gu be par nib pagan'ug ko thin rok.
- ⁶ Gu be sonnag Somol
ni be oban'ug nib gel ngak e pi matanag ni yad
be sonnag e woch ni nge puf,
ni ka ba gel feni be oban'ug ngak e pi matanag
ni yad be sonnag e woch ni nge puf.
- ⁷ Israel, mu pagan'um ngak SOMOL,
ni bochan e t'ufeg rok e dabimus,
gubin ngiyal' ni yugu be par ni ba'adag ni nge
mat'aw nigem ngak.
- ⁸ Bayi chuweg e girdi' rok ni piyu Israel
u fithik' urngin e denen rorad.

131

Ba meybil ko pagan' u fithik' e sobut'an

- ¹ SOMOL, kug pag e tolangan' rog
ma ku gu pag e ufanthin.
Dak gur leamnag e tin ban'en ni kaygi ga'

- ara kaygi mo'maw' ngog.
² Ma kug gapas ma ke paslag lanin'ug.
 Bod bbitir nike paslag ni be unum e thuth ko
 chitiningin,
 ma ku aram rogon lanin'ug nike gapas.
³ Israel, mu pagan'um ngak SOMOL
 e chiney i yane ngaram ndariy n'umngin
 nap'an!

132

Sorok nnog ko Tempel rok Got

- ¹ SOMOL, dab mpag talin David
 nge urngin e maruwel ni ngongliy.
² SOMOL, mu leamnag e n'en ni micheg,
 ni mow ni micheg ngom, I gur fare Got rok
 Jacob, nib Th'abi Gel Gelngin ni ga'ar:
³ "Dab gu wan nga tabinaw rog ara gu wan nga
 chob;
⁴ dab gu toffan ara gu mol
⁵ nge yan i mada' ko ngiyal' ni nggu pir'eg
 bang ni nge par SOMOL riy,
 ni nge mang tabinaw ngak fare Got rok Jakob,
 nib Th'abi Gel Gelngin."
⁶ Gu rung'aged murung'agen fare Kahol ko M'ag u
 lan yu Bethlehem,
 mu gu pir'eged u daken e ted u Jaar.
⁷ Me lungumad, "Ngdarod ko naun rok SOMOL;
 mired ngdarod ngad liyorgad ngak u
 p'eowchen ko gin ntagil'!"
⁸ SOMOL, moy ko fare Tempel, ni gur nge fare
 Kahol ko M'ag,
 ni ir e pow u gelngim,

- ngam par u roy ndariy n'umngin nap'an.
- ⁹ Manga yigi par e pi prist rom ni gubin ngiyal' ni yad be rin' e n'en ni bfel; manga yigi garusnag e tirom e girdi' e felfelan'!
- ¹⁰ Mmicheg bbugithin ngak e tapigpig rom i David; SOMOL, dab mu n'ag e re pilung nem ni gur e mu duwgiliy ni nge mang pilung!
- ¹¹ Ri mmicheg bbugithin ngak David, ma dab mu thiliyeg, ya lungum:
 "Bay gu gagiyegnag reb i pifakam nge mang pilung,
 me ir e bayi gagiyeg u tomrem.
- ¹² Fa'anra par pifakam nib yul'yul' ko m'ag rog nge tin gu pi' ngorad ni thingar rrin'ed, ma ku er rogon pifakrad ni bay ra boded gur, ni yad e bay u ra manged pilung."
- ¹³ I SOMOL e ke mel'eg yu Zion;
 ba'adag ni nge ngongliy e tabinaw rok u rom, ya ga'ar:
- ¹⁴ "Irrera' e gin bay gu par riy ndariy n'umngin nap'an;
 irera' e gin gu ba'adag ni ngu'ug gagiyegnag.
- ¹⁵ Bay gu pi' ngak yu Zion urngin e tin nge yag ngorad;
 bay gu pi' e ggan ngak e pi'in gafgow nge fel' rogorad ko ggan.
- ¹⁶ Bay gu fal'eg wa'athan e pi prist riy ko urngin ban'en ni yad be rin',
 ma tirok e girdi' riy e bay u ra tanggad ma yad be tolul ko felfelan'!

- 17 U roy e bay gu gagiyegnag reb i owchen David
 riy nge mang reb e pilung ni ba ga’;
 u roy e bay gu tay riy nge par nib mudugil e
 gagiyeg ni nge tay e en ni kug turguy ni nge
 mang pilung.
- 18 Bay gu upunguy e pi to’ogor rok ko tamra’,
 ma gin bayi gagiyegnag e bayi fel’ rogon me
 mon’og.”

133

Par u ta’bang nib Gapas

- 1 Rib fel’ ma ba manigil,
 ni ngi i par e girdi’ rok Got u ta’bang nib ta’reb
 lungrad!
- 2 Bod fare gapgep ni fen e mathiy ni rib t’uf
 ni be lul’ u lolgen nge roben Aron nga but’,
 nga daken bil’elgun e thal ni wuru’ e mad rok.
- 3 Bod e wa’angchal u daken e Burey ni Hermon,
 ni be mul nga daken e burey nu Zion.
- Ya ireram e gin ke micheg SOMOL e tow’ath rok riy
 —
 ni yafos ndariy n’umngin nap’an.

134

Ba pong ni ngan pining e Sorok ngak Got

- 1 Mired, ngan pining e sorok ngak SOMOL,
 gimed gubin e tapigpig rok,
 gubin e pi’in yad ma pigpig u Tempel rok
 nnep’.
- 2 Mu chibiyed pa’med ngalang ngam meybilgad u
 lan e Tempel,
 ngam pininged e sorok ngak SOMOL!

³ Manga yigi fal'eg SOMOL ni sunumiy e tharmiy
 nge fayleng
 wa'athmed u Zion!

135

Ba tang ko sorok

¹ Ke sorok SOMOL!

Mu pininged e sorok nga fithingan, gimed e pi
 tapigpig rok SOMOL,

² gimed gubin e pi'in gimed ma pigpig u naun
 rok SOMOL,
 u lan fare Tempel ko Got rodad.

³ Mu pininged e sorok ngak SOMOL, ya ba manigil;
 mon'ed e tang ni gimed be pining e sorok nga
 fithingan, ya ba gol.

⁴ Ir e ke mel'eg Jakob ni nge milfan ngak,
 nge girdi' nu Israel.

⁵ Gumnang ni SOMOL rodad e ir e ga',
 ba ga' ngak urngin e pi got.

⁶ Demturug e tin ba'adag SOMOL me rin'
 u tharmiy ngu daken e fayleng,
 ngu lan e day ngu t'ay e regur.

⁷ Ir e ma fek yungi manileng ko yoko' u tungun e
 fayleng i yib;
 mma mateg e uluch u fithik' e yoko',
 ma ir e ma l'oeg e nifeng u lan e chibgil rok nge
 yib.

⁸ I thang owchen gubin e tin nganni' u fakay u lan
 yu Egypt
 ni girdi' nge gamanman ni ta'reb rogon.

- 9 Mu rom e fal'eg e maang'ang riy nge tin ma
balyangan'uy ngay
ni nge gechignag fare pilung nge gubin e ga'
ko salthaw rok.
- 10 I gothgothey bo'or e nam
me thang owchen e pi pilung nib gel gelin-
grad.
- 11 I Sihon, ni pilung rok e pi Amorite,
Og, ni pilung u Bashan,
nge urngin e pilung nu Kanaan.
- 12 Me pi' e binaw rorad ngak e tirok e girdi';
ni pi' nga Israel.
- 13 SOMOL, gur e gubin ngiyal' ni bay unognem ni
gur e Got;
gubin e mfen ni bay um par u wun'rad.
- 14 I SOMOL e ra n'ufeg e girdi' rok;
ma ra i kirban' ngak e pi tapigpig rok.
- 15 Fapi got ko pi nam e ni ngongliyrad ko silber nge
gol;
ni pa' e girdi' e ni chamayrad ngay.
- 16 Bay langrad, machane dabyag ni ngar nonad,
nge owcherad, machane dab ra guyed ban'en.
- 17 Bay telrad, machane dabiyag ni ngar rung'aged
ban'en;
mus ni ngar pogofangad ma dabyag.
- 18 Mange yigi gubin e pi'in ni ngongliyrad ni be
michan'rad ngorad
miyad bod pi liyos nem ni kar ngongliyed!
- 19 Mu pininged e sorok ngak SOMOL, gimed e
girdi' nu Israel;

- mu pininged e sorok ngak, gimed e pi prist rok
Got!
- 20 Mu pininged e sorok ngak SOMOL, gimed e pi
Levite;
mu pininged e sorok ngak, gimed gubin e pi'in
gimed ma liyor ngak!
- 21 Ngan pininged e sorok ngak SOMOL u lan yu
Zion,
ngu lan yu Jerusalem, ni tafen.

Ke sorok SOMOL!

136

Tang ko Ogmagaer

- 1 Ngan pining e magaer ngak SOMOL, ni bochan e
ba manigil;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 2 Ngan pining e magaer ngak Got th'abi ga' u fithik'
gubin e pi got;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 3 Ngan pining e magaer ngak Somol ni Ir e th'abi
gel gelngin u fithik' e pi somol;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 4 Ri ma'agrag Ir e ma ngongliy e tin th'abi ga' e
maang'ang;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 5 Gonop rok e ngongliy e tharmiy ngay;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 6 i filath e fayleng nga daken e day;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 7 I sunmeg e yal' nge pul;
t'ufeg rok e ba manemus;

- 8 ni yal' ni nge gagiyeagnag e rran;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 9 nge pul nge pi t'uf ni ngar gagiyeagnaged e nep';
t'ufeg rok e ba manemus.
- 10 I li' e tin nganni' e pagel u pifak piyu Egypt;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 11 I gafaliy yu Israel nga wuru' yu Egypt;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 12 nga rifrifen pa' nib gel', nge pa' nib gel gelngin;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 13 I sey e day ni *Red Sea*;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 14 I gafaliy e girdi' rok riy nga barba';
t'ufeg rok e ba manemus;
- 15 ma lumochnag e pilung nu Egypt riy nge
salthaw rok;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 16 I gafaliy e girdi' rok u daken e ted ni *desert*;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 17 I li' nge yim' e pi pilung nib gel gelngin;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 18 me li' nge yim' e pi pilung nib gilbugwan;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 19 ni Sihon ni pilung ko Amorite;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 20 nge Og ni pilung nu Bashan;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 21 I pi' tafarow ko girdi' rok;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 22 ni pi' ngak yu Israel ni tapigpig rok;
t'ufeg rok e ba manemus.

- 23 De pag taldad ko ngiyal' nda mo'waergad;
t'ufeg rok e ba manemus;
- 24 I pithigdad u pa' e to'ogor rodad;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 25 Ma pi' e ggan ko urngin e yafos;
t'ufeg rok e ba manemus.
- 26 Mu pinged e magaer ngak Got nu tharmiy;
t'ufeg rok e ba manemus.

137

Meyor ni tay piyu Israel u Babylon

- 1 Nap'an ni yib yu Zion nga lanin'mad ma gamad
par nga but'
u to'oben e yu pa' i lul' nu Babylon ngu'ug
yorgad.
- 2 Ma gamad the' e pi tatelin e musik romad ni *harp*
nga l'ugun yu ke gek'iy ni willow ni bay u
to'obmad.
- 3 Ma pi'in kar koled gamad ko mael e rogned
ngomad ni nggu tanggad;
rogned ngomad ni nggu tang niged yad ni
lungurad,
"Mon'ed reb e tang ni murung'agen yu Zion
nggu rung'aged!"
- 4 Uw rogon ni nggon'ed e tang rok SOMOL
u lan yugu reb e nam?
- 5 Jerusalem, fa'anra gu pag talim,
ma mang e yigi yan i aw ndabkiyag ni gu
chubeg e *harp* bayay!
- 6 Ma fa'anra dab kumub ngan'ug,

ara dab ku gu leam nigem ni gur e felfelan' rog
 nth'abi ga',
 ma mang e yigi yan i aw ndabkiyag ni gu tang
 bayay!

⁷ SOMOL, mu leamnag e n'en ni rin' e pi Edomite
 ko fa rofen nem nni kol yu Jerusalem ko mael.
 Mu leamnag rogon ni i lungurad,
 "Mu buthuged nge mada' nga daken e but'!"

⁸ Babylon, bay ni kireb nigem!
 Ra felfelan' e en ni ir e bayi fulweg labgen ngom
 ni bochan e tin kam rin' ngomad,
⁹ ni bayi fek pifakam ni kab ran
 ngi i morothiyrad nga daken ba war!

138

Ba meybil ko Pongmagaer

- ¹ SOMOL, gu be pining e magaer ngom u polo' i
 lanin'ug;
 Gu be tangnag e sorok ngom u p'eowchen e pi
 got.
- ² Gub sap ko Tempel rom ni thothup,
 ni gu be siro', ma gu be pining e sorok nga
 fithingam
 ni bochan e t'ufeg rom ni dabimus nge fanam
 yul'yul',
 ni bochan kam dag ni fithingam nge tin
 kamog ni ngan rin' e ba mathangeluwol.
- ³ Kam fulweg lungug u nnap'an ni gu piningem;
 gelngim e mu gel nige ngay.
- ⁴ SOMOL, gubin e pilung nu fayleng e bay ra
 pininged e sorok ngom,

- ya kar rung'aged e tin kam micheg.
- ⁵ Bay ra tang niked murung'agen e tin kam rin'
nge murung'agen feni gilbugwam.
- ⁶ Yug aram rogon nri gab tolang ngalang,
ma ga ma runguy e pi'in yad ba sobut',
ma pi'in ba tolangan'rad e dabyag ni ngar
mithgad rom.
- ⁷ Nap'an nra ingeg e oloboch,
ma ga yoror rog.
Ga ma gad pa'am ngak e pi to'ogor rog ni kar
damumuwgad
mag ayuwegneg rorad nga ngelngim.
- ⁸ Bay mu rin' urngin e tin kam micheg;
SOMOL, tuf'eg rom e ba manemus.
Mmu'nag e maruwel ni kam tababnag.

139

Got nib tamilangan' rok e girdi' mma leam na-grad

- ¹ SOMOL, ga be guy lanin'ug, ma ga manangeg.
- ² Ga manang urngin e tin ni gu ma rin';
ra mpar u urel ma ba tamilangan'um u urngin
e tin ni gu be leamnag.
- ³ Ra gu be maruwel ara gu be toffan, ma ga be
guyeg;
ga manang urngin e ngongol rog.
- ⁴ Ni mus nra dawor gog ban'en
ma ga manang e tin bay gog.
- ⁵ Ya ka mon'eg nga longob;
ga be yoror rog.
- ⁶ Rogon nib tamilangan'um rog e dabiyaq ni nge
taw lanin'ug ngay;

- kayigi to'ar u puluwog ndabiyag ni nge tamilangan'ug riy.
- ⁷Uw e rayag ni gu wan ngay nge yog ni gu mil rom?
U uw e rayag ni gu wan ngay nda mmoy riy?
- ⁸Ra gu wan nga tharmiy, ma ga bay riy;
ma ra gu wan gu pageg nga but' u lan e fayleng
ko pi'in karm'ad,
ma ga bay u rom.
- ⁹Fa'anra gu changeg nggu wan nga wuru' i lan e ngek,
ara gu wan gu par ko gin nth'abi orel ni bay u lan e ngal,
- ¹⁰ma ga bay u rom ni ngam pow'iyeg,
ma ga bay u rom ni ngam ayuwegneg.
- ¹¹Ra gu non ngak e lumor ni nge mithegeg,
ara pig e tamilang nib cholngobiyeg nge ngal' ni nep',
- ¹²ma mus ko lumor ni gathi lumor u puluwom,
ma nep' e ba tamilang u puluwom ni bod e rran.
Lumor nge tamilang e ta'reb rogon u puluwom.
- ¹³Gubin yang rog ni gur e msunumiy;
i gur e mu chamiyeg u yal rok e chitinag.
- ¹⁴Gu be pining e sorok ngom, ya gur e ngan rus ngom;
urngin e tin ga ma rin' e dabiyag ni nge tamilangan'uy riy, ma rib fel'.
Gu manang u lan ngorongoreg ni polo'.
- ¹⁵Um guy e yil rog ni be sum,
nge rogon ni un chamey ni bfel' rogon u yal rok e chitinag
nnap'an ni gu be ilal u rom ndariy be' ni be guyeg.

- ma gur e gamanang ni gu bay u rom —
16 dawor ni gargelegeg ma ga be guyeg.
Pi rran ni kam sunumiy ni fan ngog
e gubin ni go' bay u lan e birom e babyor
u m'on ndawori tabab reb e pi rran nem.
- 17 A Got, rib mo'maw' ni nggu nang fan e leam
rom;
ya pire' ni bay!
- 18 Ra nggu the'eg ma pire' ko yan'.
Ra gu od, ma ku gu bay rom.
- 19 A Got, kari gum' ni bochan ni manga yugu mu
thang e pogofan rok e pi'in kireb!
Ku gum' ni bochan ni manga yigi pageg e pi
girdi' nma mathang pogofan!
- 20 Yad be yog bogi n'en nib kireb nib togopluw
ngom;
ma yad be yog e thin nib kireb nib togopluw
nga fithingam.
- 21 A SOMOL, ri gub fanenikay e pi'in yad be fa-
nenikayem!
Rib m'ay fan u wun'ug e pi'in yad be togopluw
ngom!
- 22 Fanenikan rog ngorad e ke yan i mus nga rogon;
gu be tayrad ni yad e pi to'ogor rog.
- 23 Got, mu guy lanin'ug ngam nang;
mu sikeng nigeg ngam nang e leam rog.
- 24 Ma gguy ko bay e sabanban riy fa dariy,
ma ga pow'iyeg u daken fa bin dabi m'ay e
kanawo'.

140*Ba meybil ni fan ko Ayuw*

- ¹ SOMOL, mu ayuwegneg u pa' e girdi' nib kireb;
mu ayuwegneg rok e pi'in yad ma'ngach ko
cham.
- ² Gubin ngiyal' ni yad be t'ar liyaben e tin kireb,
gubin ngiyal' ni yad be k'aring e malu'eg thin.
- ³ Bolowtherad e bod e porchoyog ni tak'ad;
ma pi thin rorad e bod e yub rok e porchoyog
ni kobra.
- ⁴ SOMOL, mu matanagiyeg rok e pi'in kireb;
mu ayuwegneg u pa' e pi'in ma'ngach ko
cham
ni yad be t'ar liyaben ni nggu thay.
- ⁵ Girdi' nib tolangan'rad e kar fal'aged ba tafich ni
fan ngog;
kar ted e wup rorad,
ma to'oben e wo' kar ted e pi tafich ngay ni
ngar koledgag.
- ⁶ Me lungug ngak SOMOL, "I gur e Got rog."
SOMOL, murung'ag e meyor rog ni gu be man
ayuw!
- ⁷ SOMOL rog nib Th'abi Tolang, ni yoror rog nib el,
kam rungrung ngog u fithik' e mael.
- ⁸ SOMOL, dab mu pi' ngak e pi'in kireb e tin yad
ba'adag;
dab mu pag e pi makath ni yad be tay nge fel'
rogon.
- ⁹ Dab mu pag e pi to'ogor rog ngar gelgad;

- mu gagiyegnag e pi thin rorad ni kireb nib sor
ngog nge sul ngorad.
- 10 Mang e yigi mul e kol nga dakenrad;
mang e yi gu nin'rad ngalan ba low ni
dabkiyag ni ngar sulod ngalang.
- 11 Mang e yigi dabi fel' e tin be leamnag e pi'in yad
ma t'ar e thin nga daken e girdi';
mang e yigi buch wa'athan e girdi' nib
ma'ngach ko cham nge math owcharad.
- 12 SOMOL, gumnang ni ga ma n'ufeg e pi gafgow
ko oloboch rorad
nge mat'wun e pi'in bt'uf e ayuw rorad.
- 13 Pi'in bmat'aw e rriyul' ni bay ra pininged e sorok
ngom;
bay ur pired u p'eowchem.

141

Ba meybil ko Blayal'

- 1 SOMOL, gu be piningem; mu ayuwegneg e
chiney!
mu telim ngog nnap'an ni gu be piningem.
- 2 Nge fel' u wun'um e meybil rog ni bod e *incense*,
nge pa'ag ni kug tining ngalang ni bod ba
maligach ni blayal'.
- 3 SOMOL, mu tay ba pos nga langag,
ni ba matnag ko mab u dap'ilangag.
- 4 Mu talegneg ni dab kug adag ni nggu rin' e kireb
ara nggu'un ko pi'in kireb e leam rorad ko
ngongol rorad ni kireb.
Mang e yigi dab gu un nga ban'en ko modnam
rorad.

- 5 Be' nib manigil e mang e ra gechig nigeg me
 puwan' ngog u fithik' e t'ufeg,
 machane gag e dariy liben me fel' u wun'ug e
 tayfan rok e girdi' ni kireb,
 ni bochan e gubin ngiyal' ni gu ma meybil nib
 togopluw ko tin yad be rin' nib kireb.
- 6 Nap'an yira yon' e pi tayugang' rorad nga but' u
 pebugul e yungi rech,
 ma aram e bayi nang e girdi' ni thin rog e rib
 riyul'.
- 7 Bod e ren ni kan sey ngan th'eth'ab nge
 yuchiyang,
 aram rogon yilrad nra wearwear u mirichlen
 e low.
- 8 Machane, ka be pagan'ug ngom, i gur e SOMOL
 rog nib Th'abi Tolang.
 Gu be gay e ayuw rom;
 dab mu pageg nggum'!
- 9 Mu ayuwegneg ko fapi tafich ni kar ted ni nggu
 aw ngay,
 fapi wup rok e pi ta ngongol kireb.
- 10 Go mang e yigi aw e pi'in kireb ko wup ni kar ted
 mug wan ndariy ban'en nra buch rog.

142

*Ba meybil ni fan ko Ayuw**

- 1 Gu pining SOMOL ni nge ayuwegneg;
 gu wenig ngak.
- 2 Gu fek i yib ngak urngin e tin be magafan'ug
 ngay;

* **142: TITLE NI HEBREW:** Ba tang rok David, u nap'an ni immoy
 u lan fare yiy; ba meybil.

- gog ngak urngin e gafgow rog.
³ Nap'an nra yan ni nge mulan'ug,
 ma manang e tin nthingar gu rin'.
 U lan e kanawo' ni gin gu be yan riy,
 e ke pacheg e pi to'ogor rog ba wup ni nggu aw
 ngay.
- ⁴ Gu ra changar u chireg,
 mug guy ndariy be' nra aywegeg,
 dariy be' nra yoror rog.
 Dariy be' nra magfan' ngog.
- ⁵ SOMOL, gu be yornag e ayuw ngom;
 i gur, SOMOL, e manaf rog;
 kemus ni gur e pagan' rog ko biney e tamilang.
- ⁶ Mu telim ngog ni gu be ning e ayuw,
 ya kar gu bilig t'ay e gafgow!
 Mu ayuwegnag u pa' e to'ogor rog;
 ya dabyag gelingrad rog.
- ⁷ Mu chuwegeg u fithik' e gafgow ni kug aw ngay;
 ma aram e gu ra pining e sorok ngom u lane
 mu'ulung rok e girdi' rom
 ni bochan e ri gab gol ngog.

143

Ba meybil ni fan ko Ayuw

- ¹ SOMOL, mmotoyil ko meybil rog!
 Mmotoyil ko wenig rog ni bochan e gab mat'aw;
 mu fulweg lungug u fithik' e yul'yul' rom!
- ² I gag e tapigpig rom, dab mu pufthin nigege;
 dariy be' nib machalbog u p'eowchem.
- ³ Pi to'ogor rog e yad be tulfeg;
 kar parsiyedgag nga fithik' e but'.
 Kug par u fithik' e rumug,

- ni bod be' ni kem' kakrom.
4 Ke chuwan'ug ko gubin;
kari math e liyab ngog.
- 5 Be yib ngan'ug fapi rran nike thumur;
Gu be leamnag murung'agen gubin e tin kam
rin',
gu be pugoran ngan'ug gubin e ngongol rom.
- 6 Gu be meybil ngom ni kug tining pa'ag ngalang;
lanin'ug e ke balel ni be fineyem ni bod e but'
nike mlik'.
- 7 SOMOL, mu non ngog e chiney!
Ka ri mulan'ug.
Dab mmithagem rog,
ya rug un u fithik' e pi'in nge yan nga'ar ko
fayleng ko yam'.
- 8 Mu tay ngan'ug ni gubin e kakadbul e t'ufeg rom
ni dabimus,
ya kug tay e pagan' rog ngom.
Meybil rog e be yib ngom ngalang;
mu dag ngog e kanawo' ni nggu wan riy.
- 9 SOMOL, gu be yib ngom ni ngam yororiyeg;
mu ayuwegneg u pa' e pi to'ogor rog.
- 10 I gur e Got rog;
mu fil ngog rogon ni nggu rin' e tin nib
m'agan'um ngay.
Mu gol ngog, ma ga pow'iyeg ko kanawo' nib pach.
- 11 SOMOL, mu ayuweg e pogofan rog, ni bod ni
kam micheg;
fanam ma'taw e ngam ayuwegneg ngay ko pi
oloboch rog!

12 Mu thang e pogofan rok e pi to'ogor rog ni
 bochan e gub t'uf rom,
 mag thang owchen urngin e pi'in yad ma
 gafgow nigeq,
 ya gag e tapigpig rom.

144

*Ba pilung ni pining e magaer ngak Got ko gel ni
 tay*

¹ Ke sorok SOMOL, ya ir e yoror rog!

Ke fil ngog rogon e mael
 ma ke falfal'eg roqog ni ngu'un ko mael.

² Ir e ma yororiyeg mma rungrung rog,
 manaf rog nge ta'ayuw rog,
 ir e ma pagan'ug ngak ni dabi buch ban'en
 rog.

Ma tay e pi nam nga tan pa'ag nggu gagiyeq na-
 grad.

³ SOMOL, girdi' e mang ni ga ma leam nagraq?
 Kemus ni gamad bogi girdi', ma ga ma leam
 nagmad?

⁴ Girdi' e bod bbuchuth i nifeng;
 ni pi rran u pulwomad e bod bangi taglul' ni
 be yan.

⁵ A SOMOL, mu sey e tharmiy nga mub nga but';
 mmath ko pi burey nge yib e ath riy.

⁶ Mu mateq e uluch nge wereq e to'ogor rom;
 mu pag e pi gan e gat'ing rom ngar milgad.

⁷ Mu ganam u tharmiy nga but',
 ngam girngiyeg nggu chuw u fithik e ran nib
 to'ar, ni dabi buch ban'en rog;

mu ayuwegneg u gelngin e pi girdi' nu boch e
nam,
8 ndariy bingyal' ni yad ma yog e tin rriyul'
ma yad ma micheg bogi ban'en ni go' ban.

9 A Got, bay gon' reb e tang nib be'ech ngom;
bay gu chubeg e *harp* mu gu tang nigem.

10 Ga ma gagiyeagnag nge gel e pi pilung
ma ga ma chuweg David ni tapigpig rom u pa'
e riya'.

11 Mu ayuwegneg u pa' e pi to'ogor nma'ngach;
mu lageg u pa' e girdi' nu boch e nam,
ndariy bingyal' ni yad ma yog e tin riyul',
ma yad ma micheg bogi ban'en ni go' ban.

12 Mang e yigi par e pi pagel ni pifakdad
ni bod yuke gek'iy nma ilal nib gel.

Mang e yigi par e rugod ni pifakdad ni bod yuley i
rumog
ni bfel' ya'an ko pi tabthung u tafen e pilung.

13 Mang e yigi sug e pi naun ni tafen e cha'ar rodad
ko gubin mit e wom'ngin e woldug.

Mang e yigi yib pifak e pi saf u lan e pi flang rodad
ni yu ragag e biyu'.

14 Mang e yigi diyen e pi garbaw rodad nib yo'or
pifak
ni dabi maraggil ara yim' reb.

Mang e yigi par ndariy e meyor ni fan ko gafgow u
lan e yu pa' i kanawo' rodad.

15 Nge falan' e re nam nib mich u wan'rad e ran'ey;
nge falan' e pi girdi' ni Got rorad e SOMOL.

145

Ba tang ni nga ni pining e sorok ngak Got

- 1 Got rog ma pilung rog, bay ug weliy rogon feni sorom ngan nang;
bay ug pining e magaer ngom ndariy n'umngin nap'an.
- 2 Gubin e rran ni bay ug pining e magaer ngom;
bay ug pining e sorok ngom ndariy n'umngin nap'an.
- 3 I SOMOL e ba sorok, ma ri lr e thingar ni pining e sorok ngak;
rogon feni sorok e dabi taw e leam ngay.
- 4 Tin ni kam rin' e bay ni pining e sorok riy ngom u reb e mfen ngu reb;
bay ur weliyed ngan nang e pin'en nib sorom ni kam ngongliy.
- 5 Girdi' e bay ur weliyed murung'agen e fla'ab rom nge rogon feni sorom,
ma bay ug leamnag e pin'en nrib fel' ni kam ngongliy.
- 6 Ma girdi' e bay ur weliyed e pin'en nib sorom ni kam ngongliy,
ma bay ug weliy rogon feni sorom ngan nang.
- 7 Bay ur weliyed murung'agen fanam fel',
miyad tangnag murung'agem nri gab gol.
- 8 I SOMOL e ba t'uf e girdi' rok mma runguyrad,
ba sowath ni nge damumuw ma ba sug ko t'ufeg ni dabimus.
- 9 Bfel' e tin ma rin' ngak urngin e girdi',
mma runguy urngin e tin ke sunumeg.

- 10 SOMOL, urngin e tin kam sunumeg e bay ur
pininged e sorok ngom,
ma tirom e girdi' e bay ur pininged e magaer
ngom!
- 11 Bay ur weliyed murung'agen e fla'ab ko gagiyeg
rom,
miyad weliy murung'agen gelngim ni bay nib
gel,
- 12 ya nge nang urngin e girdi' feni sorom ko tin
kam rin',
nge gagiyeg ni ga be tay.
- 13 Gagiyeg rom e bayi par ndariy n'umngin
nap'an,
ma bay um par ni gur e pilung ndariy
n'umngin nap'an.

I SOMOL e ba yul'yul' ko tin keyog nra rin',
ma bfel' urngin e tin ma rin'.

- 14 Ma ayuweg urngin e pi'in ke yib e gafgow ngo-
rad;
ma pi' e athamgil nga laniyan' e pi'in ke mu-
lan'rad.
- 15 Urngin e tin nib fos ban'en ni yad be toer ngak,
mma pi' e ggan ngorad ko ngiyal' ni nge yog
ngorad.
- 16 Ba gaman urngin ni be pi' ngorad
nge yan i aw ni kefel' u wun'rad ni yad gubin
e tin ke yag ngorad.
- 17 I SOMOL e mmat'aw urngin e tin ma rin',
mma runguy e girdi' u fithik' urngin e ngongol
rok.
- 18 Ma ba chugur ngak urngin e pi'in yad ma non
ngak,
ni yad be non ngak u fithik' e yul'yul'.

- 19 Pi'in bay madgun u wun'rad e ma pi' ngorad e
tin nge yag ngorad;
ma rung'ag e tin yad ma wenignag ngak me
ayuwegrad.
- 20 Ma yoror rok urngin e pi'in nib t'uf rorad,
machane ra thang e pogofan rok urngin e
pi'in nib kireb.
- 21 Bay ug pining e sorok ngak SOMOL ni gubin
ngiyal';
urngin e tin ke sunumeg e ngu'ur pininged
e sorok nga fithingan nib thothup ndariy
n'umngin nap'an!

146

Ngan pining e sorok ngak Got ni Ta'ayuw

- 1 Ngan pining e sorok ngak SOMOL!
Lanin'ug, mu pining e sorok ngak SOMOL!
- 2 Bay u gu pining e sorok ngak u n'umngin nap'an
ni gu be par ni gub fos;
Bay u gu tangnag e Got rog u n'umngin nap'an
e yafos rog.
- 3 Dabi pagan'med ngak e pi tolang ni bogi girdi';
dariy ba girdi' nrayag ni ayuwegmed.
- 4 Nap'an ni yad ra yim', miyad sul ko ab;
rofen nem e gubin e tin ur tanom niked e ra
mus.
- 5 Ba falan' e pi'in bay e Got rok Jakob rorad ni be
aywegrad,
ma yad ma toer ngak SOMOL ni Got rorad,
- 6 ni ir e sunumiy lanelang, nge fayleng, nge day,
nge urngin e tin bay riy.

Gubin ngiyal' nma tay e tin ke micheg nga tagil';
 7 mma turguy e tin bmat'aw ni fan ngak e pi'in yibe
 gafgow nagradd
 mma pi' e ggan ngak e pi'in karm'ad ko bilig.

I SOMOL e ir e pag e pi kalbus
 8 mma bing owchen e pi'in ma'ew ngar guyed
 ban'en.
 Ma sak'iynag e pi'in kar dol'gad;
 ba t'uf rok e girdi' ni yad ba mat'aw.
 9 Ma yoror ko pi milekag ni yad ma par u daken e
 but' rodad;
 ma ayuweg e pi'in ke yim' figirngirad nge pi'in
 kanim' rorad,
 machane ma kirebnag wo'en e pi'in kireb.

10 I SOMOL e pilung ndariy n'umngin nap'an.
 Zion, Got rom e bay i gagiyeg ni gubin ngiyal'.

Ngan pining e sorok ngak SOMOL!

147

*Ngan pining e sorok ngak Got ni Gubin ma
 Rayag Rok*

1 Mu pining e sorok ngak SOMOL!
 Rib manigil ni nganon' tangin e sorok ngak e Got
 rodad;
 rib fel' ma ba mat'aw ni ngan pining e sorok
 ngak.
 2 I SOMOL e be fal'eg rogon yu Jerusalem ni nge
 sulweg nga rogon;
 be fulweg e girdi' ni ur kalbusgad u bang.
 3 Ma be golnag laniyan' e pi'in ke kireban'rad

ma be taflaynag e maad'ad rorad.

- ⁴ Ir e ke duwgiliy urngin e t'uf
ma keyog fithingan reb nge reb.
- ⁵ Somol rodad e ba gel gelngin ma ba sorok;
ma gonop rok e dabiyag i foleg.
- ⁶ I Somol e ma ayweg e pi'in gafgow,
machane ma pirdi'iy e pi'in kireb nga but'.
- ⁷ Ngan tangnag e sorok ngak SOMOL;
min chubeg e musik ko *harp* ngak e Got rodad.
- ⁸ Ir e filath e manileng nga lanelang;
me pi' e n'uw ni fan ko but'
me tugulnag e pan u daken e pi burey.
- ⁹ I pi' gan e gamanman
ma ra pong pifak e *raven* me durwi'iyrad.
- ¹⁰ Gathi gelngin e os e ma felfelan' ngay,
ma ku gathi salthaw nib muthan' e ma felan'
ngay;
- ¹¹ ya ma felan' ngak e pi'in yad ma liyor ngak,
ni pi'in nib pagan'rad ko t'ufeg rok ni
dabimus.
- ¹² A Jerusalem, mu pining e sorok ngak SOMOL!
A Zion, mu pining e sorok ngak e Got rom!
- ¹³ I SOMOL e ma tay e yoror rom nib gel;
ma ir e ma fal'eg wa'athan e girdi' rom.
- ¹⁴ Ir e ma tay e mathilin binaw rom nib gapas.
ma chum'er nigem ko tin th'abi fel' e *wheat*.
- ¹⁵ Ma duwgiliy e n'en ni nge rin' e fayleng,
ma n'en nma yog e kachingiyal' nem me yo-
drom.

- 16 Ma filath e ayis ni bod e blangkit
me wereg e wa'angchal nike el ni ayis ni bod
e fiyath.
- 17 Ma pi' e ayis nib el nge aw ni bod e woyang;
dariy be' nrayag ni nge libeg e garbeb nma pi'!
- 18 Ma nap'an nra non, me ranran e ayis;
me loeg e nifeng, me yan e ran ni lul'.
- 19 Ma pi' e thin rok ngak e girdi' rok,
ni pi fanow nge motochiyel rok ngak yu Israel.
- 20 De rin' e ran'ey ni fan ngak yug boch e nam;
ni dar nanged e motochiyel rok.

Ke sorok SOMOL!

148

Tharmiy nge but' e nge pining e sorok ngak Got

1 Ngu'un pining e sorok ngak SOMOL!

Ngu'um pininged u tharmiy e sorok ngak SOMOL,
ni gimed e pi'in gimed be par u tharmiy nib
tolang ngalang!

2 Gimed urngin e pi engel rok, mpininged e sorok
ngak,
ni gimed urngin e yu raba' i salthaw rok nu
tharmiy.

3 Yal' nge pul, mu piningew e sorok ngak;
gimed e pi t'uf ni be gal rama'med, mpininged
e sorok ngak!

4 Pi tharmiy ni th'abi tolang ngalang, mu pining e
sorok ngak,

nge gimed e ran ni gimed bay u daken
lanelang!

⁵Yad urngin ni ngu'ur pininged e sorok nga fithin-
gan SOMOL!

Ya non, miyad sum;

⁶i non me bagayad me yan i par nga tagil' ni
bay i par riy ndariy n'umngin nap'an,
ma dabiyaq ni nge dab ra folgad.

⁷Mu pininged e sorok ngak SOMOL u fayleng,
ni gimed e nig ni gang' nge urngin yang u t'ay
e regur;

⁸nge uluch nge ayis nike el, nge ayis nib munguy
nma mul u lang nga but', nge pi manileng,
nge nifeng nib gel ni be fol ko thin rok!

⁹Gimed e yungi ted nge pi burey, mu pininged e
sorok ngak,
nge gimed e yu ke gek'iy nma yib wom'ngin
nge gek'iy u fithik' e garger;

¹⁰nge gimed urngin e gamanman, ni tin ni mong-
mor nge tin malboch,
nge gamanman nma sirgig u daken e but' i
yan nge pi arche'!

¹¹Gimed e pi pilung nge girdi'en urngin e nam,
nge pi'in yad ma yog e thin nge urngin e pi'in
yad ma gagiyeq, mu pininged e sorok ngak;

¹²nge gimed e pagel nge rugod,
nge pi pilibthir ma ku er rogon e bitir!

¹³ Yad urngin ni ngar pininged e sorok nga fithingan SOMOL.

Fithingan e ir e th'abi ga' u fithik' urngin e ngachal;
ma feni sorok e ba tolang ko fayleng nge tharmiy!

¹⁴ I ir e be gagiyegnag e birook e nam be par nib gel,
ya nge urngin e tirok e girdi' miyad pining e sorok ngak,
ni piyu Israel, nri yad ba t'uf rok!

Ngu'un pining e sorok ngak SOMOL!

149

Ba tangin e sorok

¹ Ke sorok SOMOL!

Nga non' reb e tang nib be'ech ngak SOMOL;
ngan pining e sorok ngak u lan e mu'ulung ko girdi' rok nib yul'yul'!

² Israel, nge felan'um, ni bochan e En ni Sun-umiyem;
girdi' nu Zion, nge felfelan'med ni bochan e pilung romed!

³ Mu churu'gad ni gimed be pining e sorok nga fithingan;
mi gimed chubeg e *drum* nge *harp* ni gimed be pining e sorok ngak.

⁴ I SOMOL e ba felfelan' ngak e girdi' rok;
ma tolangnag e pi'in nib sobutan'rad nma gel nagrad.

⁵ Nge felfelan' e girdi' rok Got ko gel ni karted

miyad tang u fithik' e felfelan' ni n'umngin e nep'.

⁶ Ngar tolulgad ngalang ni yad be pining e sorok ngak Got,

ni bay e saydon rorad u pa'rad nib m'uth

⁷ ngar li'ed e pi nam

miyad gechignag e girdi';

⁸ miyad michigiy e pi pilung rorad ko chen,

nge pi'in yad ma yog e thin rorad ko chen ni wasey;

⁹ ngan gechignag e pi nam ni bod nike yog Got.

Irera', e gel ni fen pi girdi'en Got.

Ke sorok SOMOL!

150

Ngu'un pining e sorok ngak SOMOL

¹ Ngu'un pining e sorok ngak SOMOL!

Ngu'un pining e sorok ngak Got u lan e Tempel rok!

Ngu'un pining e sorok nga gelngin u tharmiy!

² Ngu'un pining e sorok ngak ko pin'en nib sorok nike rin'!

Ngu'un pining e sorok ngak ya ir e ba th'abi sorok!

³ Ngu'un thoy e pi rappa ni aram e yibe pining e sorok ngak!

Ngu'un chubeg e pi tatelin e musik ni *harp* nge *lyre* ni aram e yibe pining e sorok ngak!

⁴ Ngu'un chubeg e pi *drum* ngu'un churu' ni aram e yibe pining e sorok ngak!

Ngu'un chubeg e pi telin e musik ni *harp* min thoy e ngal ni aram e yibe pining e sorok ngak!

⁵ Ngu'un chubeg e yu raba' i kobre' ni yima chubeg
ko musik ni aram e yibe pining e sorok
ngak!

Ngu'un chubeg e yu raba' i kobre' ni ba ga'
lingan ni yibe chubeg ko musik ni aram e
yibe pining e sorok ngak!

⁶ Gimed urngin e pin'en nib fos e ngam pininged e
sorok ngak SOMOL!

Ngu'un pining e sorok ngak SOMOL!

cclxxviii

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788